

Programul de Cooperare Transfrontalieră ENPI
Ungaria-Slovacia-România-Ucraina

Programul este cofinanțat de către
Uniunea Europeană

Parteneriat fără frontiere

Manuscrise Slavone și Românești din Biblioteca Universității Naționale Ujgorod: catalog

*Слов'янські та Румунські Рукони,
які Зберігаються в Бібліотеці Ужгородського
Національного Університету:*
каталог

EDITURA MUZEULUI SĂTMĂREAN
2012

<https://biblioteca-digitala.ro>

**Manuscrise slavone și românești din Biblioteca Universității
Naționale din Ujgorod: catalog**

**Слов'янські та румунські рукописи, які зберігаються в
бібліотеці Ужгородського національного університету:
каталог**

Acest material este publicat în cadrul proiectului „Studiu de cercetare și conservare a patrimoniului cultural transfrontalier” - HUSKROUA/0901/072 - derulat de către Muzeul Județean Satu Mare și Universitatea de Stat Transcarpatia, Ujgorod, în cadrul programului Ungaria-Slovacia-România-Ucraina ENPI - CBC - 2007 - 2013 (www.huskroua-cbc.net), finanțat de către Uniunea Europeană, prin Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat.

Cofinanțarea a fost asigurată de către Guvernul României – MDRT și Consiliul Județean Satu Mare.

Catalogul a fost publicat în colaborare cu Universitatea națională din Ujgorod.

Programul Ungaria-Slovacia-România-Ucraina ENPI - CBC trebuie să fie implementat în perioada 2007 – 2013 între regiunile Ucrainei și cele ale Statelor Membre UE, care împart granițe comune. ENPI susține cooperările transfrontaliere la granițele externe ale Uniunii Europene.

Obiectivul general al Programului este de a intensifica și adânci cooperarea socială și economică între regiunile din Transcarpatia (Zakarpattia, Ivano-Frankivsk și Cernăuți, Ucraina, precum și a zonelor eligibile și adiacente din Ungaria, România și Slovacia. Autoritatea Comună de Management este Agenția Națională de Dezvoltare din Ungaria, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului din România.

Website-ul programului: www.huskroua-cbc.net.

Uniunea Europeană este compusă din 27 de state membre care au decis să-și unească treptat cunoștințele, resursele și destinele. În decursul istoriei de 50 de ani de extindere ele au fondat un teritoriu al stabilității, democrației și dezvoltării durabile sprijinind principiile diversității culturale, toleranței și libertății individuale. Uniunea Europeană dorește să ofere realizările și valorile sale cetățenilor altor state și țărilor care nu intră în componența ei. **Organul executiv al UE este Comisia Europeană .**

Coordonator proiect: Daniela Bălu

©Muzeul Județean Satu Mare

Publicarea sau părți ale acesteia pot fi tipărite numai cu acordul autorilor.

Publicat la Satu Mare, octombrie 2012

Editor: Muzeul Județean Satu Mare

Adresa: Satu Mare, B-dul. dr. Vasile Lucaciu nr. 21,

tel.004.0261.737526;fax.0261768761

E-mail:muzeusm@gmail.com; Web:www.muzeusm.ro .

Echipa de proiect:

Daniela Bălu, manager proiect

Irina Liuba Horvat, expert

Viorel Ciubotă, expert

Simona Alexiu, asistent financiar

Dorina Păștean, asistent achiziții

Ivan Vovkanych, asistent manager proiect

Fedir Vaschuk, expert

Oksana Syvezhentseva, expert

Yurii Kopinets, expert

Natalia Lytvyn, asistent financiar.

**Gabriel Ștrempel (coordonator), Viorel Ciubotă (coordonator), Liuba
Horvat, Anastasia Vehoș**

**Manuscrise slavone și românești din Biblioteca Universității
Naționale din Ujgorod: catalog**
**Слов'янські та румунські рукописи, які зберігаються в
бібліотеці Ужгородського національного університету:
каталог**

**Editura Muzeului Sătmărean
Satu Mare
2012**

Tehnoredactare: Virag Cristian, Liuba Horvat, Dorina Păștean, Carmen Vancea, Marina Mihovich, Horvat Adriana, Taras Datio .

Fotografi: Mircea Zelea, Ioan Czakó

Traducere: Irina Liuba Horvat (ucr.); Ancuța Hozan (engl.).

Desene: Bakai János

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Manuscrise slavone și românești din Biblioteca Universității Naționale din

Ujgorod: catalog/ Ștrempel Gabriel (coord.), Ciubotă Viorel

(coord.), Horvat Liuba, Veheș Anastasia. - Satu-Mare: Editura

Muzeului Sătmărean, 2012

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-1843-58-2

I.Ștrempel, Gabriel

II.Ciubotă, Viorel

III.Horvat, Liuba

IV.Veheș, Anastasia

015(477Ujgorod):091+099.3

016:091+099.3

CUPRINS

INTRODUCERE	7
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	20
ВСТУП	22
ПРИМІТКА ДО ВИДАННЯ	35
INTRODUCTION	37
EDITION NOTICE	46
DESCRIEREA MANUSCRISELOR / ОПИС РУКОПИСІВ	48
BIBLIOGRAFIE - БІБЛІОГРАФІЯ	288
INDICELE CRONOLOGIC AL MANUSCRISELOR - ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК РУКОПИСІВ	292
INDICE GENERAL / ЗАГАЛЬНИЙ ПОКАЖЧИК	295
FOTOGRAFII / ФОТОГРАФІЇ	306

Introducere

După mai bine de 230 de ani românii redescoperă câteva zeci de manuscrise slavone și românești, provenind în principal din județele Satu Mare și Maramureș, și pe care în anii 1781-1783 episcopul greco - catolic al diecezei Mukacevo, Andrei Bacsinszky, unul dintre oamenii luminați ai epocii, le-a adunat la reședința sa din Ujgorod, contribuind la crearea uneia dintre bibliotecile vestite ale vremii.

Din acea vestită bibliotecă se mai păstrează azi doar vreo 20000 de volume din care 500 de manuscrise în mai toate limbile care s-au întrebuințat în centrul Europei (latină, germană, română, maghiară, slavonă, etc.).

Andrei Bacsinszky, cel căruia i se datorează crearea acestei biblioteci, s-a născut în 14 noiembrie 1732¹ în localitatea Beniatin (estul Slovaciei) în familia preotului localității. A urmat gimnaziul din Ujgorod (1752-1758), filozofia la Timnavia (Slovacia) și teologia la Mukacevo unde funcționa încă din anul 1744 un seminar teologic.

Apoi episcopul Mihail Olsavszky îl trimite din nou la Timnavia unde Andrei Bacsinszky va susține un doctorat în filosofie². Devine apoi capelan în Hajdudorog (Ungaria). Aici va funcționa 12 ani, fiind numit canonic începând cu anul 1761 și protopop al comitatului Szabolcs.

După moartea episcopului I. Bradacs în 1.07.1772, Maria Tereza îl numește în 5 septembrie 1772 ca episcop pe Andrei Bacsinszky care se făcuse remarcat în cursul procesului de canonizare al episcopiei de Mukacevo și eliberare de sub dominația episcopiei romano-catolice de la Eger. Sub conducerea acestui strălucit episcop dieceza de Mukacevo joacă un rol de prim ordin în viața religioasă catolică din Ungaria.

¹ Joannicio Basilovits, *Brevis notitia Fundationi Theodori Koriatovits, olim ducis de Munkacs...*, pars. III, Cassoviae, 1799, p. 118-139.

² Igor Zadorojnii, *Episcop Andrii Bacinskii epistoliarnii spadșcinii. Do 270-riciia vid dnia narodjennia, Mukacevo*, 2002, p. 8.

De numele lui se leagă nenumărate inițiative de înnoire a diecezei inclusiv prin mutarea sediului și construirii unei reședințe somptuoase la Ujgorod (Ungvár). Este de altfel singurul episcop care a întreprins câte ceva și pentru îmbunătățirea soartei credincioșilor români pe care îi păstorea (din comitatele Satu Mare, Maramureș, Ugocea și Szabolcs). Astfel în anul școlar 1778-1779 se deschide la teologia din Ujgorod o secție în limba română, unde anual 20-30 de tineri români se pregăteau pentru a deveni preoți.

Spre sfârșitul veacului al XVIII-lea el introduce limba română ca limbă oficială în relațiile dintre episcopie și parohiile românești. Acest lucru nu s-a întâmplat nici înainte și nici după moartea episcopului, preoții români fiind siliți mai ales în secolul al XIX-lea, să folosească limba maghiară în corespondență !

A mai existat în anii 1850-1855 o perioadă când Curtea de la Viena a oficializat limbile naționale în afacerile bisericești, fără prea multe șanse de reușită în eparhia de Mukaciului.

O parte a acestor circulare episcopale au fost publicate de către unul dintre harnicii intelectuali români ai perioadei interbelice care ne-a lăsat un prim catalog al cărții românești și slavone de pe cuprinsul județului Satu Mare (cuprindea și zona Băii Mari și zona Chioarului) care mai găsea în anul 1938 manuscrise românești și slavone doar în 7 localități: Baia Mare, Bixad, Cămărzana, Firiza, Medieșu Aurit, Terebești, Valea Seacă³.

Mai sunt de menționat eforturile lui Bacsinszky de a dezvolta învățământul sătesc în limbile ucraineană și română. A reorganizat apoi întinsa eparhie care număra peste 730 de parohii în 11 arhidiaconate. Arhidiaconatul Sătmarului cuprindea 127 parohii având în frunte un vicar⁴.

Și nu în ultimul rând episcopul Bacsinszky este creatorul unei biblioteci vestite în epocă care, printre altele, poseda nu mai puțin de 41 de incunabule din care astăzi se mai păstrează 24 de bucăți (cel mai vechi datează din anul 1466)

³ Dariu Pop, *Mărturii strămoșești*, Satu Mare, 1938, passim.

⁴ Igor Zadorojnii, *Op.cit.*, 2002, p. 12.

catalogul lor fiind publicat de Iurii M. Sak în anul 1974⁵. Această bibliotecă a avut ca punct de plecare biblioteca iezuiților din Ujgorod primită de Bacsinszky în anul 1775. Ea cuprindea nu mai puțin de 1858 de volume.

Ce este foarte interesant este faptul că s-a păstrat catalogul bibliotecii episcopale din anul 1772. Din cele câteva sute de volume ale bibliotecii ne-au atras atenția poziția 3 (*Leges imperiales ex numo canone idiomate valahico*) și poziția 20 (*Maximinus Pelaponissanos idiomate valahico*⁶), care se refereau la cărțile românești aflate în respectiva bibliotecă. Din fericire se păstrează și catalogul bibliotecii episcopale din perioada 26 februarie 1790 - 9 iunie 1826 din care reiese că până la moartea sa în 7 octombrie 1809 Bacsinszky a mărit numărul volumelor de peste 10 ori, ajungând la peste 9000 de volume⁷.

După părerea noastră trei au fost modalitățile de îmbogățire a acestei biblioteci, folosite din plin de episcopul Bacsinszky. În primul rând episcopul a cheltuit sume însemnate pentru achiziția de cărți, așa cum reiese din Registrele veniturilor și cheltuielilor anuale ale episcopiei. După cum reiese din documente aceste cheltuieli au dezechilibrat bugetul episcopiei.

În al doilea rând episcopul a reușit să facă cel puțin două transferuri de cărți, fără plată, în urma desființării ordinului iezuit și deasemenea a mănăstirilor bazilitene greco-catolice, situate mai ales în comitatul Maramureș, acțiuni petrecute în deceniile VIII și IX ale veacului al XVIII-lea.

În al treilea rând Bacsinszky a ordonat în anul 1781 aducerea de la parohii a unor manuscrise și cărți rare, atât slavone cât și românești. Din acest punct de vedere se păstrează o însemnare pe un Minei slavon provenind din Supuru de Sus și care ne ajută să facem lumină în această problemă: „Această carte a fost găsită la biserica din Supuru de Sus, deoarece biserica nu avea nici o

⁵ Iurii M. Sak, *Inkunabuli biblioteki Ujgorodskogo derjavnogo universitetu*, Ujgorod, 1974.

⁶ Este vorba despre lucrarea "Carte sau lumină cu dreapte dovediri din dogmele besearicii Răsăritului, asupra dejghinării papistașilor, descoperită și așezată de prea învățatul ieromonah Maxim Peloponinseanul", apărută la Snagov (lângă București în anul 1699). Cf. I. Bianu, Nerva Hodoș, *Op.cit.*, p. 370-372.

⁷ *Ibidem*, fond 151, opis 5, inv. 271 și A. Pekar, *Narisi istorii țerkvi Zakarpattia*, vol II, Roma – Lvov, 1997, p. 68-71.

nevoie iar potrivit poruncii vicarului foraneu al nobilului comitat Satu Mare, preacinstitul Kovács György această jumătate de carte să nu rămână de izbeliște, potrivit poruncii am dus-o în 1781 în 16 septembrie la casa Bibliei. Magyar Todor parohul din Supuru de Sus⁸”.

Rezultă clar de aici că preoții au primit „poruncă” să dea aceste manuscrise și cărți și nu prea au avut ce face în fața dispozițiilor mai marilor lor bisericești. Singurul lucru pe care au îndrăznit să-l facă a fost că majoritatea au însemnat în primele file ale manuscriselor, biserica de unde s-au luat manuscrisele.

Iată de exemplu ce a notat preotul din Boinești pe un Minei datând din anul 1554: „Mineea Ecclesia Bonyhazensi (f.1) și la fila 4: „Și acestea s-au luat din Boinești în anul 1781⁹”. Ce rezultă din aceste câteva exemple? Acțiunea de strângere a manuscriselor și cărților rare a început încă din anul 1781 și a durat se pare până în anul 1784. Este clar că această acțiune s-a făcut din ordinul episcopului Bacsinszky, la ea luând parte protopopii și vicarul Sătmăruului. După cum rezultă din însemnările marginale s-au luat din unele parohii toate manuscrisele și chiar cărțile întrebuințate în slujbă. Cele mai lovite de această poruncă au fost parohiile Boinești și Șindrești de unde au fost luate toate manuscrisele. Este incontestabil că acțiunea aceasta de strângere a manuscriselor a continuat și în veacul următor.

De exemplu cel mai frumos evangheliar aparținând parohiei Radvanka (Ucraina) a fost dus la biblioteca episcopală abia în anul 1826, după cum rezultă din însemnarea de la f. 1¹⁰. La fel la sfârșitul veacului XIX și începutul celui următor se remarcă activitatea lui Mihail Melles, preot în Teresva care nota pe un Minei în anul 1879, conștient fiind de valoarea manuscrisului, următoarele cuvinte pline de semnificații: „În anul 1879, ianuarie 19, am predat această carte

⁸ Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod, inv. nr.13 (4 D), f.5.

⁹ *Ibidem*, inv. nr. 482 (10 D).

¹⁰ *Ibidem*, inv. nr. 317 (16 D).

de patrimoniu (subl. n.) la depozitul de carte episcopal. Mihai Melles, paroh în Teresva”.

Preotul și protopopul Melles s-a născut în anul 1824 și sfințit în anul 1850¹¹. Cel de-al doilea preot care a strâns manuscrise de pe teren și le-a donat Bibliotecii episcopale a fost Musztyanovics Ioan Sidor născut în 1877 și sfințit în anul 1898, administrator în Holeatin și apoi paroh și protopop în Teresva, localități situate în Maramureșul istoric. El strânge manuscrise din zona menționată, pe filele cărora aplică o ștampilă în limba maghiară care cuprinde numele și funcția sa („preot – protopop al diecezei de Mukacevo Musztyanovits János Szidor”).

Revenind la Andrei Bacsinszky și la manuscrisele adunate de el, vom remarca că ele se păstrează doar în parte la Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod. O altă parte a ajuns în colecțiile Muzeului Regional din Ujgorod. O prezentare a lor a realizat-o cercetătoarea Tetiana Sevnina¹².

De menționat că ea publică și descrierea cărților slavone și românești aflate în colecțiile muzeului. Dintre multele manuscrise descrise enumerăm doar câteva care în mod sigur au ajuns aici din fosta bibliotecă a episcopului Bacsinszky: Slujebnic din anul 1652, copiat în satul Kolodne, un Ceaslov din secolul al XVI-lea, un Molitvelnic din secolul al XVI-XVII pe care există o însemnare în limba română, o Evanghelie din veacul al XVII-lea care la fila 13 are o însemnare că a fost adusă la biblioteca episcopală în anul 1781, iar la fila 191 o însemnare datând din 10 octombrie 1645 în care este menționat popa Gabor din Negrești – Oaș.

Mai amintim de asemenea că există șapte Trioade datând din secolele al XVI – XVII – lea și nu în ultimul rând trei Minee, dintre care două datând din

¹¹ *Schematismus cleri graeci ritus catholicorum Dioecesis Munkacsensis*, Ungvárini, 1885, p. 137.

¹² Tetiana Sevnina, *Pokraini napisi v rukopisnih knigah i starodrukah XV – XIX st. v kolekții fondiv Zakarpatskovo Kraiznavcioho Muzeiu*, în „Naukovii Zbirnik Zakarpatskovo Kraiznavcioho Muzeiu, IV, 2000, p. 41 – 54, VI, 2004, p. 69 – 84 (28 de manuscrise și cărți), VII, 2003, p. 29 – 46 (41 manuscrise și cărți), VIII, 2007, p. 25 – 39, (prezintă 49 de manuscrise și cărți).

secolul al XVI – lea și având însemnări din care reiese că au fost aduse la Biblioteca Episcopală în 14 iunie 1783¹³ .

Nu știm, în stadiul actual al cercetărilor, dacă o parte a manuscriselor nu a fost trimisă și la Moscova, pentru că să nu uităm că ele au fost confiscate de NKVD-ul sovietic în timpul lui Stalin, iar episcopia greco – catolică desființată .

Deci putem accepta fără rezerve ideea că manuscrisele aflate la Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod reprezintă doar o parte din cele pe care Bacsinszky le-a adunat de pe cuprinsul întinsei sale episcopii în anii 1781- 1783.

De asemenea putem să acceptăm ideea că în această acțiune nu s-a ținut seama de faptul că unele dintre ele erau încă în uzul comunităților fiind folosite în timpul slujbelor. Este cazul mai ales cu cele în limba română, dar și cu cele slavone.

Cel mai vechi manuscris datat din colecție este un Minei care provine din Șindrești (astăzi în județul Maramureș) și care are o însemnare din anul 1500¹⁴. Mai sunt și alte manuscrise care pot fi datate pe baza filigranelor la cumpăna dintre secolele XV-XVI- cum este cazul unui Octoih provenind din localitatea Firiza și a cărui hârtie provine de la o moară din Veneția și s-a produs în anul 1487¹⁵. Mai există un Octoih provenind din orașul Hajdudorog (Ungaria) și a cărui hârtie avea un filigran, pălărie, întrebuințat la sfârșitul veacului al XV-lea de către morile de hârtie din München (1494), Erfurt (1494), Innsbruck (1497) și Veneția (1497)¹⁶ .

Probabil că viitoare analize, mai ales asupra caracteristicilor scrisului, să ofere surprize în ceea ce privește datarea unor manuscrise. Din punct de vedere al conținutului putem împărți manuscrisele în trei părți distincte. Cele mai vechi și valoroase sunt cele folosite în cultul bisericesc: Minee,

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Biblioteca Națională din Ujgorod, inv. nr. 173 (1 D).

¹⁵ Ch. M. Briquet, *Les filigranes*, vol. IV, Paris-Amsterdam, 1907, p. 771 (nr. 15372)

¹⁶ *Ibidem*, vol. I, nr. 3425

Tetraevangheliare, Apostole, Irmologhioane, Octoihuri, Cazanii, Liturghiere, Molitvelnice etc.

Unele care sunt scrise în limba română, datând din veacurile XVI-XVII credem că merită o atenție specială din partea unor cercetători specializați în problemele limbii române. Noi semnalăm doar Octoihul (28 D (inv. 404), manuscris din veacul al XVII-lea scris într-o frumoasă limbă română și aparținând bisericii din Tur (Tara Oașului) precum și Mineiul (12 D (inv. 150) datând din anii 1703 - 1714 și provenind de la biserica din Pișcari (jud. Satu Mare).

Un al doilea grup de manuscrise este cel aparținând literaturii istorice, foarte redus numeric, și datând în general din secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX –lea. Remarcăm manuscrisul despre moartea lui Petru cel Mare (58 D (inv. 84), culegerea de istorioare datând din anul 1801 (inv. 269 (62 D), sau „Alexandria”, manuscris datat în veacul al XVIII-lea (55 D (inv. 310).

Al treilea grup îl putem numi literatura didactică deoarece el este alcătuit în general de copii după cursurile ținute de diferiți profesori la Seminarul de la Ujgorod, de-a lungul anilor: Mihai Bradacs, Vasile Kövari, dar mai ales protoegumenul Arsenii Kořak de la care au rămas un număr mare de manuscrise din domeniile teologiei, istoriei bisericești etc. fără o altă valoare decât în domeniul lingvisticii, ele constituind repere într-o istorie a literaturii ucrainene, cum este de exemplu manuscrisul intitulat „Școala sau învățătura gramaticii rusine și a altor diferite științe și mărturii” (352 D (inv. 499).

Mai există între manuscrisele bibliotecii și un alt tip, care aparține de fapt de arhivistică, privind administrația bisericească, ele reprezentând culegeri de documente oficiale privind problemele cu care se confrunta biserica. Le-am introdus în acest catalog mai mult din dorința de a le face cunoscute pentru cercetători, deoarece unele dintre ele sunt indispensabile pentru cunoașterea istoriei diecezei de Mukacevo. Printre aceste documente enumerăm culegerea plângerilor greco – catolicilor din dieceza de Mukacevo împotriva clerului și

populației romano-catolice din episcopiile Agria și Roznava (inv. 215) sau matricola botezaților mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo dintre anii 1727 – 1818 (337 D (inv. 321), un document extrem de important pentru istoria comunității slave din orașul Mukacevo, etc.

Pentru noi cei de astăzi aceste manuscrise sunt importante și pentru însemnările marginale pe care le cuprind, ele conținând informații valoroase despre fapte istorice sau despre viața comunităților de unde provin. Din prima categorie de însemnări enumerăm câteva care sunt inedite. Pe un Minei din veacul al XVI – lea (8 D (inv. 67) la f. 36 v se află o însemnare despre trecerea oștilor principelui Francisc Rakoczi peste munții cei înalți ai Țării Moldovei și ai Maramureșului în 25 ianuarie 1706. Tot pe un Minei datând din anul 1554 (10 D (inv. 482) și provenind din parohia Boinești se pomenește de epidemia de ciumă din anul 1742 care a provocat „mare jele amară...”. Pe un Liturghier (30 D (inv. 570) la fila 206v există o însemnare datând din anul 1557 în care se vorbește despre episcopul Maramureșului Antoniu din Hust, necunoscut atât în literatura istorică românească cât și de aceea ucraineană .

Pe o Pravilă (43 D (inv. 65) din veacul al XVI – lea există mai multe însemnări despre luptele dintre cazaci și polonezi, foametea din anul 1674 din Polonia precum și cucerirea de către turci în anul 1673 a voievodatului rusin polonez cu cetatea Camenița.

Pe un Minei pe luna noiembrie aparținând mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo (330 D (inv. 465) există o însemnare din anul 1613 în care un călugăr a notat „Cartea mănăstirii din Mukacevo. Nu pomenește Doamne pe episcopul Atanasie, nu-i de vază, nu-i episcop de Premesl, de Sambor, de Mukacevo”.

Acest episcop unit pe care Iorga îl amintea într-una din lucrările lui cunoscute ca episcop la Mukacevo începând cu anul 1614, înlocuindu-l pe episcopul Serghie în scaunul de la Mukacevo cu sprijinul lui Gheorghe

Homonnay, stăpânitorul Maramureșului, pentru ca să aducă pe români și ucraineni la credința catolică¹⁷ .

Un fapt extrem de interesant: acest episcop nu este pomenit în nici una din lucrările consacrate episcopiei de Mukacevo scrise de: Basilovits¹⁸, Duliskovici¹⁹, Hodinka, etc. La fel nu l-au recunoscut nici călugării de la m-irea Sfântului Nicolae din Mukacevo, după cum reiese din însemnare. El nici nu este pomenit în șirul episcopilor de la Mukacevo!

Cea de a doua categorie de însemnări se referă la viața comunităților, la mentalul colectiv, la preoți, protopopi, copiiști, constituind de altfel unul dintre puținele izvoare care ne stau la dispoziție pentru a restitui istoria celor „mici” despre care documentele oficiale nu vorbesc, fapt semnalat acum aproape 100 de ani de Iorga într-un articol intitulat „Istoria țerii prin cei mici” când scria că „...însemnările cu caracter cultural relevează adesea o viață internă, morală, pe care n-am cunoaște-o altfel, dând notă exactă a sufletului țerii în deosebite vremuri și în clase deosebite. Ele sunt dese mai ales la începutul veacului al XVIII – lea și la un loc dau impresia generală a ideilor de care era stăpânită mintea mulțimilor și sentimentelor care le agitau inimile”²⁰ .

Însemnările de acest fel sunt cu atât mai valoroase cu cât ele provin din secolele XVI – XVII, secole care nu sunt prea generoase cu românii și ucrainenii care au trăit în acest areal al Carpaților Nordici, o zonă profund multiculturală, un model a ceea ce înseamnă conviețuirea între diferite popoare. Este indiscutabil că manuscrisele slavone și mai ales circulația lor pe un areal care cuprinde ținuturile situate de-o parte și de alta a Carpaților Nordici constituie un argument în plus în favoarea existenței unei civilizații cu trăsături comune în care schimburile de valori felurite n-au încetat niciodată. Vom exemplifica cu câteva fragmente din însemnările de pe manuscrise. Astfel cel

¹⁷ N. Iorga, *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol. I., Vălenii de Munte, 1908, p. 225. El notează anul 1614 ca an de aducere a lui Atanasie Krupeski ca episcop la Mukacevo.

¹⁸ Basilovits, I. *Op.cit, passim*.

¹⁹ Duliskovici I., *Istoriceskiiia certî UgroRusskih*, vol. I-III, Ungvár, 1874, 1875.

²⁰ N. Iorga, *Istoria țerii prin cei mici*, în „Revista istorică”, București, an VII, nr. 1 – 3, p. 51.

mai vechi Minei (1 D (inv. 173) ajunge în Sindrești (România) din localitatea Pleașcena care se află în Galiția.

Mineiul datând din anul 1556 era copiat de „păcătosul rob Demian și a smeritului Costea” în mănăstirea din cetatea Strei (pe atunci în Polonia). Ajunge în anul 1679 în Malaia Kopania (Ucraina) apoi în Săliște (Maramureș) iar în anul 1781 se află la Sanislău (jud. Satu Mare) de unde e adus la Ujgorod.

Octoihul cu numărul de inventar (8 D (inv. 67) ajunge de la una din mănăstirile românești maramureșene (în 1679) în posesia preotului și protopopului Mihai Melleș din Teresva, care îl donează bibliotecii episcopale în anul 1879. Un liturghier datând din anul 1557 (30 D (inv. 570) copiat de „păcătosul robul lui Dumnezeu Gavril” într-una din localitățile din Maramureș, ajunge la Hrip în județul Satu Mare, de unde este luat în anul 1781 și dus la Ujgorod.

Și exemplele sunt nenumărate mai ales în ceea ce privește manuscrisele liturgice. În rest însemnările ne aduc la lumină un număr mare de copiiști de manuscrise slavone și românești, mai ales pentru veacul al XVI – lea, copiiștii fiind atât români cât și ucraineni.

Pe Mineiul (1 D (inv. 173) apare o însemnare interesantă în ceea ce privește copierea lui: „.... această carte Minei a scris-o părintele Ioan și cu ruda lui Teodor și cu soția sa Maria pentru mântuirea lor și pentru sănătate...” continuând mai departe că”Această carte Minei pe care eu singur am corectat-o și pentru bunăstarea mea și ea este liberă să o corecteze...” Ar fi un exemplu rarisim de femeie care știe să scrie și să citească la începutul veacului al XVI – lea !

Mineiul din anul 1556 (2 D (inv. 485) a fost copiat de doi călugări de la mănăstirea Sfânta și Preacurata Maica Domnului din cetatea Strei (Polonia): „....mult păcătosul Demian și smeritul Costea, acel părinte bun”. Pe Ohtoihul cu numărul de inventar 8 D (inv. 67) apare ca și copist diaconul Gherasim „originar din ținutul Leațk din târgul Peremeșlea și satul Sosniț” și care a copiat manuscrisul în casa popii Ioan din Moisei.

Mineiul cu numărul de inventar 10 D (inv. 482) a fost copiat în anul 1554 de către călugărul de la mănăstirea Prea Sfintei Schimbări la Față a Domnului”robul lui Dumnezeu Averchie, în timpul episcopului Chir Antonie Radilovski..”

Mineiul în limba română de la Pișcari (12 D (inv.150) a fost copiat de către Alexandru Muldavanul între anii 1703 – 1714.

Liturghierul provenind din Hrip (jud. Satu Mare) și având numărul de inventar 30 D (inv. 570) a fost copiat în anul 1557 în satul Sozani de către „păcătosul robul lui Dumnezeu Gavril”. Tot unui călugăr Procopie Kovenciak, de la mănăstirea Sfântul Nicolae din Mukacevo i se datorează textul unui Liturghier datând din anul 1739 și care cuprinde și două texte în limba română a jurămintelor pe care le depuneau preoții și protopopii la intrarea în funcție (35 D (inv. 14). O Cunoaștere a lui Dumnezeu (49 D-185) copiază Mihail Liankuski în casa preotului Ioan Beleşki din Chingava (Ucraina). O Cazanie (336 D (inv. 31) copia în anul 1731 și Ioan Remeninski, paroh în Visni Ribnițkii (Ucraina Transcarpatică) fără vreo valoare deosebită. Un Minei (326 D (inv. 433) datând din veacul al XVI-lea copia și „...multgreșitul rob al lui Dumnezeu Andrei”, probabil unul dintre călugării mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo.

La fel este amintit în anul 1591 Ignatko Popovici „Slujitorul credincios și rob al cărții”, pe un Minei pe luna decembrie aparținând tot de mănăstirea Sfântul Nicolae. În epoca modernă îl remarcăm pe teologul Vasile Volosan, fiul preotului și protopopului din Slatina (localitate majoritar românească din Ucraina Transcarpatică) care ne lasă copii după cursurile unor profesori români pe care i-a audiat la seminarul de la Ujgorod: Teologia pastorală (1805), Istoria bisericească a profesorului Vasile Kövari (1803), Tratat de Teologie Dogmatică (1803)²¹. Acestea ajung în anul 1843 în Biblioteca Liceului greco-catolic din Ujgorod, probabil donate chiar de autor, preot pe atunci în localitatea Slatina.

²¹ Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod, inv. nr. 124, 127, 130

Aceste numeroase nume de copişti din această parte a Europei, se adaugă celor care au fost făcuți cunoscuți de diverși cercetători ai trecutului nostru. Fără să avem pretenția să-i amintim pe toți vom enumera totuși câteva contribuții asupra acestui subiect: Gabriel Ștrempel²², Florian Dudaș²³, Doru Radosav²⁴, Aurel Socolan²⁵, Elena Bărnuțiu²⁶, Ioan Maria Oros²⁷, Ioan Bârlea²⁸, P.P.Panaiteescu²⁹.

Și în istoriografia ucraineană a existat o preocupare asemănătoare de prezentare a unora dintre manuscrisele aflate în colecția Bibliotecii episcopale din Ujgorod și astfel, implicit, a unora dintre însemnările aflate pe filele lor.

Amintim aici pe Ivan Franko (1856 - 1916³⁰), unul dintre marii clasici ai literaturii ucrainene, M. M. Lelekaci³¹, Iurii A. Iavorskii³² și nu în ultimul rând pe cercetătorul rus V. L. Mikitas care publica în anii 1961 și 1964 două cataloage sumare, cu multe greșeli și informații lacunare, care cuprindeau manuscrisele aflate în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod³³.

²² G. Ștrempel, *Copişti de manuscrise românești până la 1800*, vol. I, București, 1959

²³ Florian Dudaș, *Manuscrisele românești din bisericile Bihorului*, I-II, Oradea, 1985-1986; idem, *Manuscrisele românești medievale din Crișana*, Timișoara, 1986; idem, *Însemnări pe bătrâne cărți de cult*, Oradea, 1992; idem, *Cărturari și artiști din Muntenia și Moldova, peregrini în Crișana (secolele XIV-XVIII)*, Timișoara, 2003.

²⁴ Doru Radosav, *Catalogul cărții vechi românești din nord-vestul Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 1995; idem, *Carte și societate în Nord –Vestul Transilvaniei (sec. XVII-XIX)*. Oradea, 1995 ; idem, *Manuscrise românești din secolul XVIII în părțile Sătmăruului*, în „Satu Mare. Studii și comunicări”, V-VI, Satu Mare, 1981.

²⁵ A. Socolan, *Circulația cărții românești până la 1850 în județul Maramureș*, Baia Mare, 2005. Autorul descrie 6 manuscrise slavone din secolele XVII-XVIII și în jur de 70 de manuscrise românești, precum și numele și opera a 33 de copişti de manuscrise.

²⁶ E. Bărnuțiu, *Carte românească veche în colecțiile sătmărene*, Satu Mare, 1998.

²⁷ Ioan Maria Oros, *Dimensiuni ale culturii moderne în Țara Silvaniei (secolele XVII-XIX)*. Cărți și proprietari, Cluj-Napoca, 2010.

²⁸ Ioan Bârlea, *Însemnări din bisericile Maramureșului*, București, 1909. Autorul pomenește de existența a 41 de manuscrise slave și românești în localitățile Maramureșului.

²⁹ P. P. Panaiteescu, *Manuscrisele slavone din Biblioteca Academiei R.P.R.*, vol.I, București, 1959 și idem, vol. II, Ediție îngrijită de Dalila-Lucia Aramă, București, 2003.

³⁰ Ivan Franko, *Tvori v 20 tomah*, tom. XVI, Kiiiv, 1955.

³¹ M. M. Lelekaci, *Kulturni zvezki Zakarpattia z Ukrainoiu i Rosiei v XVII-XVIII st.*, în Prosvita (Ujgorod), I, 1922, p. 140-226.

³² I. A. Iavorskii, *Istorieskie, licinae vkladnae i drughie zapisi v karpatoruskikh i peciatnâh knigah XVI-XIX vekov*, în „Prosvita”, VII-VIII, 1931.

³³ V. L. Mikitas, *Davni rukopisi i starodruki Opis i katalog*, Ujgorod, 1961; Idem, *Davni rukopisi i starodruki. Opis i katalog*, partea a doua, Lviv, 1964.

Menționăm că el a publicat fragmentar doar o parte din însemnările în slavonă, nefăcând nici o referire la cele în limba română .

În încheiere vom sublinia din nou că acest catalog vrea să se cheme o modestă contribuție la acea idee generoasă a unei culturi carpatice pe care o susținea atât de inspirat cercetătorul Adrian Fochi încă din anul 1984: „În jumătatea de nord a țării noastre, precum și pe teritoriul celorlalte state din zonă (Cehoslovacia, Polonia, Ucraina și Ungaria), de-a lungul secolelor, s-au manifestat cu putere o sumă de factori care au contribuit la unificarea culturală a zonei, conferindu - i o fizionomie proprie foarte măreață, care se definește prin caracterul „carpatic” al întregii zone... Contactele interetnice au fost vii și directe, de la om la om, și toate au contribuit la realizarea unei forme de cultură materială și spirituală identică sau foarte asemănătoare, fapt ce se cuprinde în noțiunea mai largă de „cultură carpatică”³⁴ .

³⁴ Adrian Fochi, *Paralele folclorice. Coordonatele culturii carpatice*, București, 1984, p. 7.

În redactarea prezentului catalog am adoptat metoda folosită de către Academia Română în publicarea cataloagelor colecțiilor de manuscrise slavone și românești și care cuprinde trei componente: identificarea manuscrisului, descrierea conținutului (inclusiv însemnările de pe manuscrise) și descrierea bibliografică a fiecărui manuscris.

Menționăm deasemenea că de un real folos ne-au fost și cataloagele, sumare ce-i drept, publicate acum 40 de ani de cercetătorul rus, V.L. Mikitas³⁵ și care au drept obiect colecția de manuscrise slavone și românești aflate în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Din cauze obiective, ținând mai ales de limitările impuse de numărul de pagini am renunțat la prezentarea a mai multor manuscrise datând din secolul al XIX – lea. Excepție am făcut doar cu cele românești pe care am considerat necesar să le facem cunoscute lumii științifice românești.

La fel menționăm că în transcrierea textelor vechi slave am folosit grafia actuală (q, y, t, я ,іа e.t.c.).

Apariția acestui catalog a fost facilitată de faptul că cercetarea manuscriselor și redactarea propriu zisă s-au desfășurat în condițiile unei finanțări generoase din partea Uniunii Europene prin intermediul proiectului ENPI dar și sprijinului dezinteresat acordat de conducerea Universității Naționale din Ujgorod (prof. univ. dr. Mikola Veheș, fost rector, dr. Vasile Marina, fost prorector, Fedir Vaschuk, actualul rector), de directorul Bibliotecii Universității Naționale d-na Natalia Hunko, de colectivul de bibliografi ai bibliotecii (Eva Kolochai, Chornii Maria etc).

La fel mulțumirile noastre se adresează mai multor persoane care pe parcursul documentării ne-au ajutat cu informații prețioase privind însemnările

³⁵ V. L. Mikitas, *Davni rukopisi i starodruki. Opis i katalog*, Ujgorod, 1961 (prezintă 65 de manuscrise foste ale episcopiei greco catolice de Mukacevo) și *Ibidem*, partea a II-a, Lviv, 1964 (prezintă 71 de manuscrise foste ale mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo).

marginale: Serghei Veskvarco, cercetător științific la Arhiva de Stat a regiunii Transcarpatia, Mihovici Marina specialist la Arhiva de Stat a regiunii Transcarpatia, Taras Dașio, lector la catedra de limba română în cadrul Universității Naționale din Ujgorod.

Un gând de recunoștință ne exprimăm și pentru foștii fotografi ai Muzeului Județean Satu Mare, Zelea Mircea și Ioan Czako care în condiții deosebit de vitrege au asigurat fotocopii de bună calitate după majoritatea manuscriselor.

Після більш ніж 230 років румуни заново відкривають декілька десятків румунських та слов'янських рукописів, які, в основному, походили з повітів Сату Маре та Марамуреш. У 1871-1873 роках вони були зібрані одним із найосвіченіших людей свого часу єпископом Мукачівської греко-католицької єпархії Андрієм Бачинським. У своїй резиденції в Ужгороді з цих рукописів він створює одну з найвідоміших бібліотек того часу.

Сьогодні зі знаменитої бібліотеки збереглися лише близько 20.000 томів рукописів, 500 з яких написані всіма мовами, які використовувались у Центральній Європі (латинська, німецька, румунська, угорська, слов'янська та ін.).

Андрій Бачинський, завдяки кому була створена ця бібліотека, народився 14 листопада 1732³⁶ року в місті Бенятин (Східна Словаччина) в родині священика. Він навчався в Ужгородській гімназії (1752-1758), філософію студіював у Тирнаві (Словаччина,) а теологію - у Мукачеві, де ще з 1744 року була духовна семінарія.

Потім єпископ Михаїл Олшавський відправляє його до Трнави, де Андрій Бачинський захищає дисертацію з філософії³⁷, після чого стає священиком в Хайдудорог (Угорщина.) Тут він буде працювати впродовж 12 років капеланом, а починаючи з 1761 року - протопопом Саболчського комітату.

Після смерті єпископа І. Брадача 1 липня 1772 року, Марія Терезія 5 вересня 1772 року призначає єпископом Андрія Бачинського, який стає відомим під час процесу канонізації Мукачівської єпархії та звільнення від панування римсько-католицької єпархії міста Егер. Під керівництвом

³⁶ Joannicio Basilovits, *Brevis notitia Fundationi Theodori Koriatovits, olim ducis de Munkacs...*, pars. III, Cassoviae, 1799, p. 118-139.

³⁷ Igor Zadorojnii, *Episcop Andrii Bacinskii epistoliarnii spadšcinii. Do 270-riciia vid dnia narodjennia, Mukacevo*, 2002, p. 8.

цього блискучого єпископа Мукачівська єпархія відіграє провідну роль у релігійному житті католицької Угорщини .

З його іменем пов'язано безліч ініціатив по відновленню єпархії, включаючи переїзд і будівництво розкішної резиденції в Ужгороді (Унгвар.) Це єдиний єпископ, який щось зробив для поліпшення долі румунських вірників, являючись їх пастором (Сату Маре, Марамуреш, Угоча і Саболч.) Таким чином, у 1778/1779 навчальному році в Ужгородській богословській академії він відкриває відділення з румунською мовою навчання, де щорічно навчалось 20-30 молодих румун, які готувалися стати священиками .

У кінці XVII століття він пропонує ввести румунську мову, як офіційну мову, у стосунках між єпархією та румунськими парафіями. Цього не сталося ні до, ні після смерті єпископа. Румунські священики були змушені, особливо в XIX столітті, для листування використовувати угорську мову !

Деякі з цих єпископських циркулярів були опубліковані одним із видатних інтелектуалів румунського міжвоєнного періоду, який залишив нам перший каталог румунських та слов'янських рукописів повіту Сату Маре та зони Кіоарулуй. В 1938 році в 7 селах були знайдені румунські та слов'янські рукописи: Бая Маре, Біксад, Камарзана, Фіріза, Медієшу Ауріт, Терешешть, Валя Сяка³⁸ .

Слід згадати зусилля Бачинського, прикладені до розвитку сільської освіти українською та румунською мовами. Він реорганізував величезну єпархію, яка налічувала більше 730 парафій в 11 архідияконствах. Сатумарське архідияконство складалось з 127 парафій на чолі з вікарієм³⁹ .

І не в останню чергу єпископ Бачинський відомий як творець найвідомішої в ту епоху бібліотеки, яка серед всього іншого мала

³⁸ Darius Pop, *Mănturii strămoșești*, Satu Mare, 1938, passim.

³⁹ Igor Zadorojnii, *Op.cit.*, 2002, p. 12.

щонайменше 41 інкунабулу, з яких сьогодні є ще 24 штуки (найдавніша датована 1466 роком.) В 1974⁴⁰ році їх каталог опублікував Ю. М. Сак. Відправною точкою цієї бібліотеки була Ужгородська бібліотека єзуїтів, яку Бачинський отримав у 1775 році. Вона містить не менше 1858 томів .

Цікавим є те, що зберігся єпископський каталог бібліотеки з 1772 року . З-поміж декількох сотень томів бібліотеки привернули нашу увагу позиція 3 (*Leges Imperiales ex Rumo Canon idiomate valahico*⁴¹) і позиція 20 (*Maximinus Pelaponissanos idiomate valahico*⁴²), які вказували на румунські книги, що знаходилися в цій бібліотеці⁴³ .

На щастя, зберігся і каталог бібліотеки єпархії за період з 26 лютого 1790 по 9 червня 1826 року, з котрого випливає, що до своєї смерті , 7 жовтня 1809 року , Бачинський збільшив кількість томів у 10 разів, досягнувши понад 9000 томів.⁴⁴

На наш погляд було три способи збагачення бібліотеки, які використав єпископ Бачинський у повному обсязі. По-перше , єпископ витрачав великі суми на закупівлю книг, що відображено у Реєстрі щорічних прибутків і витрат єпархії. Як відображено в документах, ці видатки розбалансували бюджет єпархії .

По-друге , єпископу вдалося зробити принаймні два трансфери книги, безкоштовно, за рахунок ордена єзуїтів, а також , внаслідок розформування греко-католицького базилітансько монастиря, розташованих, в основному, в комітаті Марамуреш. Ці події відбувались в 80-90 роках XVIII століття .

⁴⁰ Iurii M. Sak, *Inkunabuli biblioteki Ujgorodskogo derjavnogo universitetu*, Ujgorod, 1974.

⁴¹ Ar putea fi vorba de lucrarea „Carte românească de învățătură de la pravilele împărătești și de alte giudeațe”, apărută la Iași în anul 1646. Cf. I.Bianu, Nerva Hodoș, *Op.cit.*, p. 156-158.

⁴² Este vorba despre lucrarea ”Carte sau lumină cu dreapte dovediri din dogmele besearicii Răsăritului, asupra dejghinării papistașilor, descoperită și așezată de prea învățatul ieromonah Maxim Peloponinseanul”, apărută la Snagov (lângă București în anul 1699). cf. I.Bianu, Nerva Hodoș, *Op.cit.*, p. 370-372.

⁴³ Arhiva de Stat a Regiunii Zakarpattia, fond 151, opis 1, inv. 2271.

⁴⁴ *Ibidem*, fond 151, opis 5, inv. 271 și A. Pekar, *Narisi istorii țerkvi Zakarpattia*, vol. II, Roma – Lvov, 1997, p. 68-71.

По-третє, у 1781 році Бачинський наказав перевезти з парафій деякі рукописи і рідкісні книги слов'янською і румунською мовами. На одній слов'янській Мінеї зберігається виноска, що походить з Супуру де Сус і допомагає пролити світло на це питання: «Ця книга була знайдена у церкві села Супуру де Сус. Так як церкві вона не була потрібна, по велінню благородного вікарія комітату Сату Маре Ковач Дьордя і згідно його наказу, 16 вересня 1781 року книга була перевезена до будинку Біблії. Тодор Мадяр, парох з Супуру де Сус»⁴⁵.

З цього ясно випливає, що священики отримали "наказ" здати ці рукописи та книги і не мали змоги не послухати вищестоячих керівників церкви. Єдине, що вони наважились зробити, це написати на перших сторінках рукопису назву церкви, звідки вони були взяті.

Ось, наприклад, що зазначив священик із Бойнешті на Мінеї, датованій 1554 роком: "Minea Ecclesia Bonyhazensi (аркуш 1) і на 4 аркуші: І це було взято з Бойнешті в 1781 році"⁴⁶. Що впливає з цих кількох прикладів? Дії по збору рукописів і рідкісних книг почалися в 1781 році і тривали до 1784 року. Ясно, що ці дії були зроблені за наказом єпископа Бачинського і в них брали участь протопопи та вікарії Сатмару. Згідно виноска, в деяких парафіях були вилучені всі рукописи і книги, навіть книги, які використовувались під час служби. Найбільш постраждали від цього наказу парафії Бойнешті і Шіндрешті, де були забрані всі рукописи. Не виникає сумнівів, що ця акція зі збору рукописів тривала і в наступному столітті.

Наприклад, найкрасивіше Євангеліє, яке належало парафії Радванка (Україна) було доставлено в єпископську бібліотеку в 1826 році, як зазначено у виносці арк.1. Так само, в кінці XIX - на початку XX століття була помічена діяльність Михайла Мелеша, священика з села Тересва, який, усвідомлюючи цінність рукопису, в 1879 році написав такі

⁴⁵ Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod, inv. nr.13 (4 D), f. 5.

⁴⁶ *Ibidem*, inv. nr. 482 (10 D).

значущі слова:”У 1879 році 19 січня, я здав цю книгу спадщини (підкреслюємо примітку) до єпископського складу книг. Михаїл Мелеш, священник з Тересви”.

Священик і протопоп Мелеш народився в 1824 році і був рукоположений в 1850⁴⁷ році. Другий священник, який збирав рукописи по селах і жертвував їх єпископській бібліотеці ,був Мустянович Іоан Сидор , який народився в 1877 році і був рукоположений в 1898 році. Він був адміністратором Голятина, а потім священником і протопопом у Тересві, селах ,розташованих в історичній Мараморощині. Він збирав рукописи на зазначеній території, на сторінках яких ставив печатку угорською мовою із зазначенням своїх імені та посади(Священик - протопоп Мукачевської єпархії Мустянович Іоан Сидор .)"

Повертаючись до Андрія Бачинського слід відмітити , що лише частина рукописів, зібраних ним, зберігається в бібліотеці Ужгородського національного університету. Інша частина перейшла до колекції Ужгородського обласного музею. Представила їх дослідник Тетяна Севніна⁴⁸ .

Слід відмітити, що вона опублікувала і опис колекцій слов'янських та румунських книг музею. Серед багатьох рукописів назвемо декілька , які , з впевненістю можна сказати , перейшли з колишньої бібліотеки єпископа Бачинського: Служебник 1652 року, який був переписаний у селі Колодне, Часлов XVI століття ,Молитовник XVI та XVII століття, який має виноску на румунській мові, Євангеліє XVII століття, котре на 13 аркуші має виноску, що воно було привезене до єпископської бібліотеки в 1781 році, а на аркуші 191 виноска від 10 жовтня 1645 року, в якій згадується священник Габор з Негрешті-Оаш .

⁴⁷ *Schematismus cleri graeci ritus catholicorum Dioecesis Munkacsensis*, Ungvárini, 1885, p. 137.

⁴⁸ Tetiana Sevnina, *Pokraini napisi v rukopisnih knjigah i starodrukah XV – XIX st. v kolekciji fondiv Zakarpatskovo Kraiznavcioho Muzeiu*, în „Naukovii Zbirnik Zakarpatskovo Kraiznavcioho Muzeiu, IV, 2000, p. 41 – 54, VI, 2004, p. 69 – 84 (28 de manuscrise și cărți), VII, 2003, p. 29 – 46 (41 manuscrise și cărți), VIII, 2007, p. 25 – 39, (prezintă 49 de manuscrise și cărți).

Також відзначимо, що існує сім Триодів XVI-XVII століть і щонайменше три Мінеї, з яких дві датовані XVI століттям і на яких стоять виноски, що вони були привезені до бібліотеки єпархії 14 червня 1783⁴⁹ року .

Ми не знаємо сучасний стан досліджень . Можливо, що частина рукописів була доставлена до Москви, так як не треба забувати, що вони у роки Сталіна були конфісковані радянським НКВД , а греко - католицька єпархія - розформована .

Таким чином, ми стверджуємо, що рукописи , які знаходяться в бібліотеці Ужгородського національного університету, це тільки частина з тих , що зібрав Бачинський на території єпархії протягом в 1781 - 1783 років .

Ми , також , можемо припустити, що частина з них все ще знаходяться у користуванні громад під час служби. Особливо це припущення вірно не лише стосовно румунськомовних, але і слов'янських .

Найдавніший рукопис колекції є Мінея , яка походить з села Шіндрешт(зараз в повіті Марамуреш) і має виноску , датовану 1500⁵⁰ роком. Є й інші рукописи, які на основі водяних знаків можуть бути датовані рубежем XV-XVI століть .Це Октоїх, що походить з міста Фіріза , папір якого виготовлений на паперовій фабриці у Венеції в 1487⁵¹ році. Також існує ще один Октоїх з міста Хайдудоро(Угорщина ,)написаний на папері з водяним знаком - капелюх, який виготовлявся в кінці XV століття на паперових комбінатах в Мюнхені (1494), Ерфурті (1494), Інсбруці (1497) і Венеції (1497)⁵² .

Можливо, що наступні аналізи рукописів, особливо стосовно характеру письмової форми, виявлять сюрпризи щодо датування рукописів. З точки зору змісту ,рукописи можна розділити на три частини.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ Biblioteca Națională din Ujgorod, inv. nr. 173 (1 D).

⁵¹ Ch. M. Briquet, *Les filigranes*, vol. IV, Paris-Amsterdam, 1907, p. 771 (nr. 15372)

⁵² *Ibidem*, vol. I, nr. 3425.

Найдавнішими і найбільш цінними є ті, які використовуються в церкві для богослужіння: Мінея, Євангеліє, Апостол, Часослов, Октоїх, Проповіді, Літургії, Молитовники та ін.

Ми вважаємо, що деякі з тих, які написані румунською мовою, починаючи з XVI- XVII століть, заслуговують особливої уваги з боку дослідників, які спеціалізуються на проблемах румунської мови. Слід відмітити Октоїх (28 D (інв. № 404), рукопис XVIII століття, написаний гарною румунською мовою, який належить церкві з села Тур (Цара Оашулуй) та Мінея (інв. № 150 (12 D), датована 1703 - 1714 роками, що походить із церкви села Пішкарі (повіт Сату Маре).

Друга група рукописів, що відноситься до історичної літератури, дуже маленька по кількості і датується, в основному, кінцем XVIII - початком XIX століття. Відомим є рукопис про смерть Петра Великого (інв. № 84 (58D), збірка оповідань початку 1801 року (62 D (інв. № 269) або "Александрія", рукопис датований XVIII століттям (310 D (інв. № 55).

Третю групу можна назвати дидактичною літературою, тому що вона, в основному, складається з копій лекцій різних викладачів Ужгородської семінарії, які викладали там на протязі багатьох років: Михайло Брадач, Василь Коварі, а особливо протоієгумен Арсеній Коцак, від котрого залишилася велика кількість рукописів в галузі богослов'я, історії церкви та ін. Такий рукопис, як "Школа або вивчення русинської граматики та інших різних наук і свідчень" (352 D (інв. № 499), має основне значення для лінгвістики, так як він є визначною віхою в історії української літератури.

Між бібліотечними рукописами є ще один тип, що належить до архівістики, стосовно церковної адміністрації. Вони представляють собою колекцію офіційних документів з питань, що стоять перед церквою. Ми ввели їх в цей каталог більше з бажання зробити їх відомими дослідникам, оскільки деякі з них є необхідними для розуміння історії Мукачівської єпархії. Серед цих документів згадаємо збірку скарг греко-католиків

Мукачівської єпархії проти духовенства і римо-католицького населення єпархій Егер і Рознава (інв. № 215) або метрики хрещених монастиря Св. Миколая Чудотворця, м. Мукачево з 1727 по 1818 (337 D (інв. № 321), надзвичайно важливий документ з історії слов'янської громади міста Мукачево та ін .

Для нас ці рукописи є важливими і завдяки виноскам на полях ,які містять в собі цінну інформацію про історичні факти, про життя громад, звідки вони походять. З першої категорії виносок згадаємо, що деякі з них є унікальними. На одній Мінеї ХУІ століття (8 D (інв .№ 67) на арк. 36 зв .є виноска про проходження військ принца Ференца Ракоці II через високі гори Країни Молдови та Марамурешу 25 січня 1706 року. В іншій Мінеї 1554 року (10 D (інв .№ 482) яка походить з парафії Боїнешті ,згадується про епідемію чуми 1742 року, яка викликала «великий гіркий жаль."... На аркуші 206 зв .одного молитовника (30 D (інв .№ 570) є виноска ,датована 1557 роком, в якій згадується про єпископа Антонія Марамурешського з Хуста, невідомого як в румунської історичній літературі, так і в українській .

На Правилі ХУІ століття (43 D (інв .№ 65) є кілька виносок про боротьбу між козаками та поляками, голод 1674 року у Польщі і завоювання турками в 1673 році русинсько-польського воєводства з замком Кам'яниця .

На Мінеї, яка належала монастирю Святого Миколая м. Мукачево (330 D (інв. № 465) є виноска від 1613 року, яку написав один монах : «Книга Мукачевського монастиря. Не згадуй боже єпископа Афанасія, він не відомий і не є єпископом Перемишля ,Самбора, Мукачева ."

Цей об'єднаний єпископ , якого згадував Йорга в одній своїй відомій праці як Мукачівського єпископа, починаючи з 1614 року замінив єпископа Сергія у Мукачеві за підтримки марамурешського володаря

Георгія Гомоная, з метою залучення українських та румунських вірників до католицької⁵³ віри .

Дуже цікавий той факт ,що цей єпископ не згадується в жодній з робіт, присвячених Мукачівській єпархії, ні Базилевича⁵⁴, ні Дулішківіча⁵⁵, ні Годинки, та ін . Також його не визнають і монахи монастиря Святого Миколая м. Мукачево⁵⁶, про що свідчить виноска. Він навіть не згадується і серед єпископів з Мукачева !

Друга категорія виносок стосується громадського життя, колективної ментальності, священиків, протопопів, переписувачів, що є , також , одним з небагатьох джерел, які знаходяться в нашому розпорядженні, щоб відновити історію «малих», те , що не знайдеш в офіційних документах. Цей факт ,записаний майже 100 років тому Ніколає Йоргою ,який в 1614 році в статті під назвою"Історія Країни через малих," відзначає, що"....виноски з культурним характером часто показують внутрішнє, моральне життя, яке ми б не пізнали інакше, даючи правильну оцінку душі країни у різний час і різних класах. Вони часто зустрічались, особливо на початку XVIII століття і разом складають загальне враження, розуму мас і почуттів ,які рухали їх серця⁵⁷".

Виноски цього типу є більш цінними, так як вони належать до XVI - XVII століть, часу, який не є дуже щедрим до румунів та українців, що жили в регіоні Північних Карпат, зони виключно полікультурної, моделі співіснування різних народів. Не викликає сумнівів, що слов'янські рукописи та їх рух в межах цього ареалу, який включає в себе землі, розташовані з одного боку Північних Карпат ,є додатковим аргументом на користь існування цивілізації із загальними рисами , де обмін різними цінностями не завершувався ніколи. Проілюструємо цю ідею за

⁵³ N. Iorga, *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol. I., Vălenii de Munte, 1908, p. 225. El notează anul 1614 ca an de aducere a lui Atanasie Krupeski ca episcop la Mukacevo.

⁵⁴ Basilovits ,I., *Op.cit., passim*.

⁵⁵ Dulişkovici I., *Istoriesskiiia certî UgroRusskikh*, vol. I-III, Ungvár, 1874, 1875.

⁵⁶ Hodinka Antal, *A Munkácsi görög-katholikus püspökség története*, Budapest, 1910.

⁵⁷ N. Iorga, *Istoria țerii prin cei mici*, în „Revista istorică”, București, an VII , nr. 1 – 3 , p. 51.

допомогою виноска на рукописах. Таким чином ,найдавніша Мінея (1 D (інв. № 173) перевезена у село Шіндрешті (Румунія) з села Плящина, що в Галичині .

Мінея , датована 1556 роком, була переписана"Грішним рабом Дем'яном і смиренним Костею у монастирі замку Стрий (тоді Польща). В 1679 році привезена в Малу Копаню (Україна,) а потім у Саліште (Марамуреш,) а в 1781 році знаходилась в Саніслау (повіт Сату Маре), звідки була перевезена до Ужгорода .

Октоїх (67 D (інв. № 8), привезений в 1679 році з одного румунського монастиря Мараморощини, попадає у володіння священика і протоієрея Михайла Мелеша, який в 1879 році жертвує її єпископській бібліотеці. А Літургікон, датований 1557 р(.інв .номер 30 D (інв. № 570), переписаний «служого рабом Божім Габрієлом" в одному з сіл Мараморощини, попадає до села Гріп, повіт Сату Маре , звідки , у 1781 році, був вивезений до Ужгорода .

І таких прикладів багато, особливо стосовно літургійних рукописів. Інші виноски свідчать про велику кількість переписувачів слов'янських та румунських рукописів, особливо у XVI столітті, які були і румунами і українцями .

На Мінеї (1 D (інв. № 173) з'являється цікава виноска щодо її переписування: «... цю книгу Мінею написав священник Іоанн і його родич Теодор з дружиною Марією за їх спасіння і здоров'я...» далі продовжуючи, що «Ця книга Мінея, яку я сам виправляв і для мого добробуту дозволяється виправити..." Це рідкісний приклад, коли на початку XVI століття жінка знає читати і писати !

Мінея 1556 року (2 D (інв. № 485) була переписана двома ченцями з монастиря Святої і Непорочної Діви Марії в місті Стрий (Польща),"великий грішник Дем'ян і смиренний Костя, добрий батько." На Октоїху (8 D (інв. № 67) зустрічаємо виноску , що переписувач диякон

Герасим,"який походить з Ляцку з Перемешля села Сосніц" переписав рукопис у будинку священика Іоана з Моїсей .

Мінея (10 D (інв .№ 482) була переписана в 1554 році монахом з монастиря Свято-Господнього Преображення"рабом Божим Аверкієм під час єпископа Кир Антонія Радиловського "...

Румунська Мінея з села Пішкарі (12 D (інв. №150) була переписана Олександром Мулдаванул у період 1703 по 1714 рік .

Молитовник з села Хріп (повіт Сату Маре) (30 D (інв. № 570) був переписаний в 1557 році в селі Созані „грішним рабом Божим Гавриїлом”. Ченець Прокопій Ковенчяк, з монастиря Святого Миколая в м. Мукачево ,є автором тексту Молитовника 1739 року , який включає в себе два румунські тексти обітниць ,що складають священики при приступанні до обов’язків (14 D(інв. № 35). Теологію (49 D (інв. № 185) переписував Михайло Лянкуський у будинку священика Іоанна Белицького у селі Чингава (Україна.) Казання (336 D (інв. № 31) переписував в 1731 році Іоан Ремененський, священик з села Вишня Рибниця (Україна ,)яке не має великого значення. Мінею (326 D (інв. № 433), датовану XVI століттям , переписував «... великий грішний раб Божий Андрій», ймовірно, один з ченців монастиря Святого Миколая в м. Мукачево .

Мінея на грудень місяць ,яка також належала монастирю Святого Миколая в м. Мукачево, в 1591 році згадується Ігнатко Попович" Вірний слуга та раб книги." У новітню епоху відмічаємо богослова Василя Волосана, сина священика і протопопа з села Солотвино (румунське село на Закарпатті ,Україна,) який залишив нам копії лекцій деяких румунських викладачів Ужгородської семінарії:"Пастирське богослів'я" (1805),"Історія церкви" професора Василя Коварі (1803),"Трактат Догматичного Богослов'я" (1803⁵⁸). В бібліотеку греко-католицького ліцею в Ужгороді

⁵⁸ Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod, inv. nr. 124, 127, 130.

вони потрапили в 1843 році, можливо, були пожертвовані самим автором, священиком в Солотвині.

Імена великої кількості переписувачів цієї частини Європи, додаються до тих, які стали відомими завдяки дослідниками нашого минулого. Згадаємо і перерахуємо лише декілька з них: Габріель Штремпел⁵⁹, Флоріан Дудаш⁶⁰, Дору Радосав⁶¹, Аурел Соколан⁶², Олена Барнуцу⁶³, Іоан Марія Орос⁶⁴, Іоан Барля⁶⁵, П.П.Панаїтеску⁶⁶.

В українській історіографії також існувала аналогічна проблема для представлення декількох рукописів, які знаходяться в колекції бібліотеки Ужгородської єпархії, а разом з ними і деяких виносів, які знаходяться на їх сторінках.

Згадаємо тут Івана Франка (1856-1916⁶⁷), одного з великих класиків української літератури, М.М.Лелекача⁶⁸, Юрія А. Яворського⁶⁹ та, не в останню чергу, російського дослідника В. Л. Микитсья, який в 1961 році та 1964 році публікує два короткі каталоги, з багатьма помилками та неповною інформацією, до яких входять рукописи, що знаходяться в

⁵⁹ G. Ștrempel, *Copiști de manuscrise românești până la 1800*, vol. I, București, 1959.

⁶⁰ Florian Dudaș, *Manuscrisele românești din bisericile Bihorului*, I-II, Oradea, 1985-1986; idem, *Manuscrisele românești medievale din Crișana*, Timișoara, 1986; idem, *Însemnări pe bătrâne cărți de cult*, Oradea, 1992; idem, *Cărturari și artiști din Muntenia și Moldova, peregrini în Crișana (secolele XIV-XVIII)*, Timișoara, 2003.

⁶¹ Doru Radosav, *Catalogul cărții vechi românești din nord-vestul Transilvaniei*, Cluj - Napoca, 1995; idem, *Carte și societate în Nord-Vestul Transilvaniei (sec. XVII-XIX)*, Oradea, 1995; idem, *Manuscrise românești din secolul XVIII în părțile Sătmăruului*, în „Satu Mare Studii și comunicări”, V-VI, Satu Mare, 1981.

⁶² A. Socolan, *Circulația cărții românești până la 1850 în județul Maramureș*, Baia Mare, 2005. Autorul descrie 6 manuscrise slavone din secolul XVII-XVIII și în jur de 70 de manuscrise românești, precum și numele și opera a 33 de copişti de manuscrise.

⁶³ E. Bărnuțiu, *Carte românească veche în colecțiile sătmărene*, Satu Mare, 1998.

⁶⁴ Ioan Maria Oros, *Dimensiuni ale culturii moderne în Țara Silvaniei (secolele XVII-XIX) Cărți și proprietari*, Cluj-Napoca, 2010.

⁶⁵ Ioan Bârlea, *Însemnări din bisericile Maramureșului*, București, 1909. Autorul pomenește de existența a 41 de manuscrise slave și românești în localitățile Maramureșului.

⁶⁶ P.P. Panaitescu, *Manuscrisele slavone din Biblioteca Academiei R.P.R.*, vol. I, București, 1959; idem, vol. II, Ediție îngrijită de Dalila-Lucia Aramă, București, 2003.

⁶⁷ Ivan Franko, *Tvori v 20 tomah*, tom. XVI, Kiiiv, 1955.

⁶⁸ M. M. Lelekaci, *Kulturni zvezky Zakarpattia z Ukrainoiu i Rosiei u XVII-XVIII st.*, în Prosvita (Ujgorod), I, 1922, p.140-226.

⁶⁹ I. A. Iavorskii, *Istoriceskie, licinae vkladnae i drughie zapisi v karpatoruskikh i peciatnâh knigah XVI-XIX vekov*, în „Prosvita”, VII-VIII, 1931.

бібліотеці Ужгородського національного університету.⁷⁰ Відзначимо, що він тільки фрагментарно опублікував слов'янські виноски, навіть не згадуючи ті, які були написані румунською мовою .

В заключення , ми б хотіли ще раз підкреслити, що цей каталог є лише скромним внеском у загальне уявлення про карпатську культуру, яку з натхненням підтримував дослідник Адріан Фокі ще 1984 році, : У північній частині нашої країни і на території інших держав (Чехословаччини, Польщі, України та Угорщини) протягом століть діяли фактори, які сприяли культурному об'єднанню зони, надавши їй своє виняткове обличчя, яке визначається «карпатським» характером всього ареалу... Міжетнічні контакти були яскравими і прямими, від людини до людини і всі зробили свій внесок у матеріальну та духовну культуру з ідентичними або дуже схожими формами, факт що містить більш широке поняття - «Культура Карпат»⁷¹

⁷⁰ V. L. Mikitas, *Davni rukopisi i starodruki Opis i katalog*, Ujgorod, 1961; Idem, *Davni rukopisi i starodruki. Opis i katalog*, partea a doua, Lviv, 1964.

⁷¹ Adrian Fochi, *Paralele folclorice. Coordonatele culturii carpatice*, București, 1984, p. 7.

При складанні цього каталогу ми використали метод, який практикує Академія Румунії при публікації колекції каталогів слов'янських та румунських рукописів і включає в себе три компоненти: визначення рукопису, опис змісту (включаючи виноски з рукописів) та бібліографічне описання кожного рукопису.

Також відзначимо, що дуже корисні нам були і каталоги, опубліковані 40 років тому російським вченим В. Л. Микитась¹, які мали зразком колекції слов'янських та румунських рукописів, що знаходяться у бібліотеці Ужгородського національного університету

Виходячи з об'єктивних причини, особливо з урахуванням обмежень в сторінках, не було змоги давати презентацію декількох рукописів, починаючи з XIX століття. Виняток зробили для румунських, які визнали за необхідне зробити відомими всьому румунському науковому світу.

Просто відзначимо, що у транскрипціях старих слов'янських текстів ми використовували сьогодишню графіку (q, y, t, я, ѿ e.t.c).

Поява цього каталогу була полегшена тим, що дослідження та фактичне редагування рукописів були проведені завдяки щедрому фінансуванню Європейського Союзу в рамках проекту ЄНПІ, а також і самовідданий підтримці з боку керівництва Ужгородського національного університету (колишньому ректору проф. Миколі Вегешу, проректору доктору Василю Марина, в.о. ректора Федору Ващуку, директору бібліотеки Ужгородського національного університету пані Наталії Гунько разом з бібліографічним колективом бібліотеки (Еві Шандорівні Калочай, Марії Іванівні Чорній та ін.).

Також наша подяка адресована багатьом особам, які під час документації допомогли нам важливою інформацією: з виносок - Сергій Вискварко, науковий співробітник Державного архіву Закарпатської

області, а також Тарас Дацьо, викладач румунської мови Ужгородського національного університету, Марина Мигович, головний спеціаліст Державного архіву Закарпатської області .

Також хочемо висловити нашу щиру подяку колишнім фотографам Повітового музею Сату Маре Зеля Мірча та Іоан Цако, які у дуже складних умовах забезпечили хорошу якість фотокопій більшості рукописів .

Introduction

After more than 230 years, the Romanians rediscovers dozens of Romanian and Slavonic manuscripts, mainly from Satu Mare and Maramureş County, between the years 1781-1783 the Greek - Catholic bishop of Mukacevo Diocese, Andrei Bacsinszky, an illuminated scholar of the time, thus helping to create one of the famous libraries of the time.

From this famous library there are preserved today only about 20.000 volumes of which 500 manuscripts in almost all languages that were used in the Central Europe (Latin, German, Romanian, Hungarian, Slavonic and so on).

Andrei Bacsinszky, the one responsible for the creation of this library, was born in November 14, 1732⁷² in the locality of Beniatin (eastern Slovakia) in the family of the priest of the village. He attended secondary school in Uzhgorod (1752-1758), studied philosophy at Tirnavia (Slovakia), and theology at Mukacevo a theological seminary was functioning since 1744.

Then the bishop Mihail Olsavszky sends him back to Tirnavia where Andrei Bacsinszky will hold a doctorate in philosophy⁷³. Then he becomes chaplain in Hajdudorog (Hungary). Here will work for 12 years being called canonical since 1761 and protopope of Szabolcs County.

After the death of the bishop I. Bradacs on the 1st of July in 1772, Maria Teresa named Andrei Bacsinszky in the 5th September 1772 as bishop, who had made himself noticed during the process of canonization of the bishopric of Mukacevo and liberation under the domination of the Roman Catholic diocese of Eger. Under the leadership of this brilliant bishop, the diocese of Mukacevo plays a leading role in the Catholic religious life from Hungary.

To his name are attached many initiatives of the diocesan renewal, including the relocation and the construction of a sumptuous residence in

⁷² Joannicio Basilovits, *Brevis notitia Fundationi Theodori Koriatovits, olim ducis de Munkacs...*, pars. III, Cassoviae, 1799, p. 118-139.

⁷³ Igor Zadorojnii, *Episcop Andrii Bacinskii epistoliarnii spadşcinii. Do 270-riciia vid dnia narodjennia*, Mukacevo, 2002, p. 8.

Uzhgorod (Ungvar). He was also the only bishop who has ever done something to improve the fate of the Romanian believers whom he shepherded (from Satu Mare, Maramures, Ugocea and Szabolcs Counties). Thus in the 1778-1779 school year he opens at the theology from Uzhgorod a section for Romanian language, where every year 20-30 Romanian youths were preparing to become priests.

Towards the end of the seventeenth century he introduces the Romanian language as the official language in the relations between the Romanian diocese and the parishes. This did not happen either before or after the death of the bishop, the Romanian priests being forced, especially in the nineteenth century, to use Hungarian language in correspondence!

Some of these episcopal memorandums were published by one of the hardworking Romanian intellectuals of the inter-war period that has left us the first catalog of the Romanian and Slavonic books from Satu Mare County (included the region of Baia Mare and the region of Chioar) who also found in 1938, other Romanian and Slavonic manuscripts in only in 7 other localities: Baia Mare, Bixad, Cămrzana, Firiza, Medieșu Aurit, Terebești, Valea Seacă⁷⁴.

Bacsinszky's efforts to develop rural education in Ukrainian and Romanian language are also worth of mentioning. He then reorganized the vast diocese which had more than 730 parishes in 11 Archdeaconat. The Satu Mare Archdeaconatu comprises 127 parishes headed by a vicar⁷⁵

And last but not least the bishop Bacsinszky is the creator of a library famous in the era, that among others, possessed no less than 41 incunabula, of which today there are still 24 pieces (the oldest dating from 1466), their catalog being published by Yuri M. Sak in 1974⁷⁶. This library has had as starting point the Jesuits library from Uzhgorod received by Bacsinszky in 1775. It comprised not less than 1858 volumes.

⁷⁴ Dariu Pop, *Mărturii strămoșești*, Satu Mare, 1938, passim.

⁷⁵ Igor Zadorojnii, *Op.cit.*, 2002, p. 12.

⁷⁶ Iurii M. Sak, *Inkunabuli biblioteki Ujgorodskogo derjavnogo universitetu*, Uzhgorod, 1974.

What is very interesting is that the episcopal library catalog has been preserved since 1772. Of the several hundred volumes of the library attracted our attention the position 3 (*Leges imperiales ex numo canone idiomate valahico*) and position 20 (*Maximinus Pelaponissanos idiomate valahico*), which referred to the Romanian books located in that library⁷⁷. Fortunately the episcopal library catalog has been kept too, from February 26 1790 - June 9 1826 showing us that until his death, on October 7 1809, Bacsinszky increased the number of volumes over 10 times, reaching over 9000 volumes⁷⁸.

In our opinion, there were three ways of enrichment of this library, fully used by the bishop Bacsinszky. First the bishop had spent large sums for the purchase of books, as reflected in *The Records of the annual revenue and expenditure of the bishopric*. As reflected in the documents, these expenses had unbalanced the bishopric budget. Secondly, the bishop managed to make at least two transfers of books, free of charge, after the abolition of the Jesuit order and also of the Greek Catholic basilical monastery, located mostly in Maramureș County, actions occurring in the VIII and IX decades of the the eighteenth century.

Thirdly Bacsinszky ordered in 1781 the bringing from the parishes of certain manuscripts and rare books, both Slavonic and Romanian. From this point of view, a note is kept on a Slavonic Menaion from Supuru de Sus which helps us shed light on this issue: "This book was found at the church from Supuru de Sus and because the church had no need of it and according to the commandment of the vicar forane of the noble County of Satu Mare, the most honorable Gyorgy Kovacs, decided that this half of the book was not left in the lurch, according to the commandment I took it in 1781 September 16 at the Bible house. Todor Magyar the parson from Supuru de Jos"⁷⁹. From this it's obvious that the priests received "orders" to give these manuscripts and books

⁷⁷ State Archive of Transcarpathia region, fund 151, opis 1, inv. 2271.

⁷⁸ *Ibidem*, fund 151, opis 5, inv. 271 and A. Pekar, *Narisi istorii jerkvi Zakarpattia*, vol II, Roma – Lvov, 1997, p. 68-71.

⁷⁹ The National University Library from Uzhgorod, inv. no. 13 (4 D), f.5.

and they could not really oppose the commands of the church leaders. The only thing that they dared to do was that the most of them wrote on first pages of the manuscripts, the church from which they took the manuscripts.

For example the following were noted by the priest from Boinesti on a Menaion, dating from 1554: *Minea Ecclesia Bonyhazensi* (p.1) and on page 4 *and these were taken from Boinesti in the year 1781*⁸⁰. The conclusion of these examples?

The amassment of the manuscripts and rare books began in 1781 and apparently lasted until 1784. It is clear that this action was done on the order of the bishop Bacsinszky, taking part the archpriests and the vicar of Satu Mare County. As it results from the marginal notes that were taken from some parishes all the manuscripts and books were used at the church services. The most affected by this command were the parishes of Boinesti and Șindrești from where were taken all manuscripts. It is undisputed that this action of collecting manuscripts continued in the following century.

Returning to Andrei Bacsinszky and to the manuscripts collected by him, we noticed that they are kept only in part at the National University Library from Uzhgorod. Another part arrived in the collections of the Regional Museum from Uzhgorod. A presentation of them had been made by the researcher Tetiana Sevnina⁸¹. It's worth mentioning that she publishes the description of Slavonic and Romanian books, too, located in the museum collections. Among the many manuscripts described we enumerate only a few that definitely arrived here from the former library of the bishop Bacsinszky: *Slujebnic* from 1652, copied in the Kolodne village, a *Ceaslov* from the sixteenth century, a *Molitvelnic* from the sixteenth - seventeenth century on that there is an inscription in Romanian language, a *Gospel* from the seventeenth century that

⁸⁰ The National University Library from Uzhgorod, inv. no.13(4 D), f. 5.

⁸¹ Tetiana Sevnina, *Pokraini napisi v rukopisnih knigah i starodrukah XV – XIX st. v kolekcij fondiv Zakarpatskovo Kraiznavcioho Muzeiu*, in „Naukovii Zbirk Zakarpatskovo Kraiznavcioho Muzeiu, IV, 2000, p. 41 – 54, VIII, 2007, p. 25 – 39, (presents 49 manuscripts and books), VI, 2004, p. 69 – 84 (28 manuscripts and books), VII, 2003, p. 29 – 46 (41 manuscripts and books).

on page 13 has a note that was brought to the episcopal library in 1781, and on page 191 a note dated 10 October 1645 in which is mentioned the priest Gabor from Negrești - Oaș .

We also mention that there are seven *Lenten Triodions*, dating from the sixteenth - seventeenth century and not least three *Menaions*, two dating from the sixteenth century and having notes, showing that were brought to the Bishops Library in 14 June 1783⁸² .

We do not know in the current state of the research, if part of the manuscripts has not been submitted in Moscow, because do not forget that they were confiscated by the Soviet NKVD during the Stalin period the Greek - Catholic diocese being abolished.

So we accept without reservation the idea that manuscripts from the National Library of Uzhgorod represent only a part of those that Bacsinszky gathered across his outstretched bishop in the years 1781-1783.

We can also accept the idea that in this action was not taken into account the fact that some of them were still in use of the communities, being used during the church services. This is especially being the case of those in Romanian language.

The oldest dated manuscript, from the collection is a *Menaion* that comes from Șindrești (now in Maramureș County) and which has a note since 1500⁸³. There are other manuscripts that can be dated based on the watermarks, at the turn of the fifteenth and sixteenth centuries, such as the *Octoechos* from Firiza village it's paper coming from a mill in Venice, produced in 1487⁸⁴. There is another *Octoechos* from Haidudorog city (Hungary) and it's paper having a watermark, a hat, used at the end of the fifteenth century by the paper mills from Munich (1494), Erfurt (1494), Innsbruck (1497) and Venice (1497)⁸⁵ .

⁸² *Ibidem*.

⁸³ Biblioteca Națională din Ujgorod, inv. nr. 173 (1 D).

⁸⁴ Ch.M Briquet, *Les filigranes*, vol. IV, Paris-Amsterdam, 1907, p. 771 (nr. 15372) .

⁸⁵ *Ibidem*, vol. I, nr. 3425.

Perhaps those future analyses, especially on the characteristics of writing, provide surprises regarding the dating of some manuscripts.

Regarding the content we can divide the manuscripts into three distinct parts. The oldest and most valuable are those used in the church worship: *Menaions* (Minee), *Fourgospels* (Tetraevangheliare), *Apostles* (Apostole), *Books containing religious songs* (Irmologhioane), *Octoechos* (Octoihuri), *Homilies* (Cazanii), *Liturgies* (Liturghiere), *Prayers book* (Molitvelnice) etc. Some, that are written in the Romanian language dating from the sixteenth and seventeenth centuries we think that deserve a special attention from the researchers specializing in problems of the Romanian language. We mention only the Octoechos (inv 404 (28 D), manuscript from the seventeenth century written in a beautiful Romanian language and belonging to the church from Tur (Oaş Country) and the Menaion (150 (12 D) dating from 1703 - 1714 and coming from the church from Pişcari (Satu Mare County).

A second group of manuscripts is the one belonging to the historical literature, very small numerically, and generally dating from the eighteenth century and early nineteenth century. We remark the manuscript about the death of Peter the Great (inv. 84 (58 D), a collection of stories dating from 1801 (inv. 269 (62 D).

The third group we can call it didactical literature because it generally consists of copies of the courses held by different teachers at the Seminary from Uzhgorod, over the years: Mihai Bradacs, Vasile Kövari, and especially the prohegumen Arsenii Koşak from whom remained a large number of manuscripts in the fields of theology, church history etc. with value only in the field of linguistics, constituting landmarks in a history of Ukrainian literature, as it is for example the manuscript entitled “Şcoala sau învăţătura gramaticii rusine şi a altor diferite ştiinţe şi mărturii” (The school or the teaching of the Russian grammar and of the other various sciences and testimonies) (inv 352 D).

There are between the library manuscripts an another type that actually belongs to the archival, concerning the church administration, representing

collections of official documents on the issues that facing the church. We have introduced in this catalog more of the desire to make them known for the researchers because some of them are indispensable for understanding the history of the Diocese of Mukacevo. Among these documents we mention the collection of complaints of the Greek Catholics from the Diocese of Mukacevo against the Roman - Catholic clergy and population from Agria and Roznava bishoprics (inv 215) or the transcript of the baptized from the monastery St. Nicholas from Mukacevo between the years 1727 - 1818 (inv 321 (337 D)), an extremely important document for the history of the slave community from Mukacevo city etc.

For us these manuscripts are important for the marginal notes, too, which contains valuable information about historical facts or about the life of the communities where they come from. From the first category of marginal notes we mention some that are unique. On a *Menaion* from the sixteenth century (inv 67 (8 D) on the page 36 reverse is a note about the passage of the armies of the prince Francis Rakoczi over the high mountains of Moldavia Country and Maramureș in January 25, 1706.

The second category of notes refer to the life of communities, to the collective mentality, to the priests, archpriests, copyists being in fact one of the few sources that are at our disposal to restore the history of the "small" one, about which the official documents do not speak, a fact emphasized almost 100 years ago by Nicolae Iorga in an article entitled "The history of the country through the small one" when he wrote that "... the cultural notes often reveal the domestic life, moral, that we did not know in another way, giving the exact note of the soul of the country in special times and special classes. They are often, especially at the beginning of the eighteenth century and together they give the overall impression of the ideas that were mastered in the crowds mind and of the feelings that stirred their hearts"⁸⁶ .

⁸⁶ N. Iorga , *Istoria țerii prin cei mici*, în „Revista istorică” București an VII , nr. 1 – 3 , p. 51.

The notes of this type are more valuable as they are from the sixteenth - seventeenth century, centuries that are not too generous with the Romanians and Ukrainians who lived in this region of the Northern Carpathians, an area deeply multicultural, a pattern of what that means the cohabitation among different people. It is undisputable that the Slavonic manuscripts and especially their circulation within an area that includes the lands situated on the both sides of the Northern Carpathians constitute an additional argument for the existence of a civilization with common features in which the exchanges of the various valuable goods never stopped. We illustrate this with a few fragments from the manuscript notes. Thus the oldest Menaion (1 D - 173) arrives in Sindrești (Romania) from Pleașcena village that is in Galicia.

The *Menaion* dating from 1556 was copied by “the sinner servant Demian and the humble Costea in the monastery from Strei fortress (then in Poland). Arrived in 1679 in Malaia Kopania (Ukraine) then in Săliște (Maramureș) and in 1781 at Sanislău (Satu Mare County) from where it is brought in Uzhgorod.

And the examples are numerous, especially regarding the liturgical manuscripts. Otherwise the notes bring us to light a large number of Romanian and Slavonic manuscript copyists, especially for the sixteenth century, the copyists being both Romanian and Ukrainian.

The Menaion with the inventory number 10 D - 482 was copied in 1554 by the monk from the monastery of the Blessed Transfiguration of the Lord” the servant of God Averchie during Chir Antonie Radilovski bishop”.

The Menaion in Romanian language from Pișcari (12 D - 150) was copied by Alexandru Muldavanul between the years 1703 - 1714.

This lot of important names of copyists from this part of Europe, shall be added to those that have been made known by various researchers of our past. Without having the claim to remember all of them, however we will mention

some contributions on this topic: Gabriel Ștrempel⁸⁷, Florian Dudaș⁸⁸, Doru Radosav⁸⁹, Aurel Socolan⁹⁰, Elena Bărnăușiu⁹¹, Ioan Maria Oros⁹², Ioan Bârlea⁹³, P. P. Panaitescu⁹⁴.

In conclusion we emphasize again that this catalog wants to be a modest contribution to the ingenuous idea of a Carpathian culture that was sustained truly inspired by the researcher Adrian Fochi since 1984: “In the northern half of our country and on the territory of the other states in the region (Czechoslovakia, Poland, Ukraine and Hungary), over the centuries, have come down a sum of factors that contributed to the cultural unification of the area, giving it a very high own physiognomy, that is defined by the “Carpathian” character of the entire area ... The interethnic contacts were vivid and direct, from person to person, and all have contributed to a material and spiritual cultural identical or very similar, which is contained in the broader definition of “Carpathian culture”⁹⁵

⁸⁷ G. Ștrempel, *Copiști de manuscrise românești până la 1800*, vol. I, București, 1959.

⁸⁸ Florian Dudaș, *Manuscrisele românești din bisericile Bihorului*, I-II, Oradea, 1985-1986; idem, *Manuscrisele românești medievale din Crișana*, Timișoara, 1986; idem, *Însemnări pe bătrâne cărți de cult*, Oradea, 1992; idem, *Cărturari și artiști din Muntenia și Moldova, peregrini în Crișana (secolele XIV-XVIII)*, Timișoara, 2003.

⁸⁹ Doru Radosav, *Catalogul cărții vechi românești din nord-vestul Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 1995; idem, *Carte și societate în Nord-Vestul Transilvaniei (sec. XVII-XIX)*, Oradea, 1995; idem, *Manuscrise românești din secolul XVIII în părțile Sătmărulei*, in „Satu Mare Studii și comunicări”, V-VI, Satu Mare, 1981.

⁹⁰ A. Socolan, *Circulația cărții românești până la 1850 în județul Maramureș*, Baia Mare, 2005. The author describes 6 Slavonic manuscripts from the seventeenth – eighteenth century and almost 70 Romanian manuscripts as the name and the work of 33 copyists of manuscripts.

⁹¹ E. Bărnăușiu, *Carte românească veche în colecțiile sătmărene*, Satu Mare, 1998.

⁹² Ioan Maria Oros, *Dimensiuni ale culturii moderne în Țara Silvaniei (secolele XVII-XIX) Cărți și proprietari*, Cluj-Napoca, 2010.

⁹³ Ioan Bârlea, *Însemnări din bisericile Maramureșului*, București, 1909. The author remind 41 Slavonic and Romanian manuscripts in the localities from Maramureș County.

⁹⁴ P.P. Panaitescu, *Manuscrisele slavone din Biblioteca Academiei R.P.R.*, vol. I, București, 1959 and idem, vol. II, Cared edition by Dalila-Lucia Aramă, București, 2003.

⁹⁵ Adrian Fochi, *Paralele folclorice. Coordonatele culturii carpatice*, București, 1984, p.7.

During redacting of this catalog we adopted the method used by the Romanian Academy in publishing the catalogs of Slavonic and Romanian collections of manuscripts and which included three components: the identification of the manuscript, the description of the content (including the notes on manuscripts) and the bibliographic description of each manuscript.

We also note that very helpful for us were the catalogs, it is true, summary, published 40 years ago by Russian researcher, V.L. Mikitas and aiming the collection of Slavonic and Romanian manuscripts located in the Library of the National University from Uzhgorod.

From objective reasons, especially given by the limitations of the pages, we gave up at the presentation of several manuscripts dating from the nineteenth century. We have done just an exception, to the Romanian ones, that we found it necessary to make known to the Romanian scientific world.

The same, we mention that in the transcription of old Slavonic texts we used actual script (q, y, t, я, ïa etc).

The issuing this catalog has been facilitated by the fact that the research and the redacting of the manuscripts were carried out under a generous grant from the European Union through the project ENPI and unselfish support provided by the management of Uzhgorod National University (Prof. PhD. Mikola Veheș, former rector, PhD. Vasile Marina, former prorector, by the leadership of the National University Library from Uzhgorod Mrs. Natalia Hunko, manager of the National University Library from Uzhgorod, by the collective of bibliographers of the library (Eva Kolochai, Chornii Maria etc).

Also our thanks are addressed to several persons that during the documentation helped us with valuable information regarding the marginal notes: Serghei Veskvarco, researcher at the State Archive of Transcarpathia region, Taras Dațio, Romanian language lecturer at the National University.

A thought of gratitude we express for the former photographers of Satu Mare County Museum, Mircea Zelea and Ioan Czako that in very harsh conditions had ensured good quality photocopies of the most manuscripts.

Descrierea manuscriselor / Опис рукописів

1500, dimensiuni, 20x31,5 cm., 365 file, numerotate cu cifre chirilice până la fila 14, iar apoi nenumerate.

1500 рік, розмір 20x31,5 см, 365 аркушів, пронумеровані кирилицею до 14 аркуша, а після неpronумеровані.

MINEI PE LUNILE SEPTEMBRIE-IANUARIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦІ ВЕРЕСЕНЬ-СІЧЕНЬ

Fila 1-42: М<е>с<я>ць сентеврїа начаток индикту сирячь новомоу лятоу (Luna septembrie începutul indictionului, adică al Anului Nou).

Fila 43-88v: М<е>с<я>ца октеврїа въ 1 Покров Прес<вя> тая Б<огороди> ца (Luna octombrie în 1 Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

Fila 89-132v: М<е>с<я>ца ноєврїа 1 памят святых чудотворец без с<е> ребр<ы> них Козмы и Демиана. (Luna noiembrie 1 a sfinților fără de arginți Cozma și Damian).

Fila 133-245: М<е>с<я>ца дек<е>врїа 1 с<вя> тья Мученицых Варвары. (Luna octombrie 1 Sfânta Mucenică Varvara).

Fila 246: М<е>с<я>ца генварье по плоть Обрязание г<оспод>а нашего Исусса Христосаю. (Luna ianuarie, Tăierea Împrejur cea după Trup a Domnului nostru Isus Hristos).

Ultimele patru file aparțin de luna septembrie, fiind legate la sfârșit probabil din greșeală.

Însemnări/ Виноски/ Notes

Fila 1: „Mineia 9) an 1500⁹⁶”.

Pe fila lipită de coperta 2: „Sandor falu”⁹⁷.

⁹⁶ Probabil că este intervenția bibliotecarului episcopiei care a notat că Mineiul este a IX-a carte provenind de la parohia Șindrești.

⁹⁷ Localitatea Șindrești (jud. Maramureș.)

Fila 2 – 10v: [...] сию книгу Минею исписавил/ отца Иоани и с Теодор родичим своим и с женою своим Мариєю для священства в нем спасения и для здравия [...] Из хвале богу в троици славимому а поживатъ Мария жена моя волна взяти той книги от церкви / святого архангела Михаила не так тый книги /Минеи але што сям их исправил и себе на пожиток /и с нею то вона так волна над ними яка сам /вя теж исправляв и спомогаю над тоєю из громады /Муж и варнется [возвернется] ? не дал животе моем тыми с/Книгами мається живий а хто бы смел/ моей жены книги отдаляти то я ста/ковым хочу суд имети пред милостивым богомь/ Я поп Юрко Запитовский подписую у тою [того/] князя Минеи у ний [вся] для ляпшеи исправле [дливости] во для толжою их подписуованиях то нам не по /могал ни кум ни побратим ани рудный брат / Под леты божия въ плящена писал 1500 ([...] Această carte Minei a scris-o părintele Ioan și cu ruda lui Teodor și cu soția sa Maria pentru mântuirea lor și pentru sănătate. Slăvind pe Domnul Dumnezeu și Sfânta Treime. Soția sa Maria are voie să ia această carte de la biserica Sfântul Arhanghel Mihail. Această carte Minei pe care eu singur am corectat-o și pentru bunăstarea mea și ea este liberă să o corecteze și să ajute acea comunitate. Soțul dacă s-ar întoarce n-ar da voie să trăiască acelor vii care vor îndrăzni să ia această carte și s-o înstrăineze de la soția mea, cu aceștia vreau să mă judec în fața preamilostivului Dumnezeu. Eu popa Iurko Zapitovskii semnez acest Minei princiar pentru cea mai mare dreptate, pentru cei care au semnat și nu ne-au ajutat, nici nașul, nici prietenul și fratele bun. A scris în Pleașcena⁹⁸ în anul lui Dumnezeu 1500).

Fila 52:Însemnare cu caracter religios.

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Inițialele, titlurile, indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. Frontispiciu în culorile roșu, verde și alb la fila 1. Inițiale ornate la fila 2, 20v, 27, 39, 39v, 59v, 76v, 77, 94v, 110v, 144v, 145, 152, 152v, 165v, 166, 187v, 253v, 335v, 336v, 334v, 345.

⁹⁸ Localitate în Ucraina.

Hârtia are ca filigran un mistreț indicând proveniența ei de la morile de hârtie din Austria sau Silezia (Schweidnitz)⁹⁹ .

Coperți din lemn și piele având imprimate motive geometrice și florale.

Manuscrisul a aparținut bisericii greco catolice din Șindrești (județul Maramureș) o localitate situată lângă Baia Mare, iar în anii 1781 – 1783 a intrat în proprietatea episcopiei greco-catolice de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Заголовні букви, заголовки, типіконні замітки - кіноварьні . Фронтисписи на аркуші 1 червоного , зеленого і білого кольору. Заголовні букви орнаментовані на аркушах 2, 20зв, 27, 39, 39зв, 59ч, 76зв, 77, 94зм, 110зв, 144зв, 145, 152, 152зв, 165зв, 166, 187зв, 253зв, 335зв, 336зв, 334зв, 345.

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz).

Оправа дерев'яна, покрита орнаментованою шкірою з геометричними і квітковими мотивами .

Рукопис належав греко-католицькій церкві села Шіндрешті (повіт Марамуреш,) яке розташоване поблизу Бая Маре, а в 1781-1783 роках перейшов у власність Мукачівської греко-католицької єпархії. З 1949 року зберігається у бібліотеці Ужгородського національного університету .

⁹⁹ Alexandru Mareș ,*Filigranele hârtiei întrebuințate în Țările Române în sec. al XVI-lea*, București, 1987, p. XXXI. Tipul acesta de hârtie este atestat în anul 1505 în Moldova, iar din anul 1531 îl găsim la Sighetu Marmației, județul Maramureș .

1556¹, dimensiuni 19x31cm., 457 file , numerotare veche cu numere chirilice până la fila 271, iar apoi nenumerate.

1556 рік, розмір 19x31см, 457 аркушів, стародавня нумерація кирилицею до 271 аркуша, а потім пронумеровані .

MINEI PE TOT ANUL /МІНЕЯ НА РІК

Fila 8: Всеверное вождвижение и благо и животворящему крещения и пресвятая благовенія во святых отца нашего Иоанна патриарха Костантина града. (Cu adevărata înălțare și pentru binecuvântarea dăătorului de viață a botezului și a preasfintei binecuvântări, în numele părintelui nostru Ioan, patriarhul Constantinopolului).

Fila 11 - 19v: Месяца ноемврїи, дня 4 - Святого и Всехвалного Апостола Андрея Первознанного (Luna noiembrie 4 a Sfântului și Preamăritului Apostol Andrei).

Fila 20 - 44v: Зачатие святыя Анны Г<оспод>а зачат святую Богородицу (Nașterea de către Sfânta Ana a Maicii Domnului Născătoare de Dumnezeu).

Fila 45 - 67v: Пред празднество Рождества Х<рист>а и святая преподобно мученицы Еугенїй (Înainte de sărbătoarea Nașterii lui Isus Hristos și a sărbătorii Sfintei Mucenițe Eugenia).

Fila 68 - 103v: М<е>с<я>ца гануарїя во 1 еже по плоти Обряжение Г<оспод>а и спа< сени>я нашего Исуса Х<рист>а (Luna ianuarie în 1 și Tăierea Împrejur și Mântuirea Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 104: М<е>с<я>ца Февруарїя 1 про< зд >н<е> ство Срятенія и Святого мученика Трифона (Luna februarie în 1 Ajunul sărbătorii Întâmpinării Domnului și Sfântului Mucenic Trifon)....

¹⁰⁰ V. L. Mikitas, *Davni rukopisi i starodruki. Opis i katalog*, Ujgorod, 1961, p. 31. El dă anul 1556 după o însemnare aflată pe prima pagină și care poate fi făcută de către preotul din Sanislău sau bibliotecarul episcopiei.

Fila 1: „Minei anni 7064 seu 1556”. (Minei din anul 7064 sau 1556).

„A Parochi Szaniszloviensi Ioanne Papp” (De la Parohul Sanislăului Ioan Papp).

Fila 1: „In Bibliothecam Ep<isco>palem de Munk<atsiensi> illatus die 14 mensis iunii 1783” (În Biblioteca Episcopiei de Mukacevo a fost adusă în 14 iunie 1783)

Fila 8v: „Во имя Отца и Сына и с<вято>го Духа аминь. Сию книгу именем Менею придаю церкви до Мала Копаня/ на храму Святого Васия Великого на вечный вяки адъ спасения своего со сопродружиею своею Мария и со чади свои/ от радом своим Георгием и Тимотеем и от родавицею Ануцою и Евдокию его гряшнии и не достойний иерей Андрей Презвитер бучи/ о Богу Копанчаго часу рок 1679 месяца августа, дня 18. Рука власна”/ Господи помилуй родичи мои преставшихся иерея Романа про отца/ радителя моего иерея Феодора и радителку мою Пелагию/и жодною мярою аби ни хто не вяжился отдаляти от церкви Малой Копаня. Во буду судися сочим человеком але бо попом пред Богом живим/ на страшном судя Г<оспод>а Б<ог>а_сп<асител>я нашего и Исуса Х<рист>а» (În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin. Această carte cu numele Minei o dau bisericii din Mala Kopania, cu hramul Sfântul Vasile cel Mare în vecii vecilor, pentru iertarea mea și a soției mele Maria și pentru copii mei și rudele mele Gheorghe și Timotei și cu rudele mele Anuța și Evdochia, eu păcătosul și umilul preot Andrei presviterul, fiind în Mala Kopania anul 1679, luna august, ziua 18 cu mână proprie./ Doamne miluiește rudele mele pe preotul Roman, pe ruda mea preotul Teodor și ruda mea Pelaghia și ca nimeni să nu încerce ca această carte s-o înstrăineze de la biserica din Mala Kopania, că vor fi judecați de oameni sau de preot în fața lui Dumnezeu la Judecata de Apoi a Domnului și a Mântuitorului nostru Isus Hristos”

Fila 44 v: Însemnare cu caracter religios

Fila 64 v – 67 - Însemnare ștersă cu cerneală neagră putându-se totuși descifra următoarele cuvinte:”Рок 1619 (?) месяца февраля, дня 6, приставися раб Божий... и... храм Божий..... присвятой Варвара и там и книги... церкви... Минея Шестодникъ Служебникъ и..... сотокравця кадилница, патрахиль отказал на место... а не прости, не отдалял под проклят под анафема и маранафа Амин. (Anul 1619, luna februarie, ziua 6, eu robul lui Dumnezeu..... și hramul lui Dumnezeu..... a sfintei Varvara și acolo sunt cărți a bisericii Minei, Șestodnic, Slujebnic și.....cădelniță, patrafir.....dacă vor fi luate de acolo.... să nu fie iertat și să nu înstrăineze fiindcă va fi proclet anatema și maranata. Amin.).

Fila 103v: Încercări de condei pe o filă albă .

Fila 115 – 116 pomelnic de nume: (по імені)”Помяни г<оспо>ди Федур, Иван, Петро, Федур, Анну, Давид, Юра, Олена, Насту, Марея, Юра, Мария, Марушка, Игнат, Анна, Д<и>митрь, Симон, Михаил, Васил, Матя....., Микола..... Иван, Лука, Лазур, Иван,. Васка, Олелсу, Анну+/Иван. Фену, Игнат, Матя, Марею, Д<и>митрь, Тимко..... Федору, Павел, Тимко, Олекса, Штефан, Иван, Симко,Олена” (Pomenește Doamne pe Fiodor, Ivan, Petru, Feodir, Ana, David, Iura, Olena, Nasta, Maria, Iura, Maria, Maruška, Ignat, Ana, Dimitrie, Simon, Mihail, Vasil, Matei,....Mikola...Ivan, Luca, Lazăr, Ivan, Vaska, Olexa, Ana/ + Ivan, Fenu, Ignat, Matei, Maria, Dumitru, Timko, Feodor, Pavel, Timko, Olexa, Ștefan, Ivan, Simko, Olena).

Fila 112 v - 113 - 113 v: Încercări de condei.

Fila 118v: Însemnare cu caracter religios.

Fila 119: Помощ моя отца писал попь Самсон..... рок Бож 1789. (Pomenește-mă Doamne, am scris popa Samson.....anul Domnului 1789).

Fila 457v: Încercări de condei.

Соперта 2v: Изволением отца и поспешением сына и благословением духа св Г<оспод>ася сия книга рекомая Минеа рукою и много гряшнаго раба Божия Демиана испрадвиша [фралевича]? и смерека косте при том милий отцю диякони и диацы читите исправляйте где ся

будоу описал съ другом [слях] или въ помыслих неподобны[х] и мене не кленет бо труда дающего кляты. Списана сия книга на [опорце? или опоржу]? у манастири у святой Пречистой Матери Божий при граде Стрий¹⁰¹ при Крали Жикмант¹⁰² месяца февраля день 9 по 7 тысячи 64 лето (1556)» (În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh și a Sfântului Dumnezeu, această carte numită Minei a fost terminată cu numele mult păcătosului rob Demian și a smeritului Costea, acel părinte bun. Diaconi și dieci citiți și corecțați unde am scris greșit sau am avut gânduri necurate și nu mă blestemați că am dat truda mea.....așa să nu mă blestemați. Această carte a fost scrisă pentru sprijinirea mănăstirii Sfintei și Preacuratei Maicii Domnului în cetatea Strei, în timpul regelui Jigmond, luna februarie, ziua 9, în anul 7064 (1556).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. La manuscris au lucrat cel puțin doi copişti.

Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. Frontispicii roșii și negre la fila 18v, 26 v, 33 , 53. Inițiale roșii ornate la fila 3 , 27 v, 38 v, 49v, 50, 50v, 53, 54, 56, 57v, 69, 69v, 115v, 123v, 127v, 166v, 171v, 174v, 175, 180v, 181v, 297v, 200v, 324v, 355v, 359v, 390v, 397, 401v, 403v, 420v, 427v, 437v.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un mistreț ceea ce arată proveniența de la moara din Schweidnitz precum și datarea în veacul al XVI -lea.

Coperțile sunt de lemn și piele frumos ornamentate cu motive geometrice și florale cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut parohiei Sanislău (jud. Satu Mare) de unde, în 14 iulie 1783, a fost adus la Biblioteca episcopală de la Ujgorod, iar în anul 1949 a intrat în colecțiile Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом,

¹⁰¹ Oraș în Ucraina.

¹⁰² Este vorba de Sigismund al II-lea August (1548-1572).

принаймні двома почерками .

Титули , заголовні букви , типіконні замітки – червона кіновар .
Фронтисписи червоні та чорні на аркушах: 18зв, 26зв, 33, 53. Заголовні букви прикашенні червоним на аркушах 3 , 27 зв, 38 v, 49 зв, 50, 50 зв, 53, 54, 56, 57 зв, 69, 69 зв, 115v, 123 зв, 127 зв, 166 зв, 171 зв, 174 зв, 175, 180 зв, 181 зв, 297 зв, 200v, 324 зв, 355 зв, 359 зв, 390 зв, 397, 401 зв, 403 зв, 420 зв, 427 зв, 437 зв .

Водяний знак паперу - кабан, який означає його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує рукопис XVI ст .

Оправа дерев'яна, покрита шкірою , гарно орнаментованою геометричними і квітковими мотивами зі слідами застібок .

Рукопис належав греко-католицькій церкві села Саніслаў повіт Сату Маре,) звідки 14 липня 1783 року перейшов у власність бібліотеки Мукачівської греко-католицької єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI, dimensiuni 20x30 cm., 281 file, numerotare cu cifre arabe contemporane, fără sfârșit.

XVI століття, розмір 20x30 см, 281 аркуш, нумерація сучасними арабськими цифрами, без кінця .

MINEI PE LUNILE FEBRUARIE – IUNIE ȘI AUGUST / МІНЕЯ НА МІСЯЦІ ЛЮТИЙ-ЧЕРВЕНЬ І СЕРПЕНЬ

Fila 1 - 38: М<е>с<я>ца фебруаря 1, Прозднество Стратеніа и святого Мученика Трифона (Luna februariei. Ajunul sărbătorii Întâmpinării Domnului și Sfântul Mucenic Trifon).

Fila 38 - 60: М<е>с<я>ца марта 9 С<в>ятыхъ Чотырдесять Моученіжъ въ Севастія (Luna martie 9. Sfinții 40 de Mucenici din Sevastia).

Fila 60 - 89: М<е>с<я>ца априля 1 Преподобно и Матери нашѣа Марїи Египтянини (Luna aprilie 1 a Preacuvioasei Maicii noastre Maria Egipteanca).

Fila 90 - 126v: М<е>с<я>ца мая 1 Святого Пророка Еремея (Luna mai 1 a sfântului Proroc Ieremia).

Fila:126v - 224: М<е>с<я>ца юния 10 Святого Великого Мученика Теодора Стратилата (Luna iunie 10 Sfântul Mare Mucenic Teodor Stratilat).

Fila: 225 - 273: М<е>с<я>ца августа 1 Святыхъ 7 Макавей и оучителя ихъ Элеазара Матере ихъ Соломонїи (Luna august 1 a Sfinților 7 Macabei și a învățătorului lor Eleazar și a mamei lor Solomonیا).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 77: Încercări de condei.

Fila 80: Încercări de condei

Fila 195: „Сию книгу рекомую Минею купил священный иерей Васи/лии Худлювскъ и придал ей до храму церкви святого Отца Николы и за свое отпущение гряхъ и за своим ро/дителей и хто будет сних

справовати повинен будет/ ся Богу просити за их отпущение грехов а не
имаеть/ся книга быти отдалена от мясця сего с<вя>того/ въ вякъ а хто бы
катажилъ сию книгу отдалити/ да будет проклят анатема рок божи 1623.
(Această carte Minei a cumpărat-o sfințitul preot Vasile din Hudlevo și a dat-o
bisericii Sfântului Părinte Nicolae pentru iertarea păcatelor și pentru părinții lui
și cine va sluji din ea să-i ceară lui Dumnezeu iertarea păcatelor. Și această carte
să nu fie înstrăinată din acest loc sfânt în vecii vecilor, iar cine se va încumeta s-
o îndepărteze să fie proklet, anatema, Anul Domnului 1623).

Сcriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu
cerneală roșie. Frontispiciu la fila 1.

Inițiale ornate la fila 4, 7v, 8, 10v, 11, 30, 33, 36, 39, 45, 50, 65, 70v,
71v, 72v, 77, 80v, 94v, 97v, 100, 100v, 104v, 105, 111, 113v, 114, 117v, 122v,
129, 134, 138, 142, 150v, 151, 165, 166, 175, 178v, 180, 192v, 195, 201.

Coperți din piele și lemn cu motive florale și geometrice, distruse în
proporție de 50%.

Manuscrisul a aparținut parohiei greco-catolice din Hudleve (Ucraina),
ajungând la o dată necunoscută în colecțiile episcopiei din Mukacevo, de unde
în anul 1949 a trecut în proprietatea Bibliotecii Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом.
Титули та заголовні букви – червона кіновар. Фронтиспис на аркуші 1.

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 4, 7зв, 8, 10 зв, 11, 30,
33, 36, 39, 45, 50, 65, 70 зв, 71 зв, 72 зв, 77, 80 зв, 94 зв, 97v, 100, 100 зв, 104
зв, 105, 111, 113v, 114, 117 зв, 122 зв, 129, 134, 138, 142, 150 зв, 151, 165,
166, 175, 178 зв, 180, 192 зв, 195, 201.

Оправа дерев'яна, покрита шкірою з квітковими та геометричними
мотивами, пошкоджена на 50%.

Рукопис належав греко-католицькій церкві села Худльове
(Україна) і перейшов (дата невідома) у власність бібліотеки Мукачівської
греко-католицької єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського
національного університету .

Sec. XVI¹⁰³, dimensiuni 19x30,5 cm., 350 file, numerotate din 10 în 10 cu cifre arabe (în septembrie 1983), din foaia de titlu există doar un fragment (10%), fără sfârșit.

XVI століття, розмір 19x30,5 см, 350 аркушів, кожні 10 сторінок у вересні 1983 року були пронумеровані арабськими цифрами. З титульної сторінки зберігся лише фрагмент (10%), без кінця .

MINEI PE TOT ANUL / МІНЕЯ НА РІК

Fila 1 - 77: М<е>с<я>ца септеврия 1[...] ¹⁰⁴ .

Fila 77v - 138v: М<е>с<я>ца ноеврїиа 1 Святыхъ чудотворецъ бес серебряникъ Козмы и Демиана. (Luna noiembrie 1 a Sfinților fără de arginți Cozma și Damian).

Fila 139 - 152: М<е>с<я>ца декеврїа 25 иж поплоти Рождество Г<оспод>а Б<ог>а и Спасишего Ицуса Х<рист>а (Luna decembrie 25 Nașterea după trup a Domnului Dumnezeu și Mântuitorului Isus Hristos).

Fila 153 - 176v: М<е>с<я>ца генварь 1 еже поплоти Обрязианием Г<оспод>а Нашего Ицуса Х<рист>а (Luna ianuarie în 1 și Tăierea Împrejur și Mântuirea Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 176v -184v: М<е>с<я>ца фебраля 2, Стрятенїе Г<оспод>а Б<ог>а нашего Ицуса Х<рист>а (Luna februarie 2, Întâmpinarea Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 194v - 246v: М<е>с<я>ца марта 9 С<в>ятыхъ Чотырдесять Моученїкъ (Luna martie 9, Sfinții 40 de Mucenici).

Fila 246v - 258v: М<е>с<я>ца април въ 25 Святого и Славного Великого Мученика Георгїя (Luna aprilie 25 Sfântul și slăvitul Marele Mucenic Gheorghe).

¹⁰³ Mikitas datează manuscrisul în sec. XVII, *Op. cit.*, p. 31.

¹⁰⁴ Ruptură în text.

Fila 258v: М<е>с<я>ца мая 8 Святого Апостола Евангелиста Иоанна Благослова (Luna mai 8, Sfântul Apostol Ioan Evanghelistul și Blagoslovitul).

Fila 286v - 287v: М<е>с<я>ца юню 24 Рождество Святого Иоана предтеця (Luna iunie 24, Nașterea Sfântului Ioan Înaintemergătorul).

Fila 287 - 350: М<е>с<я>ца августа 1 Святых седмиы Макаевъ и оучителя ихъ Элезаара и Матере их Соломоній (Luna august 1 a Sfinților 7 Macabei și a învățătorului lor Eleazar și a mamei lor Solomonია).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 3: "Ex Ecclesia Felso Szuporiensi" (De la biserica de la Supuru de Jos).

Fila 5: "Ezen könvet / Léltém/ az Felső/ Szopri Templomba/ mivel hogy/ az Templomnok/ semi szüksége/ nem lévénra/ söttporancsolot/ lévén hogy/ ez fele könyveket / Felső T<isztelen>dő Kovács György/ T<ekin>t<e>tes N<e>m<e>s Szothmar Va<rme>g<ye>be/ Foraneus Vikárus Biblia/ Tejhajaba viguk / hogy csúfságro itten / ne legen / azon poroncsalot szerint / én is be vittem 1781/ 16 september Magyar Todor / Felső Szopri Parochus" (Această carte a fost găsită la biserica din Supuru de Sus deoarece biserica nu avea nici o nevoie iar, potrivit poruncii vicarului foraneu al nobilului comitat Satu Mare, preacinstitul Covaci Gyorgy această jumătate de carte ca să nu rămână de izbeliște potrivit poruncii am dus-o în 1781 la 16 septembrie la casa Bibliei. Magyar Todor, parohul din Supuru de Sus).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Scriere de mai multe mâini. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Filigranele hârtiei, săbii încrucișate într-un scut și o lună cu o stea cu șase colțuri încadrate într-un cerc arată provenința hârtiei de la morile de la Sibiu (care începe să funcționeze din anul 1574) și din Busk (Polonia)¹⁰⁵, datând manuscrisul la sfârșitul sec. al XVI –lea.

¹⁰⁵ Al. Mareș, *Op. cit.*, p. XXVIII, XXXIII.

Сопертіле sunt din lemn și piele.

Manuscrisul a aparținut parohiei de la Supuru de Jos, de unde, în anul 1781, a fost dus la Biblioteca Episcopală din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Писаний принаймні двома почерками. Титули та заголовні букви – червона кіновар.

Водяні знаки паперу – схрещені мечі в колі і півмісяць з шестикутною зіркою оточений колом, які засвідчують походження паперу з паперового млина міста Сібіу(почав діяти з 1574 року) та Буськ (Польща,) датуючи рукопис кінцем XVI ст.

Оправа дерев'яна, покрита шкірою.

Рукопис належав церкві села Супуру де Сус(Румунія,) звідки у 1781 році перейшов у власність бібліотеки Мукачівської греко-католицької єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

Sec. XVI¹⁰⁶, dimensiuni 17x31 cm., 287 file, nenumerate, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 17x31 см, 287 аркушів, непронумеровані, без початку і кінця .

MINEI ALES PE TOT ANUL / ВИБРАНА МІНЕЯ НА РІК

Fila 7: Primul subtitlu : М<е>с<я>ца тогож 8 Рождество Прчыстыя Богородица и Преснодивы Марїя (Aceași lună în 8. Nașterea preasfintei și neprihănitei Fecioare Maria)

Fila 32 - 56v: М<е>с<я>ца октоврия 1 Покров Прячистыя Богородица и Святого Апостола Ананїе (Luna octombrie 1 Acoperământul Precuratei Maicii Domnului și a Sfântului Apostol Anania).

Fila 56v - 119: М<е>с<я>ца ноябрь дни имат днїи 4 дни имат час 10 а в ночь 14 въ 1 Святых Чудотворец без Сребреник Козмы и Демяна (Luna noiembrie are 4 zile, ziua are 10 ceasuri, iar noaptea 14, în Prima zi Pomenirea Sfinților cei fără de arginți Cozma și Damian).

Fila 119 - 164: М<е>с<я>ць генвар имат днїи 31 дни имат час 10 а в ноц 14 въ Пресвятый днь (Luna ianuarie are 31 de zile, ziua are 10 ore, iar noaptea 14, în zilele preasfinte).

Fila 164 - 180: М<е>с<я>ца марта 9 С<в>ятых 40 Муженїкъ (Luna martie 9. Sfinții 40 de Mucenici).

Fila 180 - 207: М<е>с<я>ца април 23 Святого и Славного Мученика Георгїя (Luna aprilie 23. Sfântul și Slăvitul Mucenic Gheorghe).

Fila 207 - 287: М<е>с<я>ца августа 6 Преображение Г<оспод>а нашего Ісуса Х<рист>а (Luna august ziua 6. Schimbarea la Față a Domnului nostru Isus Hristos).

Însemnări / Виноски / Notes

¹⁰⁶ Mikitas îl datează în secolul al XVII-lea, p. 32.

Coperta 1v: „Hoszumezo” și ștampilă cu inscripția „Musztyanovits János Szidor¹⁰⁷ munkacsegyhazmegyei Gor. kath. Lelkesz esperes” („Preot protopop al diecezei de Mukacevo, Musztyanovits János Szidor”).

Fila 1 – 9v: „...И тыж из сумлінням добрым кучти на ухваля/ милому и прячистею матери купиль книгу сию на имя рабъ божий Петр Измал/ жонкою своею на имя Аньною из чада своими придалию до храму Покровы Прячистыя Богородица/ до села до Голыня за свое доброе здаровия и тыж за свои отпущения греховъ хотячися вкупить святыя Покров Прячистыя Богородица отцы святы и священници и дияци проши и молю для милостовия иже бы сия книга на имя минея избранная не отдалена была от церкви и храму Прячистыя/Богородица Покров иж бы ей неволно продати а не заставити от церкви святы Покровы в селе Голыни иж бы служила Господу богу и Прячистици, а хто бы смял книгу сию отдалити от церкви и храму Покровы Прячистыя Богородица то буду суд имати з ним пред молиствивымъюмъ и не прощаю и не благословаю всей вяк и вовядущий и в день судный амин..(. și cu smerenie bună și pentru mărirea Preasfintei Fecioare a cumpărat această carte robul lui Dumnezeu Petru (?) din Mal cu soția sa cu numele Ana cu familia sa și a dat-o la hramul Acoperământul Sfintei Fecioare din satul Golinea ¹⁰⁸ pentru sănătate bună și de asemenea pentru iertarea păcatelor sale vrând să se răscumpere față de Sfântul Acoperământ al Maicii Domnului, și copii și diecii să ceară și să se roage pentru iertare pentru ca această carte cu numele Minei Ales să nu fie înstrăinat de la biserica și hramul Acoperământul Preasfintei Fecioare și pentru ca ea să nu fie luată și vândută de la biserica Acoperământul Maicii Domnului din satul Golin¹⁰⁹ și să slujească Domnului Dumnezeu și preasfintei Maicii Domnului, iar cine ar îndrăzni să înstrăineze această carte de la biserica Acoperământul Maicii

¹⁰⁷ A fost paroh în Studenne (Hidegpatak) și protopop al districtului Verhovina de Sus. Era născut în anul 1872 și sfințit în 1898. În anul 1913 îl găsim deja ca preot și protopop în Studenne. Cf. *Schematismus dioecesis Munkacsiensis*, Ungvar, 1913, p. 105.

¹⁰⁸ Sat în ținutul Verhovina.

¹⁰⁹ Probabil este vorba de localitatea Holeatin (Goleatin) situată în Verhovina de Jos.

Domnului va fi judecat în fața preamiloștilor, nu vor fi iertați și nu vor fi blagosloviți în veci și până în ziua judecății. Amin).

Fila 12v: Însemnare cu caracter religios.

Sciere slavonă, semiuncială, cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Coperți din lemn și piele cu urme de încuietori. Cartea este deteriorată .

Filigranul hârtiei este reprezentat de un urs, indicând proveniența de la o moară de hârtie din apropierea orașului Berna și plasând datarea manuscrisului în sec. al XVI-lea¹¹⁰ .

Manuscrisul a aparținut parohiei Holeatin de unde, la începutul sec. al XX-lea, a ajuns în proprietatea protopopului Musztyanovits János Szidor, de la care, la o dată neprecizată, a intrat în colecțiile Bibliotecii Episcopiei greco-catolice din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою, написаний чорним чорнилом.
Заголовні букви – червона кіновар .

Оправа дерев'яна, покрита шкірою зі слідами застібок. Книга пошкоджена .

Водяний знак паперу - ведмеді, які вказують на його походження з паперового млина недалеко від Берна і датує рукопис XVI століттям .

Рукопис належав парафії селя Голятин, а на початку XX століття став власністю протопопа Мустянович Яноша Сідора. Через деякий час (дата не встановлена) попав до колекції бібліотеки Мукачівської греко-католицької єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

¹¹⁰ Cf. Al. Mareș, *Op. cit.*, p. XXIX.

Sec. XVII, dimensiuni 18x30 cm., 389 file, nenumerate, fără început și fără sfârșit.

XVII століття, розмір 18x30 см, 389 аркушів, пронумеровані, без початку і без кінця .

MINEI PE TOT ANUL / МІНЕЯ НА РІК

Fila 4 primul subtitlu: М<е>с<я>ца тогож 6 Святого Архистратига Михаила (Aceeși lună în 6, Sfântul Arhistrategul Mihail).

Fila 12 - 56: М<е>с<я>ца септеврїя 8 Рождество Пресвятыя Богородица (Luna lui septembrie în 8 zile Nașterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu Maria).

Fila 56 - 67: М<е>с<я>ца октоврїя 1 Покров Прячистыя Владычица наша Богородица и Святого Апостола Ананїя (Luna octombrie 1 Acoperământul Precuratei Stăpâna Noastră Maica Domnului și a Sfântului Apostol Anania).

Fila 67 - 84: М<е>с<я>ца фебруарїя .

Fila 84 - 104: М<е>с<я>ца марта 9 С<в>ятыхъ 40 Мученїж в Себастїи (Luna martie 9, Sfinții 40 de Mucenici din Sebastia).

Fila 104v - 108: М<е>с<я>ца февралїя 16 Святого Великого Мученика Феодора Тирона (Luna februarie 16, Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron)¹¹¹ .

Fila 108v - 117v: М<е>с<я>ца априля 23 Свято Славного Велико Мученика Христва Георгия (Luna aprilie 23, Sărbătoarea Slăvitului Mare Mucenic al lui Hristos Gheorghe).

Fila 118 - 126: М<е>с<я>ца мая 21 Святого Равно Апостолом царя Константина матерью его Елены (Luna mai 21 Sfinții asemenea Apostolilor

¹¹¹ Probabil că dintr-o greșeală copistul a uitat afară la luna februarie sărbătoarea Sântului Teodor Tiron și a trecut-o după luna martie.

împăratul Constantin și mama sa Elena).

Fila 126 - 168: М<е>с<я>ца юнїа 12 Придподобного Отца Нашего Онофріа (Luna iunie 12 a Preacuviosului părintelui nostru Onofrie).

Fila 168: М<е>с<я>ца юлїа 2 Положенїе Чистыя Ризы Пресвятыя Владичица Нашея Богородица иж влахирнах (Luna iulie 2 Așezarea veșmintelor preacuratei Stăpânei Noastre Născătoare de Dumnezeu din Blacherne).

Fila 185v - 237: М<е>с<я>ца августа 1 Чистяго и животворящяго Христа Г<оспод>a Пронехождение (Luna august 1 Scoaterea Sfintei și de Viață Făcătoare Cruci).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 25-35:”.....: Во имя отца и сына и святого духа. Аминь./Купил сию книгу раб божий Прокопий Мисевич с женою своею Ириною и придал сию книгу, рекомую /Минею избранную, к храму святого великого мученика Феодора Тирона в мѣстя Жидачевях /и не мает власти никто сию книгу отдалити/ от церкви вышше мяненоя ни какая понеж мя/ Сию книгу отдаемо къ церкви Святого мученика Феодора вячне и не порушено, а кто ли бы смяль ей отдалити/ всей церкви я буду с ним судимати, в день/ Второго Страшного Пришествия Христова, дня суднаго Амин/. Сия запис чинила Ирина про прощива по смерти мужа своего а который будет священник до малити за отпущение грехов раба божия Прокопия и женую Ирину. Амин”. (În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin. A cumpărat această carte robul lui Dumnezeu Procopie Misevich cu soția sa Irina și a dat această carte Minei Ales la hramul bisericii Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron, în satul Jidani și nimeni nu are puterea ca această carte să o înstrăineze de la biserica sus amintită și nimeni să nu o ia. Această carte o dăm la biserica Sfântul Mucenic Teodor pentru vecie și să nu se încalce această danie, iar cine va îndrăzni să o îndepărteze de la această biserică o să mă judec cu el în ziua celei de-a Doua Veniri a lui Hristos, ziua judecății. Amin. Acest înscris l-a făcut Irina în biserică după moartea soțului său, iar cine va fi aici

preot și se va ruga, să facă pomelnicul pentru iertarea păcatelor robului lui Dumnezeu Procopie și a soției lui Irina.

Fila 115v: Însemnare slavonă cu caracter religios

Fila 150v: Însemnare slavonă cu caracter religios

Fila 165: O însemnare ștearsă din care se mai vede „1656”
.... Смиренияни Мигаѣ (1656 Smeritul Mihai).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Ultimele 13 file sunt deteriorate grav. Manuscrisul este scris de două mâini.

Coperți din lemn și piele, cu urme de încuietori, deteriorate.

Manuscrisul a aparținut unei parohii din Satu Mare, Sătmărel, de unde la sfârșitul sec. XVIII a fost dus la Biblioteca Episcopală din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустан слов'янською мовою написаний чорним чорнилом.
Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Останні 13 аркушів серйозно пошкоджені. Рукопис написано двома різними почерками .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою, пошкоджена, зі слідами застібок .

Рукопис належав парафії села Сатмарел(Сату Марє,) звідки в кінці XVIII століття був доставлений до єпископської бібліотеки в Ужгороді. У 1949 році рукопис став власністю бібліотеки Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹¹², dimensiuni 19x30 cm , 654 file, nenumerotate.

XVII століття, розмір 19x30 см, 654 аркуші, непронумеровані .

MINEI PE TOT ANUL / МІНЕЯ НА РІК

Fila 1-84: М<е>с<я>ца септеврїа 1 начаток индикту сирячь новомоу лята (Luna septembrie începutul indictionului, adică al Anului Nou).

Fila 84 - 148: М<е>с<я>ца октоврїа 1 Святого Апостола Онанїй и преподобнаго отца нашего Романа певца (Luna octombrie în prima zi Sfântul Apostol Anania și preacuviosul părinte Roman Cântărețul).

Fila 148 - 194: М<е>с<я>ца ноявря 1 святых бес с<е> ребр<ь> них Козмы и Демїана. (Luna noiembrie 1 a sfinților fără de arginți Cozma și Damian).

Fila 194-304: М<е>с<я>ца декебрїа 4 Святыя Велико Мученицы Варвары (Luna decembrie 4 Sfânta Mare Mucenică Varvara).

Fila 306 - 393: М<е>с<я>ца генуарїе 1 Еже по Пльти Образанїе Г<оспод>а Нашего Исусса Христоса (Luna ianuarie, Tăierea Împrejur cea după Trup a Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 393v- 514: Luna martie

Fila 514v - 600v: Luna aprilie

Fila 600v - 623: Luna iulie

Fila 623 - 654: Luna august.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 2v: „Изволением отца и съ поспяшением сына и съврѣ/шением святого духа. Купил сию книгу, рекомую /Минею от своего правого стяжания за/ зло/тых 18 пан Д<и>митрь Брошновский, за отпущение/ грехов родителей своих и подружия своего рабы божи Олени, и дал ей до храму/ нашей богородици приснодевы Мариа, иже есь

¹¹² Mikitas îl datează în secolul al XVII-lea, *Op.cit.*, p. 32.

въ Вышнемъ Березове. А кто бы сеи мал поруши [...] или продати или украсти, да будет проклят на 300 и 18 саятых [...]” (Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și săvârșirea Sfântului Duh. A cumpărat această carte numită Minei din banii lui pentru 18 zloți, domnul Dimitrie Broșnovskyi pentru iertarea păcatelor părinților lui și pentru soția sa, roaba lui D-zeu Ileana, și a dat-o pe ea la biserica cu hramul Precinstitei Fecioare Maria, care se află la Vișnii Berezna. Iar cine ar încălca [...] sau ar fura-o să fie proclet de 300 și 18 sfinți [...]).

Fila 61v: H<risto>s Senătate Domitale popa din [...] ¹¹³

Fila 300v: „Млаго отрочая Ис<ус> я Х <ристо> са иже от Отца преждевѣ Васея” (De la fiul născut din Tată Isus Hristos și de la sfințitul părinte Vasile).

Fila 356 v: «1879 года, января 19 въ книгохранилище епископ въ память излагает. Михаил Меллешъ, парох Тересвянский» (În anul 1879, ianuarie 19, am predat această carte de patrimoniu la depozitul de carte episcopal. Mihai Mellesch, paroh în Teresva).

Fila 432v: notare cu caracter religios în limba română: „7 taine: 1) botezul. 2) mirul, 3) cumenecătura, 4) pocănie ¹¹⁴, 5) preuție, 6). cununie, 7) maslul”

Fila 556: „Бучураѣ-вѣ дрепѣи де думну ну Ио [...] ¹¹⁵ .

Fila 559: „Еромонах Серафим от Махморищъ в леть 7287 (1679)” (Ieromonah ¹¹⁶ Serafim de la Maramureș în anul 1679).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală neagră, Frontispiciu de culoare roșie la fila 1. Inițiale roșii ornate la fila: 2v, 3, 3v, 26v, 27, 27v, 41, 41v, 50v, 51v, 69v, 70, 75, 77, 78, 98v, 99, 105, 105v, 112, 116v, 135, 135v, 159v, 160v, 182v, 183, 209, 214v, 223, 235v, 249v, 255, 255v, 282v, 283v, 289v, 298, 302v, 303v,

¹¹³ Nu are continuitate.

¹¹⁴ Mărturisire, spovedanie.

¹¹⁵ Text rupt.

¹¹⁶ Probabil viitorul episcop al Maramureșului de la începutul sec. al XVIII-lea.

308v, 321, 328v, 344v, 348, 348v, 381, 430v, 431, 452v, 457v, 481, 482v, 484, 485, 487v, 509, 565v, 573v, 574, 574v, 583v, 595v, 596v, 608v, 609, 640.

Filele 356v și 412v sunt albe. Fila 390 - 390v scrisă de altă mână. Cele cinci filigrane ale hârtiei manuscrisului, mistrețul (moara de la Schweidnitz), potcoavă cu o cruce dublă într-o oglindă (moara de hârtie de la Grembienie - Polonia), floare de crin (moara de hârtie din Balice-Polonia), o acvilă cu o coroană în cioc într-o oglindă și o acvilă (proveniență poloneză?), datează manuscrisul în veacul al XVI-lea¹¹⁷.

Coperta este din lemn și piele ornamentată cu motive florale, având în mijloc o cruce. Prezintă urme de încuietori.

Manuscrisul a fost prelucrat de I. A. Iavorskii în anul 1931, care a publicat cu greșeli Însemnarea de la fila 2v-7¹¹⁸.

Manuscrisul a fost donat bisericii din Vishnii Berezna (Ucraina), de unde la o dată necunoscută a ajuns în proprietatea unei parohii românești din Maramureș, iar în 1879 a fost donat de preotul Mihail Melleș din Teresva (Ucraina) Bibliotecii Episcopale. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки написані чорним чорнилом, фронтиспис до аркуші 1 – червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви -червона кіновар на сторінках: 2v, 3, 3зв, 26 зв, 27, 27 зв, 41, 41 зв, 50 зв, 51 зв, 69 зв, 70, 75, 77, 78, 98 зв, 99, 105, 105 зв, 112, 116 зв, 135, 135 зв, 159 зв, 160v, 182 зв, 183, 209, 214 зв, 223, 235 зв, 249 зв, 255, 255 зв, 282 зв, 283 зв, 289 зв, 298, 302 зв, 303 зв, 308 зв, 321, 328 зв, 344 зв, 348, 348 зв, 381, 430 зв, 431, 452 зв, 457 зв, 481, 482 зв, 484, 485, 487 зв, 509, 565 зв, 573 зв, 574 574 зв, 583v, 595 зв, 596 зв, 608 зв, 609, 640.

Аркуші 356v і 412v чисті. Аркуш 390 - 390v написаний іншим

¹¹⁷ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX, XXXII și E. Laucevicius, *Popierius Lietuvoje XV-XVIII a*, Vilnius, 1967, p. 212.

¹¹⁸ I. A. Iavorskii, *Istorieskie, lichniie , vkadnie zapisi carpato-ruskih rucopisnih i pechatnih knehah 16-19 vekov*. În Anuarul Asociația „Prosvita”, Numărul VII-VIII, Ujgorod, 1931, p. 207.

почерком. Папір рукопису має п'ять водяних знаків: кабан (паперовий млин в Швайдніц, Сілезія,) підкова з подвійним хрестом в дзеркалі (паперовий млин в Грембеніце, Польща,) лілії (паперовий млин в Баліце, Польща,) орел з короною у дзьобі в дзеркалі та орел (польське походження)?і датують рукопис ХУІ століттям .

Оправа дерев'яна,обтянута шкірою, орнаментованою квітковим мотивом з хрестом у середині. Має сліди застібок .

Рукопис був оброблений І. Яворським в 1931 році, який опублікував з помилками виноски на аркушах 2v-7.

Рукопис був подарований церкві в Великому Березному (Україна,) після чого став власністю румунської парафії в Мараморошині (дата невідома,) а в 1879 році був подарований єпископській бібліотеці священиком Михайлом Мелешем з Тересви (Україна.) У 1949 році рукопис став власністю бібліотеки Ужгородського національного університету .

Sec. XVI¹¹⁹, dimensiuni 20x30 cm., file 251, nenumerate.

XVI століття, розмір 20x30 см, 251 аркуш, непронумеровані .

ОСТОИ¹²⁰/ ОКТОИХ

Fila 1 începe cu: „Въ суботу на вечерни” (Sâmbătă la Vecernie)

Fila 1- 67v: Glasul 1

Fila 68-127v: Glasul 2

Fila 128-199: Glasul 3

Fila 200 – 253: Glasul 4

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 36v: „Aceasta să se știe că<n>d au trecut oștile craiului Rakouți Teodor pre munți cei înalți a Țerei Moldovei și al Maramureșului în mijloc de iarnă și au trecut prin sat pre în Săliște Petrea Lorinț. Рок Христва 1706 мес<яца> ген<уарие> 25 дни”.

Fila 210v: „Agiutoriul nostru de la Dumnezeu cela ce au făcut ceriul și pământul H <risto>s I<su>s Mesie”.

Fila 237: „Слава съвршителю Богу давшому зачалой конецъ якъ заяць рад съ зь зальте не та так писарам остатио неистовы”. (Slavă autotputernicului Dumnezeu care a dat începutul și sfârșitul, așa cum iepurele se bucură să se salte așa și copiiștii sunt neistoviți).

Помени нагая Г<оспод>a привеч (Pomenește-ne Doamne pe veci /Agiutoriul nostru de la Dumnezău cela ce au făcut ceriul).

Fila 237v: „Изволением Отца и поспящениемъ Сына и съврше/ниемъ Святого Духа исписася сия книга рекомая/ Охтай рукоя многогрешным и не достойным/ рабомъ божимъ диякомъ по имя Герасимъ/

¹¹⁹ Mikitas îl datează în sec. XVII, *Op.cit.*, p. 33.

¹²⁰ Mikitas îl încadrează în categoria Minee, *Op.cit.* p.32.

Родом от Ляцкой земля от Тыргу Перемышля¹²¹/ ис села и Сосницъ¹²² и писал есми сия книги попу/ Иоань от Мойсей и но если ся буду где отписал/ иль бо не дописал своимь младым розумом и не до/умянием иль бо з другом ся заговорил и не я ва/шей милости прошу я попов яко духовниковь и дияков яко брати своим четите сия книги исправляючи и мене грешного не кляня/те и прощайте мене грешного и вся бы про/стите въ всей вякъ въ будущий бо не ходатия/ и ни глаголь писал но рука челоуечия грешнича писа/ли бо сами знаете ижъ книги трудно писати. Амин. Амин”. (Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și săvârșirea Sfântului Duh. A scris această carte numită Octoih cu mâna mult greșitul și umilul rob al lui Dumnezeu diacul cu numele Gherasim originar din ținutul Leațk¹²³, de la târgul Peremeșlea și satul Sosniț și am scris această carte popii Ioan din Moisei și dacă undeva va fi că am uitat și n-am scris cu mintea tânără și fără știință, cu nedumerire am spus prietenului meu și îmi cer iertare de la popi ca și de la duhovnici și de la popi, ca să ia și să citească această carte, s-o corecteze și pe mine greșitul să nu mă acuze și să mă ierte în vecii vecilor și să nu spună în viitor și să nu vorbească că eu am scris-o, fiindcă mâna de om păcătos a scris, fiindcă știți singuri că această carte este greu de scris. Amin. Amin.)

Fila 247: Însemnare cu caracter religios.

Fila 251v: Писанна 1706 (?) в книгохранилище епископском. 1879 г., января 19 въ книго/хранилище еппископ въ память излагает /Михаил Мелеш, парох Тересвянский (Scrisă în anul 1706¹²⁴, în depozitul de carte episcopal am predat această carte de patrimoniu în anul 1879, ianuarie 19. Mihai Mellesh, paroh în Teresva).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. La f.1 există un frontispiciu. Inițiale ornate la fila 1, 59v, 67, 90, 96v, 103v, 110, 116v, 124, 180v, 197, 216, 222v.

¹²¹ Peremișlea, localitate în Polonia.

¹²² Satul Sosnița, localitate și raion în regiunea Cernigov, Ucraina.

¹²³ Ținutul Leațk, se află azi în raionul Kamenîța din Bielorusia.

¹²⁴ Mihai Mellesh a datat greșit manuscrisul folosind doar însemnarea de la fila 36v.

Filigranele hârtiei sunt: un urs indicând proveniența hârtiei din Elveția sau Lorena, hârtia fiind folosită în Transilvania în perioada 1528-1559¹²⁵, și o floare de crin simplă sau dublă aparținând morii de hârtie de la Balice. Ultimul document cu filigranul urs a fost emis în Transilvania în anul 1571¹²⁶. Filigranul indică o datare a manuscrisului în sec. al XVI-lea.

Coperți din lemn și piele cu motive florale și geometrice în 12 registre verticale, prezentând urme de încuietori. La colțuri (coperta 2) sunt aplice din bronz sub formă de floare de crin.

Manuscrisul a aparținut popii Ioan din Moisei (Maramureș) de unde a ajuns în proprietatea preotului Mihail Melles¹²⁷ din Teresva (Ucraina) care în anul 1879 l-a predat bibliotecii episcopale din Ujgorod. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. Фронтиспис на аркуші 1. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 1, 59 зв, 67, 90, 96V, 103 зв, 110, 116 зв, 124, 180B, 197, 216, 222 зв .

Водяні знаки паперу: ведмідь, що вказує на його походження з Швейцарії або Лотарингії і використовувався в Трансільванії в період 1528-1559 років, Інший - одинарна або подвійна квітка лілії, яка вказує на походження з паперового млина в Балісе. Останній документ на папері з водяним знаком ведмідь був виданий в Трансільванії в 1571 році. Водяний знак вказує на датування рукопису XVI століттям .

Оправа дерев'яна ,обтягнута шкірою, в 12 вертикальних регістрах оздоблена квітковими та геометричними мотивами зі слідами застібок. Куточки (кришка 2) оздоблені бронзою у вигляді квітки лілії .

¹²⁵ Cf. Alexandru Mareș, *Op. cit.*, p. XXIX și XXXVI. După Ch. M. Briquet acest filigran ar putea aparține și unor mori de hârtie din Viena (1540), Praga (1544), Warasdin (1553-1554), Transilvania (1553), Koblenz (1534), Worms (1535), Rappolt Sweiler (1539) și Nassau (1540). *Op.cit.*, vol. 3, p. 618. Oricum important este că această hârtie s-a produs între anii 1534-1554.

¹²⁶ Al. Mareș, *Op. cit.*, p. XXIX .

¹²⁷ Mihail Melles, preot în Teresva și notar al districtului protopopesc Teresva din Maramureșul istoric.

Рукопис належав попу Іоанну Мойсею Марамуреш,) після чого став власністю священника Михайла Мелеша з Тересви (Україна,) який в 1879 році здав його до єпископської бібліотеки в Ужгороді. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI¹²⁸, dimensiuni 20x31 cm., 383 file, nenumerotate.

XVI століття, розмір 20x31 см, 383 аркуші, непронумеровані .

MINEI PE TOT ANUL / МІНЕЯ НА РІК

Fila 1 - 56v: Începe cu М<е>с<я>ца Септембрий 1 днь Семеон (Luna septembrie ziua 1 a lui Simion).

Fila 57 - 81v: М<е>с<я>ца октовря 1 днь Покровы Святыя Богородицы (Luna octombrie ziua 1 Acoperământul Sfintei Fecioare).

Fila 81v - 190v: М<е>с<я>ца ноемврѣа 1 святых чадотворецъ бес серебряних Козмы и Демѣана. (Luna noiembrie 1 a sfinților iubitori de oameni, fără de arginți Cozma și Damian).

Fila 191 - 245v: М<е>с<я>ца генуарѣа въ 1 Еже по Плоти Обрязаніе Г<оспод>а Нашего Исусса Христоса (Luna ianuarie 1, Tăierea Împrejur cea după Trup a Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 246 - 270v: М<е>с<я>ца февруарѣа 1 Предпраздник Святого Стрятеніа и Отцого Мученика Трифона (Luna februarie 1, Înainte de Sărbătoarea Întâmpinării Domnului și a Părintelui Mucenic Trifon).

Fila 270v-291v: Luna martie

Fila 291v-308: Luna aprilie

Fila 309- 311v: Luna mai

Fila 312 - 342: Luna iunie

Fila 342v - 383: М<е>с<я>ца августа 1 Святых седьмъ Маккавей и оучителя ихъ Элїазара. Матере их Соломоній (Luna august 1 a Sfinților 7 Macabei și a învățătorului lor Eleazar și a mamei lor Solomonیا).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 7- 13¹²⁹: „[.....] изъ родомъ своих [.....] родом и внуком и чадом

¹²⁸ Mikitas îl datează în sec. XVII, *Op. cit.*, p. 33.

¹²⁹ Însemnarea este ștersă cu cerneală neagră și nu s-a reușit decât o citire parțială a ei.

своим и матерям своим вячная память и с Богом царство и сынов/ А кто бы смял сию книгу именем Минею/избранною от приписанаго святого храму Выше/Мено[.....] даного клять во наем божия и святых /[.....] отцы [.....] будет мяти во ним/ [.....] и вогонь и... страшный час при пришествии Христва Богу Слава вяки. Амин./ ([.....] cu rudele sale [.....] cu ruda și cu nepotul său și cu familia sa și cu mamele veșnică pomenire în împărăția Tatălui și a Fiului. Și cine va îndrăzni această carte cu numele Minei Ales care aparține sfântului hram din Mineul de Sus [.....] care a jurat în numele lui Dumnezeu și a sfinților părinți [.....] va avea cu el [.....] și focul în ceasul de Apoi în vremea venirii lui Iisus Dumnezeu în Slava de veci. Amin).

Fila 14 – 21: „Во имя Отца и сына и Святого Духа/ купил сию книгу раб божий Васил/ Солопович из женою своею Мариацею/ из сином своим Микита за своя прощения и за свою со[.....] а принисье ей ко храму св. Архистратига Михаила а принисье ей/ А представляещея отцем и родом и внуком чадам их вячная память [.....] Христом Царство/ церковное. Богу нашему слава. Въ вяки Амин. (În numele Tatălui și a Sfântului Duh a cumpărat această carte robul lui Dumnezeu Vasil Solopovici cu soția sa Mariața, cu fiul său Nichita, pentru iertarea lor și pentru [.....] și a adus-o la hramul Sfântului Arhistrateg Mihail și a adus-o pe ea în amintirea tatălui și rudelor și nepoților pentru veșnica lor pomenire [.....]. Domnia lui Hristos în biserică. Slavă lui Dumnezeu în veci. Amin).

Fila 106: Însemnare cu caracter religios.

Fila 208v - 209: Însemnare cu caracter religios.

Fila 214v: Însemnare cu caracter religios

Fila 241v: Însemnare cu caracter religios.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Inițiale ornate: la fila 15v, 16, 42v, 48, 48v, 61v, 67v, 87v, 88, 95, 95v, 96, 136v, 177, 178, 178v, 189v, 191v, 192, 192v, 213v, 215v, 216, 261v, 262, 359v.

Pe coperta 1v există o ilustrație cu Maica Domnului cu pruncul, în roșu

și negru. Frontispiciu la fila 1. Primele trei file sunt scrise de altă mână, ulterior.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un topor încadrat într-o oglindă, iar o altă variantă un topor având deasupra o acvilă, aparținând morilor de hârtie poloneze de la Kreszowice și Tenczynek, de lângă Cracovia¹³⁰.

Coperțile sunt din lemn și piele, ornamentate cu motive florale și geometrice cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut bisericii din Minai iar la o dată necunoscută a ajuns în proprietatea Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустан слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кінварь. Заголовні букви орнаментовані на аркушах: 15 зв, 16, 42 зв, 48, 48, 61 зв, 67 зв, 87 зв, 88, 95, 95 зв, 96, 136 зв, 177, 178, 178 зв, 189 зв, 191 зв, 192, 192 зв, 213 зв, 215 зв, 216, 261 зв, 262, 359 зв.

Оправа зворотної частини першої кришки ілюстрована образом Пресвятої Діви з Ісусом в червоних і чорних кольорах.

Фронтиспис на аркуші 1. Перші три аркуші написані пізніше іншим почерком.

Водяний знак паперу – сокира, поміщена в дзеркало, або за іншою версією сокира під орлом, які вказують на походження паперу з польських паперових млинів в Тенцін (Тенцзынек) і Крезовіце, неподалік від Кракова.

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою, прикрашена квітковими та геометричними мотивами, мають сліди застібок.

Рукопис належав церкві в селі Минай, а потім став власністю бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

¹³⁰ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXII.

Anul 1554¹³¹, dimensiuni 19x31 cm, 424 file, nenumerate, fără sfârșit.

1554 рік, розмір 19x31 см, 424 аркуші, пронумеровані, без кінця .

MINEI PE TOT ANUL / МІНЕЯ НА РІК

Fila 1-42: Începe cu „М<е>с<я>ца септебрийем 1 днїй (Luna septembrie, ziua 1).

Fila 42-70v: Luna octombrie

Fila 70v-100: Luna noiembrie

Fila 100-170: Luna decembrie

Fila 171-234v: Luna ianuarie

Fila 234v-254: Luna februarie

Fila 254- 270v: Luna martie

Fila 270v-282: Luna aprilie

Fila 282-324v: Luna mai

Fila 324v-345: Luna iunie

Fila 345-363v: Luna iulie

Fila 363v - 424: Luna august

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Minea Ecclesia Bonyehazensi” (Minei al Bisericii din Boinești)

Fila 4v: „Și aciasta s-au luat din Boinești în anul 1781”

Fila 75 v – 82v: ”Въ имя Отца и С<ы>на и С<вя>т<о>го Д<у>ха
Извѣстно далет иже/ Сію книгу зовую Минею купил рабъ/ Б<о>жій
Кордыш Петръ из села Трипы съ же/ною своею Илияною и чады своими за
свое/ отпущение грехов и наибольше Купи л сію книгу/ за памят отца
своего Григи и м<а>теръ свою Мотрю/ и прочих родителей своих и
придаль еи до села/ там же Трипы, до церкви с<вя>того храма С<вя>того

¹³¹ Mikitas îl datează în sec. al XVII, *Op. cit.*, p. 33.

/Арха <н>г <е>ла Михаила который священник будет/ от сеи книги набожнество отправляти повинен г <оспо> да Б<о>га просити за представляшисях родителей а кто бы ся важил сию книгу отдалити от сеи/ с<вя>тои ц<е>ркве будет клят и проклят с<вя>тыми отци яко <а> нафема и м<а> римафея въ сии вякъ и въ будущий/ дялося то року б<о> жего 1661, януария 10”.(În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, este cunoscut că această carte numită Minei, a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Cordiș Petre din satul Trip¹³² cu soția lui Ileana și copii săi pentru iertarea păcatelor și mai ales a cumpărat această carte în memoria tatălui său Griga și a mamei sale Motrea și în amintirea celorlalte rude ale sale și a dat-o tot în acel sat Trip la biserica cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail și care preot va fi să citească din cartea asta să se roage lui Dumnezeu pentru iertarea părinților. Iar cine va încerca să îndepărteze această carte de la sfânta biserică să fie blestemat și proclamat de către sfinții părinți cu anatema și marimafema în vecii vecilor. Și a fost dată în anul lui Dumnezeu 1661, 10 ianuarie).

Fila 82v – 89v: „Scrisam feciorul lui Popa Ursu di<n> Boin<e>st / [...]”¹³³ mare jele amară/ că s-au îndemnat ciurma luna iulie la / de zile a muri deci cine / a ceti pre ceste slove seș aducă aminte / de frica morții. Scris-am eu feciorul / lui Popa Ursu di<n > Boinești Ion / „м<и>сця agust 2 zile, року Божию 1742”

Fila 87v: „Popa Chirilă scrisă a b c d e x g h i k i m n o p g r s t”

Fila 112v – 116v „1774 Belbe Ștefan , Gavră Ion, Șut Danil, Gherman Toder/ Gherman Văsălie, Șut Ioan, Măled Kob, Șut Toder / Tăraaba Migăil, Melece Găvril, Țiț Toder, Țiț Ion / Berce Toder, Popa Migăil, Gaidug Marcu, Pișta Pinte / Doboș Ion, Doboș Toder, Zele Ion, Văsiuci Petre, Văsiuci Iacob, Porde Someșan, / Micu Dănil, Pașca Ion, Mic Toder, Doboș Iacob, Tie Ion / Ciobră Simion, Petron Ion, Ciobră Timoc, Pișta Iacob, Rus Grigă/ Șcutea Nistor, Morăruc Pricop, Raos Ilie, Raos Djiurcă, Ciobră / Manu Olexă, Rău

¹³² Localitate din Țara Oașului, județul Satu Mare.

¹³³ Lipsă în text.

Simion, Rău Ursă, Frățilă Ion, Frățilă Ion/ Frățilă Dănilă, Îndreună Simion, Îndreună Ion, Frățilă Toder, / Belbe Olexă, Treba Iacob, Pișta Gavril, Lucăț Găvril / Frățală Djiurcă, Pișta Grigor, Gabră Urs,/ Birău Știrb Nește, Comiz Ion, Zele Grigor / Comiz Petre, Zele Gheorghie, Diac Pinte, Doboș Djiurcă / Gabră Toder, Zele Toder, Ciobră Ion, Urs Dinu,...Ciobră Ionică / Zăle Văsălie, Zăle Toder,...Ciobră Iacob, Ruel Văsi, Zele Surd, / Rus Găvrilă, Gabor Ion, Rus Ion, Comiz Lazar, Torza Lazăr, Comiz Ghiorghie / Frățilă Văsi, Monu Toder”.

Fila 130:”Scrisam eu / [...]”¹³⁴ feciorul lui Popa Ursu din Boinești / 1733 7 [...]”¹³⁵ .

Fila 147v: „1777 ianuarie 5 zile am lu<a>t totă darie me din / Tărsolț de la cărșmari cu nume Bilțu Ion și cu Tofan Văsiu.”

Fila 165v: „Părinte popa Toderu paruhuşul de Lecăntă în H<risto>s să te spăsăști“.

Fila 171 v: „1733 м<еся>ца decembrie 10 днѣ / Am scris eu Popa Urs acest număr al anilor când l-au fostu scrisă cine au / scris carte aciasta: naștere lui Ion 1721, ai Mărie 1724, ai Anuță 1727, a lui Ghiorghie 1729, a [...]”¹³⁶ 1733.

Fila 202v: „Scris-am eu popa Urs din Boinești”.

Fila 218v: „1777 20 și noo de slujbe din săridariu nob... șlui și cu a Gabrei amu slujitu”.

Fila 232v: „1777 cându au lu<a>t nepotul lui Popa Ion din Boinești pe fa<ta>lui Piț Ion din Cămârzan. În nuevrie 13 zile atuncie a fost căslegile opt s<ă>ptămâni și o zi.

Fila 266v: „1777”

Fila 396v: „Scrisam eu Popa Urs numărul lunilor în anul 1733 / м<еся>ця septembrie 13 днѣ în Boinești”

Fila 398v: Illatus in Bibliothecam Ep<isco>p<a>lem M<unkatsiensi>

¹³⁴ șters cu cerneală neagră .

¹³⁵ șters cu cerneală neagră .

¹³⁶ Lipsă în text.

Die 14 iunii anno 1783” (A fost adusă în Biblioteca episcopiei din Mukacevo în ziua de 14 iunie anul 1783).

Fila 398v: „В лято по 7062 дні 13 съвршиися сия книга Ми/нея въ обиттели присвятая Преображения Г<оспод>а в костеля монастыри рукою многогрешанаго и не потребнаго вя вилно цех послѣ днѣх раба б<о>жия Аверкия/ при епископа Кир Антонии Радиловском сылдьця б<о>г ом спасаемых градов Премышля и Самбора брате и отци четяте и находящеи недостаточная и справ/ляйте а мене грешнаго не клянѣте за неж есмо груби/ и писанию не вежестѣвени а вас Бог простить и благодатия свою во вякъ. (În anul 7062 (1554) ziua 13 s-a terminat această carte Minei în mănăstirea Presfintei Schimbări la Față a Domnului în biserica mănăstirii, cu mâna mult păcătosului și umilului, după aceste zile, robul lui Dumnezeu Averchie, în timpul episcopului Chir Antonie Rodilovski, trimisul lui Dumnezeu care a salvat cetățile Peremeslea și Sombor¹³⁷. Frați și părinți citiți și dacă găsiți ceva greșit, corectați, iar pe mine păcătosul nu-l blestemați pentru această scriere necizelată și nu foarte frumoasă, iar pe voi Dumnezeu vă va ierta și vă va da binecuvântarea lui pe veci).

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie, frontispicii în culorile verde, maro și negru la fila 1 și 172.

Inițiale roșii ornate la fila 2v, 3, 16v, 17, 26v, 27, 30v, 50v, 51, 60v, 61, 75v, 76v, 81v, 82, 83v, 102, 102v, 103, 120, 120v, 136v, 137, 137v, 154v, 155, 155v, 156, 156v, 157v, 162, 173, 173v, 187, 187v, 188, 189, 189v, 190v, 191, 191v, 192, 193, 193v, 194, 194v, 199v, 210, 210v, 224v, 225, 239v, 240v, 241, 244v, 246v, 247, 247v, 272v, 273, 294v, 295, 295v, 302v, 303, 311v, 312, 312v, 323v, 324, 359, 359v, 360, 367v, 400, 400v, 412v. Filele 53, 164 și 166 sunt fragmentare.

Filigranul hârtiei manuscrisului este un mistreț și provine de la moara de hârtie din Schweidnitz , Silezia, plasând datarea manuscrisului în veacul al

¹³⁷ Oraș în Ucraina vestică .

Coperți din lemn și piele.

Manuscrisul a aparținut parohiilor Trip și Boinești (Țara Oașului) de unde în anul 1781 a fost dus la biblioteca Episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Manuscrisul a fost prelucrat de I. A. Iavorskii, care a publicat cu greșeli Însemnarea de la filele 75-82v¹³⁹ .

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіноварь, фронтисписи на аркушах 1 і 172 зеленим, коричневим і чорним кольорами .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах: 2 зв, 3, 16 зв, 17, 26 зв, 27, 30 зв, 50 зв, 51, 60 зв, 61, 75 зв, 76 зв, 81 зв, 82, 83 зв, 102, 102 зв, 103, 120, 120 зв, 136v, 137, 137v, 154v, 155, 155v, 156, 156v, 157v, 162, 173, 173v, 187, 187v, 188, 189, 189 зв, 190 зв, 191, 191 зв, 192, 193, 193 зв, 194, 194 зв, 199 зв, 210, 210 зв, 224 зв, 225, 239 зв, 240 зв, 241, 244 зв, 246 зв, 247, 247 зв, 272 зв, 273, 294 зв, 295, 295 зв, 302 зв, 303, 311 зв, 312, 312 зв, 323 зв, 324, 359, 359 зв, 360, 367 зв, 400, 400 зв, 412 зв .Аркуші 53, 164 і 166 збереглися частково .

Водяний знак паперу - кабан, який вказує на походження паперу з паперового млина Schweidnitz в Сілезії і датує рукопис XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав парафіям Тріп та Бойнешті (Цара Оашулуй,) звідки в 1781 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Рукопис був оброблений І. Яворським, який опублікував виноски на аркушах 75-82 зв. з помилками .

¹³⁸ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX.

¹³⁹ I. A. Iavorskii, *Op. cit.*, p. 203.

Sec. XVI¹⁴⁰, dimensiuni 18x31,5 cm, file 358, nenumerate, fără început.

XVI століття, розмір 18x31,5 см, 358 аркушів, непрономеровані, без початку .

MINEI PE LUNILE SEPTEMBRIE-APRILIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦІ ВЕРЕСЕНЬ - КВІТЕНЬ

Fila 1 începe cu: „Нами просто пою...”.

Fila 336: М<e>c<я>ца апріліа въ 1 днь Житіє и жизнь Предподобная Метере Нашає Марій Египтескыя.(Luna aprilie 1 Viața și faptele Preacuvioasei Maicii Noastre Maria Egipteana).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Ecclesiae Tartoziensi” (Biserica din Târșolț)

Fila 1-2: „... своєю женою Докыєю и чади своими по имени ... къ храму св. Иоана предитеча, а кто бы смял отдалити или продати проклят въ сии вяк и в будущий и анафема....» (... cu soția sa Dochia și copiii săi cu numele..... pentru hramul Sfântului Ioan Înaintemergătorul și cine o va îndepărta sau o va vinde să fie proclamat în veacul acesta și în viitor și anatema....).

Fila 110:”1712”.

Fila 203: Însemnare cu caracter religios.

Fila 204: Însemnare cu caracter religios.

Sciere slavonă semiuncială, cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Inițiale ornate: fila 20v, 41v, 55, 65, 92, 105, 117v, 130v, 218v, 224, 225, 225v, 229v, 230v, 234v, 250, 254, 256, 280, 317v, 323, 324v, 329, 330v, 335v, 336v, 337.

Filigranul hârtiei este o floare de crin aparținând morii de hârtie

¹⁴⁰ Mikitas datează manuscrisul în sec. al-XVII-lea, *Op.cit.*, p. 33-34.

poloneze din Balice și plasând datarea manuscrisului în sec. al – XVI-lea¹⁴¹ .

Coperți din lemn și piele cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut parohiei Târșolț, de unde în anii 1781-1783 a fost dus la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіноварь .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах: 20 зв, 41 зв, 55, 65, 92, 105, 117 зв, 130 зв, 218 зв, 224, 225, 225 зв, 229 зв, 230 зв, 234 зв, 250, 254, 256, 280, 317 зв, 323, 324 зв, 329, 330 зв, 335v, 336 зв, 337.

Водяний знак паперу - лілія, який вказує на походження паперу з паперового млина Баліце, Польща і датує рукопис XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав парафії Таршольц, звідки в 1781-1783 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

¹⁴¹ Cf. Al. Mareș, *Op. cit.*, p. XXXII.

1703-1714¹⁴², dimensiuni: 9x29 cm, 159 file, fără început. Începe de la pagina 12 și are numerotare cu cifre chirilice.

1703-1714 роки, розмір 9x29 см, 159 сторінок, без початку. Нумерація починається кирилицею зі сторінки 12.

MINEI PE TOT ANUL/ МІНЕЯ НА РІК

p. 12: "Septă<m>v<rie> întâia zi

p. 22: Luna lui septevrie în 8 zile Nașterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu Maria

p.49v: Luna octovrie 14 Sfinți Mucenici, Nazariie, Protasie, Ghelasie și Pridobna Paraschivii.

p. 64: Svintul Marele Mucenic Dimitrie.

p. 83: Noevriia în 8 zile la Mihail Arhanghel și Gavril

p. 100: Luna lui Noevrie în 21 Intrarea în Besearică a Precistii

p. 116: Luna lui dechevrie în 6 Svintul și Părintele Nicolae

p. 126: Luna lui dechevrie în 25 Nașterea Domnului Nostru Isus Hristos

p. 154: Luna lui ghenvarie întâia zi Obreziania Domnului Nostru a lui Isus Hristos

p. 190: Luna lui feurarie în 2. Întâmpinaria Domnului Nostru Isus Hristos.

p. 200: Blagoveaștenie Preasvintei Născătoarei de Dumnezeu

p. 210: Svintul Marele Mucenic Gheorghie de Capodochi

p. 220: Miercuri sara spre Ispas la Vecernie

p. 222: Dumeneca Florilur

p. 241: Spre Joi Mari sara la Vecernie

p. 262: Nașterea lui Sfântu Ion Botezătorul la Vecernie

p. 276: Svinții Apostoli Petru și Pavel

¹⁴² Mikitas datează manuscrisul în secolul al - XVII –lea, *Op.cit.*, p.34.

p. 304: Adurmirea Svintei Născătoare de Dumnezeu Marii

p. 321: Tăierea Capului Svintului Ioan Botezătorul Domnului.

Însemnări / Виноски / Notes

P. 12: "Ех Ecclesia Piskarkosiensi" (De la biserica din Pișcari).

P. 63: „Писал многогрешный Александру Мулдаванул 1705” (Am scris mult păcătosul Alexandru Moldoveanul, 1705)

P. 115: "În luna lui Noem <vrie> 28 dela H<risto>s 1738"

P. 135: „Писал Александру/ 1705 Mai 18” (A scris Alexandru, 1706, mai 18,)

P.303: „Писал Александру много грешный 1703 апрелі 14 дні/ în чоз” (A scris Alexandru mult păcătosul, 1703 aprilie 14 zile în Cioz).

P. 324: "Sfârșitu și lui D<u>mnezeu laudă / Ne închinăm sfinției sale și îl lăudăm / și îi mulțumim pentru toate /.

Coperta II v: "De la zădire lumi 7246 / от рождества х<руств>a 1738 м <уси>ця ноемврие 21 (Ka) /"De la nașterea lui Hristos 1738 luna lui noiembrie 21).

Sciere chirilică românească cu cerneală neagră. Inițialele și titlurile cu cerneală roșie. Inițiale roșii ornate la p. 67. Frontispicii roșii și negre ornate, la p. 64, 82, 100, 175, 200, 220, 262. Pagina 261 este albă, paginile 248 - 260 sunt scrise de un alt copist. Ultimele șapte pagini sunt nenumerate.

Filigranul hârtiei îl reprezintă un scut cu două săbii încrucișate.

Are doar coperta a doua, care este din lemn și piele cu motive florale și geometrice cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut parohiei Pișcari de unde a fost dus în anul 1782 – 1783 la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 intră în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав написаний румунською кирилицею чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви на аркуші 67. Орнаментовані фронтисписи червоним та чорним чорнилом на аркушах 64, 82, 100, 175, 200, 220, 262. Аркуш 261 чистий,

аркуші 248-260 написані різними почерками. Останні сім аркушів не пронумеровані .

Водяний знак – щит с двома перехрещеними мечами .

Оправа має лише другу дерев'яну кришку, обтягнуту шкірою з квітковими та геометричними мотивами зі слідами застібок .

1781-1783 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul al XVI¹⁴³, dimensiuni: 19 x 30 cm, 398 file, nenumerotate

XVI століття, розмір 19x30 см, 398 аркушів, непронумеровані .

MINEI PE LUNILE SEPTEMBRIE-APRILIE ȘI AUGUST / МІНЕЯ НА МІСЯЦІ ВЕРЕСЕНЬ-КВІТЕНЬ ТА СЕРПЕНЬ .

Fila 1 - 46v: М <и>сяца сетеврїа начатокъ иньдиктоу и память преподобного отца нашего Семиона Стльпника (Luna septembrie începutul indictionului și în pomenirea preacuviosului părintele nostru Simeon Stâlpnicul).

Fila 17v: М <и>сяца тогже и Роджество пречистая Б< лагородиц>а (Aceași lună 8. Nașterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu).

Fila 46v: М <и>сяца октоврїй во первый днь Покров Святїя Б< лагородиц>а и Святого Апостола Аннания и преподобнаго отца нашего Романа павца (Luna octombrie în prima zi Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și Sfântul Apostol Anania și preacuviosul părinte Roman Cântărețul).

Fila 166-183v: М <и>сяца декеврїа 25 иже по плътї Рождество Г<оспод>а нашего Исуса Х<рист>а (Luna decembrie 25 și Întruparea Nașterii Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 183v - 214: М <и>сяца генваря 1 еже по плоти Образанїе Г<оспод>а Б<ог> а Испаса нашего Исуса Х<рист>а (Luna ianuarie 1 Întruparea și Tăierea Împrejur a Domnului Nostru Isus Hristos).

Fila 214 - 259: М <и>сяца феввария 2 Срятение Г<оспод>а нашего Исуса Х<рист>а (Luna februarie 2. Întâmpinarea Domnului nostru Isus Hristos).

Fila 259 - 331: М <и>сяца апрель 23 Святого Славного Великаго Мученика Георгия (Luna aprilie 23. Slăvitul Sfânt Marele Mucenic Gheorghe).

¹⁴³ Mikitas datează manuscrisul în sec. XVII, *Op.cit.*, p. 34.

Fila 331 - 398: М <и>сяца августа 1 Святых 7 Мученикъ Макове и оучителя их Елезара и Матере их Соломония (Luna august 1 a Sfinților 7 Macabei și a învățătorului lor Eleazar și a Mamei lor Solomonie).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Въ имя отца и сына и с<виа>того Духа” (În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh).

Fila 1v: „Е<cclesi> ae Buzestiensis”(Biserica din Buzești).

Fila 101- 105: „Сїя книга рекомаѣ Минѣя копил раб б<о>жїй Крачун и съ женоѣ своеѣ/ Марїѣ. Сїѣ книга полагает до храма< архист > ратига Михаила в селя Могошишт / и полагаютъ за своя душа и за родилих по имени отца его Тома и поудружїи его Параска Флорѣ/ . Анна и всѣх по именних [.....] їѣ книга да не покоусится никто продати< и у> далити от сего храма / ни от родителя ни от радителей и от братии его а ще кто покосится даб ждет проклят от 300 и 18 святых отец иж въ Никеи/ и от 12 Апостоль даб ждет проклят анатема. Сїѣ книга аще кто б ждет читал достойних или дяки/ или дякъ (sic!) или поп достойне споминати по имени раба божїѣ Крачун и подружїи его Марїѣ и всѣх родителей/ их вѣчнаѣм память. Сїѣ книга поновиласѣ мѣсяца июль въ день числом 29 въ лѣтъ 7136 (1628) (Această carte numită Minei a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Crăciun și cu soția lui Maria. Această carte a fost dată la hramul arhistrategului Mihail în satul Mogoșești, a fost dată pentru părinții cu numele tatălui Toma și a soției lui Parasca Florea Ana și a tuturor după nume [....] și nimeni să nu o vândă și să nu îndepărteze de la această biserică nici dintre părinți, nici de rudele lui și încă cine va îndrăzni va fi proclamat de cei 318 sfinți părinți de la Nichea și de cei 12 Apostoli vor fi proclamați Anatema. Această carte dacă va fi citită de către cei vrednici sau diaconi, de către diaconi și popii ei să amintească numele robului lui Dumnezeu Crăciun și a soției lui Maria și toate rudele, fie-le în veci amintirea. Această carte a fost înnoită în luna iulie, în ziua 29, anul 7136 (1628).

„Apoi Potrupopul din Vidicul Chiorului și cu tot soborul și odorul [....]riaul din Chior scriem și dă-mi știre de rândul eștii [....]ți datuo să [....]ru lucră luna [....] să o ducă în Preb[ile]ști....în.....să o potă ție în Mogoșești¹⁴⁴”.

Coperta 2: interior: „Sinătate de la H<rist>o<s> molitvi <lo>r Vostre cinstiți preuți din Vidicu Chiorului, iată să vă sp<ăși>ți întru Domn H<rist>o<s>. Amin.

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele sunt scrise cu cerneală roșie. Filigranele hârtiei un topor cu semilună într-un scut și un topor simplu aparțin morilor de hârtie din Krzeszowice și Tenczynek, localități situate în apropiere de Cracovia. Acest tip de hârtie a fost folosit mai ales în a doua jumătate a veacului al XVI-lea¹⁴⁵.

Coperți din lemn și piele distruse în proporție de 30%. Foile sunt de asemenea atacate biologic.

Manuscrisul provine din biserica greco-catolică din Buzești (jud. Maramureș) fiind dus în anul 1783 la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Водяні знаки паперу – сокира з півмісяцем в щиті та одна проста сокира, що вказують походження з паперових млинів Тенцінек та Кржесовниці (Tenczynek i Krzeszowice), які знаходяться недалеко від міста Краків. Цей тип паперу використовувався в основному у другій половині XVI століття .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою, пошкоджені на 30%. Аркуші пошкоджені біологічними шкідниками .

Рукопис належав греко-католицькій церкві села Бузешті (повіт Марамуреш,) звідки в 1783 році він був переданий до бібліотеки

¹⁴⁴ Localitate în județul Maramureș. Însemnarea este foarte deteriorată lipsind sfârșitul rândurilor tăiate de unul dintre legătorii manuscrisului.

¹⁴⁵ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXVI și XXXII.

Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 5x32 cm, file 249, nenumerate.

XVI століття, розмір 5x32 см, 249 аркушів, непронумеровані .

TETRAEVANGHELIAR / ТЕТРАЄВАНГЕЛІЄ

Fila 1 - 63: Еже от Матея святое Благовястіение (De la Matei Sfânta Evanghelie).

Fila 63v-110: Еже от Марка святого Евангеліа главъ (Capitolele Sfintei Evanghelii de la Marcu).

Fila 110v - 184v: Еже от Лукы святого Евангеліа главы (Capitolele Sfintei Evanghelii de la Luca).

Fila 113: Прядословіе еже от Лукы свято Евангеліа (Predoslovie la Sfânta Evanghelie de la Luca).

Fila 184v - 237: Еже от Їонна святого Евангеліа главы (Capitolele Sfintei Evanghelii de la Ioan).

Fila 187: Еже от Їоана святое Благовястіе (Sfânta Evanghelie de la Ioan).

Fila 238 - 249: Съборникъ 12 мисаце сказуала (Sobornic pe 12 luni).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila1: "Ионъ Тодосіе" (Ion Todosie)

Coperta 2 interior: „Ес<clesi>ае Farkas aszaviensi” (Biserica din Fărcaşa).

Scriere slavonă semiuncială, de culoare neagră. Filele sunt slab conservate prezentând distrugerі mai ales în partea de jos a lor. Titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale sunt de culoare roșie.

Frontispicii colorate în verde, galben, negru, maro și roșu la filele 1, 109, 182, 246

Inițiale ornate la fila 109, 182, 246.

Filigranul hârtiei, un urs, arată proveniența ei din Elveția sau Lorena și

a fost folosită în Transilvania în perioada 1528 – 1599¹⁴⁶ .

Coperți din lemn și piele, cu urme de încuietori, având imprimate motive florale și geometrice.

Manuscrisul a aparținut bisericii din Fărcașa (jud. Maramureș) de unde în perioada 1781 – 1783 a fost luat și dus la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Аркуші слабо законсервовані і пошкоджені, в основному, в нижній частині. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Фронтисписи на аркушах 1, 109, 182, 246 зеленого, жовтого, чорного, коричневого та червоного кольорів .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 109, 182, 246.

Водяний знак паперу – ведмідь, що вказує на походження паперу з Швейцарії або Лотарингії, який використовувався в Трансільванії в період 1528-1599 років .

Оправа дерев'яна, обтягнуті шкірою з геометричними та квітковими мотивами зі слідами застібок .

Рукопис належав церкві села Фаркаша(повіт Марамуреш,) звідки в 1781-1783 роках він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

¹⁴⁶ Cf. Al. Mareș, *Op. cit.*, p. XXVIII.

Sec. XVI, dimensiuni 20,5x31 cm., 335 file, nenumerate.

XVI століття, розмір 20,5x31 см, 335 аркушів, непронумеровані .

TETRAEVANGHELIAR / ТЕТРАЄВАНГЕЛІЄ

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1v: Смиранный иеромонах Пахомий Старичок” (Smeritul stareț Pahomie Starichok).

Fila 3.: „Ex libris monasterii Barczanfalsensis¹⁴⁷” (Dintre cărțile mănăstirii Bârsana).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Ilustrații și inițiale ornate la filele 17 v., 18, 26, 109, 110, 165, 166.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un mistreț, ceea ce arată proveniența de la moara de hârtie de la Schweidnitz (Silezia) și datează manuscrisul în sec. XVI – lea.

Coperți din lemn și piele ornamentate cu motive geometrice și florale.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii din Bârsana (jud. Maramureș), de unde în anii 1781-1783 a fost dus la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo, probabil în urma desființării mănăstirilor din Maramureș. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар. Орнаментовані ілюстрації та заголовні букви на аркушах 17 зв., 18, 26, 109, 110, 165, 166.

Водяний знак паперу – кабан ,який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та

¹⁴⁷ Mikitas dă o denumire greșită, p. 34.

квітковими мотивами .

Рукопис належав монастирю Барсана(повіт Марамуреш,) звідки в 1781-1783 роках він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI¹⁴⁸, dimensiuni 19x27 cm, 363 file, numerotate cu cifre arabe.

Lipsesc mai multe file.

XVI століття, розмір 19x27 см, 363 аркушів, нумерація арабськими цифрами. Відсутні декілька аркушів .

TETRAEVANGHELIAR / ТЕТРАЄВАНГЕЛІЄ

Fila 1: Încere cu: Молитва начинающим и чести святое Евангеліє (Rugăciune de început în cinstea Sfintei Evanghelii).

Fila 11-113: Предисловіє еже от Матея святого Евангеліа (Predoslovie de la Sfânta Evanghelie de la Matei).

Fila 114: От Марка Святое Благовястьчаніє глава 1(Capitolul 1 al Evangheliei de la Marcu).

Fila 180 - 230: От Луки святое Благовястьчаніє глава 1(Capitolul 1 al Evangheliei de la Luca).

Fila 231- 360: От Иоанна святое Благовястьчаніє глава 1(Capitolul 1 al Evangheliei de la Ioan).

Fila 360: Сказаніє суботам и неделя святого посланіа (Predică de sâmbătă și duminică despre cuvântul sfânt).

Fila 360 - 363: Соборник 12 месяц сказуя главы (Capitolele Sobornicului pe cele 12 luni).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: Ex Ecclesiae Radvanokz illatui 1826 (De la biserica din Radvanka a fost adusă în 1826).

Sciere slavonă semiuncială, îngrijită, cu cerneală neagră sau din aur. Titlurile, colontitlurile, indicațiile tipiconale și inițialele cu cerneală roșie, neagră sau de aur.

¹⁴⁸ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVI-lea, *Op.cit.*, p. 34-35.

Frontispicii și inițiale ornate în culorile verde, roșu, negru, violet, aur, roșu cărămiziu, albastru la filele 1, 3, 7, 8, 111, 113, 114, 124, 178, 180, 283, 287, 288, 363.

Coperta 1v: Ilustrație făcută cu penița reprezentându-l pe Iisus binecuvântând.

Filigranul hârtiei – scut răsturnat având în partea inferioară o floare, iar în partea superioară o monogramă în care se disting literele „CPINETTE”. Indică proveniența olandeză sau germană a hârtiei precum și datarea în sec. al XVI-lea¹⁴⁹.

Coperți din lemn acoperite cu piele frumos ornamentată cu motive florale și geometrice, cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut parohiei din Radvanka, astăzi cartier al orașului Ujgorod, de unde în anul 1826 a intrat în colecțiile Bibliotecii Episcopale din Ujgorod. Din anul 1946 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним та золотим чорнилом дуже красивим почерком. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки – червоним, чорним або золотим чорнилом.

Орнаментовані фронтисписи та заголовні букви на аркушах 1, 3, 7, 8, 111, 113, 114, 124, 178, 180, 283, 287, 288, 363 зеленими, червоними, чорними, фіолетовими, золотими, синіми та карамельними кольорами.

На звороті першої кришки оправи є ілюстрація, зроблена пером, яка зображає Ісуса, який дає благословення.

Водяний знак паперу – перевернутий щит, який в нижній частині має квітку, у верхній – монограму „CPINETTE”, що вказує на походження з Голандії або Німеччини, і датує його XVI століттям.

Кришки оправи дерев'яні, гарно обтягнуті шкірою з геометричними та квітковими мотивами зі слідами застібок.

¹⁴⁹ Ch. M. Briquet, *Op.cit.*, t. 3, p. 63, nr. 9871 și 9872 atribuie această hârtie morilor din Utrecht (1545) și Brunswick (1546).

Рукопис належав парафії села Радванка , сьогодні околиця міста Ужгород, звідки у 1826 році був переданий до бібліотеки Ужгородської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 21,5x32cm, 257 file, nenumerate, fără început și fără sfârșit

XVI століття, розмір 21,5x32 см, 257 аркушів, непронумеровані, без початку і кінця .

TETRAEVANGHELIAR / ТЕТРАЄВАНГЕЛІЄ

Fila 9-11v: Теофилакта архієпископа Б<о>лгарського предословіє еже от Матвія о Святого Евангеліа (Predoslovie lui Teofilact arhiepiscopul Bulgariei la Sfânta Evanghelie a lui Matei).

Fila 12-81v: Еже от Матфеа святое Евангеліє (De la Matei Sfânta Evanghelie).

Fila 81v-124: Еже от Марка Святое Благовястіє (De la Marcu Vestea Bună .)

Fila 124- 206: Еже от Луку Святого Евангеліа (De la Luca Sfânta Evanghelie).

Fila 206-262v: Еже от Иоанна Святого Евангеліа главы (Capitolele Sfintei Evanghelii de la Ioan).

Fila 263-271: Сборнік 12 Мясцем сказау глава (Capitolele Sbornicului pe 12 luni).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1 v: „Această carte au cupărat Grecu Ioan / din Betesu¹⁵⁰: și o datu la /beserecă în Noțigu¹⁵¹ an 1733 (7241) 15 день în Chezdedz(Chieșd). Eu popă Ioan de la Od<u>rhei să fi sănătos în H<ristos> / Eu Popu Ioan din Orheiu¹⁵² să fi sănătos / cu toți sfinți <i> tei totdeauna / acum și purure și în veacii de veacii Amin / Eu Pop Ioan de la Orheiu să fi sănătos di toți sfinți totdeauna acum/ și purure și porure (sic!) și în veci de cel Chiujde (Chieșd) amin/

¹⁵⁰ Localitatea Băsești din județul Sălaj.

¹⁵¹ Localitate în județul Sălaj.

¹⁵² Localitate din județul Sălaj.

Sănătate doamitale frate Vasalie să fii [...] / Sănătate de la Hristos fratele [...] / Sănătate de la H <risto>s molitvi tale / părinte popa Dămian de la / Tohat sa fi să<nătos / Sănătate dela H<risto>s molitvi tale părinte popa Ilie dela O<r>ța¹⁵³ să fi sănătos totdeauna cu toți sfi<n>ți tăi tot / deauna acum și în purure și în veci de / adevăru Amin / Scrisam eu [...]]gor* din Tohat¹⁵⁴ mi <se>ț <ia> gheunare / 13 zele an 1733 / de la zidire lumi 7241 în Tohat.

Fila 4: „Ex Ecclesia Piskarkosiensi¹⁵⁵”. (De la biserica din Pișcari)

Fila 11v: „C<a> rte nemului Isus fiiu lui David / S ănătate de-la H<risto>s molitvi tale părinte / popa Văsălie de la / H<risto>s giupâne potrupop / Ioanu dela Odo<r> heiu să fi sănătos cu giu / pânesa dumitale în ai mulți totdeauna”.

Fila 12: „Illatum hoc Evangelium in Bibliothecam Ep<iscopa>lem / Munkats<iensi> Die 14. iunii Anno 1783”. (Această Evanghelie a fost adusă în Biblioteca Episcopiei de la Munkacevo în ziua de 14 iunie anul 1783)

Fila 79: Însemnare cu caracter religios

Fila 139v: „Scrisam Diiacu Văsăiu dinu Tohatu”

Fila 149: „Doamne Is<use> H <ristoa>se fiiu lui D<u>mn<e>zău fiiul părin<te>lui”.

Fila 228v: „Sănătate de <la> H<risto>s mo <lit>fi tale părinte”.

Scriere slavonă semiuncială, de culoare neagră. Titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale sunt de culoare roșie. Frontispicii în culorile negru, roșu, albastru, galben la fila 12, 81, 124, 211. Inițiale ornate în culorile negru, albastru, roșu, galben la fila 12, 81, 124, 211.

Filigranul hârtiei, un mistreț, indică datarea manuscrisului în secolul al XVI-lea precum și proveniența de la moara de hârtie din Schweidnitz.¹⁵⁶

Coperțile din lemn și piele cu urme de încuietori.

¹⁵³ Localitate în județul Maramureș .

* lipsă în text.

¹⁵⁴ Localitate în județul Sălaj.

¹⁵⁵ Localitate în județul Maramureș .

¹⁵⁶ Cf. A. Mareș. *Op.cit.*, p. XXIX.

Manuscrisul a aparținut bisericii greco - catolice din Pișcari de unde în 14 iunie 1783 a intrat în proprietatea Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. Фронтисписи чорного, червоного, синього та жовтого кольорів на аркушах Орнаментовані ілюстрації та заголовні букви на аркушах 12, 81, 124, 211. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 12, 81, 124, 211.

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою зі слідами застібок .

Рукопис належав церкві села Пішкарі звідки 14 червня 1783 року він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 30x19,5 cm, 267 file, numerotate din 30 în 30 de file în epoca contemporană .

XVI століття, розмір 30x19,5 см, 267 аркушів, пронумерована кожний тридцятий аркуш в наш час .

APOSTOL /АПОСТОЛ

Fila 1-69v: Деяние святых Апостоль съ писана свытым Апостолом Лукою (Faptele Sfinților Apostoli scrise de sfântul Apostol Luca).

Fila 70-76: Сказаніє Іаковле съборно посланіи (Spunere despre Epistola Sobornicească a lui Iacov).

Fila 83v: Сказаніє Петроову Съборному посланію (Spunere despre Epistola Sobornicească a lui Petru).

Fila 97-98v: Сказаніє Іоан третіого Посланіа (Spunere despre Epistola a Treia a lui Ioan).

Fila 127-149v: Сказаніа къ Коринтом Перваго Посланіа святого Апостола Павла (Spunere despre Prima Epistolă către corintieni a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 166: Сказаніє иж къ Галатом Послание Святого Апостола Павла (Epistolă către Galatieni a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 206-206v: Сказаніє иже к Тимотею перваго Посланіа Святого Апостола Павла (Spunere de asemenea despre prima scrisoare către Timotei a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 227-246: Въ Евреям Посланіє Святого Апостолв Павла (Epistolă către evrei a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 258-273: Соборник 12 мясц Сказаніє (Spunere despre Sbornicul celor 12 luni).

Însemnări /Виноски / Notes

Coperta 1v; Року Божиа 1748 ¹⁵⁷/ Во имя отци и сына и св <ято>го Духа амин./ Сияю книгу, рекому Апостол дали/ оправити за отпущение свое грехов/ рабъ Божиин Олекса и женой своих Мария /рабъ Божиин Лукша и женой своей Мариаца/ Рабъ Божий Прекоп и женой свои Марева, дали отче 5 Мариашову. (Anul Domnului 1748 în numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh Amin. Această carte numită Apostol au dat-o să se slujească din ea pentru iertarea păcatelor lor robul lui Dumnezeu Alexa cu soția sa Maria, robul lui Dumnezeu Lucșa cu soția sa Măriuța, robul lui Dumnezeu Procop cu soția sa Marieva. Au dat pentru ea 5 mariași).

Coperta 1v: „Ex Ecclesiae Alsó – Fernyeziensi” „Illatus in Bibliothecam Episcopalem Die 14 iunii anno 1783”). (De la biserica din Firiza. A intrat în biblioteca episcopală în ziua de 14 iunie anul 1783)

Fila 2v: „Во имя Отца и Сына и Святого Духа/ рабъ божиин Феодор ис братом своим[Тимофеем/] и женами своими Анною и Мариєю купиль/ сию книгу рекомую Апостоль за здоровья/ свое отпущение грехов во Храмъ Св ято>го/ Михаила у Ферязя. А хто бы мял отдалити/ от церквой таковы будет проклят Анафема /и будет з ним суд мяти на страшном судя Христомъ Амин .Во имя Отца и Сына и Святого Духа/ изволением Отца со совершением Сына/ и поспяшеством Святого Духа Амин. (În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh robul lui Dumnezeu Teodor cu fratele său Timotei și cu soțiile lor Ana și Maria au cumpărat această carte Apostol pentru sănătate și iertarea păcatelor lor la hramul Sfântul Mihail din Firiza, iar cine va îndrăzni s-o îndepărteze de la această biserică să fie proclat și anatemă și să se judece pe lumea cealaltă la Judecata de apoi a lui Hristos Amin. În numele Tatălui și a Născutului Fiu și a Sfântului Duh Amin).

Fila 205 – 206: Însemnare cu caracter religios

Fila 240v: Însemnare religioasă pe o foaie albă

Scierea slavonă semiuncială cu cerneală neagră și roșie. Titlurile,

¹⁵⁷ Mikitas dă greșit anul 1648, p. 36.

colontitulurile, inițialele și îndreptările tipiconale sunt cu cerneală roșie. Frontispicii roșii la fila 250v și 253. Inițiale ornate de culoare roșie la fila: 126, 127, 148, 149, 164, 164v, 170, 180, 181, 186v, 187v, 193, 194, 199, 200, 250v și 253.

Coperțile sunt din lemn și piele având motive florale incizate în șase registre delimitate de linii.

Hârtia are filigranul „mistreț” indicând proveniența de la moara din Schweidnitz precum și datarea cu certitudine în secolul al XVI-lea¹⁵⁸.

Manuscrisul a aparținut parohiei greco – catolice din Firiza, fiind luat în anul 1783 pentru Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним та червоним чорнилом. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. Фронтисписи червина кіновар на аркушах 250зв. та 253. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 126, 127, 148, 149, 164, 164 зв, 170, 180, 181, 186 зв, 187 зв, 193, 194, 199, 200, 250 зв та 253.

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з квітковими мотивами в шести регістрах розділених лініями.

Водяний знак паперу – кабан, який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям.

Рукопис належав греко-католицькій парафії села Фіріза (повіт Марамуреш,) звідки в 1783 році був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

¹⁵⁸ Cf. Al. Mareș, *Op. cit.*, p. XXIX.

Secolul XVI¹⁵⁹, dimensiuni 18x30,5 cm., 242 file, nenumerotate, fără început și sfârșit.

XVI ст., розмір 18x30,5 см., 242 аркуші, непронумеровані, без початку і кінця .

АПОСТОЛ /АПОСТОЛ

Fila 1v: Конецъ Їаковлю Соборному Посланію (Sfârșitul Epistolei Sobornicești a lui Iacov).

Fila 2: Сказаніє Перваго Посланіа Святого Апостоли Петра (Spunere despre Prima Epistolă a Sfântului Apostol Petru).

Fila 22v - 28: Святого Апостола Їоанна Богослова Соборное Послание (Epistola sobornicească a Sfântului Părinte Ioan).

Fila 28v: Сказаніє къ Римлянѡмъ святого Апостола Павла (Spunere către romani a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 100v: Сказаніє еже ко Галатѡмъ Посланію Святого Апостола Павла (Spunerea de asemenea despre Epistola către galatieni a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 191-200v: Сказаніє извѣстно по вся дни зачаломъ в неделю Пасхи (Spunere despre toate zilele cunoscute care încep cu Duminica Paștilor).

Fila 201-215v: Начало Велицей Четверодесятницимъ Суботамъ (Începutul Postului Mare).

Însemnări:/ Виноски:/Notes

Fila 1 v:. „Сіє пише Блаженный” (Aceasta a scris-o Blajenii).

Scierea slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele, colontitlurile și îndreptările tipiconale sunt scrise cu roșu. În epoca modernă majoritatea foilor au fost completate cu foi dintr-un caiet cu linii.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un mistreț care aparține morii de

¹⁵⁹ Mikitas dă ca datare sec.XVII, *Op.cit.*, p. 36.

hârtie de la Schweidnitz (Silezia), datând manuscrisul în sec. al XVI-lea.

Coperțile sunt moderne, din carton și hârtie neagră, deteriorate. Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. В сучасну епоху відсутні аркуші були поповнені листками із зошита в лінійку .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Кришки оправи сучасні, з картону і чрного паперу, пошкоджені .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁶⁰, dimensiuni 30,5x20,5cm., 278 file, nenumerate, ultimele 20 file sunt detașate de corpul cărții și distruse în bună măsură .

XVI століття, розмір 30,5x20,5 см, 278 аркушів, непронумеровані, останні 20 аркушів відірвані від корінця книги і дуже пошкоджені .

APOSTOL/АПОСТОЛ

Fila 1-73v: Данія Святых Апостол Списании Святым Апостоломъ и Святом Евангелистом Лукою (Faptele Sfinților Apostoli scrise de Sfântul Apostol și Sfântul Evanghelist Luca).

Fila 74-74v: Сказаніє Яковля Съборное Посланіа (Spunere despre Epistola Sobornicească a lui Iacob).

Fila 136 - 174v: Къ Коринтом Посланіє Святого Апостола Павла (Epistola Sfântului Apostol Pavel către Corintieni).

Fila 214v - 250v: Къ Фалиписе Соборном Послане Святого Апостола Павла (Epistola Sobornicească a Sfântului Apostol Pavel către Filipeni).

Fila 251 - 256v: Къ Тимотея Посланіє Второе Святого Апостола Павла (Epistola a Doua către Timotei a Sfântului Apostol Pavel).

Fila 278: Сборникъ 12 Месеце сказуя главы (Capitolele Sobornicului pe 12 luni).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Ecclesia Bonyehasensi №. 4” (Biserica din Boinești N<numărul> 4)¹⁶¹ .

Fila 2: „Illatus in Bibliothecam Ep<isco>palem Munkatsiensi Die 14 iunii anno1783” (Adusă în Biblioteca Episcopală din Mukacevo în ziua de 14 iunie anul 1783).

¹⁶⁰ Filigranul hârtiei datează manuscrisul în secolul al XVI-lea . Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXIX. Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII-lea, *Op.cit.*, p. 37.

¹⁶¹ Manuscrisul era al patrulea din cele expediate de parohia Boinești din Țara Oașului.

Fila 2v: „Aciastă carte s-au luat din beserica Boineștilor 1781”

Fila 188: „Написав побожний Данило з Прилога місяца ноєврие дні 16 писано”. (Scris-am cuviosul Danilu din Prilog luna noevrie, ziua 16).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, colontitlurile, indicațiile tipiconale și inițialele sunt cu cerneală roșie. Frontispicii în culorile roșu, verde și negru la fila 1 și 236. Inițiale roșii ornamentate la fila 1, 72, 78, 85v, 86v, 91, 92, 98, 103v, 129, 164v, 183, 204, 236.

Hârtia are ca filigran un mistreț, plasând datarea manuscrisului în sec. al XVI-lea și indicând proveniența hârtiei de la moara de la Schweidnitz (Silezia)¹⁶².

Manuscrisul a aparținut parohiei greco-catolice din Boinești de unde a fost luat în anul 1781, iar în anul 1783 a intrat în Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. Фронтисписи на аркушах 1 та 236 червоного, зеленого та чорного кольорів.

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 1, 72, 78, 85 зв, 86v, 91, 92, 98, 103 зв, 129, 164 зв, 183, 204, 236.

Водяний знак паперу – кабан, який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям.

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з геометричними та квітковими мотивами зі слідами застібок.

Рукопис належав греко-католицькій парафії села Боїнешті звідки в 1781-1783 роках він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

¹⁶² Cf. Al. Mareș. *Op.cit.*, p. XXIX.

Secolul XVI¹⁶³, dimensiuni 18x29 cm, 240 file, nenumerate, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 18x39 см, 240 аркушів, непронумеровані, без початку і кінця .

APOSTOL /АПОСТОЛ

Fila 1 încere cu „...е тоже яви Господь нашъ....”

Fila 1v: Избраніє Святых Седми Десят Апостоль Доротея Епископа Тиреска (Alegerea celor șaptezeci de Sfinți de Apostolul Dorotei episcopul Tirului).

Fila 234v: Сборникъ 12 Месяцамъ Сказание (Spunere despre Sobornicul celor 12 luni).

Însemnări: / Виноски: / Notes

Сорперта 1v: „Сию книгу глаголемую Апостоль /пересылавъ жидь на имя Зельмонь/року б<о>ж<о>го 1735/ мѣсяця июлия/ дня 3/ Селу Егрешеву Прокатень гла/.... Иоанъ Поповичъ” (Această carte numită Apostol, a transmis-o un evreu cu numele Zelmon. Anul Domnului 1735, luna iulie , ziua 3/ Satului Egres¹⁶⁴ [...] Ioan Popovici).

Fila1 - 8: [...] « На имя М<а>рисю за отпущение греховъ своих / и за преставших своих родителей отца и матии]...[/на имя Апостол тетрь и придали ей до храма/Довгого ку храмул церкви святого Иоан за зачатие/ и за всех родителей своих а хто бѣ ей взяти]...[..... из того месця святого альбо/ диаки альбо простих читатели аль бо их ради/ма выбравъся а би мал ей посвящити буди проклят буде вси въяк и въ будущийх Анафема Святими отци .Амин. В¹⁶⁵ (.....pe numele Mariei pentru iertarea păcatelor sale

¹⁶³ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII-lea. *Op.cit.*, p. 37.

¹⁶⁴ Localitatea Olesnik din regiunea Transcarpatia, Ucraina. Mikitas a citit această însemnare în sensul că Apostolul a fost scris de un evreu.

¹⁶⁵ Din cauza lipsei unor file și a textului foarte șters s-a putut face doar o transcriere parțială a textului.

și a părinților săi tatăl și mama <amintiți> [...] cu numele de Apostol împătrit și l-a dat la biserica din Dolha¹⁶⁶ cu hramul Sfântul Ioan pentru naștere și pentru toate rudele sale și cine o va lua din acel loc sfânt sau diecii sau simplii cititori sau dacă ei ar lua-o sau dacă ar avea de gând s-o fure să fie procleat în veci și în viitor sub anatema sfinților părinți. Amin).

Fila 50: Însemnare cu caracter religios

Fila 58v: Însemnare cu caracter religios

Fila 71v: Сие писан Иоанъ Попович Егрешть (Aceasta a scris-o Ioan Popovici din Egres).

Fila 76:- Însemnare cu caracter religios.

Fila 83 - 84: Încercări de condei

Fila 90: „Сия субота есть: Препоблагословеная внеже Христось у снувь и воскресе [три] дневен». 1771 (Această sâmbătă este Blagoslovită prin faptul că a adormit și a înviat Hristos peste trei zile).

Fila 147v: Însemnare cu caracter religios

Fila 154v: Însemnare cu caracter religios

Fila 161: Însemnare cu caracter religios

Fila 174: Însemnare cu caracter religios

Fila 192: Însemnare cu caracter religios

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, colontitlurile, indicațiile tipiconale, sunt scrise cu roșu.

Filigranele hârtiei sunt următoarele: floare de crin aparținând morii de hârtie poloneze de la Balice, topor într-un scut având deasupra o acvilă aparținând morilor de hârtie de la Krzeszowice și Tenczynek de lângă Cracovia și altul foarte șters¹⁶⁷. Ele datează manuscrisul în sec. al XVI-lea.

Coperți din lemn și piele, ornate cu motive geometrice, cu urme de încuietori.

Cartea se afla în anul 1735 în localitatea Olesnik (Egres) în Ucraina de

¹⁶⁶ Localitatea Dovhe, regiunea Transcarpatia, Ucraina .

¹⁶⁷ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXII.

unde a ajuns în Biblioteca Episcopiei din Mukacevo la o dată neprecizată. Din anul 1949 se află în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, колонтитули та типіконні замітки - червона кіновар .

Водяні знаки паперу – лілія, що вказує на походження паперу з паперового млина в Баліце (Польша) та сокира під орлом в щиті, що вказують на походження з паперових млинів Тенцінек та Кржесовніце (Tenczynek i Krzeszowwice), які знаходяться недалеко від міста Краків . Інший водяний знак стертий. Цей тип паперу використовувався в основному у другій половині XVI століття .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з геометричними мотивами зі слідами застібок .

Рукопис належав селу Олешник (Україна,) звідки був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁶⁸, dimensiuni 19,5x 28 cm., 287 file, nenumerotate, fără început și sfârșit/

XVI століття, розмір 19,5x 28 см, 287 аркушів, непронумеровані, без початку та кінця .

APOSTOL/АПОСТОЛ

Fila 1 începe cu: „...Рад ж его рад дасть емоу”.

Fila 65: Сказаніє Іаковля Соборнаго Посланія Святого Апостола (Spunerea lui Iacov despre Epistola Sobornicească a Sfântului Apostol).

Fila 284v: Сборникъ 12 месяцамъ сказуя глава (Arătarea capitolelor Sobornicului pe 12 luni).

Însemnări:/ Виноски:/ Notes

Fila 48v: Însemnare cu caracter religios

Fila 78v: Însemnare cu caracter religios

Fila 192: Însemnare cu caracter religios

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. Filele 35, 168, 250 și 254, 266, 288 rupte. Inițiale roșii ornate se găsesc la filele 68, 69, 76v, 77, 85, 90, 91, 99, 99v, 100v, 102, 107, 137v, 139, 167v, 185v, 186, 196, 206, 206v, 213v, 221, 222, 227v, 228v, 231, 232, 238v, 244, 249, 253.

Filigranul hârtiei este reprezentat de o potcoavă în scut aparținând morii poloneze din Balice și plasând datarea manuscrisului în secolul al XVI-lea¹⁶⁹ .

Coperți din lemn și piele cu urme de încuietori (pielea distrusă în proporție de 80%). Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din

¹⁶⁸ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII-lea, *Op. cit.*, p. XXXVII.

¹⁶⁹ Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXI.

Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. Аркуші 35, 168, 250 та 254, 266, 288 – порвані. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 68, 69, 76 зв, 77, 85, 90, 91, 99, 99 зв, 100v. 102, 107, 137 зв, 139, 167 зв, 185 зв, 186, 196, 206, 206 зв, 213 зв, 221, 222, 227 зв, 228 зв, 231, 232, 238 зв, 244, 249, 253.

Водяний знак паперу – підкова у щиті, що вказує на походження з паперового млина у Баліце (Польща) і датує його XVI століттям .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою зі слідами застібок (шкіра на 80 % пошкоджена .)

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁷⁰, dimensiuni 20x31 cm, 234 file, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 20x31 см, 234 аркуші, без початку і кінця .

ОСТОИИ / ОКТОЇХ

Fila 1 începe cu... „...память въ своих рабъ, въ твоей церкви...”

Fila 11: Въ субботу вечер стихиры Воскресны глас 3 (În sâmbătă seara Cântările Învierii, Glas 3).

Fila 30: Въ субботу вечер на Господь въ звах стихирых Воскресный глас 2 (În sâmbătă seara pentru Dumnezeu cântând Cânteccele Învierii, Glas 2).

Fila 95v: Въ субботу вечер на Господи въ звах стихиры глас 4 (În sâmbătă seara pentru Dumnezeu, Cântările glasului 4).

Fila 115: Glasul 5

Fila 133v: Glasul 6

Fila 155v: Glasul 7

Fila 171v: Glasul 8

Fila 263: Евангелие Воскресная (Evanghelia Învierii).

Însemnări: / Виноски :

Fila 13: Dintr-o însemnare se mai vede doar anul ЗРОВ (7072 sau 1664).

Fila 234 v: „Cinstită curată născătoare de D<u>mn<e>zău ominilor tăi acestor păcătoși le fii agiutătoare că noi toț zua și noaptia ție ne rugăm fii cu pricina ta și nu fii măreață de către ruga noastră ce o du pre ia fiului tău D<u>mn<e>zaului nostru ca să poruncească și să nu sloboază”

Fila 234v: „Sandor falu”¹⁷¹ (Șindrești).

Scriere slavonă semiuncială de culoare neagră. Titlurile și inițialele sunt scrise cu cerneală roșie. Inițiale ornate cu cerneală roșie la fila 12v, 16, 26,

¹⁷⁰ Mikitas datează manuscrisul în sec. XVI-XVII considerând că el este un Apostol, *Op.cit.*, p. 37.

¹⁷¹ Localitatea Șindrești de lângă Baia Mare, România.

Hârtia are ca filigran o cruce dublă având în vârful o floare, într-un scut oval, ceea ce plasează datarea manuscrisului în secolul al XVI-lea, proveniența hârtiei fiind de la moara de la Wilno¹⁷².

Copertă din lemn și piele având imprimate motive florale aurite.

Manuscrisul a aparținut parohiei greco-catolice din Șindrești (localitate situată în apropiere de Baia Mare) de unde în anii 1781-1783 a fost adus la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 12v, 16, 26, 110, 129, 147v.

Водяний знак паперу – подвійний хрест, над яким в овальному щиті – квітка, що вказує на походження паперу з паперового млина у Вільно (Польща) і датує його XVI століттям.

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з позолоченими тисненими квітковими мотивами.

Рукопис належав греко-католицькій парафії села Шіндрешті (село, яке знаходиться поблизу міста Бая Маре, повіт Марамуреш,) звідки в 1781-1783 роках він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

¹⁷² Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXIII.

Secolul XVI¹⁷³, dimensiuni 19x28 cm., 277 file, nenumerate, fără început.

XVI століття, розмір 19 x28 см , 277 аркушів, непронумеровані, без початку .

APOSTOL / АПОСТОЛ

Fila 1: Începe cu „...лость сїе пред вь сями вами ...

Fila 62: Primul titlu: Сказаніє Їаковля Съборьнаго Посланія (Spunere despre Epistola Sobornicească a lui Iacov).

Fila 70 - 77: Съборное Посланіє Їаковля (Epistola Sobornicească a lui Iacov)...

Fila 101v - 121v:Къ Римлянѡмъ Послание Святого Апостола Павла (Epistola Sfântului Apostol Pavel către romani)...

Fila 258v - 268v: 12 Месяцъ Сказанія главы Апостолѡмъ (Culegere a celor 12 luni spunând Capitolele Apostolului).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 7-10: Сия книга]...[купиль и надалъ/ книгу сию я иже/ помянную/ а хто бо ей смялъ/ отдаця с той/ церкви отдалити/было церкви/ обители/.....будуся с ним судити/ да бы анафема/ та таковы/ был проклят. (Această carte [...] a cumpărat și a dat-o / această carte pentru amintire/ și cine ar îndrăzni/ să o dea/ din acea biserică și s-o îndepărteze/ [...] a fost a bisericii/ mănăstirii [...] se va judeca să fie anatema și la fel/ să fie proclat).

Fila 11 - 57: Сию книгу [....] Бель Церкви из своею Анна/ и женю своею/Агафию/ За отпущение/ грехов/ своих/ купиль я и надал/ книгу сию/.....помянануя/ а хто дни молитвы... святого Троицы отдалити/ Бяло Церкви/ обители..... будутся з ним/ сидити/ буди анафе/ма таковы/ быть

¹⁷³ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII-lea , *Op.cit.*, p. 37.

проклят/ (Această carte....de la Biserica Albă..... cu a lui Ana și cu soția sa Agafia....pentru iertarea păcatelor lor, a cumpărat și a dat această carte să-l pomenească și cine se va ruga din ea....Sfânta Troiță....va încerca s-o dea de la mănăstirea din Biserica Albă....se vor judeca , vor fi anatema și de asemenea vor fi procleți).

Fila 104v: „Во лято от сотворения мира 7242 / а от рождества Христва 1734 Буди же и сие вядомо всякому христианину и ще/ бы ся кто покусил сию святую/книгу взяти и или отдалити от того/ святого Монастиря продати или заложити да будет проклят и триклят/ от 12 Апостоль и от 318 Святых Отць и же/ во Никеи Амин. И да будет проклят/ яко же Дафан и Авирон иже да Фибых -земля пожерла Амин. И да будет/ проклят яко же и Июда и да будет ему/ наслядне со Июдою иже...продать неповинн его и да будет проклят яко же/ Ария Духоборець и же гласгоше/ Троицу не глаголи Амин Амин/ Сие писал отрок Иован Колоденьскый и рука его власна. Амин/ Року бож 1734, мясяця януария дня 17 (În anul Domnului de la zidirea lumii 7242 și de la nașterea lui Hristos 1734 să fie / cunoscut fiecărui creștin că/ cine va îndrăzni această sfântă/carte să o ia și s-o îndepărteze de la acea/ sfântă mănăstire, s-o vândă sau să o zălogească, să fie proklet și triclet/ de 12 Apostoli și de 318 sfinți părinți/ din Nicheia. Amin. Și să fie proklet/ ca și Dafan și Aviron și ca și Fiban pământul să-i înghită. Amin. Și să fie/procleat ca și Iuda și să-i fie lui / moștenire cu a lui Iuda și [...] nu are/ voie s-o vândă. Și să fie proklet ca și / Arie în lupta cu Duhul și încă spune/ Sfânta Treime să nu fie vorbită. Amin. Amin./ Aceasta am scris călugărul Ivan Kolodinskii cu mâna proprie. Amin. Anul Domnului 1734, luna ianuarie, ziua 17).

Fila 267v: „Сию книгоу именем Апостол коупил Иванськъ Поп за 3 з/лоты за четвертый помениния. Помяния Г< оспод>и въ царство небесное иж ку его Малину. (Această carte cu numele Apostol a cumpărat-o Ivan Pop pentru 3 zloți pentru 4 pomeniri. Pomenește-l Doamne în împărăția cerească cu a lui Malina).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, colontitlurile, indicațiile tipiconale și inițialele cu cerneală roșie. Frontispicii la filele: 60 și 91.

Inițiale ornate la fila 11v, 21, 22, 25, 28, 29, 31, 35, 36v, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66v, 67v, 79, 87, 92, 135v, 136v, 153v, 161, 162, 170v, 171v, 176v, 177v. 184v, 190, 191, 194, 195, 203v.

Coperțile din lemn și piele, ornamentate cu motive geometrice și florale, având urme de încuietori.

Filigranele hârtiei sunt reprezentate de 3 săgeți într-un scut și o ancoră într-un scut indicând proveniența italiană a hârtiei, precum și datarea manuscrisului în sec. al XVI-lea¹⁷⁴.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii din Biserica Albă (Ucraina), de unde a fost adus la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo probabil odată cu desființarea mănăstirilor maramureșene la sfârșitul sec. al XVIII-lea. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, колонтитули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Фронтисписи на аркушах 60 та 91.

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 11 зв, 21, 22, 25, 28, 29, 31, 35, 36 зв, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66 зв, 67 зв, 79, 87, 92, 135 зв, 136 зв, 153 зв, 161, 162, 170 зв, 171 зв, 176 зв, 177 зв. 184 зв, 190, 191, 194, 195, 203 зв .

Водяні знаки паперу – три стріли в щиті та якір в щиті, що вказує на італійське походження паперу і датує його XVI століттям .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з геометричними та квітковими мотивами зі слідами застібок .

¹⁷⁴ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXII. Genul acesta de hârtie s-a folosit și pentru tipărirea Bibliei de la Ostrogaz din anul 1581. Cf. Laucevicius, *Op.cit.*, p. 190 și 193.

Рукопис належав монастирю села Біла Церква(Україна,) звідки після розпуску марамороських монастирів у кінці ХУІІІ століття, ймовірно, він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 29x20, 196 file, numerotate cu cifre arabe de către cei care au inventariat manuscrisul, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 29x20 см, 196 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами тими, хто інвентаризував рукописи, без початку і кінця .

ОСТОИН / ОКТОІХ

Fila 1: Începe cu:”...Слава Тебя. Їны стїхы. Да бы радуєся ...

Fila 15v: Primul titlu: В субботу вечеръ стихирьх Воскресены глас 3(Sămbătă seara Versurile Învierii, vocea a III-a) etc.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Ex Ecclesiæ Alsó Ferneziensi” / IIIatus a Bibl<i>otecae> 14 ta iunii 1783 (De la biserica din Ferneziu a fost adusă la Bibliotecă în 14 iunie 1783).

Fila 3: „Părinte blagoslovește să spui la frați o poveste”.

Fila 3v: „Prea cinstite Părinte Poopa Petre dela / numitul sat Fernezii / din Vormighe Chiuarului dela Văleni Șuncuți Mare. Mă închin de sinătate Sf<i>inții> tale Am fost duminică la casa S<i>finției> tale”.

Fila10-30: „Сия книга на имя Охтай/ _купил на имя Lupul de Formezeia” /Lui Ivonu cumpăratam pe/carte cu nume Ohtaih / Datam pe dinsa dovăzeți / și patru potori și Virva / agiutat cu opt potori / pintru pecatele sale / și pintru sufletele acelor / morți cumpăratau / la hramul svinta Maria Mică / in sat Fermezev să fie pomană lor și cine ar lua-o,/ să fie tricrat procliat / au pus fețoriu Vonu lui Dan / și cu muera sa Iuvona și pentru sufletele acee morți cu nume/le Matei și Vasia și muierea Gafeia / Pricop și cu Maruța tate muerea / Zaharii și mama sa Elena și / frate seu Iuvonu și Gheorghei / și Maruița, Gavriilo, Todir / Pricop, Ghervasie , Anisie, Anna / Paul, Dumitru, Petre, Teodor / 1651 Pomenește-ne Domne.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. Inițiale ornate cu cerneală roșie la fila 40, 40v, 82, 108v, 111v, 116v. Filele 47-47v și 54-55 sunt scrise de un alt copist.

Filele 71v și 155v-156 sunt albe cu încercări de condei.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un cap de bou având între coarne o cruce înaltă cu un șarpe încolăcit în jurul ei și o tiară papală. Hârtia provine din Veneția și este datată în anii 1487-1499, filigranele fiind folosite până în sec. al XVI-lea¹⁷⁵.

Coperta din lemn și piele cu urme de încuietori. În mijlocul copertii este imprimată o cruce gecească având literele INRI, ΙΣ, XC, Μ KA, Μ, PX.

Manuscrisul a aparținut parohiei greco-catolice din Ferneziu (jud. Maramureș) și a fost adus la biblioteca episcopiei din Mukacevo în 14 iunie 1783. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 40, 40 зв, 82, 108 зв, 111 зв, 116 зв. Аркуші 47-47 зв та 54-55 написані іншим почерком.

На аркушах 71 зв. та 155 зв.-156 – спроби письма.

Водяний знак паперу – ведмідь, що вказує на походження з Швейцарії або Лотарингії, який використовувався в Трансільванії в період 1528-1599 років.

Водяний знак паперу – голова бика, на якій між рогами є високий хрест, обвитий змією, та папська тіара, що вказує на його походження паперу з паперових млинів Венеції і датує його 1487-1499 роками, а водяний знак використовувався до XVI століття.

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою зі слідами застібок. По середині оправи тиснений грецький хрест з буквами INRI, ΙΣ, XC, Μ

¹⁷⁵ Cf. Ch. M. Briquet, *Op.cit.*, p. 295, vol. IV, p. 771 (nr. 4897-4898, 15373) și Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX și XXXI (nr. 293, 1331-1332).

КА, М, РХ.

Рукопис належав греко-католицькій парафії села Фернезіу (повіт Марамуреш,) звідки 14 червня 1783 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁷⁶, dimensiuni: 18x27,5, 159 file, nenumerate, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 18x27,5 см, 159 аркушів, не пронумеровані, без початку і кінця .

ОСТОИИ / ОКТОЇХ

Fila 1 începe cu: "Начало Осмогласник (Începutul Octoiului).

Fila 11 - 23v: Глас 1

Fila 23v - 35v: Глас 3

Fila 35v - 46v: Глас 4

Fila 46v - 59: Глас 5

Fila 59 - 71v: Глас 7

Fila 97 - 111: Глас 8

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 2v: Ex Ecclesia Buzestiensi / Illatus ad Bibliothecam 14 iunii 1783" (De la Biserica din Buzești / A fost adus la Bibliotecă în 14 iunie 1783)

Fila 4v: „Illatus in Bibliothecam die 14 iunii Anno 1783” (A fost adusă la Bibliotecă în 14 iunie 1783)

Fila 66v - 78: Из сволеміємь отца и святоспященіємь с<ы> на и/ съвршенієм/ с<виа>того д<у>ха aiasta carte anume / Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și Săvârșirea Sfântului Duh și Șestonic au cumpărat Oncia Simeonu / anume din Sirbi și o au dat la besearecă în sat / anume în Tămae la hramul lui Arhangheli / Gavril și Mihail să-i fie pomană în tot rodul său / până la 7 seminție. Iară de să va afla cineva / să o vânze, sau se o fure sau se o schimbe / preut sau diac, sau frate sau fiecine, să fie proklet / și treclat de 300 și 18 otța ce - au fost în Nicheia / și dupa cia sau aflat anume Oanciu / jeteiu din Sirbi știindu c-au rămas de stră /mo<ș>i lui și o au aflat strecată și dezlegat / iară

¹⁷⁶ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII-lea. *Op.cit.*, p. 38.

după ceia el o au legat și o au tocmit și tot o au lăsat pre locu unde o au pus strămoșii lui / să fie pomană și lui până la a 7 seminție / întru ertăciunea păcatelor, iară cine să va / afla să o vânze sau să o tăgăduiască să fie / blăstemat acela om de săboru a Marilor înge / rilor acmu iar s-a aflat Oance Ghiorghie / și cu Oance Ioanu știindu că este pomană / strămoșilor lor ei încă au silit de o au mai tocmit / să le fie și lor pomană în acea până a 7 seminție.

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie.

Inițiale ornate de culoare roșie la fila 10v, 32v, 57v, 61v, 69v, 81v, 92, 92v, 93, 99v, 106v, 114v, 140. Filele 131-159 sunt scrise de o altă mână. Fila 134v este albă .

Filigranul hârtiei este o acvilă și doi de WW într-un scut, ceea ce indică proveniența de la moara de hârtie din Balice (Polonia) și datarea manuscrisului în veacul al XVI-lea¹⁷⁷ .

Coperți din lemn și piele cu urme de încuietori, având ca ornamente motive liniare. Coperta a doua este distrusă în proporție de 60%.

Manuscrisul a aparținut pe rând bisericilor din Tâmaia și Buzești de unde în anul 1783 a fost dus la Biblioteca Episcopală de la Ujgorod, iar din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 10 зв, 32 зв, 57 зв, 61 зв, 69 зв, 81 зв, 92, 92 зв, 93, 99 зв, 106 зв, 114 зв, 140. Аркуші 131-159 написані іншим почерком. Аркуш 134 зв. – пустий .

Водяний знак паперу – орел та дві букви WW у щиті, що вказує на походження з паперових млинів у Баліца (Польща) і датує його XVI століттям .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з лінійними мотивами

¹⁷⁷ Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. 85.

зі слідами застібок. Друга кришка оправи пошкоджена на 60 %.

Рукопис належав по черзі церквам сіл Тамая та Бузешт (повіт Марамуреш ,) звідки в 1783 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVII, dimensiuni 19x29 cm, 204 file, numerotate cu cifre arabe de către cei ce l-au inventariat, fără sfârșit.

XVI століття, розмір 19x29 см, 196 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами тими, хто інвентаризував рукописи, без початку і кінця .

ОСТОИН /ОКТОЇХ

Fila 1: Începe cu: „Начелось Богом Осмогласнику твореніє Преподобного Отца нашего Їонна Дамаскына (Începutul Triodului lui Dumnezeu întocmit de Preacuviosul părintele nostru Ioan Damaschinul).

Fila 1-11v: Glasul 1

Fila 11v - 21: Glasul 2

Fila 21 - 31v: Glasul 3

Fila 31v - 44: Glasul 4

Fila 44 - 56: Glasul 5

Fila 56 - 68: Glasul 6

Fila 68 - 78: Glasul 7

Fila 78 - 87v: Glasul 8

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Bibliothecae Ep<isco>palis Mukatsiensis” Sigiliu în fum cu inscripția „Sigillom oppidi Dorogiensi 1646 (Sigiliul orașului Dorog, 1646).

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu roșu. La fila 1 se găsește un frontispiciu în culorile roșu, galben, verde și negru.

Filigranul hârtiei, o pălărie, este un model folosit de morile de hârtie de la München (1494), Erfurt (1494), Innsbruck (1497), Veneția (1497). El plasează datarea manuscrisului între sfârșitul sec. al XV-lea și primul deceniu al

sec. al XVI-lea¹⁷⁸ .

Coperțile din lemn și piele au imprimate motive liniare. Pe coperta I la mijloc se află o cruce grecească .

Manuscrisul a fost proprietatea uneia din cele două comunități (ucraineană sau română) din târgul Hajdudorog, Ungaria, de unde a ajuns în proprietatea Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

На 1 аркуші фонтиспис зеленого, жовтого, чорного та червоного кольорів .

Водяний знак паперу – капелюх, що вказує на походження з паперових млинів Мюнхена (1494), Ерфурта (1494), Інсбурку (1497), Венеції (1497) і датує його першою половиною ХУ – першим десятиріччям ХУІ століття .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з лінійними мотивами. На середині 1 кришки оправи грецький хрест .

Рукопис належав одній із двох громад (українській або румунській) міста Хайдудорог (Угорщина,) звідки він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

¹⁷⁸ Ch. M. Briquet, *Op.cit.*, I, p. 225 și nr. 3425.

1787, dimensiuni: 15,5x21 cm, 239 file, nenumerate, fără început.

1787 рік, розмір 15,5x21 см, 239 аркушів, не пронумеровані, без початку .

OCTOIH / OKTOÏX

Fila 1-31: Глас 1 Sânbătă sara la Vecerniia cea Mică pui 3 Stihire Văscresie Potorim cea întâi.

Fila 32 - 65: Глас 1 Sânbătă sara la Vecerniia Mică la 12 vă svah Stihirile ceale 4 Văscresie potorind cea întâia.

Fila 56v - 84: Глас 3 Sânbătă sara Mica Vecernie Stihire Văscresie 3 Potorind cea dintâi.

Fila 84-114v: Глас 4 Sânbăta sara la Mica Vecernie ciale 3 Stihire dintâi Poftorind una slavă până Bog Dogmaticesc.

Fila 116 - 142: Глас 5 Sânbăta sara la Mica Vecernie la 13 Văsvah punem Stihire 4 și cântăm Stihire Văscresie 3 poftorind cea dintâi.

Fila 141 - 166v: Глас 6 Sânbătă la Vecerniia Mică la 12 Văsvah punem 3 Stihire ceale 3 dintâi a glasului potorind cea dintâi.

Fila 167 - 190: Глас 7 Sânbăta sara la vecernia Mică pune Stihiri 4 și cântăm ceale dintâi 3 Văscresie potorind una.

Fila 191 - 226: Глас 8 Sânbătă sara la Mica Vecernie Stihire Văscresie 3, îndoind pre cea dintâi.

Fila 227: Începătura Văscresielor Sveatline și Utrenelor pre glasul lor ce sânt 18 și sânt Utrenele făcute de Leon Înțeleptul Împărat, iară Sveatlinele a Fiului său Costantin împărat.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 21 v- 22: Această s<fin>tă carte este din / Besereca Turului A<nn>o 1781, 21 o<cto>bris” (Această sfântă carte este din Biserica Turului, anul 1781, 21 octombrie)

Fila 29 v: Să se știe cându au poporitu Popa Ion dinu Turu în Vamă și au fostu forte cu cinste. Pe anul 1765 și au fost iarna forte tare, și primăvara cu ploi pe vreme săpatului.

Scrisam eu diiacul din Vamă, mai micu și plecatu suptu mănă sfinților sale, multu păcătosul, luna lui mai încă 21 de zile.

O amaru vieți mele n-am pre nime mângăere/ Că cine m-au mângăetu pe ea pizma iaetu”

Fila 83:”Să se știe de cându au poparitu Popa de la Turu în Vamă, an 1766 și i-au datu tăt omul 4 [...]*”.

Fila 109: „Viață bună și tot binele dela H<risto>s și topo [...]**”

Fila109v:”Să se știe de cându au poparăt Popa de în Vamă, Popa dela Turu și i-au dat câte o giumătate de merțe de mălaiu 1766”.

Fila 184v: Însemnare cu caracter religios

Scriere chirilică românească cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu roșu sau auriu. Frontispicii la fila 30,564, 58, 83, 85, 110, 135, 136 v. Indicațiile tipiconale cu negru.

Filigranul hârtiei este format dintr-o floare având la bază literele E și C și o oglindă cu trei cruci în interior.

Coperți din lemn și piele având imprimat un medalion aurit șters.

Manuscrisul a aparținut bisericii greco-catolice din Tur până în anul 1781 când a fost dus la Biblioteca episcopală. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod

Півустав написаний румунською кирилицею чорним чорнилом. Титули та заголовні букви – червоним або золотим кольором .

Фронтисписи на аркушах 30, 564, 58, 83, 85, 110, 135, 136 зв. Типіконні замітки – чорним кольором .

Водяний знак паперу – квітка, яка біля ніжки має букви E і C , та зеркало з трьома хрестами всерединіж .

* textul este șters.

** nu mai continuă.

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою зі стертим позолоченим тисненням медальоном .

Рукопис належав греко-католицькій церкві села Тур(повіт Марамуреш,) звідки в 1781 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 18x29 cm, 403 file, nenumerate, fără sfârșit,
XVI століття, розмір 18x29 см, 403 аркуші, пронумеровані, без
кінця .

TRIOD DE POST / ПОСНИЙ ТРИОД

Începe cu Duminica Vameșului și Fariseului și se termină cu: М
<и>сяца апрелья въ 1 дни Житиѣ и Жизнь прѣподобныя Метере Нашея
Марїи Египетскыя съписано Съфрониемъ Патриархомъ Иерусалинскимъ
благовенный Отец (Luna aprilie, ziua 1 Viața și faptele precuvioasei Maicii
noastre Maria Egipteana scrisă de patriarhul Sofronie al Ierusalimului, părinte
blagoslovit).

Însemnări: / Виноски: / Notes

Fila 2:”Во <и>мя отца и сына/ і с<вя>того д<у>ха аминь/ Сию
книгу на имя Триод/ поснуя дароваль отца Василии из братом своим
Феодором Петруский/ до монастыру Рипинеского за отпу/щения грехово
своих/ и родичовъ своих помянити/ а хто бы важил ей отдалити/ не хай
буде проклятый Анафема/ и Маранафта. Амин” (În numele Tatălui și a
Fiului și a Sfântului Duh/ această carte cu numele Triod de post l-a dăruit
părintele Vasile cu fratele lui Feodor Petruskii mănăstirii din Repine pentru
iertarea păcatelor lor și amintirea părinților lor și cine ar îndrăzni s-o îndepărteze
să fie proclat Anatema și Maranaftema. Amin).

Fila 28: Ștampilă cu inscripția: „Musztyinovits János Szidor/
munkacsegyházmegyei / gör<ög> kath <olikus> esperes / (Musztyinovits János
Szidor protopop greco-catolic al episcopiei de Mukacevo).

Fila 77v: „Рокъ Б< о>жого 1660” (Anul Domnului 1660)¹⁷⁹ .

Fila 228 v – 237: „Во имя о< т>ца с<ы>ны и святого духа рок
божий 1673. Сию книгу рекомую /Триод о посна/ купил рабъ Божи /Матей

¹⁷⁹ Restul însemnării este șters.

Петру/со своєю женею на имя /Настасею за свое сторовия и за отпущения/ грихов своих дав за их слотих дванадцять помесних, а хто би тогу книгу /смял далити от того месця къ села Дребяжа и зъ храму святого архи/стратига Михаила будетъ проклять на семь свят и потом. Амин» (În numele Tatălui și a Sfântului Duh, Anul Domnului 1673. Această carte cu numele Triod de post a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Matei Petru și soția sa cu numele Nastasia pentru sănătatea sa și pentru iertarea păcatelor lor și a dat pe ea 12 zloți pentru amintire și cine această carte ar îndrăzni s-o îndepărteze din locul acela din satul Drebeaja și de la Hramul Sfântului Arhistrateg Mihai va fi proclat până la a șaptea seminție și după. Амин).

Fila 257: Însemnări cu caracter religios

Fila 299: Ștampilă cu inscripție ca la fila 28.

Fila 338: Ștampilă ca la fila 28.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră .

Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu roșu. Frontispiciu cu cerneală roșie la fila 1.

Inițiale roșii ornate la filele: 63, 75, 774, 87, 88v, 89. 100v , 112v, 113v, 115, 127v, 135v, 159, 165, 167v, 174, 178, 179, 185v, 186, 189, 199v, 200, 205v, 206, 210, 211, 215, 216, 221, 222, 229, 336v, 339, 336, 370, 377. Filele 388 până la 403 sunt mai târzii și scrise de alt copist.

Filigranul hârtiei este un mistreț ceea ce indică secolul XVI ca datare și proveniența de la moara din Schweidnitz (Silezia)¹⁸⁰ .

Coperțile din lemn, iar la coperta a II – a se mai păstrează 30 % din piele care este imprimată cu motive liniare și are o încuietore.

Manuscrisul a aparținut lui Musztyanovits János Szidor, preot și protopop, iar apoi de la o dată neprecizată Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, de unde în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod

¹⁸⁰ Cf. Al Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Фронтиспис на аркуші 1 – червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах: 63, 75, 77зв, 87, 88зв, 89. 100 зв, 112 зв, 113v, 115, 127 зв, 135 зв, 159, 165, 167v, 174, 178, 179, 185v, 186, 189, 199 зв, 200, 205 зв, 206, 210, 211, 215, 216, 221, 222, 229, 336 зв, 339, 336, 370, 377. Аркуші з 388 по 403 написані пізніше іншим почерком .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з лінійними мотивами з застіжкою. На другій кришці оправи шкіра збереглася на 30 %.

Рукопис належав священику та протопопу Мустянович Яношу Сідору , звідки він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1557, dimensiuni: 15x 19 cm, 203 file, nenumerate .

1557 рік, розмір 15x 19 см, 203 аркуші, непронумеровані .

LITURGHIER / ЛИТУРГИОН

Fila 1 - 26: Устав Божествоеня Службы въ не иже и Дьяконства (Rânduiala Slujbei Dumnezeiești în care și Slujba Diaconului).

Fila 26 - 36: Божественая Служба и же въ Святых Отца Нашего Василія Великаго (Slujba Dumnezeiască a celui între Sfinți Părintelui Nostru Vasile cel Mare).

Fila 36 - 47: Божественная Служба Прежвященная (Prea Dumnezeiasca Slujbă celor mai înainte Sfinți).

Fila 47- 50: Молитвы Вечерни (Rugăciunile Vecerniei).

Fila 50v-53: Молитвы Утрня (Rugăciunile Utreniei).

Fila 53 - 55v: Ситце глаголет Иереи отпуста на каждо дни и на каждо праждник (Așa spune preotul otpustul în fiecare zi și în fiecare sărbătoare).

Fila 56 - 65: Послядуваніе святыя Пятидесятница (Continuarea Sfintei Cincizecimii).

Fila 65 - 73v: Послядуваніе Просвященія Благовленіи (Continuarea Luminii Învierii).

Fila 73v - 78v: Послядуваніе Освященія въ 1 августѣ месяца (Continuarea Sfințirii în 1 luna august).

Fila 78v - 83: Чинь лято Провожденію Діакон (Rânduială urmată vara de către diacon).

Fila 84v - 87: Чинь Братотворенію постави святил (Rânduiala Înfrățirii)

Fila 88 - 89: Устав и чин Обрученю Царем или Князем (Rânduiala și ordinea Logodnei Împăratului sau cneazului).

Fila 89 - 90: А ище лиж хотят Вънчание творити мало отпуститих святил (și încă dacă vor să facă Căsătoria trebuie să lase lumânăările).

Fila 93 - 100: Правило молетбынокъ Пресвятыя Богородици (Rânduiala rugăciunilor pentru Preasfânta Fecioară .)

Fila 100 - 112: Чинь како подобает творити пусобших (Rânduiala care trebuie ținută pentru cei morți).

Fila 112 - 113v: Чинь Покаяние подобает прежде поучити їерею (Rânduiala Pocăinței care trebuie învățată înainte de către preot).

Fila 113v - 118v: Чинь Исповяданія нї идет в церков (Rânduiala Spovedaniei când nu mergi în biserică .)

Fila 118 - 138: Чинь Поновленіе Покаянїя Исповедания (Rânduiala Reînnoirii Pocăinții Spovedaniei).

Fila 138 - 141: Чинь Святити Маслу да съ берется 7 попов сице да творят (Rânduiala Sfințirii Maslului care se prepară de către 7 preoți).

Fila 141v – 165v: Чинь Маслу священию теж в зместаря и шї ї поп темїяна (Rânduiala Sfințirii Maslului și tămăierea de către preot).

Fila 165 v - 185: Чинь како проводить умерящах до гроба (Rânduiala care trebuie urmată la ducerea morților la groapă .)

Însemnări / Виноски / Notes

Соперта 1v.: Помяни господня рабы свои от века.. неделя ащих и по всю православных, помянити ермонах Якова, ермонах Пахнотия, ермонах Домитра, ермонах Мафтея, ерея Илии, ерея Григория, ерея Андрея, ерея Якова , Ерея Павла, ерея Мафтея, ерея Артиан, ермонах Мойсия, монах Марты, ермонах Ионы, монах Ангелины, монах Ферелета, Настасии, Катерины, Анны, Олены, Григория, Феодра, Семиона, Теофана, Полагий, Петра, Полагий....., Василия, Зиновии, Парасковии, Настасии, Васелины, Андрея, Феодра, Семиона, Зиновии..., Софии, Ефтимии, Теодосии, Мария, Василя, Данила, Мария, Иоан, Григория, Мария, Мария, Игнатя, Феодосии, Улианы, Феодосии, Тимотея, Полаги, Ефтимии, Татианя, Мария, Лаурентия, Иоан, Илие, Настасии, Иоан, Кирила, Мария, Мария,

Ирины, Теодосии. (Pomenește-i Doamne în fiecare zi și în veci și săptămânal și întotdeauna pe drept credincioșii, amintiți-i pe ieromonahul Iacov; ieromonahul Pafnutie, ieromonahul Dumitru, ieromonahul Matei, preotul Ilie, preotul Grigorie, preotul Andrei, preotul Iacov, preotul Pavel, preotul Matei, preotul Artiom, ieromonahul Moise, monahul Marta, ieromonahul Ioan, monah Anghelină, monah Fereleta, Nastasia, Caterina, Anna Ileana; Grigirie, Teodora, Simion, Teofan, Palaghia, Petru, Palaghia, Vasile, Zinovie, Paraschiva, Nastasia, Vaselina, Andrei, Teodora, Simion, Zinovie, Sofia, Eftimie, Teodosie, Maria, Vasile, Dănilă, Maria, Ioan, Grigore, Maria, Maria, Ignat, Todosie, Ileana, Todosie, Timotei, Palaghia, Eftimie, Tatiana, Maria, Laurenția, Ioan, Ilie, Nastasia, Ioan, Chirilă, Maria, Maria, Irina, Teodosia.”

Fila 112:”Рок Б<о> жего 1691 списасям лет и мясця марта дни 13 у среду./ Мьсяца тогож 26 дни списасям ярицу учертъертакъ сушилася (În anul Domnului 1691, am scris în luna martie, ziua 13 într-o miercuri. În aceeași lună ziua 26 am scris.....”

Fila 206: „Слава съвярышителю Господу будавщиму задля по за конец Троиця святового слава твоему чистолюбию. Амин. Амин, Амин. Хрипъ» (Slavă creatorului Dumnezeu care este până la sfârșit, slavă precurăției tale Troiță sfântă. Amin. Amin. Amin. Hrip”

Fila 206v: „Изволением отца и поспящением сына и съвращением с<вя>того Духа исписася сия книжица рекше служебниик у селе в Созани и заложение церкви Святого архангила Михаила и докончался месяца април 1 дни Святыя Мария Египтя/ ны въ леть под 7065 (1557) года при правия в Густъ за епископа Антония и дописася [...] гряшнаго и не до синаго раба божия Гаврила иж милостю вя брата и господини попове и дияци читате исправлюящи аще где ся буду в некоторой страници описал или слово из грубих а Вы исправляите а мене гряшнаго не кленяте грех бо я кляти тружающагося ибо приходят на нас мысли отведе мирския отведе странныя, отведе от святом писании, ибо не дився нам и описати не мешкаючи далех на стране и мыслячи о своих родителей Амин. Амин. За

МОЛИТВЫ СЯТЫХ ОТЦЫ НАШИХ СИМ НЕБЕСНЕ БОЖИ И ПОМИЛУЙ НАС. Слава господу Богу нашему.» (Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și săvârșirea Sfântului Duh am scris această carte cu numele Slujebnic în satul Sozani¹⁸¹ și a fost pus la biserica cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail. Și a fost terminată în luna aprilie prima zi a Sfintei Maria Egipteanca în anul 7056 (1557) în timpul păstoririi episcopului Antoniu din Hust¹⁸² și a fost terminată....de păcătosul robul lui Dumnezeu Gavril prin milostivirea fratelui. Și domnii preoți și dieci care vor citi să corecteze și dacă pe unele pagini am scris cuvânt necioplit voi mă corectați pe mine păcătosul, nu mă judecați că am greșit fiindcă eu m-am trudit și mi-au venit în minte tot felul de lucruri pământești care m-au rătăcit de la Sfânta Sciere și să nu ne fie de mirare că nu am descris pe cei care trăiesc departe de țară și că ne-am gândit la rudele noastre. Amin. Amin. Pentru rugăciunile sfinților părinți din cele șapte ceruri ale lui Dumnezeu. Miluiește – ne pre noi. Slavă Domnului Dumnezeuului nostru).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Inițiale roșii ornate la filele 8v, 9, 12, 16, 18, 19v, 20v, 24, 30, 35v, 36v, 37, 40, 41, 47, 48, 48v, 49v, 50, 51v, 55, 57v, 59v, 60v, 66, 71, 73v, 74, 78v, 80, 84, 85, 90, 90v, 95, 100v, 106, 115v, 133v, 134, 135, 138v, 155, 156, 157v, 158, 159, 171v, 173v, 174v, 175, 175v, 176, 176v, 177v, 178, 180, 182, 184, 184v, 185, 202, 205v.

Filigranul hârtiei este mistrețul aparținând morii de la Schweidnitz (Silezia) și datând manuscrisul în secolul al XVI –lea.

Coperți din lemn și piele.

Manuscrisul a intrat în Biblioteca Episcopiei din Mukacevo în secolul al XVIII –lea de la parohia Hrip, județul Satu Mare, România, iar din 1949 aparține Bibliotecii Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом.

¹⁸¹ Cel puțin patru localități din Maramureș erau împărțite în partea de sus (Susani) și partea de jos (Josani): Budești, Călinești, Sârbi, Săliște. Cf. Ioan Bîrlea, *Însemnări din bisericile Maramureșului*, București, 1909.

¹⁸² Probabil episcop al Maramureșului necunoscut în istoriografia românească și ucraineană .

Титули заголовні букви - червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 8 зв, 9, 12, 16, 18, 19 зв, 20v, 24, 30, 35 зв, 36v, 37, 40, 41, 47, 48, 48 зв, 49 зв, 50, 51 зв, 55, 57 зв, 59v, 60 зв, 66, 71, 73 зв, 74, 78 зв, 80, 84, 85, 90, 90 зв, 95, 100 зв, 106, 115 зв, 133 зв, 134, 135, 138 зв, 155, 156, 157 зв, 158, 159, 171 зв, 173 зв, 174 зв, 175, 175 зв, 176, 176 зв, 177 зв, 178, 180, 182, 184, 184 зв, 185, 202, 205 зв .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою .

Рукопис належав парафії села Хріп(повіт Сату Маре,) звідки у ХУІІІ столітті він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁸³, dimensiuni 15x 21 cm, 223 file, nenumerate, fără început.

XVI століття, розмір 15x 21 см, 223 аркуші, непронумеровані, без початку .

LITURGHIER / ЛІТУРГІОН

Fila 1 începe cu „Моє же и не вольное....”.

Fila 28: Primul titlu Божественая Служба и же въ Святых отца нашего Васілія Великаго (Slujba Dumnezeiască a celui între sfinți, părintelui nostru Vasile cel Mare)

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: Ex ecclesia Hadasziensi (De la biserica din Hadasz).

Fila 14 - 14 v: ”Ерея Тимотея. Ерея Игнатия. Ерея Миклашя. Еерея Михаила. Павла, Мария, Федосии. Иона. Остафия. Анънны, Матьитея, Ерея Федора, Ма<ри>я. Анттония, Мария, Остария. Миклашя.... Иона. Олексея. Орина. Катерины. Григория, Андрея. Анъна, Настасии. Игнатия. Григория. Съмиона. Якова. Демяна. Євдоти. Лавреньтия. Анъны. Варвары. Леонътия. Климянтia. Василии”(Preotul Timotei, preotul Ignat, preotul Miklaș, preotul Mihail, Pavel, Maria, Teodosie, Ion, Ostafie, Anna, Matitea, preotul Teodor, Maria, Antonie, Maria, Ostafie, Mikloșia, Ion, Alexei, Orina, Katerina, Grigorie, Andrei, Anna, Nastasia, Ignat, Grigore, Simion, Iacob, Demian, Eudochia, Laurențiu, Anna, Varvara, Leontie, Kliment, Vasile).

Filele 20 – 21 – Rugăciune în limba română: „Duminica sara stihirea podobne Dumnezeiești, glas 7”

Fila 75 v: Însemnare cu caracter religios

Fila 94 v – 95 – Însemnare în limba română (+ această sfântă Litorghie împreună cu moletvenic și câte are să afle întrânsul datoa jupănu Stamate popei

¹⁸³ Mikitas, dă sec XVII. *Op.cit.*, p. 39.

lui Maștei pentru pomana ca să pomenească numele părinților Domniei Sale. Помениги на часие Варсанифи и мя дияне кетогенеой Стамати и Мария, Петре, Шандор.....(Pomenește pe Varsanufie acum pe noi și seminția mea Stamate și Maria, Petre, Șandor). Preotul să fie dator să pomenească până în veacului.....pora să nu o vânză că strică pomana...noiembrie , 7 дни, лет 7191 (1683).

Fila 143 v: Însemnare cu caracter religios

Fila 146 v – 147: Însemnare cu caracter religios

Fila 152 v – 155: Însemnare cu caracter religios

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Inițialele și titlurile cu cerneală roșie. Inițiale ornate roșii la filele: 3 v, 8, 12, 14, 15, 16, 19 v, 22, 24, 26, 28, 29, 29v, 30 v, 32 v, 33 v, 38 v, 39 v, 40, 43, 44 v, 46, 46 v, 50, 51, 52 v, 55 v, 56, 59 v, 60, 60 v, 61 v, 62, 63, 64, 65, 65 v, 67, 68, 71, 97 v, 98 v, 103, 119, 119 v, 126, 134, 135 v, 141 v, 145, 150 v, 184, 185 v, 186, 188, 188 v, 190, 190 v, 191 v, 223, 224. Filele 21 v și 212 v sunt albe.

Coperți din lemn și piele, deteriorate grav.

Manuscrisul a aparținut unei parohii românești de unde în secolul al XVIII – lea a fost dus la Biblioteca Episcopiei din Mukacevo, iar din 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули тазаголовні букви – червоний та чорний кольори .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 3 зв, 8, 12, 14, 15, 16, 19 зв, 22, 24, 26, 28, 29, 29 зв, 30 v, 32 зв, 33 зв, 38 зв, 39 зв, 40, 43, 44 зв, 46, 46 зв, 50, 51, 52 зв, 55 зв, 56, 59 зв, 60, 60 зв, 61 зв, 62, 63, 64, 65, 65 зв, 67, 68, 71, 97 зв, 98 зв, 103, 119, 119 зв, 126, 134, 135 зв, 141 зв, 145, 150 зв, 184, 185 зв, 186, 188, 188 зв, 190, 190 зв, 191 зв, 223, 224. Аркуші 21 та 212 чисті .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою, дуже пошкоджені .

Рукопис належав якійсь румунській парафії, звідки у XVIII столітті він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁸⁴, dimensiuni: 14x18 cm, 282 file, numerotate cu cifre chirilice, începând cu fila 17 și terminându-se cu fila 287 verso, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 14x18 см, 282 аркуші, пронумеровані кирилицею з аркуша 17 по 287 зв., без початку і кінця .

LITURGHIER / ЛІТУРГІОН

Fila 8 începe cu „Его кто исповяд...”

Fila 6: Primul titlu: Божественная Служба иж во Святых Отца Іоанна Златоуса (Dumnezeiasca Slujbă și a Sfântului părintelui Nostru Ioan Gură de Aur).

Însemnări: / Виноски: / Notes

Fila 7: "Hic liber pertinet ad Eccelsiam Kis – faludiensem." (Această carte aparține Bisericii din Kisfalud).

Fila 8 v – 12: „Hic liber illatus ad Bibliotecam / meam Ep <isco>palem Ungvariensis / 9 ianuarii 1784. (Această carte a fost adusă la Biblioteca mea episcopală în 9 ianuarie 1784).

Fila 20 – 23: Însemnare slavonă „Сия книга раба божего Палька Съелецького/ призвитель поповъ. А хто бы имял отдалити клят Анатема, а хто будет читати повинену его просити за отпущения грехов”(Această carte a robului lui Dumnezeu Palka din Seleuș, a fost dată popii, iar cine o va înstrăina va fi Anatema, iar cine o va citi să se roage pentru iertarea păcatelor lui).

Fila 55 v -56: Însemnare cu caracter religios

Fila 73 v - 75 - 76 v.- 77: „Рокъ 1744 рабъ б<о>жии Георгии дияк [...]” (Anul 1744, robul lui Dumnezeu Diacul Gheorghe).

Fila 224 v: "Сию книгу писавъ рабъ Божи/ Василии хто буде читати повинень Б<ог>а прости за отпущение грехов" (Această carte a scris-o robul

¹⁸⁴ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII –lea. *Op.cit.*, p. 39.

lui Dumnezeu Vasilii, și cine o va citi este dator să-i ceară lui Dumnezeu iertarea păcatelor)”.
Scriere slavonă semiuncială de culoare neagră .

Inițialele și titlurile cu cerneală cărămizie, roșie sau neagră. Inițiale de culoare roșie, cărămizii sau negre la fila 29 v, 32, 40 v. 44, 48 v, 49 v, 51, 53 v, 57 v, 66 v, 68 , 69 v, 70 v, 75, 76 v, 80 v, 86, 87, 88, 91 v, 94, 95, 95 v, 96, 97, 107 v, 109, 110 v, 112 v, 112, 114, 115 v, 128, 133 v, 134 v, 136 v, 138 v, 149, 152, 168 v, 170, 173 v, 180 v, 181, 183, 185, 186, 193, 196, 198, 199, 202 v, 204, 207 v, 222, 223, 230, 234 v, 240, 241, 242 v, 251, 287, 287 v. Frontispicii roșii, negre , cărămizii la fila 89 v, 99, 101, 107, 119 v, 144, 193, 194, 214, 217, 225, 226.

Filigranele hârtiei sunt o acvilă și un scut cu trei cruci, ceea ce datează manuscrisul în sec. al XVI-lea¹⁸⁵, hârtia fiind de proveniență poloneză .

Coperta I din lemn și piele are imprimate motive geometrice, prezentând urme de încuietori. Cotorul și coperta a II –a lipsesc.

Manuscrisul a aparținut Bisericii din Kisfalud, din comitatul Borsod, de unde în anul 1784 a fost adus la Biblioteca episcopală. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули заголовні букви - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 29зв, 32, 40зв, 44, 48зв, 49 зв, 51, 53зв, 57зв, 66зв, 68 , 69 зв, 70 зв, 75, 76зв, 80 v, 86, 87, 88, 91зв, 94, 95, 95 зв, 96, 97, 107зв, 109, 110зв, 112зв, 112, 114, 115зв, 128, 133зв, 134зв, 136зв, 138 зв, 149, 152, 168зв, 170, 173зв, 180зв, 181, 183, 185, 186, 193, 196, 198, 199, 202зв, 204, 207зв, 222, 223, 230, 234зв, 240, 241, 242зв, 251, 287, 287зв. карамельного, червоного та чорного кольорів. Заголовні букви – червона кіновар. Фронтисписи на аркушах чорного, карамельного та червоного кольорів .

¹⁸⁵Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. 85, p. XXX.

Водяні знаки паперу – орел та щит з трьома хрестами, що вказують на польське походження паперу і датують його XVI століттям .

Кришка перша оправы дерев'яні, обтягнуті шкірою з геометричними мотивами зі слідами застібок, корінець і друга кришка оправы – відсутні .

Рукопис належав церкві села Кішфалуд(комітат Боршод,) звідки в 1784 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVII, dimensiuni 14x19 cm., 118 file, nenumerotate, fără început și sfârșit.

XVII століття, розмір 14x19 см, 118 аркушів, непронумеровані, без початку і кінця .

LITURGHIER/ ЛІТУРГІОН

Fila 1 începe cu: "...мивь дас святым оучеником...".

Fila 3-24: Primul titlu: Паки дїякон поминает Игумена и все братство(și iară diaconul îl pomenește pe egumen și toți frații).

Fila 24-32v: Молитвы о Утрням (Rugăciunile Utreniei)...

Fila 108-118: Чинь Святого Масла съберуться 7 попов (Rânduiala Sfântului Maslu săvârșită de 7 popi).

Însemnări cu caracter religios la fila 39v-40, 44v-45 (în slavonă /)
Виноски з релігійним характером на слов'янській мові на аркушах 39 зв-40, 44 зв -45:

Fila 93v: un fragment din „Crez” în limba latină .

Fila 118v: «Сию купиль рабъ божий Микить» (Aceasta a cumpărat-o robul lui Dumnezeu Michita).

Sciere slavonă cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele de culoare roșie. Inițiale ornate la fila 7, 12, 22v, 23, 23v, 24, 25v, 26, 27v, 28, 28v, 29, 29v, 30v, 34, 37, 44, 46, 47, 47v, 49, 55v, 56v, 56, 57v, 59, 61v, 62, 62v, 63v, 65v, 66, 69v, 71, 71v, 74v, 101v, 105v.

Coperți din lemn și piele deteriorate, la colțuri cu ținte de fier.

Filigranul hârtiei este o cruce dublă simplă și trei săgeți într-un scut, datând manuscrisul în sec. al XVI-lea și provenind de la moara de hârtie din Pradnik Czerwony, de lângă Cracovia¹⁸⁶ .

¹⁸⁶ Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXI.

Manuscrisul a ajuns în proprietatea Episcopiei din Mukacevo probabil în secolul al XVIII- lea iar din anul 1949 a intrat în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули аголовні букви - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 7, 12, 22зв, 23, 23зв, 24, 25 зв, 26, 27зв, 28, 28зв, 29, 29зв, 30зв, 34, 37, 44, 46, 47, 47зв, 49, 55зв, 56зв, 56, 57зв, 59, 61зв, 62, 62зв, 63зв, 65зв, 66, 69зв, 71, 71зв, 74зв, 101зв, 105зв .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті пошкодженою шкірою, кути кришок оправи оббиті залізом .

Водяний знак паперу – простий подвійний хрест з трьома стрілами в щиті, що вказує на походження паперового млина з Червоного Прадніка, неподалік від Кракова і датує його XVI століттям .

Можливо, що рукопис надійшов до бібліотеки Мукачівської єпархії у ХУІІІ столітті. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVII, dimensiuni 15x20,5 cm., 81 + VIII file, numerotate cu cifre arabe și romane, fără început.

XVII століття, розмір 15x20,5 см, 81+VIII аркушів, пронумеровані арабськими та римськими цифрами, без початку .

LITURGHIER/ ЛІТУРГІОН

Fila 1 - 8v: Божественны Службы въ не иже и дѣаконства (Slujbele Dumnezeiești săvârșite și fără diaconi).

Fila 8v – 39v: Божественная Служба и же въ Святых Отца Нашего Іоана Златоустого (Dumnezeiasca Slujbă de Sfântul Părinte al Nostru Ioan Gură de Aur)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: "Ex E <cclesi> a Buzestienși" (De la biserica din Buzești)

Fila 7v - 8: Помяниги Михаила , Янисию, Климента.... Марию и Огафию и Марию и Григория и Верон..... Стратилата и Теодора..... Прикупия, Артемия, Меркурия и Остафи (Pomeniți pe Mihail, Anisia, Climent.....Maria și pe Agafia și Maria și Grigorie și Veronica.... Stratilat și Teodora....Pricop, Artemiu, Mercuriu și Ostop).

Fila 25 v: „Помяниги душу раба Б<о>жия иерея Ивана и подружи его Аны и чадах и въ царстви Б<о>жи и помяниги душу раба Б<о>жия иерея Василия и подружии его и чадах и вся родих царстви Божию (Pomeniți sufletul robului lui Dumnezeu preotul Ivan și soția lui Ana și pomeniți sufletul robului lui Dumnezeu preotul Vasile cu soția lui și cu copiii și toți urmașii în împărăția lui Dumnezeu).

Fila 76a: "x Acest pomianik iastă a lui Popa Ion din Sirbi."Помениги душе раба Божия усупышаи Гаврила и жена его Неделя, Арионъ, Илияшъ, Ионъшъ. Ионуць, Шандру , Одокія, Мыриуцы, Ануцы , Аксины , Арион , Алякса ,Думитру ,Хиліпъ ,Тоадер, Тоадер, Иван, Гиорги, Ионуц, Иерїонъ,

Насте, Высью, Мырїуца, Пытрушкѧ ...[* Ионуц, Ануца, Ионуць, Иониць, Соломїя, Аксїня. Scrisam eu popa Ion* мясец lui april în luna lui prieru în 8 zilea „(Pomeniți sufletul robului lui Dumnezeu răposatului Gavril și soția lui Nedelia, pe Arion, Ilias, Ionuț, Ioniș, Ionuț, Șandru, Odochia, Măriuța, Anuța, Aksina, Arion, Aleaksa, Dumitru, Helip, Toader, Toader, Ivan, Gheorgi, Ionuț, Ierion, Naste, Vasile, Măriuța, Pătrușca, [...] * Ionuț, Anuța, Ionuț, Ioniț, Solomia, Aksinia).

Fila 76a v.”Acest pomelnic îi a lui popa Ion din Sirbi: scris-am eu diacul Samoil de la Buzești, ani Domnului 1752 ghenuarie în 22 zile”.

Fila I-VIII: „Rugăciune de Dumeneca după propvedanie prin păcate...Scris-am eu popa Ghiorghi dintr Asuadiul de Sus / An Domnului 1690 de ani, 16 decembrie”**.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală roșie și neagră. Titlurile și inițialele roșii. Fila 68 albă. Nu are coperti.

Manuscrisul a aparținut parohiei greco – catolice din Buzești (jud. Maramureș) de unde a fost luat în anul 1783 și dus la Biblioteca Episcopiei greco – catolice din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар. Аркуш 68 чистий. Без оправи .

Рукопис належав греко-католицькій парафії села Бузешті(повіт Марамуреш,) звідки в 1783 році він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

* ruptură în text.

** Publicată de Viorel Ciubotă, *O rugăciune în limba română din anul 1690*, în „Candela Sătmăruului”, an IV, nr. 9 (43), septembrie 2012, p. 23-25 sau www.parohiasfarhanghel-satmare.ro.

1739, dimensiuni: 18x28 cm, 48 file, numerotate cu cifre arabe.

1739 рік, розмір 18x28 см, 48 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами .

LITURGHIER / ЛІТУРГІКОН

Filele 1 - 4 sunt albe.

Fila 5 - 6: Jurământul diaconului care se sfințește preot. Începe cu „Присяга, творимая пред святителем от диакона, хотящегося святитися во презвитерство...»”

Fila 6v: Juramentum Secretariale (Jurământul Secretarial).

Fila 8: «Понти Фикяля ... служения избранный и сочинений типики си есть чин вкратце гасно показующ како подобает со служителем чинно с архиереем божественную литургию священнодействовати за благослов[ением] и повел[ением] великий боголюб кир господня Георгия Гаврила Блажовского ... в кафедре Мукачовской року 1739, мая 19.(Pontificalia sau Slujbele Alese și topica de compunere și rânduiala pe scurt, care arată cum trebuie să slujească arhiereul Liturghia Dumnezeiască, cum să o sfințească și s-o binecuvânteze din porunca și binecuvântarea marelui iubitor de Dumnezeu chir Gheorghe Gavril Blajovszki... la sediul de la Mukacevo, anul 1739, mai 19).

Fila 9 - 25: Божественная Литургія Свитителем Присящающаго (Dumnezeiasca Liturghie a Luminatelor Împărtășanii).

Fila 29- 32: Чин Поставленію диякона (Rânduiala Sfințirii diaconului).

Fila 32: Чин Поставленію презвитера (Rânduiala Sfințirii preotului).

Fila 36v-39: Чин Благовенія Кампаны (Rânduiala Sfințirii clopotelor).

Fila 38 – 39 v:”Mărturisirea credinței” (text în limba română)

Fila 41 – 41v: Jurământul protopopului la numirea în funcție (text în limba română)

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 6: "Bibliotheca Ep<isco>palis Munkatsiensis" (Biblioteca Episcopiei din Mukacevo).

Fila 8: „Списа сїе бденною рукою/ ієромом< нах> Прокопїй Ковенчакъ Ч< ин> С< вятото> В< асилия> В< еликого >” (A scris cu mâna sa ieromonahul Procopie Kovenchak din ordinul Sfântului Vasile cel Mare).

Sciere semiuncială în limbile slavă, latină și română cu cerneală neagră și roșie.

Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Pagini albe la 4 v, 7, 7 v, 8 v, 26 v, 35 și 42 – 48.

Frontispicii în peniță la fila 9 , 26 v. Ilustrații la fila 8, 26, 34 v.

Filigranele hârtiei sunt inițialele T. I. și o stea cu șase colțuri.

Coperți din carton și piele cu ornamente liniare.

Manuscrisul a fost copiat în mănăstirea Sfântul Nicolae din Mukacevo pentru folosul episcopului Gheorghe Gavril Blajovszky, iar în anul 1949 a ajuns în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав написаний слов'янською, латинською та румунською мовами чорним та червоним чорнилом .

Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Аркуші la 4зв, 7, 7зв, 8зв, 26зв, 35 та 42 – 48 чисті .

Фронтиспис написаний пером на аркушах 9 та 26зв. Ілюстрації на аркушах 8, 26, 34зв .

Водяний знак паперу – ініціали Т.І. з шестикутною зіркою .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з лінійними мотивами .

Рукопис був переписаний у монастирі Св. Миколая у Мукачеві для користування єпископа Георгія-Гаврила Блажовського. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

Secolul XVIII , dimensiuni: 21 x 31 cm, 61 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 21x31 см, 61 аркуш, непронумеровані .

LITURGHIER /ЛІТУРГІКОН

Fila 2 - 9: Служба Воскресна (Slujbă de Înviere).

Fila 9 - 11v: Уставъ Божественныя Службы Проскомидія Литургіямъ (Rânduiala Slujbei Dumnezeiești a Liturghiilor Proscomidiei).

Fila 12 - 22v: Божественная Литургія и же въ Святых Отца Нашего Іоанна Злутуостаго Архієпископа Константина града (Dumnezeiasca Liturghie a celui Sfânt părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului).

Fila 23 - 42: Службы Различнымъ Святымъ Общин (Slujbe Sfinte pentru diferite comunități).

Fila 42 - 44v: Служба о уsobшыхъ многихъ или единомъ (Slujba pentru unul sau mai mulți morți).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Bibliotheca Ep<iscopalis> Munkatsiensis”(Biblioteca Episcopiei de la Mukacevo)

Fila 60: „Сей служебник мне есть врученный от них великости пана епископа Михаила Мануила Ольшавского и есть мой власный и детей моих ещё року божего 1740, м-ца сентеврия, дня 6. Яков Брускавеський парох, рука властна”. (Acest Molitvelnic mi-a fost înmănat de preasfinția sa domnul episcop Mihail Manuil Olsavszki și este al meu personal și al copiilor mei încă din anul lui Dumnezeu 1740, luna septembrie, ziua 6. Preotul Iacov Bruscaveskii, cu mână proprie).

Sciere semiuncială cu cerneală neagră și roșie. Inițiale roșii și negre ornamentate.

Frontispicii la filele 2, 48 și 34. filele 1-10 sunt albe.

Coperti din carton cu piele, cu ornamente liniare.

Manuscrisul a aparținut episcopului Mihail Olsavszky care l-a dăruit parohului Iacov și copiilor lui, din Bruscaveskii, în anul 1740. În condiții neelucidate a ajuns din nou în proprietatea Bibliotecii episcopale, de unde în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale de Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним та червоним чорнилом. Орнаментовані заголовні букви - чорним та червоним чорнилом .

Фронтисписи на аркушах 2, 48 та 34. Аркуші з 1 по 10 чисті .

Кришки оправи дерев'яні, обтягнуті шкірою з лінійними мотивами .

Рукопис належав єпископу Михайлу Ольшавському , який у 1740 році подарував його священику Якову та його дітям з села Брускавець . З невідомих причин рукопис знову повернувся до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁸⁷, dimensiuni 12x21 cm, 125 file, numerotare modernă, cu cifre arabe, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 12x21 см, 125 аркушів, нумерація сучасна арабськими цифрами, без початку та кінця .

LITURGHIER / ЛІТУРГІОН

Fila 2 începe cu: „...Проскомидія таж ...

Fila 32v - 49v: Божестваіа Служба иже въ Святних Отца Нашего Василіа Великаго (Dumnezeiasca Slujbă a celui Sfântul părintele nostru Vasile cel Mare).

Fila 70v - 119: Апостолы и Евангелія святым избранимъ (Sfintele Apostol și Evanghelie aleasă .)

Fila 120: Святую Вяликую Суботу Вечерь Стихиры Вскрясных (În seara Sfintei Sâmbete Mari, cântările Învierii).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 21v: sigiliu în fum cu inscripția „Sigillom Oppidi Dorogiensi 1645” (Sigiliul orașului Hajdudorog 1645).

Fila 32: „Bibliotheca Ep<isco>palis Munkatsiensis” (Biblioteca Episcopiei de Mukacevo).

Fila 46: „Въ лято от створене миру 1760” (Anul de la facerea lumii 1760¹⁸⁸ .)

Fila 59v: Sigiliu în fum ca cel de la fila 21v.

Fila 121-122: Însemnare cu caracter religios.

Sciere semiuncială slavonă cu cerneală neagră și roșie. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale sunt scrise cu cerneală roșie. Frontispiciu la fila 61. Filele 1-31v, 118-125 sunt fragmentare.

¹⁸⁷ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVIII-lea, *Op. cit.*, p. 40.

¹⁸⁸ Greșit în Mikitas care transcrie anul 1707. *Op. cit.*, p. 40.

Filigranele hârtiei sunt următoarele: o stea în vârful degetului mijlociu al unei mâini și o ancoră într-un cerc, provenind de la o manufactură de hârtie italiană și datând manuscrisul în sec. al XVI-lea¹⁸⁹.

Coperți din lemn și piele.

Manuscrisul a aparținut comunității ortodoxe și apoi greco –catolice din Hajdudorog (localitate din Ungaria), de unde la o dată neprecizată a intrat în proprietatea Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod

Півустав слов'янською мовою написаний чорним та червоним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Фронтиспис на аркуші 61. Аркуші 1-31, 118-125 збереглися частково .

Водяні знаки паперу – зірка над вершиною середнього пальця руки і якір у колі, що вказує на італійське походження паперових млинів і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав православній та греко-католицькій громадам села Хайдудороґ (Угорщина,) звідки був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

¹⁸⁹ Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXX. De observat că Briquet atribuie primul filigran mai multor mori: Vicenza (1476), Lessay (1591), Bordeaux (1550). *Op. cit.*, vol. III, p. 551-552 și 555 (nr. 10683, 10707, 10789).

Secolul XVI, dimensiuni 12x18 cm, 66+XIII file, numerotare contemporană cu cifre arabe și latine. Cifrele latine sunt folosite la paginile scrise de altă mână. Fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 12x18 см, 66+XIII аркушів, сучасна нумерація арабськими та латинськими цифрами. Римські цифри, що використовуються на аркушах, написані іншим почерком, без початку і кінця.

LITURGHIER / ЛІТУРГІОН

Fila 1 începe cu: "Ієрей ме благословень..."

Fila 30 - 49 v: Божественая Служба иже въ Святых Отца нашего Василіа Великаго (Dumnezeiasca Slujbă a celui Sfântul părintele nostru Vasile cel Mare).

Fila 50 - 65: Божественая Служба пряде Священная по еже помяни нас Господи (Dumnezeiasca Slujbă a celor mai înainte sfințite, romenește-ne pe noi Doamne).

Însemnări / Виноски / Notes

Pe foaia lipită pe coperta I: „Ex libris Susztay ¹⁹⁰“ (Dintre cărțile lui Susztay).

Pe verso foi 1: „Ex ecclesi a Buzestiensi / Sustay” (De la biserica din Buzești / Sustay).

Scriere seminuncială slavonă cu cerneală neagră și roșie. Inițiale ornate la fila 60-60v. Frontispiciu roșu la fila 30. Manuscrisul are paginile distruse și completate ulterior. Titlurile și inițialele sunt cu cerneală roșie.

Filigranul hârtiei, o floare de crin, aparține morii de la Balice, Polonia și datează manuscrisul în sec. al XVI-lea ¹⁹¹.

¹⁹⁰ Fost canonic al episcopiei de Mukacevo la începutul veacului al XIX-lea.

¹⁹¹ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXII.

Сопертіле sunt din lemn și piele.

Manuscrisul a aparținut parohiei greco – catolice din Buzești fiind luat în anii 1782 – 1783 pentru biblioteca Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним і червоним чорнилом .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 60-60зв .

Фронтиспис на аркуші 30 червоного кольору. Рукопис пошкоджений і доповнений пізніше. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Водяний знак паперу – квітка лілії, що вказує на походження з паперових млинів в Баліце (Польща) і датує його ХУІ століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав греко-католицькій парафії села Бузешті, звідки в 1782-1783 роках він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI⁵, dimensiuni 14 x 19,5 cm., 231 file, nenumerate, fără început și sfârșit,

XVI століття, розмір 14x19,5 см, 231 аркуш, пронумеровані, без початку і кінця .

LITURGHIER / ЛІТУРГІОН

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Foile sunt extrem de deteriorate.

Filigranul hârtiei este un mistreț, indicând proveniența de la moara de hârtie din Schweidnitz (Silezia), precum și datarea în sec. al XVI-lea¹⁹³ .

Coperți din lemn și piele.

Manuscrisul a aparținut bibliotecii mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde a fost dus la Biblioteca episcopiei la o dată neprecizată. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Аркуші дуже пошкоджені .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівського монастиря, звідки був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

⁵ Mikitas datează manuscrisul în sec. al XVII-lea, *Op.cit.*, p. 40.

¹⁹³ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXI.

Secolul XVIII, dimensiuni 16 x 20,5, 28 file¹⁹⁴, nenumerate, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 6х20,5 см, 28 аркушів, пронумеровані, без початку і кінця .

MOLITVELNIC / МОЛИТОВНИК

Fila 1 începe cu "... та пред Соборома...", ele reprezintă de fapt articole dintr-un statut bisericesc (până la fila 4).

Fila 4-5: Primul titlu de capitol: Чин Молитвенный на поставление Креста Новосъзданой Церкви (Rânduiala rugăciunii ridicării crucii pe biserica nou construită .)

Fila 5-7v: Чин Благовенія Новыя Церкви (Rânduiala Binecuvântării Bisericii Noi).

Fila 26v-28: Предуспаніє (Înainte de Adormire) etc.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 27: „Ioanis Czaszynskjy Dyrektor Hostowiczy”

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră și roșie. Titlurile și inițialele cu roșu.

Filigranul hârtiei este un scut având deasupra o coroană. Din păcate din cauza formatului cărții copistul a tăiat scutul prin partea superioară și nu se vede restul.

Coperți din carton cu piele, imprimate cu motive florale.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним і червоним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Водяний знак паперу – щит, над яким корона. На превеликий

¹⁹⁴ În Mikitas 34 file, greșit. *Op.cit.*, p. 40.

жаль, із-за великого формату рукопису, переписувач зрізав верхню частину листа, із-за чого не видно повністю водяний знак .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з квітковими мотивами зі слідами застібок .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI - XVII, dimensiuni 5x19 cm., 243 file, nenumerate, fără început și sfârșit /

XVI-XVII століття, розмір 15x19 см., 243 аркуші, не пронумеровані, без початку і кінця .

PSALTIRE/ ПСАЛТИР

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră și roșie. Titlurile și inițialele cu roșu.

Coperta din carton cu piele, imprimată cu motive florale.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo iar din 1949 Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним і червоним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Оправа дерев'яна ,покрита шкірою з тисненнями і слідами застібок .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁹⁵, dimensiuni 15x19 cm, 345 file, nenumerate, fără început și sfârșit,

XVI століття, розмір 15x19 см, 345 аркушів, непронумеровані, без початку і кінця .

MOLITVELNIC / МОЛИТОВНИК

Fila 1 începe cu: „...стнама моима исповядах...”

Fila 13v - 23v: Другая полунощница Пявемая в Соуботы (A doua Poluștniță (Miezonoptică) care se cântă sâmbetele).

Fila 23v - 29: Канонъ Свята и Живоначалия и Троици (Canonul Sfinților și a Sfintei Treimi).

Fila 29v - 37v: Начало Утрьниці благословишу їерею предже поклон (Începutul Utreniei, binecuvântarea preotului înainte de mătanie).

Fila 37 - 54v: Троицна Осмигласовомъх (Sfânta Treime a Octoihului).

Fila 54v - 66: Час 3 благословишу їереу таж начинаем царю небесный (Ora 3 binecuvântarea preotului la fel începem Împăratul Ceresc).

Fila 100 - 126: Месяць септеврии имат дни 30, днь имат час 12, а нош 12 начаток индиктум (Luna septembrie are 30 de zile, ziua are 12 ore, iar noaptea la ora 12 începe indictionul)....

Fila 185v-212v: Месяць геньварь имат дни 31, днь имат час 10, а нош 14 (Luna ianuarie are 31 de zile, ziua are 10 ore, iar noaptea 14)....

Fila 252 - 266: Месяць август имат дни 31, днь имат час 13, а нош 18 (Luna august are 31 de zile, ziua are 13 ore, iar noaptea 14)....

Fila 284v - 301: Избраніи Псальми Святых Нарочатых (Sfinții Psalmi Aleși).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta I v: „Ex Ecclesia Lophagyiensi” (De la biserica din Cuța)

¹⁹⁵ Mikitas îl datează în sec XVI-XVII, *Op.cit.*, p. 42.

Fila 1: ” Molitvoslov vol<umen> 1 in qu<arto>” (Molitvelnic 1 volum in 4)

Fila 19 a - 19av: Pagină dintr-un alt manuscris cuprinzând cele 10 porunci: „nice slujnica ta nice dobitocul teu nice jelierii sintu din lontrul porției tale che în 6 zile au fecutu Dumnezeu ceriulu și pemintul și mare și cu tot ce e întresele și a 7 zi se odegni. Pentru aceea bla<goslo>vi Domnul zua simbetei și o svenți pre ia.A.5 porun<c>ă censtește pre tatu teu și pre mume ta să cei să aibi zile multe pre acestu pămintu ceț va da ție Domnul Dumnezeu teu. A 6 porun<că> nu omoră. A 7 poruncă nu curvi. A 8 porun<că> nu fura. A 9 poruncă nu grei mărturie strenbe spre spre priiatinul teu. A 10 poruncă: Nu pohti casa priiatinului teu nice mueri lui, nice sluga lui, nice slujnica lui, nice boiul lui, nice asinul lui, nice nemica ce iaste a priiatinului teu.

Ascu[....]¹⁹⁶”.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră și roșie. Titlurile și inițialele sunt cu roșu. Îndreptările tipiconale cu negru. Fila 53 este scrisă de altă mână. De la fila 200 este un alt scris până la sfârșit. Inițială ornată la fila 250.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un porc mistreț indicând proveniența hârtiei de la moara din Schweidnitz (Silezia), precum și datarea manuscrisului în secolul al XVI-lea¹⁹⁷.

Coperți din lemn și piele, la mijloc având imprimată o floare de crin într-un chenar romboidal.

Manuscrisul a aparținut bisericii din Cuța (jud. Satu Mare), vechi centru mănăstiresc, atestat încă din veacul al XVII-lea, de unde la o dată neprecizată a intrat în proprietatea Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 intră în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар, типіконні замітки - чорним кольором. Аркуш 53 написаний іншим почерком. З аркуша 200 також

¹⁹⁶ Însemnarea nu mai continuă.

¹⁹⁷ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXII.

написано іншим почерком. На аркуші 250 орнаментована заголовна буква .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою, посередині тиснена квітка лілії в рамці у формі ромбу .

Рукопис належав церкві села Куца (повіт Сату Маре,) стародавній монастирський центр, датований XVII століттям, звідки він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁹⁸, dimensiuni 17x22 cm , 205 file, nenumerotate, fără sfârșit și început.

XVI століття, розмір 17x22 см, 205 аркушів, непронумеровані, без початку і кінця .

PRAVILA / ПРАВИЛО

Fila 1 însere cu: „...Повеля вам въ вся комоу Христия...”.

Fila 77-102: Слово о Сътвореніи и Богу и земли (Cuvânt despre Nașterea Domnului și a pământului).

Fila 102-127v: Сказаніе о Съедмих Съборяхъ (Spunere despre Cele șapte Soboare)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Заповиди от законних книг о родстви запристенних брачих и о различных степеней рода”(Porunci din cărți juridice privind nașterea și căsătoria și diferite grade de rudenie)

Fila 4 v – 5 v – 6 v – 7: completări la conținutul enunțurilor din manuscris

Fila 56: Încercări de condei

Fila 87: Încercări de condei

Fila 89: Încercări de condei

Fila 97 v – 98: ”Legenda slujnicei care înțelegea limba păsărilor”(limba slavonă .)

Fila 98: „Рок 1648. Козаки воевали, Хмелницкий с Кривоносом котрого под Замосциомъ забито. А Хмелницкого отруто и сам умерал. (Anul 1648. Cazacii au luptat, [sub conducerea lui] Hmelnitskyi cu Krivonos care a fost ucis sub zidurile Zamoscului. Iar Hmelnitskyi a fost otrăvit și a murit singur).

¹⁹⁸ Mikitas îl datează în sec. XVII., *Op.cit* , p. 42.

Рок 16[71]. Собецкий Гетман Полний рокош на [Крума] Михайла поднеши турков и татар до Полци с казаки впровадил на пере козаки але краину. Anul 1671. Hatmanul Sobetskyi cu mare fast a fost în Crimea. Mihail cu cazacii i-au însoțit și i-au dus pe turci și tătari până la marginea Poloniei.

Рок 16[74]. Жолнеря Собецкого с татарих[:русское] воеводство по самый Бескед спалон дровами и голод на [другий] рок учинился, и дорогоня, жито по 15 и по 16 было: Пшениця по 14 и по 20. Ячмен по ... овес по 5 [золотых] и по 6. Того ж рок Поголовщина на шляхту и на вшиткий люд посполитий и [подушщина:] шест. А побориу 33. Вшидко тое едно а року голодного на людих бедних, которых много померло по годо[ку] з голоду. Боже ся По[дал,] рок [Божий] 16[73]. Турок одобрал [воеводство русское] Поляку[в]. (Anul 1674. Conducătorul Sobetskyi cu tătarii au pârjolit cu lemne și cu foamete tot Voievodatul Rusin până la Beschid. Iar în al doilea an s-a scumpit totul. Secara a fost cu 15 și cu 16; Grâul cu 14 sau 20; Orzul cu...; ovăzul cu 5 bani de aur și cu 6. În același an birul pe cap pentru șleahță și pentru oamenii de rând din Republica Polonă câte șase. Iar pentru bir 33. Tot așa în anul de foamete i-a afectat pe oamenii săraci care mulți au murit de foame. Dumnezeu a dat. Anul Domnului 1673 când turcul a cucerit Voievodatul Rusin de la polonezi).

Sciere slavonă semiuncială, cu cerneală roșie și neagră .

Titlurile și inițialele de culoare roșie, la fel și indicațiile capitolelor de legi. Inițiale ornate la fila 76 și 96. Frontispiciu de culoare roșie, neagră și verde la fila 101.

Filigranul hârtiei este reprezentat de un porc mistreț, ceea ce datează manuscrisul în secolul al XVI –lea și arată proveniența hârtiei de la Schweidnitz (Silezia).

A aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним та червоним чорнилом. Титули, заголовні букви та глави законів - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 76 та 96.

Фронтисписи на аркушах 101 зеленого, чорного та червоного кольорів .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI¹⁹⁹, dimensiuni 16x20 cm., 200 file. Numerotarea chirilică începe cu fila 33 și se oprește la fila 143, iar cea arabă contemporană începe cu cifra 1 și merge până la fila 200, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 16x20 см, 200 аркушів. З 33 по 143 аркуші нумерація кирилицею, з аркушу 1 по 200 - сучасними арабськими цифрами, без початку і кінця .

IRMOLOGHION/IPMOLOGIION

Fila 33 începe cu: Їрмосы Воскресиный (Îrmoasele Învierii)...

Fila 99: В субботу вечерь Догмат глас Славяннѣя Богородичень (În sâmbătă seara Cântarea Dogmatului pentru Slăvirea Sfintei Fecioare)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 143 v: „Tatăl nostru carele ești în ceriuri / Sfîntască-să numele tău: vie înpără/ția ta: fie voia ta, precumu în ceriu și / pre pămîntu Pănea noastre [...]”²⁰⁰ / Prea sfântă Troiță Miluește-ne / pre noi: Domne curățește păcatele / noastre Sfinte cerce / tează și vindecă neputințele / noastre pentru numele tău / Doamne miluește /.

Fila 98v: „Dadai János 1838 / Dudás Andras / Demjan Andras”.

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Fila 8 este albă .

Filigranul hârtiei este un vultur suflând într-o trompetă, reprezentând probabil, una din variantele aparținând morii de hârtie de la Balice, Polonia²⁰¹, datând manuscrisul în veacul al XVI-lea.²⁰²

Manuscrisul nu are coperti.

Manuscrisul provine dintr-o parohie românească fiind luat pentru biblioteca episcopală din Mukacevo cândva după anul 1838. Din anul 1949

¹⁹⁹ Mikitas datează manuscrisul în sec. XVII. *Op.cit.*, p. 42.

²⁰⁰ Nu continuă .

²⁰¹ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. 85.

²⁰² Mikitas datează manuscrisul în sec. XVII. *Op.cit.*, p. 42.

aparține Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом.
Аркуш 8 чистий .

Фронтисписи на аркушах 1, 109, 182, 246 зеленого, жовтого, чорного, коричневого та червоного кольорів .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 109, 182, 246.

Водяний знак паперу – орел, який грає на трубі, що вказує на ймовірне походження паперу з паперових млинів в Баліце (Польща)і датує його ХУІ століттям .

Рукопис оправи не має .

Рукопис належав румунські парафії, звідки він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії приблизно після 1838 року. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI , dimensiuni 15x20 cm, 198 file, numerotate cu cifre chirilice de la pagina 33 până la 395. În paralel există și o numerotare contemporană de la 1 la 198, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 15x20 см, 198 аркушів. З 33 по 395 аркуш нумерація кирилицею, з паралельною сучасною нумерацією з 1 аркушу до 189, без початку і кінця .

IRMOLOGHION / IPMOLOGION

Fila 1 începe cu: «...ко гробу твоему...».

P. 47 (fila 8): В суботу вечерь догмат Слава всемирную (În sâmbăta seara Dogmat Slavă întregii Lumi)....

Însemnări / Виноски / Notes

Fila120 (p 286): „Turzan József főúr / Hodász 1934 V hó 20”

Fila 119v (p.285): „Balog Barna / Hodász / 1934 V hó 20 / Halupa János / Hodász / 1934 V hó 20 / Hodász / 1934 V hó 20 // Kiss József /”.

P. 370: „Hodászi Tanító / 1817 Esztendőben /” (Învățătorul din Hodász / Anul 1817).

Fila 389: „Рик 1767, мсяя февраля 29” (Anul 1767 luna februarie 29)

Sciere semiuncială cu cerneală roșie și neagră. Frontispicii și inițiale ornate în culorile negru, roșu, albastru, maro, verde la fila 8, 39, 68, 91, 137, 155, 184. File albe: 100v, 119v -120-120v , 136v, 154v.

Filigranele hârtiei sunt: un vultur suflând într-o trompetă aparținând morii de la Balice și un porc mistreț, aparținând morii de hârtie de la Schweidnitz și datând manuscrisul în sec. al XVI-lea²⁰³ .

Manuscrisul nu are coperti.

Manuscrisul a aparținut parohiei Hadász din Ungaria de unde a ajuns în

²⁰³ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX.

perioada interbelică în Biblioteca episcopiei din Mukacevo. Din anul 1949 intră în colecțiile Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською та угорською мовами написаний чорним та червоним чорнилом .

Фронтисписи та заголовні букви на аркушах 8, 39, 68, 91, 137, 155, 184 зеленого, синього, чорного, коричневого та червоного кольорів. Аркуші 100зв, 119зв -120-120зв , 136зв, 154зв пусті .

Водяні знаки паперу – орел, який грає на трубі, що вказує на походження паперу з паперових млинів в Баліце та кабан ,який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Рукопис оправи не має .

Рукопис належав церкві села Годас(Угорщина,) звідки у міжвоєнний період він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI ²⁰⁴, dimensiuni 21x31,5 cm, 260 file, numerotare contemporană cu cifre arabe.

XVI століття, розмір 21x31,5 см, 260 аркушів, нумерація сучасна арабськими цифрами .

IRMOLOGHION/ІРМОЛОГІОН

Fila 1: Догмат Слава всемирную (Dogmat Slavă întregii Lumi)....

Fila 9-12v: Їрмосы Воскресия ,глас 1 (Irmosul Învierii, Glasul 1).

Fila 13 - 23v: Glasul 2

Fila 24 - 35: Glasul 3

Fila 35 - 50v: Glasul 4

Fila 51 - 64: Glasul 5

Fila 64v - 75: Glasul 6

Fila 75v - 82: Glasul 7

Fila 73 - 91: Glasul 8...

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta I v: „Irmologion / A gadnai gör<ög> kat<olikus> Egyház tulajdona/ Feltehetően 1819 / 29 k időbő / (Irmologhion proprietatea bisericii greco - catolice din Gadna / Se presupune că în perioada 1819 – 1829).

Fila 66: „1831 Szerelmes edes Jezusom imadlak téget mert lettel kikiörvosan / 1831 estendoben irta Drossos György (Te iubim sfinte Iisuse și ne rugăm ție. Ai fost medicul sufletului meu. Anul 1831 a scris Drossos György).

Fila 165 v - 166: Însemnare slavonă cu caracter religios.

Fila 202: Gadna 918 XI/17/1918 év X 31 Űtön ki a forradalom Budapesten / Károly Mihálylett / az I ső népmiszter / Gadna 17 XI 1918. (Gadna 17.11.1918/ în 31 octombrie 1918 după izbucnirea revoluției la Budapesta/ Károly Mihály a fost primul președinte al republicii)

²⁰⁴ În Mikitas apare secolul al XVII – lea, *Op.cit.*, p. 42.

Сcriere semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele sunt scrise cu roșu.

Иллюстраții în tempera în culorile roșu maro, alb, albastru, la fila 2, 2v, 3, 14, 25, 36v, 37, 53, 66v, 77v, 84v, 93v, 94, 116, 124v, 134v, 140v, 157v, 201v.

Frontispicii și inițiale în culorile roșu, albastru, verde, roșu, negru la filele 3, 10, 14, 21v, 25, 30, 31v, 37, 53, 66 v, 74, 77 v, 94, 116, 124v, 140v, 152 v, 158, 183, 195v, 202, 220, 223, 235v, 238, 241, 246, 250v, 255, 258v.

Сopерți din carton și piele având la mijloc o cruce aurită .

Filigranul manuscrisului reprezintă o ancoră cu literele WW indicând proveniența italiană a hârtiei, precum și datarea în secolul al XVI – lea.

A ajuns în proprietatea episcopiei de Mukacevo în perioada interbelică, iar din anul 1949 în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар . Ілюстрації червоними, коричневими, білими та синіми фарбами на аркушах та заголовні букви на аркушах 2, 2зв, 3, 14, 25, 36зв, 37, 53, 66зв, 77зв, 84зв, 93зв, 94, 116, 124зв, 134зв, 140зв, 157зв, 201зв. Фронтисписи та заголовні букви на аркушах 3, 10, 14, 21зв, 25, 30, 31зв, 37, 53, 66зв, 74, 77зв, 94, 116, 124зв, 140зв, 152зв, 158, 183, 195зв, 202, 220, 223, 235зв, 238, 241, 246, 250зв, 255, 258зв . зеленого, синього, чорного та червоного кольорів .

Оправа з картону, обтягнута шкірою, яка на середині має тиснений хрест .

Водяний знак паперу – якір з двома літерами WW, що вказує на італійське походження паперу і датує його XVI століттям .

Рукопис попав у власність бібліотеки Мукачівської єпархії у міжвоєнний період. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19x25 cm., 108 file.

XVIII століття, розмір 19x25 см, 108 аркушів .

IRMOLOGHION /ІРМОЛОГІОН

Сcriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Inițialele și titlurile cu cerneală roșie.

Coperți din carton, atacate de ciupercă .

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopale din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Оправа з картону, пошкоджена грибком .

Рукопис належав бібліотеці Ужгородської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVIII, dimensiuni 16x19 cm., 55 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 16x19 см, 55 аркушів, непронумеровані .

**ORAȚII ALE PSALMILOR LITURGICI / РАЗГЛАГОЛЬСТВІЕ О
ЛИТУРГИИ ПСАЛМСКОЙ(ПРОСТОРИКУВАННЯ ПРО ЛІТУРГІЮ
ПСАЛМСЬКУ)**

Fila 1 încere cu: Введение во Литургию Псаломскую (Introducere în
Liturgia Psalmică ...)

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1 v: versuri religioase.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a fost probabil copiat de unul din studenții de la Teologia
din Ujgorod. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din
Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Оправа з картону .

Ймовірно, що рукопис був переписаний студентом теології з
Ужгорода. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного
університету .

1703, dimensiuni 15x18,5 cm, 96 file, nenumerate.

1703 рік, розмір 15x18,5 см, 96 аркушів, непронумеровані .

**CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU SAU TAINICA DEZVĂLUIRE A
SFINȚENIEI SALE / БОГОСЛОВИЯ ИЛИ РОЗУМЕНИЯ БОГОМ
ОТКРОВЕННОЙ ТАЙНОСТИ ВЕЛИЧЕСТВА ЕГО**

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Сію книга раба Божего/ Стефана Lonay 1768/idem Ioannes Szetnmiklosy.

Possessio Vezend, 1768 (Această carte este a robului lui Dumnezeu Stefan Lonay de asemenea Ioan Szentmiklosy din localitatea Vezend, 1768).

Fila 1v: „Исписася сїя книжи на именованная Богословия рабомъ божимъ Михаиломъ Ляннкуським будучи пятой час в селе Чингавя в дому священного иерея Иоана Белецкаго. Року вышше реченаго месяца мая, дня к (20) Слава Бogy. Manu propri” (A scris această carte numită Teologie, robul lui Dumnezeu Mihail Liankuski, la ora cinci în satul Chingava în casa preasfințitului preot Ioan Belețki. Anul în curs , luna mai, ziua 20. Doamne ajută. Cu propria mână)

Fila 2:... „исписася року божия 1703 м-ца мая, дня ... Коштом и накладом его милости превелебного отца Василия Кумяцкого | Аже либы хто мяль отважнымъ быть и без вядомости его милости при якїй коль векъ способъ отняти сїю книгу таковый да будет проклят”. (... scrisă în anul Domnului 1703 luna mai, ziua...prin banii și străduința preasfințitului părinte Vasilie din Komiat. Dacă cineva va îndrăzni să ia această carte fără știrea presfințitului să fie proclat).

Fila 36: „Попь Лукач Кумяцкїи” (Popa Lukach din Komiat)

Sciere semiuncială slavonă cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele de culoare roșie. Frontispicii de culoare neagră la fila 2 și 5.

Coperti din carton.

Manuscrisul a aparținut parohiei Veliki Komjat (raionul Vinogradov, Ucraina) de unde la o dată neprecizată ajunge în biblioteca episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Фронтиспис чорним чорнилом на аркуші 2 та 5.

Оправа з картону .

Рукопис належав парафії села Великі Ком'яти(Виноградівський район, Україна,) звідки він був переданий до бібліотеки Мукачівської єпархії (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1782, dimensiuni 18x23 cm., 178 file, nenumerate, ultimele file sunt goale.

1782 рік, розмір 18x23 см, 178 аркушів, непронумеровані, останні аркуші пусті .

CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU ȘI DESPRE SFINȚI ȘI FĂRTUITORI DE LUCRURI SFINTE... / БОГОСЛОВИЕ О СВЯТЫХ И СВЯТОТВОРЯЩИХ ... БОГОСЛІВ'Я ПРО СВЯТИХ ТА СВЯТОТВОРЦІВ)

Fila 1: Часть 1-я. О тайнах общо (Despre taine în general).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 136 a: "Parochiae in Comitatus/ Abauj cum Torna N <ume> ro 22 / Beregh N< ume> ro 72 / Borsod N< ume> ro 10 / Maramaros N< ume> ro 130 / Saaros N< ume> ro 72 / Scepus et Gömör N< ume> ro 20 / Zabolcs N< ume> ro 38 / Szathmár N< ume> ro 129 / Ugacsza N< ume> ro 33 / Ungvár N< ume> ro 66 Zemplin N< ume> ro 130 / 722 / absque Cooperaturis / (Parohii pe comitate / Abauj și Torna 22 parohii / Beregh 72 parohii / Borsod 10 parohii / Maramureș 130 parohii / Saáros 72 parohii / Scepus și Gömör 20 parohii / Zabolcs 33 parohii / Szathmár 129 parohii / Ugocsza 33 parohii Ungvár 66 parohii / Zemplin 130 parohii < Total> 722 < parohii> fără cooperatori/

Scriere slavonă cu cerneală neagră. Filele 41v, 177 și 178 sunt albe.

Coperți din carton și hârtie.

Manuscrisul a aparținut Episcopiei de Mukacevo până în anul 1949 când a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .
Аркуші 41зв, 177 та 178 чисті .

Оправа з картону та паперу .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить
бібліотеці Ужгородського національного університету.

Anul 1781, dimensiuni 17x 23 cm., 130 file, nenumerate.

1781 рік, розмір 17x23см., 130 аркушів, непронумеровані .

CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU/ ТЕОЛОГІЯ

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 71: "Сей теологии о тайных елого помазанца и священного чина от пана превелебного профессора Ивана Кутки, року 1781, месяца декаврия, дня 19. Федор Костевич." (Această teologie despre tainele ungerii și sfințirii preotului de la preamăritul profesor Ivan Kutka, anul 1781, luna decembrie, ziua 19. Fedor Kostevich).

Sciere slavonă, cu cerneală neagră .

Fără coperti.

Manuscrisul reprezintă cursul profesorului Ioan Kutka de la Seminarul teologic din Ujgorod. Copiat în anul 1782 de către teologul Feodor Kostevich.

A aparținut bibliotecii episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Без оправы .

Рукопис представляє собою курс лекцій професора Ужгородської теологічної семінарії Івана Кутки. Переписаний у 1782 році теологом Федором Костевічем .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1791 , dimensiuni 21x 28,5 cm., 250 file, nenumerate , fără început.

1791 рік, розмір 21x28,5 см., 250 аркушів, пронумеровані, без початку .

THEOLOGIAE MORALIS / МОРАЛЬНА ТЕОЛОГІЯ

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 170: Continuatio Theologiae Moralis / Ioannis Klempus/

Fila 244v:”Буди имя Гряшне Благословено от ныне и до века / 1790 начаты ноеврия 9 и кончаты 24 марта 1791. Ioannes Klempus рука власна слышателем богословия во училищи оужанском под епископом его превосходительства и есцеленцию Адреем Бачинским». (Fie numele păcătosului binecuvântat de acum și până în veci. Am început în 9 noiembrie 1790 și am terminat în 24 martie 1791. Ioan Klempus, cu mâna proprie. Student în teologie la seminarul din Ujgorod în timpul prea sfințitului și excelenței Sale Andrii Bacsinsky).

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Filele 79 v, 108 v, 133 v, 138 v, 142 v, 159 v, 170 v, 189 v sunt albe.

Fila 115 este fragmentară .

Coperți din carton.

Manuscrisul este unul dintre manualele folosite de teologii de la seminarul greco – catolic din Ujgorod, avându-l ca autor pe Ioan Klempus. În perioada interbelică manuscrisul a aparținut asociației culturale” Prosvita”. Din anul 1949 manuscrisul este în fondul Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Аркуші 79зв, 108зв, 133зв, 138зв, 142зв, 159зв, 170зв, 189зв чисті.

Аркуш 115 зберігся частково .

Оправа картонна .

Рукопис це підручник, яким користувалися студенти-теологи Ужгородської греко-католицької семінарії, автор якого Іван Клемпуш. У міжвоєнний період рукопис належав культурному товариству «Просвіта». З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19x 25 cm., 280 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 19x25 см, 280 аркушів, непронумеровані .

CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU / ТЕОЛОГІЯ

Sciere slavonă cu cerneală neagră. Fără coperți

Manuscrisul reprezintă însemnări a diferiți seminariști după cursul de teologie urmat la Seminarul de la Ujgorod.

A aparținut bibliotecii episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Без оправы .

Рукопис це записки різних семінаристів, слухачв курсів теології Ужгородської греко-католицької семінарії. Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19x 23 cm., 232 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 19x23 см, 232 аркуші, непронумеровані .

CATEHISM (TRACTATUS DE SACRAMENTIS) / КАТЕХИЗИС

Сcriere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul este format din însemnările a diferiți seminariști după cursul urmat la Seminarul de la Ujgorod.

A aparținut bibliotecii episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис це записки різних семінаристів, слухачів курсів теології Ужгородської греко-католицької семінарії. Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVII - XVIII²⁰⁵, dimensiuni 19x15,5 cm., 284 pagini, numerotate cu cifre arabe, fără început și sfârșit.

XVII-XVIII століття, розмір 19x15,5 см., 284 аркуші, нумерація арабськими цифрами, без початку і кінця .

ALEXANDRIA / АЛЕКСАНДРІЯ

Fila 1 începe cu «...иль. три роки розумлительх...»

Fila 9v: О смерти царя Филипа отца Александрова. (Despre moartea regelui Filip, tatăl lui Alexandru).

Fila 22: Приходь Марьдарие въ от Алексьаньдра з Македоний (Sosirea lui Mardarie de la Alexandru în Macedonia) ...

Sciere slavonă cu cerneală neagră. Inițiale negre și roșii.

Frontispicii negre la filele 13, 27, 38 v, 44, 80, 90, 186, 243.

Inițiale negre ornate la filele 3, 6, 172, 228, 262, 266, 273. File albe la: 24, 92, 198 – 199 – 200.

Coperți din lemn și piele distruse.

Manuscrisul a aparținut Episcopiei greco – catolice de Mukacevo. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Заголовні букви – червоним та чорним кольором .

Фронтисписи на аркушах 13, 27, 38зв, 44, 80, 90, 186, 243 чорного кольору .

Оргументовані заголовні букви на аркушах 3, 6, 172, 228, 262, 266, 273 чорним кольором . Аркуші 24, 92, 198 – 199 – 200 чисті .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою, дуже пошкоджена .

²⁰⁵ Manuscrisul a fost descris de Ivan Franko în „Carpatoruske pismenstvo XVII-XVIII vekov” (Scieri carpato-ruse în sec. XVII-XVIII), Lvov, 1900 și de către V. Hnatiuk în Caietele Asociației științifice „T. Ševcenko”, vol. X. și descris și publicat integral de către I. Dankevich în Anuarul științific „Prosvita”, Anul I, Ujgorod, 1922, p. 7-108.

Рукопис належав бібліотекці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 14,5x9,5 cm., 165 file, nenumerate, fără început și sfârșit.

XVIII століття, розмір 14,5x9,5 см, 165 аркушів, не пронумеровані, без початку і кінця .

CULEGERE DE CÂNTECE BISERICEȘTI ȘI PROFANE / ЗБІРНИК ЦЕРКОВНИХ ТА СВІТСЬКИХ ПІСЕНЬ

Fila 1: Пянь Архангелу Михаилу (Cântecul Arhanghelului Mihail).

Fila 2: Пянь Архистратигу Михаилу (Cântecul Arhistrategului Mihail)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 56.: "Stefan Wahanowski/ skribere ego" (A scris Ștefan Wahanowski).

Fila 70v: "Anno Domini 1751/ Stefan Dozdanski" (Anul Domnului Stefan Dozdanski)

Fila 76.: "Scribere Stefanus Wahanowski (Am scris eu Ștefan Wahanowski).

Fila 79.: „Stefan Wahanowski/ skribere ego" (A scris Ștefan Wahanowski).

Scriere slavonă cu caractere chirilice și latine. Inițiale roșii și negre.

Fără coperti.

Manuscrisul a fost copiat de Ștefan Wahanowski în 20 martie 1750 și probabil continuat sau completat de Stefan Dozdanski în 1751. În împrejurări necunoscute a ajuns în colecția Bibliotecii Episcopale, de unde în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Descrierea tuturor cântecelor și reproducerea cântecelor profane a fost făcută de M. Voznyak în articolul "Două cântece din a doua jumătate a sec. XVIII-lea în Caietele Asociației științifice „Taras Șevcenko”, vol. CXXXIII,

р.134-172.

Рукопис написаний латиною і кирилицею . Заголовні букви червоним і чорним чорнилом .

Без оправы .

Рукопис написаний Стефаном Вагановським 20 березня 1750 року і, ймовірно, доповнений або продовжений Стефаном Доздзанським у 1751 році. Невідомим способом попадає до бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Зміст всіх пісень та публікацію світських творів вперше подав М . Возняк у статті ”Два співанники половини й третьої четвертини XVIII ст.” (ЗНТШ, т. СХХХІІІ, стор. 134-172).

1732-1756, dimensiuni 20,5x33cm., 487 file, fără început și sfârșit.

1732-1756 роки, розмір 20,5x33 см, 487 аркушів, без початку і кінця .

CULEGERE DE COPII ALE DECRETTELOR ÎMPĂRĂTESEI ANNA ȘI ARHIEPISCOPULUI ORTODOX A KIEVULUI ȘI GALIȚIEI, RAFAEL ZABOROWSKI / ЗБІРНИК КОПІЙ УКАЗІВ ІМПЕРАТРИЦІ АННИ І РАФАЕЛЯ ЗАБОРОВСЬКОГО, ПРАВОСЛАВНОГО АРХІЄПІСКОПА КИЇВСЬКОГО ТА ГАЛИЦЬКОГО .

Sciere slavonă cu cerneală neagră. Ultimele 20 de file sunt fragmentare.

Manuscrisul începe cu o circulară a Arhiepiscopului Rafael din 20 aprilie 1732 și se sfârșește cu anul 1756.

Coperți din carton

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopale din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Рукопис написаний слов'янською мовою чорним чорнилом. Останні 20 аркушів збереглися частково .

Рукопис починається циркуляром архієпископа Рафаеля від 20 квітня 1732 року і закінчується 1756 роком .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Ужгородської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVIII, dimensiuni 17x20 cm., 69 file, nenumerotate.

XVIII століття, розмір 17x20 см, 69 аркушів, непронумеровані .

**DESPRE MOARTEA LUI PETRU CEL MARE, IMPERATORUL
RUSIEI. O SCURTĂ NUVELĂ/ О СМЕРТИ ПЕТРА ВЕЛИКОГО
ИМПЕРАТОРА РОС<ИИ.> КРАТКАЯ ПОВЕСТЬ(ПРО СМЕРТЬ
ИМПЕРАТОРА РОСІЇ ПЕТРА ВЕЛИКОГО. КОРОТКА ПОВІСТЬ)**

Fila 39: Си есть Погребение Слово (Acesta este Cuvântul de Însmormântare).

Fila: 57: Panegiricus Petro Primo Dei Gratia Totius Rossiae Imperator de de victis Svecis. (Panegeric pentru Petru I din Mila lui Dumnezeu, Împărat al tuturor Rusiilor, învingătorul suedezilor)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Ex libris Michaelis Stoniowski”

Fila 1: „Ex libris M David m.p”,

Fila 1: „Donatus per Ioannem Stephanovits Kiovia allatus” (Adusă de la Kiev, a fost donată de Ioan Stephanovits).

Scriere slavonă și latină cu cerneală neagră. Filele 41-41v, 90v, 95 sunt albe.

Coperți din carton cu colțare și cotor din piele.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo, de unde în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Manuscrisul este coligat cu cartea lui Theophane, *Lacrimaye Roxolanae, seu de obitu Petri Magni totius Russiae Imperatoris, Brevis naratio*, Revaliae, 1726, 60+V p²⁰⁶.

Півустав слов'янською та латинською мовами написаний чорним чорнилом. Аркуші 41-41зв, 90зв, 95 чисті .

²⁰⁶ Manuscrisul slavon a fost descris de către V. L. Mikitas, *Op.cit.*, p. 46-50.

Оправа картонна, на кутах та корінцю рукопису – обтягнуто шкірою .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Рукопис об'єднаний з книгою Теофана"Сльози Роксолани", Revaliae, 1726, 60+V p²⁰⁷ .

²⁰⁷ Manuscrisul slavon a fost descris de către V. L. Mikitas, *Op.cit.*, p. 46-50.

Sfârșitul sec. XVIII – începutul sec. XIX, dimensiuni 19x26 cm.
Lipsește partea I-a.

Partea a II-a are 97 file. Partea a III- a are 161 file..

Кінець XVIII – початок XIX століття, розмір 19x26 см. Перша частина відсутня. Друга частина має 97 аркушів. Третя частина – 161 аркуш .

**DISPUTA DINTRE ȘTIINȚA PRAVOSLAVNICĂ CATOLICĂ ȘI
PĂREREA PROTESTANȚILOR ÎN PRIVINȚA CĂ ADEVĂRUL
CREDINȚEI ȘI ȘTIINȚEI PRAVOSLAVO-CATOLICE SE MANIFESTĂ
PRIN TAINE / О СПОРЕ МЕЖДУ НАУКОЮ ЦЕРКВИ
ПРАВОСЛАВНО-КАТОЛИЧЕСКИЕ И МНЕНИЕМ
ПРОТЕСТАНТОВ НЕСОГЛАШАЮЩИХСЯ В НЕЙ ЖЕ ИСТИНА
ВЕРЫ И НАУКИ ПРАВОСЛАВНО-КАФОЛИЧЕСКАЯ О ТАЙНАХ
ПРИЛАГАЕТСЯ .**

Fila 1: O тайне Хрещения (Despre Taina Botezului).

Fila 3: O тайне Миропомазания (Despre Taina Miruirii)...

Sciere slavonă, cu cerneală neagră .

Fără coperti.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopale din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Без оправи .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 109, 182, 246.

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та квітковими мотивами зі слідами застібок .

Рукопис належав бібліотекці Ужгородської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVIII, dimensiuni 15x20cm, 219 file, nenumerate, fără început

XVIII століття, розмір 15x20 см, 219 аркушів, не пронумеровані, без початку .

MOLITVELNIC²⁰⁸ / МОЛИТОВНИК

Fila 1-8 La nașterea pruncului

Fila 8v-23v: Rânduiala Botezului

Fila 23v – 34: Rânduiala Cununie

Fila 34 v – 39 v: Cununie a doa

Fila 40 – 45: Rânduiala ispovedaniei

Fila 46 – 56: Rânduiala sfi<nți>re apei

Fila 56 v-60v Canon la eșire

Fila 60v-77v Rânduiala îngropărei

Fila 78-100v Rânduiala îngropărei coconilor mici

Fila 101-112v Canon la paști

Fila 113-156v Rânduiala sfântului maslu

Fila 157-184 Molitua la <na>șterea lui H<risto>s

Fila 184-191 Învățătură la prunci mici

Fila 192-198v Cazanie sufletului celu dreptu și păcătos

Fila 199v -207 Pashalia

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v: Într-un medalion cu cruce există inscripția „Iis <us> H<risto>s Nike 1785”

Fila 198 v: „Sfârșitul molitvenicului / Scrisam eu Pop Dionisă din Bozi<n>tă”

Sciere românească chirilică cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu

²⁰⁸ La Mikitas apare titlul „Însemnări teologice”, *Op.cit.*, p. 52.

cerneală roșie. Fila 191v – albă .

Coperți din carton.

Molitvelnicul a aparținut Episcopiei greco-catolice de Mukacevo, iar din anul 1949 Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав румунською кирилицею написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви -червона кіновар. Аркуш 191 зв. чистий .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотекці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul al XVIII-lea, dimensiuni 16x20, 27 file, nenumerotate.

XVIII століття, розмір 16x20 см, 27 аркушів, непронумеровані .

**PĂSCĂLIE SAU SPUNERE PENTRU FIEȘTE CE FELI DE LUCRU CE
VA VRE OMULU SĂ CAUTE ÎNTĂE SĂ ARUNCE UNU GRĂUNȚU DE
GRĂU DESUPRA ROATII CARE SĂ VEDE AICEA LA ÎNCEPUTU CU
NUMĂRULU APOI DACĂ VA STA GRĂUNȚULU SĂ CAUTE PRE CE
NUMĂRU VA STA PÂNĂ DE TRII ORI ÎNCEPUTULU NUMĂRULUI
FILOSOFESCU²⁰⁹ /ПАСХАЛІЯ**

Fila 10: Рождяльникъ луна луй септемврие (Zodiac luna lui septembrie
Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Szathmarino 24 octobris 1797”.

Coperta 2 interior.”De friguri să scrie pe pâne/ Abra, abravu, abrahu,
ale arăta la tohomere la/loi cu voia sa a trie zi în visă și frigurile/ au blăstămat și
să fie ieșite și de/ la robul lui Dumnezeu (Cutare) și să fie / de la dânsulu în
bezna mării în numele / tatălui (и прочь .)

Scriere românească chirilică cu cerneală neagră. Titlurile și majoritatea
inițialelor sunt cu cerneală roșie. Pe coperta 1 sunt desenate 7 cercuri
concentrice împărțite în câmpuri numerotate cu cifre chirilice.

Frontispiciu în culorile negru și roșu la fila 11. Fila 27este albă .

Manuscrisul a fost luat probabil în 24 octombrie 1797 din Satu Mare
pentru Biblioteca Episcopiei de Mukacevo. Din anul 1949 aparține Bibliotecii
Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав румунською кирилицею написаний чорним чорнилом.
Титули та майже всі заголовні букви -червона кіновар .

Фронтиспис на аркуші 1 чорими та червоними кольорами. Аркуш
27 чистий .

²⁰⁹ În Mikitas apare Triod. *Op.cit.* p. 52.

Рукопис, ймовірно, 24 жовтня 1797 року взятий із Сату Маре для бібліотеки Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1801, dimensiuni 12x19,5 cm, 104+8 file, numerotate cu cifre chirilice

1801 рік, розмір 12x19,5 см, 104+8 аркушів, пронумеровані кирилицею .

EDUCATOR PENTRU TINERI DESPRE BUNA PURTARE PRIN ISTORII ȘI SCURTE NUVELE/ ОТРОКОЛЮБЕЦ РУКОВОДЯЩ КО БЛАГОНРАВИЮ ЧРЕЗЪ ИСТОРИИ И КРАТКИЙ ПОВЕСТИ .

Fila 3: Предувящяние детям и родителямъ (Cuvânt de învățătură pentru copii și părinți).

Fila 30: Зенофон и Сократъ (Xenofon și Socrate)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Bibliothecae Ep<isco>palis Munkacsiensi” (Biblioteca Episcopală de Mukacevo).

Fila1v: Nicolaus Theodorovics / Par<ochus> Kereknyzensis / 15 septembris 1801”.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră.

Coperți din carton și piele, ornamentate.

Manuscrisul a intrat la o dată neprecizată în colecția Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo fiind luat de la Nicolae Theodorovics, paroh în Koritnyani (Kereknye), localitate din Ucraina Transcarpatică, care este în același timp și autor al manuscrisului. Din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Оправа картонна, обтягнута орнаментованою шкірою .

Рукопис попав до бібліотеки Мукачівської єпархії від священника з Коритнян (село на Закарпатті, Україна) Миколая Теодоровича (дата невідома,) який одночасно є і автором рукопису. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1810, dimensiuni 19x25, 68 file, nenumerate.

1810 рік, розмір 19x25 см, 68 аркушів, пронумеровані .

CULEGERE DE CÂNTECE BISERICESTI. CÂNTECE DE SĂRBĂTORI. / ПЕСНИ УРОЧИТИИ . ЗБІРНИК ЦЕРКОВНИХ ПІСЕНЬ .)

Fila 3-7v: Предходящие Предисловие (Înainte de predoslovie).

Fila 8: Песни заложению Храма, или новыя церкви (Cântece la punerea temeliei sau la o nouă biserică ...)

Fila 64: rugăciune în limba maghiară .

Fila 65: Más köszöntő ének (Un alt cântec de mulțumire)...

Scriere slavonă, latină și maghiară cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v.: început de model de cerere în limba maghiară având trecut anul 1815.

Filele 15v și 18 v sunt albe.

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo, iar din anul 1949 Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

На звороті першої кришки оправи є запис заяви угорською мовою, де видно дату "1815".

Аркуші 15 зв. та 18 зв. чисті .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотекці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1814, dimensiuni 12x18,5 cm., 98 file, nenumerate .

1814 рік, розмір 12x18,5 см, 98 аркушів, непронумеровані .

**CARTE DE CÂNTECE BISERICESTI... / КНИГА ПЕНЯ
ЦЕРКОВНОГО ... КНИГА ЦЕРКОВНИХ ПІСЕНЬ)**

Sciere slavonă cu cerneală neagră. Filele 50-50v sunt albe.

Manuscrisul cuprinde rânduiala slujbelor bisericești și sărbătorilor legale cu toate irmoasele și catafasiile.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo de unde în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .Аркуші 50-50 зв. чисті .

Рукопис включає в себе правила проведення богослужіння, всі законні свята, катафісти та ірмоси .

Рукопис належав бібліотекці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XIX, dimensiuni 19x24 cm, 369 file, numerotate, începe cu pagina 427

XIX століття, розмір 19x24 см, 369 аркушів, пронумеровані, починається з аркуша 427.

**CUVINTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ / ПОУЧИТЕЛЬНА СЛОВА
(ПОВЧАЛЬНІ СЛОВА)**

Fila 429: Поученія и суть и велику чотыредесятницу (Învățătura și înțelesul Postului Mare).

Sciere sârbească cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul cuprinde cuvintele de învățătură întocmite și propovăduite de Episcopul Ilie Miniatul Kefalonianul.

Manuscrisul a aparținut Episcopiei de Mukacevo, iar din anul 1949 Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав сербською мовою написаний чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис включає в себе повчальні слова, складені і проповідані єпископом Іллею Мінеатом Кефалонським (Ilie Miniati Kefalonianul).

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1731, dimensiuni 15x 21cm., 153 file, nenumerotate, fără început.

1731 рік, розмір 15x21 см, 153 аркуші, непронумеровані, без початку .

CAZANIE/ КАЗАНИЕ/ КАЗАННЯ)

Fila 1 începe cu „... я чого умастиль еси члеомъ главу мою...”

Fila 5-10v: Казание на Стрятіє Господне(Cazanie la Intrarea Domnului)...

Fila 21v. Казание на Воскресеніє Христво (Cazanie la Învierea Domnului).

Fila 37: Казание в неделю вторую Посошествіѣ Святого Духа (Cazanie în săptămâna a doua a Coborârii Duhului Sfânt).

Fila 96v: Казание на Святыхъ Верховныхъ Апостоль Петра и Павла (Cazanie de Sfinții Apostoli Petru și Pavel).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 153v: „Рабъ Божій іерей Іоанъ Ременинскій ї пароху/ Вышнии Рибницьки списа сїю книгу рекомую / Ключъ за свое здравя и/ за /отпущение гряхов, а где... сяомылиль отци чесный непроклинайте але благо/словите/ дан вы будете и отримате от г < оспо > да Б<ог>а бл<а>гословение и отпущение гриховъ, списася прихоть/ ст<а>рья востучныя ц<е>ркви сошествыя с<вя>того Д<у>ха / на наши слуга и Б<ог>а отца /недостойный року Б<о>жого 1731 , м<и>сиця марта, 3 (Robul lui Dumnezeu, iereul Ioan Remeninskii și paroh în Vișni Rebnițkii, a scris această carte numită Cheia pentru sănătatea și pentru mântuirea păcatelor, iar dacă.....care va îndrăzni preacinstiți părinți nu-i blestemați ci blagosloviți, pentru că și voi veți primi de la Dumnezeu blagoslovenia și iertarea păcatelor care vor fi șterse de către biserica grecească și nouă slugilor Tatălui Ceresc când va veni Domnul pe pământ. Nevrednicul de mine, anul Domnului 1731, luna

martie, 3”.

Fila 153-154: Сія книга рекомая/ Ключь надлежить до Іоанна/ Ярчич/ Пароха Сарторчанського (Această carte numită Cheia aparține lui Ioan Iarchich, preot în Sartor, 1780).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră .

Coperți din carton și hârtie.

Manuscrisul aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Оправа картонна та паперова .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1805, dimensiuni 20x28 cm., 202 file, numerotate +3 pagini nenumerate.

1805 рік, розмір 20x28 см, 202 аркуші пронумеровані + 3 аркуші неpronумеровані .

TEOLOGIA PASTORALICEASCĂ / CARE CUPRINDE ÎN SENE ÎNVĂȚĂTU/RA DESPRE DĂTORIILE PĂSTORIULUI CELUI SUFLETESC SPRE OILE SALE CELE SUFLETEȘTI, CARE LE ARE EL DE PLINIT LOR, PRIN ÎNVĂȚĂTURA, PILDĂ, ȘI SLUJIRE DUMNEZEEȘTIOR TAINE CA FERICIRE / CE ADEVĂRATĂ SĂ O DOBÂNDIASCĂ / SCRISĂ ÎN UNGVAR / AN: 1805 / PRIN / MINE SMERITUL UCENIC / VASILIE VOLOSAN / ALUMN C<INSTITULUI> SEM<INAR> UNG<VAR> ȘI TEOLOG AN III / ТЕОЛОГІЯ ПАСТІРСЬКА

Fila 2-54: Introducere. S< fânta> Teologie Pastoralicească. Pronie și grije a lui D<umne>zău despre neamul ominesk.

Fila 54-87: Parte I despre dătorie preutului de a învățare poporul său în cele Du<mneze>ești ce să țin de Religie.

Fila 88 -106. Parte a II – a De dătorie preotului a slujire credincioșilor săi sf<in>tele Taine și cele ce să apropiă de Taine sau e împreunate cu Tainele.

Fila 107- 203: Parte a III – a De dătorie Preutului di a să purtare bine.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: „Illatum Bibliothecae Lycei Unghvariensi die 1 iunii 1843”
(Adusă la biblioteca Liceului din Ungvar în ziua de 1 iunie 1843).

Fila. 87:”Finis pro I semestri die 8 mai 1805”

Fila 202:” Sfârșit și lui D<um>n<e>zău mărire 2 Augusti Anno 1805

Fila 202 v: Formularele pentru protocoalele botezaților, căsătoriților și morților (l. latină)

Iosif al doilea (l. latină)

Sciere românească chirilică cu cerneală neagră .

Coperți din carton și hârtie.

Manuscrisul a intrat în anul 1843 în proprietatea bibliotecii Seminarului greco – catolic din Ujgorod, iar din anul 1949 în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав румунською кирилицею написаний чорним чорнилом .

Оправа картонна та паперова .

Рукопис в 1843 році попадає до бібліотеки Ужгородської греко-католицької семінарії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1803, dimensiuni 19x25,5 cm., 179 (124+55) file, nenumerate.

1803 рік, розмір 19x25,5 см, 179 (124+55) аркушів, пронумеровані .

**ISTORIA BĂSĂRICĂSĂ / SCRISĂ ÎN UNGHVAR / ÎN ANUL 1803 /
PRIN / VASILIE VOLOSAN M.P. / CLERICUL C<INSTITULUI>
SEMINARU. / SUNT PASAGII DIN VASILIE KÖVARI, PROF<ESOR>
A / DREPTULUI CAN<ONIC> ȘI A IST<ORIEI> BĂSĂRICĂȘTI<
ЦЕРКОВНА ІСТОРІЯ, НАПИСАНА В УЖГОРОДІ В 1803 році
ВАСИЛЬОМ ВОЛОШАНОМ**

Coligat cu: INTRODUCERE ÎN TEOLOGIA DOGMATICEASCĂ .

Fila 2 – 4 v: Introducere în Istorie băsericească

Fila 5 – 45: Perioada 1 a Istoriei băsericești de la nașterea lui H<ri>stos până la pacea prin Constantin cel Mare Băserici<i> adusă de la anul lui H<risto>s 1, până la anul 313.

Fila 47 – 98 v: Perioada Treile din Istoria Ecleziastică de la Carol cel Mare până la începutul dezbinării<ei> cea mare a începutului său de la anul 800 până la anul 1378.

Fila 100 -126 > Perioada al IV de la deznădăruire cea mare a Apusului, adică de la anul 1378 până la vremea noastră 1803.

Fila 127 – 179 v: Introducere în Teologie Dogmatică. Însemnare Teologiei.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: "Illatum in Bibliothecam Lycei Unghvariensis die 1 iunii 1843"
(A fost adusă la Biblioteca Liceului din Ujgorod în ziua de 1 iunie 1843).

Fila 47: "Primi semestri, mai anni 1803.

Anno 1802/3 „Primul semestru, mai, anul 1803. Anul 1802/3”

Fila 98 v: "Finis pro semestri primo 1803 diae sabbato 7 mai. 13 zile”

(Am terminat pentru primul semestru în ziua de sâmbăta 7 mai, 1803. 13 zile)

Fila 126: „Finis Historiae Ecclesiasticae Periodi 3 et 4 die 18 mensis iulii 1803. Sub B<asilius> K<övari>. Sfârșitul Istoriei Ecleeziastice. Perioadele 3 și 4, ziua 18, luna iulie 1803. Sub Vasile Kövari).

Sciere mixtă chirilică și latină (se folosesc frecvent literele d, e, m, a, v, n, f, din alfabetul latin) cu cerneală neagră. Filele 46, 99 v, 126 v albe.

Coperta este din pergament și carton. Pergamentul folosit reprezintă două pagini dintr-un vechi codice slavon.

Manuscrisul a intrat în colecțiile bibliotecii episcopale din Mukacevo în iulie 1843 iar din anul 1949 în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Рукопис кирилицею та латинською мовою(у тексті часто використовуються букви латинського алфавіту - d, e, m, a, v, n, f) написаний чорним чорнилом. Аркуші 46, 99 зв, 126 чисті .

Оправа картонна та з пергаменту. Для написання рукопису було використано два листа пергаменту зі старого слов'янського кодексу .

Рукопис надійшов до бібліотеки Мукачівської єпархії у липні 1843 року. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Рукопис об'єднаний зі "Вступом до догматичної теології" (55 аркушів .)

1803, dimensiuni 19,5x25,5 cm., 134 file (cartea II) + 48 p. (cartea III), numerotate.

1803 рік, розмір 19x25,5 см, 134 аркуші (том II) + 48 аркушів (том III ,)пронумеровані .

TRACTAT / DIN / TEOLOGIE DOGMATICĂ / CĂRȚI A DOUA ȘI A TREIE / SCRIS PRIN MINE / VASILIE VOLOSAN / CLERICUL C<INSTITULUI> SEMINARIUȘULUI DIN UNGVAR / ȘI TEOLOG ÎN ANUL DINTÂI LA ȘCOLI. TEOLOGHICEȘTI ÎN CETATE UNGULUI / ÎN ANUL DELA MĂNTUIRE 1803/ КНИГА ДОГМАТИЧНОЇ ТЕОЛОГІЇ

Fila 3: Cartea a doua din Teologia Dogmatica despre Mesie.

Fila 85: Cap.54. Despre Înviere lui Hristos.

Fila 121v: Index Libri secundi

Fila 1: Carte a III- e, cap. I- um. Despre Dumnezeu Dătătorul Fericirii.

Fila 44: Scara cărții a III-a. Despre Dumnezeul Învățătorul Fericirii.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila1: „Illatum Bibliothecae Lycei Unghvariensis die iunii 1843. (A fost adus la Biblioteca Seminarului din Ujgorod în iunie 1843).

Fila 44: (cartea 3): ”Finis T<eologiae> Dogmaticae Libri 3ⁱⁱ die 6^a augusti 1803.

Sub D<omnu>l E<lias> Vultur. (Am sfârșit Teologia Dogmatică, cartea a III-a în 6 august, 1803).

Fila 132 v: „Finis pro semestri primo ex Th<eologia> Dog<maticae> libri 2, 14 martyi 1805 (Am încheiat pentru primul trimestru din Teologia Dogmatică cartea a II-a, 14 martie, 1805).

Sciere românească chirilică de tranziție (apar și litere latine în cuvinte) de culoare neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei de Mukacevo din anul 1843 iar din anul 1949, aparține de Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Рукопис перехідною румунською кирилицею (в деяких словах з'являються латинські букви) написаний чорним чорнилом.

Оправа картонна.

Рукопис надійшов до бібліотеки Мукачівської єпархії у 1843 році. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1801 , dimensiuni 17x20,5 cm., 23 file , nenumerate

1801 рік, розмір 17x20,5 см, 23 аркуші , пронумеровані .

PĂSCĂLIE SAU SPUNERE PENTRU CEVA ÎNDREPTARE SAU PRĂBĂLUȘAT ÎNSĂ VOIA LUI D<U>MNEZĂU NU POATE NIME ȘTI, DARĂ ÎNTĂE SĂ O ARUNCE UN GRĂUȚ DE GRĂU ȘI SĂ CAUTE PRE CE NUMĂ VA CĂDE PĂNĂ DE TRII ORI ȘI VA VEDEA CUM UI VA SPUNE./ ПАСКАЛІЯ

Fila 7v-19v: Рожделникъ пентру наштеря омулуй (Zodiac pentru nașterea omului).

Fila 20: Arătare pentru ceasurile zilei și a nopții.

Fila 21v-22: Numele Domnului Nostru Isus Hristos

Fila 23: Cuvintele care le-au grăit Hristos pre cruce.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 20 v: Anulu D<o>mnului 1800, mai, 25.

Coperta 1v: cruce încadrată de un vrej decorativ având la bază un suport sub care este scris „1801”.

Scriere chirilică românească cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu roșu.

Frontispicii roșii și negre la fila 2. și 8 v. Pe fila 1v sunt cele 6 cercuri concentrice împărțite în câmpuri numerotate cu cifre chirilice. Fila 22 este albă .

Manuscrisul foarte asemănător cu cel din anul 1799 a fost scris probabil tot la Satu Mare de unde a ajuns în Biblioteca episcopală din Ujgorod, iar din anul 1949 la Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

На звороті першої кришки оправи є крест у рамці обвитий декоративною зеленню, на підніжжі – дата ”1801”.

Рукопис румунською кирилицею написаний чорним чорнилом .
Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Фронтисписи на аркушах 2 та 8 зв. чорного та червоного кольорів. На звороті аркушу 1 шість концентричних кругів, поділених на поля, пронумеровані кирилицею. Аркуш 22 чистий .

Рукопис дуже подібний до рукопису 1799 року, ймовірно, написаний у Сату Маре, звідки надійшов до бібліотеки Мукачівської єпархії у 1843 році. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1785 - 1786, dimensiuni 20,5x 25 cm., 453 file, numerotate + 12 file nenumerate.

1785-1786 роки, розмір 20,5x25 см, 453 аркуші ,пронумеровані+12 непронумеровані .

TEOLOGIE DOGMATICĂ ȘI MORALICEASCĂ DESPRE CE TREBUIE FĂCUT PENTRU SLAVA LUI DUMNEZEU, PENTRU TINE ȘI PENTRU CEI APROPIAȚI/ БОГОСЛОВИЕ ДОГМАТО НРАВНОЕ/ О ДОЛЖНОСТЕЛЬ ЯЖЕ ВО БОГУ ВО СЛАВЫ САМОЮ И ВО/ БЛИЖНЕМУ” (ДОГМАТИЧНЕ ПОВЧАЛЬНЕ БОГОСЛІВ’Я)...

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul reprezintă o copie după cursul pe care profesorul M. Bradach l-a ținut în perioada 1785 – 1786 la Seminarul de la Ujgorod și s-a aflat în biblioteca instituției. Din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Рукопис слов’янською мовою написаний чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис представляє копію курсу лекцій Михайла Брадача, який викладав в Ужгородській семінарії в 1785-1786 роках і знаходився в бібліотеці закладу. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1793 – 1795, dimensiuni 20x33 cm., 219 file, numerotate.

1793-1795 роки, розмір 20x33 см, 219 аркушів ,пронумеровані .

**SINOPSIS GRAVAMINUM CLERI POPULIQUE/ GRAECO CATOLICI
DIOECESOS MUNCACSI/ENSIS CONTRA ET ADVERSUS
NONNULLOS DE CLERO POPULOQUE ROMANO CHATOLICO
DIO/ECESIUM AGRIENSIS ET ROSNAVIENSIS. (CULEGERE ALE
PLÂNGERILOR CLERULUI ȘI ALE POPULAȚIEI GRECO-
CATOLICE DIN EPISCOPIA DE MUKACEVO ÎMPOTRIVA
CLERULUI ȘI POPULAȚIEI ROMANO-CATOLICE DIN DIECEZELE
AGRIA ȘI ROSNAVA). / ЗБІРНИК СКАРГ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО
КЛИРУ ТА НАСЕЛЕННЯ МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ПРОТИ**

Limba latină cu cerneală neagră .

Coperți din carton și cotorul din piele.

Manuscrisul a aparținut Episcopiei greco – catolice din Mukacevo, iar din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Рукопис написаний латинською та слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна, корінець шкіряний .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 20x32 cm., 224 file, numerotate cu cifre arabe în epoca contemporană .

XVI століття, розмір 20x32 см., 224 аркуші , пронумеровані в сучасну епоху арабським цифрами .

MINEI PE LUNA APRILIE. / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ

Fila 1: М<е>с<я>ца априль имат дні 31, день имат час 13, а ношть 11 въ 1 дни Пряподобной Матере нашей Марїи Египтянии (Luna aprilie are 31 de zile, ziua are 13 ore, iar noaptea 11. În ziua 1 Preacuvioasa Maica Noastră Maria Egipteanca).

Urmează slujbele și viețile sfinților din luna aprilie.

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v: Ex libris”Bibliotheca Monasteri P.P Basilianorum Cerneca Hora of. Post. Rosvegovo ad Mukacevo”.

Fila 1: „Добромилського монастири” (Mănăstirea de la Dobromil).

Fila 224 v:”Сея книга рекомая Минея. Слава Господоу Богу въ Троице ди кому давшему зачало и по/зачалия конецъ. Аминь. Раба Божии малоумный Гаврїиль” (Această carte se numește Minei. Slavă Domnului Dumnezeu în Treime care a dat sfârșitul și începutul. Amin. Robul lui Dumnezeu, umilul Gavril).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră .

Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Inițiale ornate la filele 152, 159.

Filigranele hârtiei sunt reprezentate de un mistreț și un topor având în cap o semilună, aparținând, primul morii de hârtie de la Schweidwitz , Silezia, iar al doilea morilor de hârtie de la Krzeszowice și Tenczynek, localități situate lângă Cracovia²¹⁰ .

Coperți din lemn și piele cu motive florale și geometrice.

²¹⁰ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX și XXXII.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii din Dobromil de unde, odată cu desființarea unor mănăstiri în timpul lui Iosif al II-lea, ajunge la mănăstirea Sfântul Nicolae din Mukacevo. În anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом .

Титули та заголовні букви - червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 152, 159.

Водяні знаки паперу – кабан який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) та сокиру, над якою є півмісяць, який вказує на походження паперу з паперових млинів Кржесовіце та Тенцінек (Krzeszowice și Tenczynek) неподалік від Кракова .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та квітковими мотивами .

Рукопис належав монастирю села Доброміл, звідки, після розпущення монастиря під час правління Йосифа II , був переданий до монастиря Святого Миколая у Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI²¹¹, dimensiuni 21,5x 32, 5 cm., 275 file, numerotate cu cifre arabe contemporane.

XVI століття, розмір 21,5x32,5 см, 275 аркушів, пронумеровані в сучасну епоху арабським цифрами.

MINEI PE LUNA AUGUST / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ

Fila 1: М<е>с<я>ца августъ Святыхъ 7 Мученикъ Макавей и Оучителя ихъ Нлеазара и Материхъ Соломонїи. (Luna august în 1 Sfinții 7 Mucenici Macabei și învățătorul lor Eliazar și mama lor Solomonia).

Fila 145: М<е>с<я>ца тогожъ 12 Святыхъ Мученикъ Фотїа и Аникїа и Пребодобнаго Отца нашего Максима Исповядника. (Luna aceeași 12 Sfinții Mucenici Fotie și Anichit și a preacuviosului Părintelui nostru Maxim Mărturisitorul).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta I v: Ex libris "Bibliotheca Monasteri P.P. Basilianorum Cerneca Hora of. Post. Rosvegovo ad Mukacevo"

Fila 1: "С<вята> обители гори Чернекъ Ч<ин> С<вятого> В<асилия> В<еликого> (Mănăstirea de la Cernecha al Ordinului Sfântul Vasile cel Mare).

Fila 275: Însemnare fragmentară "Слава свяршителю" (Slavă ziditorului).

Coperta 2v: „Помяни Господи душа рабъ своихъ иеромонахъ Феодосїи” (Pomeniște Doamne sufletul robului său ieromonahul Feodosie).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile de culoare roșie. Fila 275 este fragmentară. Frontispiciu la fila 1. Inițiale ornate la fila 70, 71, 73, 174, 175, 176, 219, 235, 237, 236.

²¹¹ Mikitas îl datează în sec. XVII, *Op.cit.*, p. 29.

Filigranele hârtiei sunt o potcoavă cu o cruce în mijloc într-un scut și trei săgeți într-un scut. Primul aparține morii de hârtie de la Grembienice (Polonia), al doilea unei mori de hârtie italiene și sunt folosite în secolul al XVI-lea²¹².

Coperțile din lemn și piele cu ornamente geometrice și florale, cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii de la Mukacevo de unde în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули - червона кіновар. Аркуш 275 зберігся частково .

Фронтисписи на аркушах 1. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 70, 71, 73, 174, 175, 176, 219, 235, 237, 236.

Водяні знаки паперу – підкова з хрестом в щиті, що вказує на походження з паперових млинів в Грембеніцє (Польща) та три стріли в щиті, який вказує на походження з паперових млинів Італії і датують його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та квітковими мотивами зі слідами застібок .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

²¹² Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX.

Secolul XVI²¹³, dimensiuni 20x32 cm., 288 file, numerotate cu cifre arabe în epoca contemporană .

XVI століття, розмір 20x32 см, 288 аркушів , пронумеровані в сучасну епоху арабським цифрами .

MINEI PE LUNA IUNIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ

Fila 1: М<e>с<я>ць іунїи имѣи днїи 30 во 14 дни Святого Мученика Юстина Философа (Luna iunie are 30 de zile În ziua 14 Sfântul Mucenic Iustin Filosoful).

Fila 25: М<e>с<я>ца тогож 4 Святого Предподобнаго Отца нашего Митрофана (Aceași lună în 5 Sfântul Precuviosul Părintele Nostru Mitrofan).

Fila 207: М<e>с<я>ца тогож 23 Святыя Мученица Агрипины (Aceași lună în 5 Sfânta Mucenică Agripina).

Mineiul cuprinde toate slujbele și viețile sfinților din luna iunie.

Fila 16: Însemnare cu caracter religios

Însemnări / Виноски / Notes

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Inițiale ornate la filele 218, 219, 263, 264. Primele 2 file sunt scrise de o altă mână .

Filigranul hârtiei este un mistreț ceea ce indică proveniența de la moara din Schweidnitz (Silezia) și datarea în sec. XVI-lea²¹⁴ .

Coperți din lemn și piele ornamentate cu motive geometrice și florale.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, iar în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви -червона кіновар .

²¹³ Mikitas , *Op.cit.*, p. 29.

²¹⁴ Al. Mareș,*Op.cit.* p. XXIX

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 218, 219, 263, 264. Перші два аркуші написані іншим почерком .

Водяний знак паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та квітковими мотивами .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI²¹⁵, dimensiuni 20x32 cm., 368 file, numerotate cu cifre arabe în epoca contemporană .

XVI століття, розмір 20x32 см, 368 аркушів , пронумеровані в сучасну епоху арабським цифрами .

MINEI PE LUNA IULIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ЛИПЕНЬ

Fila 1: М<e>с<я>ца іюля въ 1 дним Святых Чудотворецъ Бесребрьникъ Космы и Демїана иже въ Римя Пострадавших (Luna iulie în ziua 1 a Sfinților și făcătorilor de minuni Fără de Arginți, Cozma și Damian care au devenit mucenici la Roma).

Fila 253: М<e>с<я>ца тогож 22 Свѣтѣ Марѣ Магдалини и Свѣтѣ Священно Мученика Фоки (Aceași lună în 22 Sfânta Maria Magdalena și Sfințirea Sfântului Mucenic Foca).

Mineiul cuprinde toate sărbătorile și viețile sfinților din luna iulie.

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v: Ex libris "Bibliotheca Monasteri P.P. Basilianorum Cerneca Hora of. Post. Rosvegovo ad Mukacevo".

Fila 254 v: „Слава Боугу съвршителю давшомоу зачало и позачаля конецъ сей книзя. Амин. Амин. Искончана бы стыся книга малоу от ными много грѣшными рабом Божию Андреемъ” (Slavă lui Dumnezeu Creatorul care a dat începutul și sfârșitul acestei cărți. Amin. Amin. S-a terminat această carte de către el multgreșitul rob al lui Dumnezeu Andrei).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Inițiale ornate la fila 44, 45. Fila 320 este albă .

Filigranul hârtiei, este un mistreț aparținând morii de hârtie din Schweidnitz (Silezia) datând manuscrisul în sec. al XVI-lea²¹⁶ .

²¹⁵ Mikitas îl datează în secolul al XVII *Op.cit.*, p. 28.

²¹⁶ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX.

Coperți din lemn și piele ornamentate cu motive geometrice și florale.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo iar în anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 44, 45. Аркуш 320 чистий .

Водяний знак паперу – кабан ,який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та квітковими мотивами .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI, dimensiuni 17x28,5 cm., 75 file, numerotate cu cifre arabe contemporane, fără început și sfârșit,

XVI століття, розмір 17x28,5 см, 72 аркуші, пронумеровані в сучасну епоху арабським цифрами, без початку і кінця.

MINEI PE LUNA SEPTEMBRIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

Fila 1 începe cu „...рабы съ зывляштемь...”

Fila 4: М<e>с<я>ца тогож 14 въ Здвижение Чистнаго Креста (Aceași lună în 14 Înălțarea Cinstitei Cruci).

Fila 75v: М<e>с<я>ца тогож 26 Прядставление Святого Апостола Евангелиста Ионна Богослова (Aceași lună în 26 Mutarea Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan de Dumnezeu Cuvântătorul).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 27 v: „Сия книга Священного ерїя/ Адама Полонского/ купиль ей за три золотых/ от Поповича Бенятинского Федора” (Aceaștă carte a sfințitului preot Adam din Polonsk/ a cumpărat-o cu trei zloți de la Popovici Fedor din Beneat).

Fila 74: Însemnare cu conținut religios.

Scriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Filele 36, 37 și 38 sunt rupte păstrându-se doar mici fragmente.

Sunt trei filigrane, o stemă, o cruce într-un scut cu coroană, două cruci într-un scut cu coroană. Ultimele două tipuri aparțin morii de hârtie de Pradnik Czervony de lângă Cracovia²¹⁷.

Coperți din lemn și piele distruse, rămânând doar blatul de lemn.

Cartea a aparținut mănăstirii bazilitane din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în proprietatea Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом.

²¹⁷ Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXI.

Титули та заголовні букви - червона кіновар. Аркуші 36, 37 та 38 порвані, збереглися лише шматочки .

Водяні знаки паперу – герб, хрест з короною в щиті та два хрести з короною в щиті . Останні два знаки вказують на походження паперу з паперових млинів з Червоного Прадніка, поблизу Кракова і датують його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, була обтягнута шкірою, яка зовсім пошкоджена .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Secolul XVI²¹⁸, dimensiuni 20,5x 31 cm , 142 file, numerotate cu cifre arabe.

XVI століття, розмір 20,5х31 см, 142 аркуші , пронумеровані арабським цифрами .

MINEI PE LUNA APRILIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ

Fila 1: М<e>с<я>ца апріліа въ 1 дни Преподобныя Метере Нашея Марїа Египтянне (Luna aprilie în ziua 1 Preacuvioasa Maica Noastră Maria Egipteanca).

Fila 83: М<e>с<я>ца тогож 21 Святый Священно Мученика Януарїа и дружины его и Святого Священно Мученика Феодора иже въ Пергїи (Aceași lună 21 Sfântul Sfințit Mucenic Ianuarie și cei împreună cu el și Sfântul Sfințit Mucenic Teodor de asemenea din Perga).

Fila 141: М<e>с<я>ца тогож 27 Святого Священно Мученика Симеона Сродника Господня (Aceași lună 25 Sfântul Sfințit Mucenic Simeon, ruda Domnului).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră, Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Filigranul hârtiei este o cruce cu două traverse arătând proveniența de la moara de hârtie din Pradnik Czervony de lângă Cracovia²¹⁹ .

Coperți din lemn și piele ornamentate cu motive geometrice și florale, distruse în cea mai mare parte.

Manuscrisul a aparținut Mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, iar în anul 1949 a intrat în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

²¹⁸ Mikitas îl datează în sec. XVII. *Op.cit.*, p. 28.

²¹⁹ Al. Mareș. *Op. cit.*, p. XXXI.

Водяний знак паперу – хрест з двома променями, вказує на походження паперу з паперових млинів з Червоного Прадніка, поблизу Кракова і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута дуже пошкодженою шкірою з геометричними та квітковими мотивами .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Святого Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI²²⁰, dimensiuni 18x29,5 cm., 424 file, numerotate cu cifre arabe.

XVI століття, розмір 18x29,5 см, 424 аркуші, пронумеровані арабським цифрами.

MINEI PE SEPTEMBRIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

Fila 1: М<е>с<я>ць септеврїи въ 1 днь Начаток Индикту сиреч Новомоу Ляту и Памет Святого Отца Нашего Симеона Стыльпнника (Luna septembrie în ziua 1 Începutul Indictionului Noului An și Amintirea Sfântului Părinte al Nostru Simion Stâlpmnicul).

Fila 27: М<е>с<я>ць септеврїи 8 Рождество Богородици (Luna septembrie 8 Nașterea Maicii Domnului).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v: „Ex libris „Bibliotheca Monasteri P.P. Basilianorum Cerneca Hora of. Post. Rosvegovo ad Mukacevo”.

Fila.61: Încercări de condei

Fila.71: Însemnare cu caracter religios în limba latină .

Fila 213v-214: Însemnare cu caracter religios în limba latină .

Fila. 224: Însemnare cu caracter religios în limba slavonă .

Fila 240: filă albă cu o însemnare cu caracter religios în limba slavonă .

Scrierea slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Filigranul hârtiei este un vultur bicefal și aparține, probabil, morii de hârtie din Kempton, Bavaria și datează manuscrisul în sec. al XVI-lea²²¹ .

Coperți din lemn și piele, ornamentate cu motive florale și o cruce aurită în mijloc, prezentând urme de încuietori.

²²⁰ Cf. Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXX.

²²¹ Mikitas datează manuscrisul în sec. XVII, *Op.cit.* p. 29.

Manuscrisul a aparținut Mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, iar în anul 1949 a intrat în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Водяний знак паперу – двоголовий орел, що вказує на походження паперу з паперових млинів Кемптен (Баварія) і датує його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з квітковими мотивами, посередині позолочений тиснений хрест, зі слідами застібок .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Святого Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI, dimensiuni 20x29,5 cm., 150+6 file, nenumerate, fără început și sfârșit.

XVI століття, розмір 20x29,5 см, 150+6 аркуші ,непронумеровані, без початку і кінця .

APOSTOL / АПОСТОЛ

Fila 1 începe cu „... и отпусти...”.

Fila 3v: Сказаніє Іоаннову Посланію Перьвом (Spunere despre Epistola Întâia al lui Ioan).

Fila 130: К євреиом Послание Святого Апостола Павла (Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v: „Сей Апостол з церкви в Бенятинии парохия Подгород для василианской библиотеки подарував о. Иван Ханатин. М. Березний. 6. XII-1933”. (Acest Apostol din biserica din Beniatin, parohia Podhorod, a fost dăruit pentru Biblioteca bazilicană de către preotul Ivan Hanatin, Malii Berezni, 5 XII 1933).

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. Frontispicii roșii și negre la filele 20, 25, 35, 40, 50, 55, 60, 70, 75, 90, 120, 135.

Inițiale ornate la filele 30, 35, 70, 80, 101, 115v. Ultimele 6 file aparțin unui alt manuscris.

Filigranele hârtiei sunt de trei feluri: mistreț (Schweidnitz), vultur și vultur cu două capete (proveniență germană, Kempten?)²²² .

Se păstrează coperta din lemn și un fragment de încuietoare.

Manuscrisul a aparținut bisericii din Beniatin, parohia Podhorod, fiind dăruită pentru biblioteca mănăstirii Sfântul Nicolae de la Mukacevo de către

²²² Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXIX-XXX.

preotul Ivan Hanatin din satul Malii Bereznii în data de 6.12.1933, iar în anul 1949 a intrat în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Фронтисписи на аркушах 20, 25, 35, 40, 50, 55, 60, 70, 75, 90, 120, 135 чорного та червоного кольорів .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 30, 35, 70, 80, 101, 115зв .Останні шість аркушів належать до іншого рукопису .

Водяні знаки паперу – кабан , який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz), орел та двоголовий орел, що вказує на походження паперу з паперових млинів Німеччини (ймовірно Кемптен (Баварія) і датують його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, з фрагментом застіжки .

Рукопис належав монастирю села Бенятин парафії Підгород і 6 грудня 1933 року був подарований бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві священником Іваном Ханатин із села Малий Березний. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI²²³, dimensiuni 20,5x30 cm., 569 file, numerotate cu cifre arabe.

XVI століття, розмір 20,5x30 см, 569 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами.

MINEI PE LUNA DECEMBRIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ

Fila 1: М<e>с<я>ца декеврїа 1 дни Святого Пророка Наоума (Luna decembrie ziua 1 a Sfântului Proroc Naum).

Fila 67: М<e>с<я>ца тогож 6 иже въ Святых Отца Нашего Николы (Aceași lună în 6 Sfântul Părinte al Nostru Nicolae).

Fila 141: М<e>с<я>ца тогож 11 Предбодобного Отца Нашего Данила Стълпника (Aceeși lună 11 Preacuviosul Păintele Nostru Danil Stâlpnicul).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 267: Însemnare cu conținut religios

Fila. 454: Însemnare cu conținut religios

Fila 455: Însemnare cu conținut religios

Pag. 456: Însemnare cu conținut religios

Fila 457: Însemnare cu conținut religios

Fila 569: „Слава богу совършителю давшомъ зачало и конец се книга. Слава Богу совършителю давшому зачало и конец сей книги. (Slavă lui Dumnezeu creatorul începutului și sfârșitului acestei cărți. Slavă lui Dumnezeu creatorul începutului și sfârșitului acestei cărți).

Соперта 2v: [...] при року Божїа 1591, Игнатко Поповичъ Слуга поволный и робный книжный (În anul Domnului 1591 Ignatko Popovici, slujitorul credincios și rob al cărții).

²²³ Mikitas îl datează în sec. al XVII-lea, *Op.cit.*, II, p. 29.

Sciere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie. Frontispiciu de culoare roșie la pagina 1. Inițiale ornate la filele 43v, 45, 68, 71, 72, 74, 168, 169, 305, 453, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 483. Paginile 563-564 sunt albe. Fila 183 este completată în proporție de 30% ulterior și rescrisă .

Filigranul hârtiei este reprezentat de un topor având în cap o semilună²²⁴ (morile de la Krzeszowice și Tenczynek, de lângă Cracovia), o floare de crin²²⁵ (moara de la Balice, Polonia) și un scut având în interior un leu ridicat pe picioarele din spate, iar în partea superioară o eșarfă cu literele CHHVZ²²⁶ .

Coperți din lemn și piele cu motive geometrice și florale având la mijloc un medalion reprezentând Răstignirea.

Manuscrisul a aparținut lui Ignatko Popovici ajungând la o dată necunoscută în biblioteca mănăstirii Sfântul Nicolae de la Mukacevo iar în anul 1949 a intrat în proprietatea Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Фронтисписи на аркуші 1 - червона кіновар. Орнаментовані заголовні букви на аркушах 43 зв, 45, 68, 71, 72, 74, 168, 169, 305, 453, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 483 червоного кольору .Аркуші 563-564 чисті. 30 % аркуша 183 в пізніший час доповнений і переписаний .

Водяні знаки паперу – сокира, над якою є голова та півмісяць (вказує на паперові млини Кржесовіце та Тенцінек (Польща ,)квітка лілії (вказує на паперові млини з Баліце, Польща) та щит, на якому зображений лев, піднятий на задні ноги та у верхній частині шарф з літерами CHHVZ і датують його XVI століттям .

²²⁴ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXII.

²²⁵ *Ibidem* .

²²⁶ Se pare că aceste două foi care sunt albe și sunt adăugate la sfârșitul manuscrisului la o legare care s-a făcut în sec. al XVII-lea, aparțin unei mori de hârtie poloneze. Cf. E. Laucevicius, *Op.cit.*, p. 207 și 295 (nr. 2308).

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з геометричними та квітковими мотивами ,маючи посередині медальон з Розп'яттям .

Рукопис сочатку належав Ігнатку Поповичу , потім попадає в бібліотеку монастиря Св. Миколая в Мукачеві (дата невідома.) З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI²²⁷, dimensiuni 21,5x32 cm., 347 file, numerotate cu cifre arabe, fără început.

XVI століття, розмір 21,5x32 см, 347 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами, без початку .

MINEI PE LUNA FEBRUARIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ

Fila 1 începe cu „...чѣистивы их без божное...”

Fila 2: М<е>с<я>ца тогожде 17 Святого Велико Мученика Теодора Тирона (Aceași lună în 17 Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1v: „Ex libris ”Bibliotheca Monasteri P.P. Basilianorum Cerneca Hora of. Post. Rosvegovo ad Mukacevo”.

Fila 33: Însemnare cu caracter religios.

Fila 59: Însemnare cu caracter religios.

Fila 97:”Александръ Чоил дияком у Манастири сем року1699 и 1707. (Alexandru Cioil diaconul la mănăstire. Șapte ani 1699 și 1708).

Fila 97v: «Иоан Иосиф де Камелис милостию божео естемъ православный Марамороский епископ» (Ioan Iosif de Camellis din mila lui Dumnezeu este episcopul pravoslavnic al Maramureșului²²⁸ .)

Fila 183: Însemnare cu caracter religios

Fila 197: Иерей Иоань (Preotul Ioan)

Fila.257: Иерей Иоань (Preotul Ioan)

Fila 257v: Încercări de condei

Fila 348: Încercări de condei

²²⁷ Mikitas îl datează în sec. al XVII-lea, *Op.cit.*, vol. II, p. 31.

²²⁸ De Camellis nu a fost niciodată episcop de Maramureș, deși a întreprins eforturi deosebite ca să-și subordoneze credincioșii din această zonă .

Сcriere slavonă semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie. Inițiale ornate la paginile 64-65. Paginile 115, 328 și 329 sunt albe. Paginile 233, 242, 333-347 sunt fragmentare.

Hârtia are următoarele filigrane, porc mistreț, aparținând morii de hârtie de la Schweidnitz, cruce dublă simplă, aparținând morii de la Pradnik Czerwony, Polonia²²⁹.

Coperțile sunt din lemn și piele cu motive florale, cu urme de încuietori.

Manuscrisul a aparținut probabil unei mănăstiri din Maramureș, de unde a ajuns la mănăstirea Sfântul Nicolae din Mukacevo, iar din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули, заголовні букви та типіконні замітки - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 64-65. Аркуші 115, 328 та 329 чисті. Аркуші 233, 242, 333-347 збереглися частково .

Водяні знаки паперу – кабан ,який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) та простий подвійний хрест, який вказує на походження паперу з паперових млинів Червоного Прадніка (Польща) і датують його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою з квітковими мотивами зі слідами застібок .

Рукопис, ймовірно, належав одному з румунських монастирів Мараморощини, звідки він був переданий в бібліотеку монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

²²⁹ Al. Mareș, *Op.cit.*, p. XXXI.

Sec. XVI, dimensiuni 21x34 cm, 288 file, numerotate cu cifre arabe, fără început.

XVI століття, розмір 21x34 см, 288 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами, без початку .

MINEI PE LUNA IULIE / МІНЕЯ НА МІСЯЦЬ ЛИПЕНЬ

Fila 1 începe cu:... Божественный Храм Безребренник ...

Fila 19: М<e>с<я>ца тогож 4 Преподобнаго Отца Нашего Андреа Крицкого и Пряподобноя Марты Матере Святого Симеона Дивногорца (Aceași lună în 4 Preacuviosul Părintele nostru Andrei din Creta și Preacuvioasa Marta mama Sfântului Simion, Făcătorul de Minuni).

Fila 250: М<e>с<я>ца тогож 28 Святых Апостол Прогора, Никонора, Филимона и Пермены (Aceași lună în 28 Sfinții Apostoli Prohor, Nicanor, Filimon și Parmena).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 2: „Ночесия i suti pisali musitiesia slaviti za bi pisaty po rukahi buditisia buti na toy prosto pishut imi zvalți Ruka vlasna pisatea ano domino 1660”(Am vrut și am scris și voi scrie cu mână proprie și am scris în anul Domnului 1660²³⁰ .)

Fila 5: Însemnare cu caracter religios

Fila 7: Însemnare cu caracter religios

Fila 35: Însemnare cu caracter religios

Fila 62: Însemnare cu caracter religios

Fila. 63: Însemnare cu caracter religios

Fila.64: Însemnare cu caracter religios

Fila 69: Însemnare cu caracter religios

²³⁰ Manuscrisul cuprinde mai multe însemnări cu caracter religios în limba slavonă folosind caractere latine, ceea ce reprezintă o raritate în sec. al. XVII-lea.

Fila 115: Însemnare cu caracter religios

Fila. 124: Însemnare cu caracter religios

Fila 129: Însemnare cu caracter religios

Fila 137: Însemnare cu caracter religios

Fila 161: Însemnare cu caracter religios

Fila 175: Însemnare cu caracter religios în limba latină

Fila 225: Însemnare cu caracter religios

Fila.261: Însemnare cu caracter religios

Fila 262-263: Însemnare cu caracter religios

Sciere slavonă semiuncială. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Inițiale ornate la filele 142 și 143.

Pe coperta 1v un desen în tempera cu "Răstignirea".

Filigranul este un mistreț care aparține morii de la Schweidnitz (Silezia) și datează manuscrisul în sec. al XVI-lea.

Coperți din lemn și piele distruse. La coperta 2 lipsește lemnul.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântului Nicolae din Mukacevo, iar din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Орнаментовані заголовні букви на аркушах 142 та 143.

На звороті першої кришки оправи ілюстрація "Розпяття" фарбами .

Водяний знак паперу – кабан ,який вказує на його походження з паперових млинів Австрії та Сілезії (Schweidnitz) і датуює його XVI століттям .

Оправа дерев'яна, обтягнута шкірою, яка дуже пошкоджена. З другої кришки оправи відсутнє дерево .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVI, dimensiuni 20x32cm., 303 file, numerotate cu cifre arabe, fără sfârșit.

XVI століття, розмір 20x32 см, 303 аркуші, пронумеровані арабськими цифрами, без кінця.

MINEI PE LUNA NOIEMBRIE / МІНЕЯ НА ЛИСТОПАД

Fila 1: М<e>с<я>ца ноемврѣа 1 Святых и Чудотворецъ Безрьбринникъ Козмы и Дамѣана (Luna septembrie 1 a Sfinților Făcători de Minuni fără de Arginți Cozma și Damian).

Fila 289: М<e>с<я>ца тогож 28 Свято и Преподобного Мученикъ Стефана Новаго и Святого Мченика Иринагра (Luna aceeași 28 a Sfântului și a Preacuviosului Mucenic Ștefan cel Nou și a Sfântului Mucenic Irinarh).

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 1: „Ex libris ”Bibliotheca Monasteri P.P. Basilianorum Cerneca Hora of. Post. Rosvegovo ad Mukacevo”

Fila 1: Книга монастыра Мукачевского/Не помени Господи епископа Афанаси ни крупного/ не епископа Премысного Самборского Мукачевского. Не врага и антихриста и марудя Черногорий, рок 1613. (Cartea mănăstirii din Mukacevo/ Nu pomeni Doamne pe episcopul Afanasie, nu-i adevărat, nu-i episcop de Premisl, Sambor și Mukacevo. Nici pe dușman și Antihrist, de pe Cernecha Hora, anul 1613²³¹ .)

Fila 85: Însemnare cu caracter religios.

Fila 93: Însemnare cu caracter religios.

Fila 121: Însemnare cu caracter religios.

Fila. 131: Însemnare cu caracter religios.

Fila 133: Însemnare cu caracter religios.

²³¹ Probabil că viețuitorii ortodocși de la mănăstirea Sfântul Nicolae de la Mukavevo nu l-au acceptat pe episcopul greco-catolic Afanasie care fusese adus de George Homonnay pentru a răspândi credința catolică. Cf. N. Iorga, *Istoria bisericii...*, p. 225.

Fila 140: Însemnare cu caracter religios.

Fila 141: Însemnare cu caracter religios.

Fila 169: Însemnare cu caracter religios.

Сcriere slavonă, semiuncială cu cerneală neagră. Titlurile și inițialele cu cerneală roșie.

Filigranul hârtiei este o cruce dublă simplă indicând proveniența ei de la moara de hârtie de la Pradnik Czerwony lângă Cracovia, datând manuscrisul în sec. XVI.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântului Nicolae din Mukacevo, iar din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Півустав слов'янською мовою написаний чорним чорнилом. Титули та заголовні букви - червона кіновар .

Водяний знак паперу – простий подвійний хрест, який вказує на походження паперу з паперових млинів Червоного Прадніка (Польща) і датує його XVI століттям .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1727-1816, dimensiuni 9x32 cm., 77 file (filele 46-58, 67-71 sunt albe).

1727-1816 роки, розмір 9x32 см, 77 аркуші(аркуші 46-58, 67-71 чисті .)

**MATRICOLA BOTEZAȚILOR MĂNĂSTIRII SFÂNTUL NICOLAE
DIN MUKACEVO/ МЕТРИКА ХРЕЩЕННИХ МОНАСТИРЯ
СВЯТОГО МИКОЛАЯ В МУКАЧЕВІ**

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: Titlu: «Сия книга, глаголемая Митрика есть обители святой Горы Чернек при Мукачеве храму святителя Христова Николая... року 1779 м-ца януария дня 22”(Această carte numită Matricolă este a sfintei Mănăstiri de pe Muntele Negru din Mukacevo din biserica Sfântul Nicolae....anul 1779, luna ianuarie, ziua 22).

Sciere slavonă cu cerneală neagră. Scrisă de mai multe persoane. Filele 46-58 și 67-71 sunt albe. Înregistrările încep cu anul 1727 și se termină în anul 1816.

Coperți de carton.

Manuscrisul a aparținut bisericii mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, iar din anul 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом різними почерками. Аркуші 46-58 та 67-71 чисті. Реєстрація в метриці починається в 1727 році і закінчується в 1816.

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1768, dimensiuni 10x16 cm., 64 file.

1768 рік, розмір 10x16 см, 64 аркуші .

PRAVILĂ DE ÎNVĂȚĂTURĂ / ИЗВЕСТИЕ УЧИТЕЛЬНОЕ (ВЧИТЕЛЬСЬКІ ПРАВИЛА)

Copie manuscris a lui M. Vyusyanik după o carte tipărită la Moscova /
Рукописна копія М .Вюсяника з якогось московського видання .

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: "Во славу св. единосущия живтворящая и неразделимая
тройцы отца и сына, и св. Духа. Повелением великая императорици
Елисаветы Петровны всяя России. Благословением же святейшого
правительствующего синода напечатася сие известие учительное о
бедственных и недоуменных случаях и како иерею и диякону и прочим в
том справлятися. В царствующем великом граде Москве, в лето от
сотворения мира 7262 от рождества же по плоти Б<ог>а слова 1753, 2,
месяца октоврия". (Slavă Dumnezeului dătător de viață și a nedespărțitei
Treimi. În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Prin porunca mării
împărătese Ecaterina Petrovna a întregii Rusii. Prin binecuvântarea
atotputernicului sinod a fost tipărită această pravilă de învățatură despre
lucrurile grave și neînțelese și preotului și a diaconului și a altora, cum să ducă
aceste lucruri la capăt. În împărăția marelui oraș Moscova în anul de la facerea
lumii 7262, iar de la nașterea Trupului și Cuvântului lui Dumnezeu 1756,
octombrie 2).

Fila 1v: "Аз недостойный раб божий Вюсяник Михаил изписал ем
сию книжницу то есть Правила каждому христианину, хотящему
причаститися св. тайн тела и крове господній, наипаче иерею и диякону
готовящемуся ко служению литургии божественной по случаям
некоторых, року 1768 месяца фев. дня 18 по той час будучи дяком

столечным у Севлюши. (Nevrednicul rob al lui Dumnezeu Viusanik Mihail a scris această cărțuție adică Pravila fiecărui creștin care vrea să se mărturisească cu sfintele taine, trupul și sângele lui Dumnezeu și mai ales pentru preot și diacon care se pregătesc să slujească liturghia Domnului în diferite cazuri. Anul 1768, luna februarie, ziua 18, fiind în acel timp fiind și diac în orașul Sevliuș .)

Fila 2v: "Известие учителное, како долженствует иерею и диакону служение в церкви святой содержать і далі виклад. (Această Pravilă slujește preotului și diaconului în slujirea în biserică a celor sfinte).

Сcriere slavonă cu cerneală neagră .

Фără coperti.

Manuscrisul a intrat la o dată neprecizată în biblioteca Episcopiei din Mukacevo, iar din 1949 aparține Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Без оправы .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1778. dimensiuni 17x21 cm., 390 file, nenumerate.

1778 рік, розмір 17x21 см, 390 аркушів, непронумеровані .

VYUSYANIK IVAN, HRANA CREDINȚEI CORABIEI LUI HRISTOS CARE CUPRINDE LUCRURI ȘTIINȚIFICE PENTRU CREDINCIOȘII BISERICII CATOLICE A RĂSĂRITULUI, CARE ARATĂ TAINELE ȘI LUCRURILE ERETICE. / ВЮСЯНИК ІВАН, КОРМИЛО ВЕРЫ ХРИСТОВОГО КОРАБЛЯ", СОДЕРЖАЩЕЕ В СЕБЕ БЛАГОПЛОТРЕБНЫЙ НАУКИ БЛАГОВЕРНЫМ ЧАДОМ ЦЕРКВЕ ВОСТОЧНО КАФОЛИЧЕСКОЙ, ОБЛИЧАЕМОЕ ЖЕ И ЯВЛЯЕМОЕ ТАЙНЫИ И ЯВНЫИ ХУЛЕНИЯ ЕРЕТИЧЕСТИИ .

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 3-5: "Смиранный раб и всегдашний богомолец Иван Вюсяник, парох Велико Копанский". (Cerere către A. Bacsinszkyi Smeritul rob care se roagă în fiecare zi Ivan Viusanik, parohul de la Velika Kopania).

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din lemn și piele de culoare maro deschis.

Manuscrisul a ajuns în colecția Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Права дерев'яна, обтягнута світло-коричневою шкірою .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1778, dimensiuni 20x25,5 cm., II+212 file, nenumerate.

1778 рік, розмір 20x25,5 см, II+212 аркушів, непронумеровані .

VYUSYANIK IVAN, HOMILIA CARE CARE CONȚINE PREDICILE ȘI ÎNVĂȚĂTURILE ATÂT PRIVIND RUGĂCIUNILE DUMNEZEIEȘTI ȘI A DOGMATICII CREDINȚEI CÂT ȘI A PORUNCILOR SFINTE ȘI ALTELE. /ВЮСЯНИК ИВАН. ГОМИЛИЯ, СОДЕРЖАЩАЯ ПРОПОВЕДИ И ПОУЧЕНИЯ ЯКО ЧТО О МОЛИТВЕ ГОСПОДНІЙ И ДОГМАТАХ ВЕРЫ, О ЗАПОВЕДЕХ БОЖИХ И ПРОЧАЯ... (ГОМІЛІЯ, ЯКА ВКЛЮЧАЄ В СЕБЕ ПРОПОВІДІ ТА ПОВЧАННЯ...)

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: Кажє проповеди да и написавши, во едину собрал есть и даже року 1788, месяца декабря дня 1. Иван Вюсяник, парох В. Копанский (Propovăduite și scrise și strânse împreună în anul 1788, luna decembrie, ziua 1. Ivan Vyusanik, paroh la Velika Kopania).

Sciere slavonă, cu cerneală neagră .

Coperți din carton și piele.

Manuscrisul a ajuns în colecția Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 15,5x20 cm., 75 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 15,5x20 см, 75 аркушів, непронумеровані .

**SFÂRȘITUL VIEȚII LEGIUTE/ КОНЕЦ ЖИТИЯ ЗАКОНИЧЕСКОГО
(КІНЕЦЬ ЖИТТЯ ЗАКОННИЦЬКОГО)**

Fila 1 – Ștampila mănăstirii Sfântului Nicolae din Mukacevo.

Scriere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton și piele.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна, обтягнута шкірою .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 16,5x19,5 cm., 103+16 file albe, nenumerate.

XVIII століття, розмір 16,5x19,5 см, 103+16 аркушів, неперенумеровані .

CULEGERE DE PREDICI ȘI ÎNVĂȚĂTURI/ ЗБІРНИК ПРОПОВІДЕЙ І ПОВЧАНЬ

Fila 1- 30: Толкование о церкви и божественной литургии (Învățătură despre biserică și despre sfânta Liturghie).

Fila 34-41: Собрание краткое о житии Исуса Х<рист>а по благовистиим св. отец (Scurtă culegere despre viața lui Iisus după scrierile sfinților părinți).

Fila 74-79: О заручинах (Despre căsătorii)

Fila 91-98: О малженстве (Despre iubire)

Fila 98-103: О сыроцтви (Despre orfani)

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 103: se văd anii 1761-1762.

Scriere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19x25cm., 101 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 19x25 см, 101 аркушів, непронумеровані .

CULEGERE DE PREDICI /ЗБІРНИК ПРОПОВІДЕЙ

Fila 1 începe cu: Слова на неделю 33 (Cuvânt pe săptămăna 33).

Fila 100: Слово на воскресение Г<оспод>а Нашего Исуса Х<рист>a (Cuvântul la Învierea Domnului Nostru Iisus Hristos).

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Manuscrisul cuprinde predici scrise în anii 1784, 1785, 1786, 1787 și rostite la mănăstirea Sfântul Nicolae din Mukacevo.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Рукопис містить проповіді, написані в роки 1784, 1785, 1786, 1787 і виголошені в монастирі Св. Миколая в Мукачеві .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVII, dimensiuni 14x18,5 cm., 265 file, nenumerate, fără început.

XVII століття, розмір 14x18,5 см, 265 аркушів ,непронумеровані , без початку .

CULEGERE DE PREDICI ȘI ÎNVĂȚĂTURI / ЗБІРНИК КАЗАНЬ І ПОУЧЕНЬ (ЗБІРНИК КАЗАНЬ ТА ПОВЧАНЬ)

Sciere slavonă cu cerneală neagră, scrisă de mai multe mâini.

Manuscrisul a aparținut în 1852 lui Kliment Bukovskyi, ajungând în condiții neelucidate în biblioteca mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, iar din 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом різними почерками .

Рукопис у 1852 році належав Клименту Буковському, після чого був переданий бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1777, dimensiuni 17,5x25,5 cm., 52 file, nenumerate (filele 1-10 sunt în limba latină cuprinzând cereri și plângeri ale credincioșilor greco-catolici).

1777 рік, розмір 17,5x25,5 см, 52 аркуші (аркуші 1-10 написані латинською мовою і є прохання та скарги греко-католицьких вірників .)

CARTEA DISCUȚIILOR. ANUL 1595. DESPRE DRUMUL SPRE IERUSALIM ȘI LA TOATE LOCURILE SFINTE PE CARE ISUS HRISTOS, FIUL SFÂNT LE-A STRĂBĂTUT PENTRU MÂNTUIREA NOASTRĂ. DE ASEMENEA DESPRE MORMÂNTUL DOMNULUI PE CARE SMERITUL ROB AL LUI DUMNEZEU PREASFINȚITUL DANIL ARHIMANDRITUL MĂNĂSTIRII DE LA KORSUN DIN RUSIA ALBĂ S-A HOTĂRÂT S-O SCRIE/ КНИГА БЕСЕДЫ. РОКУ 1595. О ПУТИ ИЕРУСАЛИМСКОЙ КНИГА БЕСІДИ, РІК 1595. ПРО ПУТЬ ЄРУСАЛИМСЬКИЙ) И О ВСЕХ МИСТАХ СВЯТЫХ, ПО КОТОРЫХ ИСУС ХРИСТОС СЫН БОЖИЙ ПОХОДИТИ РАЧИЛ НАШОГО РАДИ СПАСЕНИЯ. ТАКОЖ ДЕ О ГРОБИ ГОСПОДНІМ, ЧТО АЗ СМІРЕННИЙ РАБ БОЖИЙ СВЯЩЕННИЙ ВЕРЕЙ ДАНИИЛ АРХИМАНДРИТА МОНАСТЫРЯ КО(Р)СУНСКОГО НА БИЛОЙ РУСИ ПОНУДИХСЯ СПИСАТИ .

Fila 11: Путь до Иерусалима (Drumul către Ierusalim) etc.

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 52: Списася тая беседа року 1777 месяца февруария дня 2 от Ив. Брадач.. во честь, славу и хвалу П.Д.Б. и всем святым” (Am scris această Discuție în anul 1777, luna februarie, ziua 2 de la Ivan Bradach în cinstea, slava și gloria P<rea> M <ăritului> D<umnezeu> și tuturor sfinților).

Sciere latină și slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Publicat în Ivan Pankevich, *O puty Ierusalimskoy...Daniila arhimandrita monastâria Korsunskogo*, în „Naukovyi zbirnyk Tovarestva Prosvita”, 1925, p. 188-194. și E. Nedzelskyi, *Ocherk karpato-russkoy literatury*, Ujgorod, 1932, p. 75.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом .
Оправа картонна .

Публікація Івана Панькевича”О пути Ерусалимском... Даниила архимандрита монастыря Корсунського” у збірнику ”Науковий збірник товариства ”Просвіта”, 1925 рік, стор. 188-194 та Е. Недзельського ”Почерк карпато-руської літератури”, Ужгород, 1932, стор. 75.

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 9x15 cm., 67 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 9x15см, 67 аркушів, непронумеровані .

**RÂNDUIALA PROSCOMIDIEI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE PE DIACON/
ЧИН ПРОСКОМИДИИ СО ВЗОРОМ НА ДИАКОНА . ЧИН
ПРОСКОМІДІЇ ДЛЯ ДИЯКОНІВ)**

Însemnări / Виноски / Notes

Coperta 2 verso: Sunt scriși anii 1779, 1796, 1797.

Scriere latină și slavonă. Filele 55-63 sunt albe. Pe fila 5v: o miniatură religioasă pictată .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом. Аркуші 55-63 чисті. На звороті аркуша 5 є піктована релігійна мініатюра .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 11x18 cm., 43 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 11x18 см, 43 аркуші, непронумеровані .

**CULEGERE DE TEXTE ALE ACATISTELOR, CANOANELOR,
TROPARELOR, CONDACELOR ȘI IRMOASELOR/ ЗБІРНИК
ТЕКСТІВ АКАФІСТІВ, КАНОНІВ, ТРОПАРІВ, КОНДАКІВ,
ІРМОСІВ**

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton, deteriorate.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна, пошкоджена .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1771, dimensiuni 18,5x23,5 cm., 87 file, numerotate cu creionul.

1771 рік, розмір 18,5x23,5 см, 87 аркушів, пронумеровані олівцем .

KOŢAK ARSENI, PREGĂTIREA PENTRU SCRIEREA ISTORIEI SAU CRONOLOGIA SFÂNTĂ PENTRU TOATĂ ISTORIA BISERICESCĂ A NOII ŞI VECHII LEGI ARANJATĂ ÎN TABELE AVÂND DUBLĂ NUMEROTARE ŞI TEXT EVREIESC SAU LATINESC SAU GRECESC ŞI 70 DE EXPLICAŢII ALE DIFERITELOR NUMEROTĂRI CARE AU APĂRUT. ŞI S-A SCRIS ACEASTĂ ISTORIE PRIN BUNĂVOINŢA ŞI STRĂDUINŢA STAREŢULUI, PĂRINTELE IEROMONAH SILVESTRU KOVENCHAK DE LA SFÂNTA MĂNĂSTIRE DIN MUKACEVO, IEGUMEN ŞI PROTOEGUMEN PESTE TOŢI FRAŢII. PRIN TRUDA IUBITOARE A CELUI MAI TÂNĂR DINTRE FRAŢII SFÂNTULUI VASILE CEL MARE, PREASMERITUL ÎNVĂŢĂTOR AL TEOLOGIEI LA SFÂNTA MĂNĂSTIRE A IERARHULUI NICOLAE AL LUI HRISTOS, PE MUNTELE CERNEK DIN MUKACEVO, ÎN ANUL DE LA NAŞTEREA DOMNULUI 1771/ КОЦАК АРСЕНІЙ ПРЕДУГОТОВЛЕНИЕ ГИСТОРИЧЕСКОЕ СИ ЕСТЬ ХРОНОЛОГИЯ СВЯЩЕННАЯ НА ВСЮ ГИСТОРИЮ ЦЕРКОВНУЮ ВЕТХОГО И НОВОГО ЗАКОНА ПО СВОИХ ТАБЛИЦАХ РАСПОЛОЖЕННАЯ ДВОЙСТВЕННЫМ ЧИСЛЕНИЕМ И ПОСЛЕДОВАНИЕМ ОБОЕМ ТЕКСТУ СИРЕЧЬ ЕВРЕЙСКОМУ ИЛИ ЛАТИНСКОМУ И ГРЕЧЕСК. СИ ЕСТЬ 70 ТОЛКОВНИКОВ РАЗНСТВЕННО ИЗЧИСЛЯЕМАЯ НОВОСЛОЖИСЯ И СПИСАСЯ ЗА БЛАГОСЛОВЕНИЕМ И БЛАГОВОЛИЕМ СВОГО ВСЕЖЕЛАТЕЛНЕЙШЕГО НАСТОЯТЕЛЯ ПРЕЧЕСТНЕШЕГО ОТЦА ИЕРОМОНАХА СИЛЬВЕСТРА КОВЕНЧАК СВ. ОБИТЕЛИ МУКАЧИВ. ИГУМЕНА НАД ВСЕЮ ЖЕ БРАТИЕЮ

**ПРОТОИГУМЕНА. ТРУДОЛЮБИЕМ ЕДИНОГО НАЙМЕНШОГО
ОТ БРАТИИ ЧИНА СВ. ВАСИЛИЯ ВЕЛИКОГО СЩ. БОГОСЛОВИ
УЧИТЕЛЯ ВО СВ. ОБИТЕЛИ ИЕРАРХИ ХРИСТОВА НИКОЛАЯ НА
ГОРЕ ЧЕРНЕК ПРИ МУКАЧЕВЕ В ЛЕТО ОТ РОЖДЕНИЯ
ХРИСТОВО 1771. / КОЦАК АРСЕНІЙ. ІСТОРІЧНА ПІДГОТОВКА
ДО ХРОНОЛОГІЇ НА ВСЮ ІСТОРІЮ СТАРОГО І НОВОГО
ЗАПОВІТУ**

Fila 2v: Предисловие к благочестивому читателю (Predoslovie către preacinstitul cititor).

Fila 3: Таблицы хронологические на историю церковного закона натурального по исчислению текста еврейского и латинского (Tabel cronologic privind istoria legii bisericești naturale și despre numerotarea textului evreiesc și latin).

Fila 22: Таблицы хронологические на историю церковного закона натурального по исчислению текста греческого сиречь седмьдесят толковников ему же присовокупися и исчисление текста латинского удобнeshого ради выразумения, где и колико лет или греки придают или латиники отнимают (Tabele cronologice ale istoriei legii bisericești naturale privind numerotarea textului bisericesc și 70 de texte explicative care aparțin de ea și numerotarea textului latin care ajută să le înțelegi ușor unde și câți ani sau grecii le pun în plus, sau latinii le scad).

Fila 42: Таблицы хронологические на историю церковного закона писаного (Tabele cronologice pentru istoria legii scrise bisericești).

Fila 60: Таблицы хронологические на историю церковного закона писаного (Tabele cronologice pentru istoria legii scrise bisericești).

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1 și 87: Însemnări în limba latină cu caracter religios.

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету

1779 - 1780, dimensiuni 19x23 cm., 225 file, împărțite în patru cărți: Cartea I - 55 file, Cartea a II-a - 63 file, Cartea a III-a – 58 de file, Cartea a IV-a - 49 de file. Numerotare cu creionul, contemporană .

1779-1780 роки, розмір 19x23 см, 225 аркушів, розділений на чотри книги: книга I – 55 аркушів, книга II – 63 аркуші, книга III – 58 аркушів, книга IV – 49 аркушів. Сучасна нумерація олівцем .

КОҢАК АРСЕНІІ, DESPRE CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU ȘI A TAINELOR LUI/ КОЦАК АРСЕНИЙ. О БОГОПОЗНАНИИ И БОЖЕСТВЕННЫХ ТАЇНСТВАХ КОЦАК АРСЕНИЙ. ПРО ПІЗНАННЯ БОГА ТА ТАЇНСТВА БОЖІ)

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Manuscrisele 1, 3 și 4 au coperți din carton. Manuscrisul cărții a doua este fără coperți.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа книг 1, 3 та 4 картонна. Книга II рукопису без кришок .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету

1782, dimensiuni 9,5x16 cm., 52 file, nenumerate.

1782 рік, розмір 9,5x16 см, 52 аркуші, непронумеровані .

**КОҢАК АРСЕНІІ. DATORІІЕ SAU OBLIGAȚІІЕ CREȘTINEȘTI
PENTRU CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU. PARTEA I-A / КОЦАК
АРСЕНІЙ. ДОЛЖНОСТИ ИЛИ ПОВИННОСТЕЙ ХРИСТИАНСКИХ
О БОГОПОЗНАНИИ. ЧАСТЬ ПЕРВАЯ . КОЦАК АРСЕНІЙ.
ПОСАДИ ТА ХРИСТІАНСЬКІ ОBOB'ЯЗКИ У ПІЗНАННІ БОГА.
ПЕРША ЧАСТИНА)**

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 52v: Списаша рабом божим ученим иеромонахом Арсением Коцак на той час игуменом на горе Чернек. 1782. (Scrisă de către robul lui Dumnezeu învățatul ieromonah Arsenie Koțak, în acea vreme egumen pe Muntele Negru, 1782).

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Fără coperti.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Без оправы .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1796, dimensiuni 12x19,5 cm., 80 file, nenumerate, filele 61-80 sunt în latină .

1796 рік, розмір 12x19,5 см, 80 аркушів. Аркуші 61-80 написані латинською мовою .

KOŢAK ARSENI, REGULI ŞI ÎNVĂŢĂTURI PENTRU CĂLUGĂRI / КОЦАК АРСЕНІЙ. ПРАВИЛА І ПОВЧАННЯ ДЛЯ МОНАХІВ .

Fila 1: От правил и установлений монашеских, провозглашенных от преч. Отца протоигумена Иоаникия Базилович во св. обители Краснобродской року 1796 м-ца июня дня 12 (Din regulile şi ordinele mănăstireşti concepute de către preacinstitul părintele protoegumen Ioanichie Bazylovich la sfânta mănăstire de la Krasnobrod în anul 1796, luna iunie, ziua 12).

Fila 16: Поучения монашеская ко новоначальным по повелению отца протоигумена чрез Арсенія Коцак преподанное во св. обители Краснобродской року 1796 (Învăţatură pentru novici (începători) întocmite din ordinul părintelui protoegumen şi cu ajutorul lui Arsenie Koţak şi predate la sfânta mănăstire de la Krasnobrod, anul 1796).

Fila 46: Часть 3 учения духовного христианского и монашеского о богословии нравоучительной или о любви и закони Божиим. Собранныя от православного учения или сокращенной богословии для употребления его императорского височества пресветлейшого российского наследника благоверного царя царевича и великого князя Павла Петровича (Partea a treia din învăţătura spirituală, creştinească şi mănăstirească despre teologia bunelor moravuri şi despre iubirea sau legile dumnezeieşti, culeasă din învăţătura pravoslavnică sau teologia prescurtată în folosul urmaşului preamăritului împărat al Rusiei, credinciosul țarevici kneaz Pavel Petrovici).

Sciere slavonă şi latină cu cerneală neagră .

Coperti din carton.

Manuscrisul a aparținut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1797, dimensiuni 19,5x26 cm., 256 file, nenumerate.

1797 рік, розмір 19,5x26 см, 256 аркушів, непронумеровані .

**КОҢАК АРСЕНІЙ, ПРОЛОГ ІНВЇЃЃАТУРІІ SPIRITUAL
ASCETICE LEGISLATIVE ŞI МЃЃЃСТІРЕŞТИ PE TOT ANUL,
ІНЦЕПЃЃД СУ 1 SEPTEMBRIE ŞI TERMINЃЃД СУ ULTIMA ZI DIN
AUGUST/ КОЦАК АРСЕНІЙ. ПРОЛОГ ДУХОВНОЙ
АСКИТИЧЕСКИЙ СІРЕЧЬ ЗАКОННИЧЕСКИЙ И МОНАШЕСКИЙ
НА ВЕСЬ ГОД, НАЧИНАЮЩИЙСЯ ОТ ПЕРШОГО СЕПТЕМВРІЯ
И КОНЧАЮЩИЙСЯ ПОСЛЕДНЯГО АВГУСТА (. ДУХОВНИЙ
ПРОЛОГ НА РІК)**

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 1: Списання во св. обители горы Буковской недостойнім иеромонахом Арсением Коцак чина св. Василия Великого, професором горы Буковской игуменом, лета господня 1797 (Scrisă la sfânta mănăstire de la Bukoveţ de către nevrednicul ieromonah Arsenii Koţak din ordinul Sfântului Vasile cel Mare, profesor şi egumen al muntelui Bukoveţ, anul Domnului 1797).

Сcriere slavonă şi latină cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 10x12,5 cm., 70 file, numerotare târzie cu creionul.

XVIII століття, розмір 10x12,5 см, 70 аркушів, в пізніший час пронумеровано олівцем .

KOŢAK ARSENI. ŞCOALA SAU ÎNVĂŢAREA GRAMATICII RUSINE ŞI A ALTOR DIFERITE ŞTIINŢE ŞI MĂRTURII... / КОЦАК АРСЕНИЙ. ШКОЛА ИЛИ УЧИЛИЩЕ ГРАМАТИКИ РУССКОЙ И ПРОЧИИХ МНОГОРАЗЛИЧНЫХ НАУК И СВЕДЕНИЙ ... ШКОЛА АБО УЧИЛИЩЕ РУСЬКОЇ ГРАМАТИКИ)...

Filele 2-18: Часть I. Учения отроческого удобнейшему разумению чтовых и пишемых надлежащего (Partea I. Învăţarea cât mai uşoară a regulilor scrierii) etc.

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut mănăstirii Sfântul Nicolae din Mukacevo, de unde în 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 12,5x20 cm., 21 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 12,5x20 см, 21 аркуш, непронумеровані .

**КОТАК ARSENI. CALENDAR BISERICESC /КОЦАК АРСЕНІЙ.
КАЛЕНДАР ЦЕРКОВНИЙ**

Fila 1-2: Действие по истине и по достоинству златое и вся прочая сведения превосходящее (Acțiuni privind adevărul și valoarea de aur și toate celelalte despre evenimente care au avut loc).

Сcriere slavonă și latină cu cerneală neagră .

Лiterele mari și cifrele cu cerneală roșie.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом.
Заголовні букви та цифри – червона кіновар .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 18,5x24 cm., 86 file, numerotate cu creionul.

XVIII століття, розмір 18,5x24 см, 86 аркушів, пронумеровані олівцем .

КОҢАК АРСЕНІІ, DESPRE SFINTELE ТАІНЕ / КОҢАК АРСЕНІЙ, О СВЯТЫХ ТАЙНАХ ПРО СВЯТІ ТАЙНИ)

Fila 7: Оглавление всего действия о святых тайнах (Conținutul întregii acțiuni despre Sfintele Taine) etc.

Însemnări / Виноски / Notes:

Fila 1v: Чин или размерение географическое всего учения священного или богословии по повелению п.о. Мартирия Каш перчина св. Василия Вел. братии протоигумена отцем Арсением Козак со братьями тогоже чина С.В.В. во св. обители Мукачевской (Rânduiala sau întinderea geografică a tuturor învățăturilor sfinte sau teologice prin porunca părintelui Martiriu Kaș de prim rang din Ordinul Bazilitan și a fratelui protoegumenul Părintele Arsenie Koțak de același rang din ordinul bazilitan, la mănăstirea sfântă din Mukacevo).

Sciere slavonă și latină cu cerneală neagră .

Pe filele 17-18 sunt lipite gravuri de format mic cu subiecte religioase. Pe filele 83-86 sunt mai multe desene simbolice: copacul hidoșeniei carnale, imaginea hidoșeniei spirituale, imaginea hidoșeniei juridice, imaginea supușeniei.

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом. На аркушах 17-18 є гравюри на релігійну тему. На аркушах 83-86 –

символічні малюнки: плотська, духовна та юридична огидність, підданство .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 17,5x22 cm., 94 file, numerotate cu creionul.

XVIII століття, розмір 17,5x22 см, 94 аркуші, пронумеровані олівцем .

KOŢAK ARSENI, TEOLOGIE GENERALĂ/ КОЦАК АРСЕНІЙ, ВСЕЦЕЛОЕ БОГОСЛОВИЦ . ЗАГАЛЬНЕ БОГОСЛІВ'Я)

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 2: Во славу и хвалу святца единосущныя животворящая и неразделимая троицы отца и сына и св. духа, о имени господнем начинается Вегоучения священного или всецелыя богословии, на три части разделенныя. Часть первак Б<ог>а отца сиречь основание всецелыя богословии», на зв. «Действие первое предуготовительное ко всему учению священному или всецелой богослови, о самом знании обще и собственне (În slava și lauda Sfintei Troițe unice făcătoare de viață și nedespărțită a Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, despre numele Domnului se începe această învățătură sfântă sau această Teologie în trei părți împărțită. Prima parte pentru păzirea Tatălui, baza teologiei generale).

Fila 13: Во славу и хвалу святца единосущныя животво(ря)щая и неразделимыя троицы отца и сына и св. духа о имени господнем начинается Вего учения священного или всецелыя богослови на три части разделенныя. Часть третья Б<ог>а Духа святого сиречь богословия нравная или действительная, исследующая, что и пако нам творити подобает и чого «уклоняться, да блаженство вечное получим(În slava și lauda sfintei Troițe unice făcătoare de viață și nedespărțită a Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, despre numele Domnului se începe această învățătură sfântă sau această Teologie în trei părți împărțită. Partea a treia: Duhul Domnului să-l păzească Teologia morală și reală care cercetează ce avem de făcut și ce trebuie să evităm pentru a primi veșnica fericire).

Scriere slavonă și latină, cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 18,5x22,5 cm., 101 file, numerotate cu creionul, târziu.

XVIII століття, розмір 18,5x22,5 см, 101 аркуш, в пізніший час пронумеровані олівцем .

KOŢAK ARSENI, SCURTĂ CULEGERE SAU CULEGERE DE BAZĂ SAU ACŢIUNEA DESPRE SFINTELE TAINЕ SAU DESPRE SFINTELE SACRAMENTE ALE BISERICII PRAVOSLAVNICE CATOLICE STABILITE DE DOMNUL NOSTRU ISUS HRISTOS /КОЦАК АРСЕНІЙ, КРАТЧАЙШЕЕ КУПНО ЖЕ И ОСНОВАТЕЛНЕШЕЕ СОБРАНИЕ ИЛИ ДЕЙСТВИЕ О СВЯТЫХ ТАЙНАХ ИЛИ САКРАМЕНТАХ ЦЕРКВЕ С. ПРАВОСЛАВНО-КАФОЛИЧЕСКОЙ ОТ Г<ОСПОД>А НАШЕГО ІСУСА Х<РИСТ>А УСТАНОВЛЕННЫХЮ (КОРОТКИЙ ЗБІРНИК ПРО СВЯТІ ТАЙНИ)...

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 17,5x21,5 cm., 67 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 17,5x21,5 см, 67 аркушів, непронумеровані

**ARSENIE KOŢAK, CULEGERE DE PREDICI / КОЦАК АРСЕНІЙ,
ЗБІРНИК ПРОПОВІДЕЙ**

Fila 1 începe cu: Слова на храм иерарха Христова Николая
(Cuvântul la hramul ierarhului Nicolae a lui Hristos)

Fila 67: Слово 2 на зачатие пресвятой Богородицы (Cuvântul 2 la
Zămislirea Maicii Domnului).

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperţi din carton, deteriorate.

Manuscrisul a aparţinut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din
anul 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом

Оправа картонна, пошкоджена .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З
1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 9,5x15,5 cm., 141 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 9,5x15,5 см, 141 аркуш, не пронумеровані .

**ARSENIE KOŢAK, CUGETĂRI ZILNICE /КОЦАК АРСЕНІЙ,
РАЗМЫШЛЕНИЯ ДНЕВНАЯ . ДЕННІ РОЗДУМИ)**

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 10x16 cm., 283 file, numerotate cu creionul

XVIII століття, розмір 10x16 см, 283 аркуші, пронумеровані олівцем .

**ARSENII KOŢAK, ÎNDRUMĂRI ŞI CUVINTE /КОЦАК АРСЕНІЙ,
ПОУЧЕННЯ И СЛОВА (ПОВЧАННЯ ТА СЛОВА)**

Scriere slavonă şi latină cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 10x16 cm., 283 file, numerotate cu creionul.

XVIII століття, розмір 10x16 см, 283 аркуші, пронумеровані олівцем .

**ARSENII KOŢAK, ÎNDRUMĂRI ŞI CUVINTE/ КОЦАК АРСЕНІЙ,
ПОУЧЕННЯ И СЛОВА (ПОВЧАННЯ ТА СЛОВА)**

Sciere slavonă şi latină cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці монастиря Св. Миколая в Мукачеві. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 12x20 cm., 177 file, numerotate cu creionul.

XVIII століття, розмір 12x20 см, 177 аркушів, пронумеровані олівцем

ARSENI KOŢAK, CUVÂNT CĂTRE POPORUL CATOLIC PRIN CĂLUGĂRII ORDINULUI BAZILITAN ÎN PROVINCIA NN ÎN JUDEŢEUL NN / АРСЕНІЙ КОЦАК, СЛОВО КО НАРОДУ КАФОЛИЧЕСКОМУ ЧРЕЗ МОНАХОВ Ч.С.В.В. ВО ПРОВИНЦИИ NN В ПОВЕТЕ NN. (СЛОВО ДО КАТОЛИЦЬКОГО НАСЕЛЕННЯ)...

Fila 1v: Ко благоразумному читателю (Către cititorul înțelept).

Fila 4-5: Песнь катихиснова (Cântecul catehizării).

Scriere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 12,5x20,5 cm., 137 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 12,5x20,5 см, 137 аркушів, непронумеровані

**ARSENII KOŢAK, ÎNVĂŢĂTURI/ АРСЕНІЙ КОЦАК. ПОУЧЕННЯ .
(ПОВЧАННЯ)**

Sciere slavonă şi latină, cu cerneală neagră .

Coperţi din carton.

Manuscrisul a aparţinut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1949 a intrat în Biblioteca Universităţii Naţionale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом.

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету.

Sec. XVIII-XIX, dimensiuni 12x20 cm., 8+2 file, nenumerate.

XVIII-XIX століття, розмір 12x20 см, 8+2 аркуші, не пронумеровані .

**REGULA CITIRII OBIȘNUIȚE PE PARCURSUL ANULUI
BISERICESC / ПОРЯДОК РЯДОВОГО ЧТЕНИЯ В ТЕЧЕНИИ ГОДА
ЦЕРКОВНОГО ПОРЯДОК ЗВИЧАЙНОГО ЧИТАННЯ ПРОТЯГОМ
ЦЕРКОВНОГО РОКУ)**

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod în anul 1955.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

З 1955 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII-XIX, 18,5x22 cm, 29 file, numerotate cu creionul în epoca contemporană .

XVIII-XIX століття, розмір 18,5x22 см, 29 аркушів, в пізніший час пронумеровані олівцем .

**MIEZONOPTICĂ DE ZI ȘI DE SÂMBĂȚĂ/ ПОЛУНОЩНИЦА
ПОВСЕДНЕВНАЯ И СУБОТНЯЯ ЩОДЕННА І СУБОТНЯ
ПОЛУНОЧНИЦЯ)**

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 29: Însemnare cu creionul «Привезено из Москвы. Октябрь 1955 г.» (Adusă din Moscova. Octombrie 1955²³² .)

Sciere slavonă cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo, iar din anul 1955 a intrat în Biblioteca Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

²³² Acesta ar fi un argument în favoarea teoriei că Biblioteca episcopiei de la Mukacevo, a fost confiscată de NKVD și transportată la Moscova sau cel puțin o parte a ei.

Sec. XVIII, dimensiuni 19x24 cm., 404+25 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 19x24 см, 404+25 аркушів .

**BRADACH MIHAILO. TEOLOGIE DOGMATICĂ/ БРАДАЧ
МИХАЙЛО. БОГОСЛОВИЕ ДОГМАТИЧЕСКОЕ / TRACTATUS
THEOLOGIAE DOGMATICO - MORALIS IN USUM AUDITORIUM
PUERORUM. (ДОГМАТИЧНЕ БОГОСЛІВ'Я)**

Sciere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo fiind cursul pe care profesorul Mihail Bradach l-a ținut în anii 1783-1786 la Seminarul din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії і представляє собою курс лекцій Михайла Брадача, який у 1783-1786 роках читав в Ужгородській семінарії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19,5x23,5 cm., 217+8 file, nenumerate.

XVIII століття, розмір 19,5x23,5 см, 217+8 аркушів, непронемеровані .

**BRADACH MIHAILO, TĂLMĂCIREA ADEVĂRULUI PIETĂȚII. /
БРАДАЧ МИХАЙЛО РАЗГЛАГОЛСТВИЕ О БЛАГОЧЕСТИИ
ОТКРОВЕННОМ / TRACTATUS DE RELIGIONE REVELATA IN
USUM AUDITORIUM PUERORUM AB ADMODUM REVERENDO
DOMINO MICHAELE BRADACS IN REGIO EP<ISCO>P<ALIS>
LICEO.... PROFESSORE. (БЕСІДИ ПРО БЛАГОЧЕСТЯ)**

Sciere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo fiind cursul pe care profesorul Mihail Bradach l-a ținut la Seminarul din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії і представляє собою курс лекцій Михайла Брадача, який читав в Ужгородській семінарії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19x24,5 cm., 264+14 file albe, nenumerate.

XVIII століття, розмір 19x24,5 см, 264+14 чистих аркушів, непронумеровані .

**BRADACH MIHAÏLO, ISTORIA BISERICESCĂ A NOULUI
TESTAMENT / БРАДАЧ МИХАЙЛО, ИСТОРИЯ ЦЕРКОВНАЯ
НОВОГО ЗАВЕТА. ХУІІІ СТ (.ЦЕРКОВНА ІСТОРІЯ НОВОГО
ЗАВІТУ)**

Scrisoare ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul a aparținut Bibliotecii Episcopiei din Mukacevo fiind cursul pe care profesorul Mihail Bradach l-a ținut la Seminarul din Ujgorod. Din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії і представляє собою курс лекцій Михайла Брадача, який читав в Ужгородській семінарії. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1794, dimensiuni 18,5x24 cm., 120 file, numerotate.

1794 рік, розмір 18,5x24 см, 120 аркушів, пронумеровані .

**CURS DE TEOLOGIE PASTORALĂ/ НАСТАВЛЕНИЕ
БОГОСЛОВИЯ ПАСТЫРСКОГО КУРС ПАСТИРСЬКОГО
БОГОСЛІВ'Я)**

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 40: «Георгий Злоцкий, року 1794» (Gheorghii Zlotskii, 1794)

Scriere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul reprezintă conspectul cursului de teologie pastorală copiat de Gheorghii Zlotskii în anul 1794. A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії і представляє собою конспект лекцій пасторальної теології, переписаний Георгієм Злотським в 1794 році. З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1795-1796, dimensiuni 19x25 cm., 200 file numerotate.

1795-1796 роки, розмір 19x25 см, 200 аркушів, пронумеровані .

ȘTIINȚA TEOLOGIEI DOGMATICE PENTRU SEMINARIȘTI DUPĂ CARTEA LUI ENGELBERT KLEPFEL PREDATĂ DE CĂTRE CUNOScutUL PROFESOR DE LICEU FRIMBERG ÎN FOLOSUL ȘI UZUL TINERETULUI DIN LICEELE EPISCOPALE REGALE DIN UJGOROD CARE A STUDIAT AICI ÎN PERIOADA 1795-1796 / НАУКА БОГОСЛОВИЯ ДОГМАТНОГО ПО ЧИНУ КНИЖИЦЫ ЕНГЕЛЬБЕРТА КЛЕПФЕЛА СЛАВНОГО ВО УЧИЛИЩИ ФРИМБЕРСКОМ УЧИТЕЛЯ ВО ПОЛЗУ И УПОТРЕБЛЕНИЕ ЮНОШЕСТВА ВО ЦАРЕВО ЕПИСКОПСКИХ УЧИЛИЩАХ УНГВАРСКИХ УЧАЩОГОСЯ ВОКРАТЦЕ ПРЕДЛОЖЕНА НА ГОД 1795-1796. (БОГОСЛОВСЬКА ДОГМАТИЧНА НАУКА ДЛЯ СЕМІНАРИСТІВ ЗА КНИЖКОЮ ЕНГЕЛЬБЕРТА КЛЕПФЕЛА)...

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 151 verso: Г .Злоцького з 1797 року (G. Zlotskii în anul 1797).

Sciere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul reprezintă conspectul cursului de teologie pastorală copiat de Gheorghii Zlotskii în anul 1797. A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис представляє собою конспект лекцій пасторальної теології, переписаний Георгієм Злотським в 1797 році. Належав бібліотеці Мукачівської єпархії . З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1796, dimensiuni, 19x28,5 cm., 163 file + 6 file albe, nenumerate.

1796 рік, розмір 19x28,5 см, 163 аркуші + 6 чистих, непрунумеровані

DUDINSKII MIHAIL, ISTORIA BISERICEASCĂ/ МИХАЙЛ ДУДИНСКИЙ, ИИСТОРИЯ ЦЕРКОВНАЯ МИХАЙЛО ДУДИНСЬКИЙ. ЦЕРКОВНА ІСТОРІЯ)

Însemnări / Виноски / Notes

Fila 128v: Конец исхода третьяго Истории церковной року 1796 первого семестрыа у Унгваре предложена от п.п. Михайла Дудинский во кесаревонародномцарском училищи богословском написана же от Георгія Злоцкий на третий рок богослова следует исход история церковныя нового завета (Sfârșitul părții a treia a istoriei bisericești din primul semestru al anului 1796 în Ujgorod propusă de domnul profesor Mihail Dudinskii în liceul seminarului regal popular copiată de Gheorgii Zlotskii în anul trei de teologie și anume sfârșitul părții a treia a Istoriei bisericești a Noului Testament.

Sciere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul reprezintă conspectul cursului de Istorie bisericească copiat de Gheorghii Zlotskii în anul 1796. A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис представляє собою конспект лекцій з церковної історії, переписаний Георгієм Злотським в 1796 році. Належав бібліотеці Мукачівської єпархії . З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 18,5x25 cm., 131 file nenumerate.

XVIII століття, розмір 18,5x25 см, 131 аркуш ,непронумеровані .

MORALA /ПРАВОУЧЕНІ НАВЧАННЯ МОРАЛІ)

Сcriere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul reprezintă conspectul cursului de morală copiat de Gheorghii Zlotskii. A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис представляє собою конспект лекцій з моралі, переписаний Георгієм Злотським. Належав бібліотеці Мукачівської єпархії .З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19x25 cm., 286 file, nenumerate, fără sfârșit.

XVIII століття, розмір 19x25 см, 286 аркушів, непронумеровані ,
без кінця .

TEOLOGIE MORALICEASCĂ / БОГОСЛОВИЕ
ПРАВОУЧИТЕЛЬНОЕ МОРАЛЬНЕ БОГОСЛІВ'Я)

Sciere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul reprezintă conspectul cursului de teologie moralicească .

A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția
Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис представляє собою конспект лекцій з моральної теології.
Належав бібліотеці Мукачівської єпархії .З 1949 року належить бібліотеці
Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 13x22,5 cm., 163+13 file de cuprins, nenumerate.

XVIII століття, розмір 13x22,5 см, 163+13 аркушів змісту, непронумеровані .

ISTORIA BISERICESCĂ / ИСТОРИЯ ЦЕРКОВНАЯ ЦЕРКОВНА ІСТОРІЯ)

Sciere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

Manuscrisul reprezintă conspectul cursului de istorie bisericească .

A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис представляє собою конспект лекцій церковної історії. Належав бібліотеці Мукачівської єпархії .З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

Sec. XVIII, dimensiuni 19,5x25,5 cm., 218 file, numerotate.

XVIII століття, розмір 19,5x25,5 см, 218 аркушів, пронумеровані .

**CULEGERE DE CÂNTECE BISERICESTI PE FIECARE LUNĂ/
ЗБІРНИК ЦЕРКОВНИХ ПІСЕНЬ НА КОЖНИЙ МІСЯЦЬ**

Scriere ucraineană cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний українською мовою чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії . З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1804, dimensiuni 21,5x25,5 cm., 100 file, nenumerate.

1804 рік, розмір 21,5x25,5 см, 100 аркушів, непронумеровані .

**TEOLOGIE MORALICEASCĂ / ТЕОЛОГИЯ МОРАЛИЧАСКЪ
(МОРАЛЬНА ТЕОЛОГИЯ)**

Scriere în limba română cu caractere chirilice, cu cerneală neagră .

Coperți de carton.

A aparținut Bibliotecii episcopale, iar din anul 1949 a intrat în colecția Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний румунською кирилицею чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської єпархії . З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1778-1782, dimensiuni 19 x 33 cm., 17 file, nenumerate.

1778-1782 роки, розмір 19х33 см, 17 аркушів, непронумеровані .

**SERIES PROTOCOLLI SCHOLARUM REGIO – EPISCOPALIIUM
UNGHVARIENSIIUM AB ANNO 1778 INCHOATI. / (ЗБІРНИК
ШКІЛЬНИХ ПРОТОКОЛІВ УЖГОРОДСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ ЗА 1778
РІК)**

Scriere slavonă și latină cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Episcopiei greco-catolice de Mukacevo, de unde în anul 1949 a intrat în colecțiile Bibliotecii Universității Naționale.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом .

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської греко-католицької єпархії . З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

1782-1797, dimensiuni 19x33cm., 128 file, numerotate cu cifre arabe.

1782-1797 роки, розмір 19х33 см, 128 аркушів, пронумеровані арабськими цифрами .

PROTOCOLLUM VICEARHIDIACONALIS HUSZTENSIS
CONTINENS ACTA DISTRICTUALIA NONULLA ETIAM ALIA /
ПРОТОКОЛИ ВІЦЕАРХІДІЯКОНА

Scriere slavonă și latină cu cerneală neagră .

Coperți din carton.

Manuscrisul a aparținut Episcopiei greco-catolice de Mukacevo, de unde în anul 1949 a intrat în colecțiile Bibliotecii Universității Naționale din Ujgorod.

Написаний слов'янською та латинською мовами чорним чорнилом

Оправа картонна .

Рукопис належав бібліотеці Мукачівської греко-католицької єпархії . З 1949 року належить бібліотеці Ужгородського національного університету .

- BASILOVITS, JOANNICIO, *Brevis notitia Foundationi Theodori Koviatoovits, olim ducis de Munkacs..., pars III, Cassoviae, 1799.*
- BĂLAN, I., *Limba cărților bisericești Studiu istoric și liturgic*, Blaj, 1914.
- BĂRLEA, IOAN, *Însemnări din bisericile Maramureșului*, București, 1909.
- BĂRBULESCU, I., *Curentele culturale la români în perioada slavonismului cultural*, București, 1928.
- BĂRNUȚIU E., *Carte românească veche în colecții sătmărene*, Satu Mare, 1998
- BIANU, I., HODOȘ, M., *Bibliografia Românească Veche (1508-1830)*, tom. I, 1508-1716, București, 1903.
- BIANU, I., SIMIONESCU, D., *Bibliografia Românească Veche*, tom IV, București, 1944.
- BRIQUET CH. M., *Les filigranes*, vol. I- IV, Paris - Amsterdam, 1907,
- CHIȚIMIA, I.C., *Probleme de bază ale literaturii române vechi*, București, 1972.
- CIPLEA, GH., *Texte și vocabular pentru studiul limbii și literaturii slave vechi*, Cluj- Napoca, 1975.
- CIUBOTĂ, V. *O rugăciune în limba română din anul 1690*, în „Candela Sătmărulei”, an 14, nr. 9 (43), septembrie 2012, p. 23-25; sau www.parohia-sfarhanghel-satumare.ro
- COMȘA, NICOLAE, *Manuscrisele românești din Biblioteca Centrală din Blaj*, Blaj, 1944.
- DANILIUK, DIMITRO, *Istoricina nauka na Zakarpatti (kineț XVIII –perșa polovina XX st.)*, Ujgorod, 1999.
- DANILIUK, DIMITRO, *Istoricina Zakarpattia v biografiah i portretah*, Ujgorod, 1999.
- DĂESCU, CONSTANTIN, *Istoria Tiparului*, Timișoara, Waldpress, 2002.
- DRĂGANU, NICOLAE, *Istoria literaturii române din Transilvania de la origini până la sfârșitul secolului al XVIII-lea / Histoire de la littérature roumaine de Transylvanie des origines à la fin du XVIIIe siècle*. Ediție îngrijită, prefată și note de Octavian Șchiau și Eugen Pavel, Cluj- Napoca, Editura Clasiu, 2003.
- DUDAȘ, FL., *Vechile tipărituri românești din bisericile Bihorului sec. XVI-XVII*, Oradea, 1979.
- DUDAȘ, FL., *Cazania lui Varlaam în vestul Transilvaniei*, Timișoara, 1979.
- DUDAȘ, FL., *Manuscrisele românești din bisericile Bihorului*, Oradea, 1985.
- DUDAȘ FL., *Manuscrisele românești din bisericile Bihorului*, I-II, Oradea, 1985-1986
- DUDAȘ FL., *Manuscrisele românești medievale din Crișana*, Timișoara, 1986
- DUDAȘ FL., *Însemnări pe bătrâne cărți de cult*, Oradea, 1992

- DUDAȘ FL., *Cărturari și artiști din Muntenia și Moldova, peregrini în Crișana (secolele XIV- XVIII)*, Timișoara, 2003
- DULIȘKOVICS, I. *Istorieskie certî Ugro Russkih*, vol. I-III, Ungvár, 1874,1875.
- FOCHI ADRIAN, *Paralele folclorice. Coordonatele culturii carpatice*, București, 1984
- GHEȚIE, I., MAREȘ, AL., *Originile scrisului în limba română*, București, 1985
- GODEA IOAN, BERES ȘTEFAN, *Circulația cărții vechi românești în Vestul României*, în *Buletinul Bibliotecii Române (Freiburg)*, vol. XII (XVI), serie nouă, 1985, p. 195-222
- HODINKA ANTAL, *A Munkácsi görög – katholikus püspökség története*, Budapest, 1910
- HOTEA M., D., KOVÁCS, M., SOPORAN, E. M., *Catalogul cărții rare din colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare „ Lucian Blaga” (sec. XVI-XVIII)*, Cluj – Napoca, 2007.
- IORGA, N., *Sate și preoți din Ardeal*, București, 1902.
- IORGA, N., *Istoria literaturii religioase a românilor până la 1688*, București, 1904
- IORGA, N., *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol. I- II, Vălenii de Munte, 1908-1909.
- IORGA, N., *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821)*, vol. I-II, București, 1969.
- IORGA, NICOLAE, *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria*, București, 1989.
- N. IORGA, *Istoria țerii prin cei mici*, în „*Revista istorică*” București an VII, nr. 1-3, p. 51
- IOVA, M., MATEI, D., (coordonatori), *Bibliografia de referință a cărții vechi, (manuscrisă și tipărită)*, București, 1999.
- IIVORSKII, I.A., *Novâia rukopisnâia nahodki v oblasti starinnoi Karpatorusskoi pismennosti XVI- XVIII vekov*, Praze, 1931.
- JAKÓ, S., *Filigrane transilvănene din sec. al XVI-lea.*, în „*Studia Universitatis Babeș Bolyai*”, Historia, 1968, 1,
- JAKÓ, ZSIGMAND, *Philobiblon transilvan*, București, 1977.
- LUTSKAY, MIHAÏLO, *Istoriia Carpatskih Rusiniv*, vol. I., Ujgorod, 1999; vol. II, Ujgorod, 2000; vol. III, Ujgorod, 2002; vol. IV, Ujgorod, 2003; vol. V, Ujgorod, 2004.
- MAREȘ, AL., *Precizări în legătură cu prima traducere românească a Octoihului*, în „*Limba română*”, XIX, 1970,2.
- MAREȘ, ALEXANDRU, *Scriere și cultură românească veche*, București, 2005.
- MAZILU, D.H., *Studii de literatură română veche*, București 2005.
- MELCHISEDEC, EPISCOPUL, *O visita la câteva mănăstiri și biserici antice din Bucovina*, București, 1883
- MESZLÉNYI, GYULA, *Bibliotheca laurenziana névjegyzéke*, Szatmár, 1900.
- METEȘ, ȘT., *Mănăstirile din Transilvania și Ungaria*, Sibiu,1936.

- MIHĂILĂ, G., *Cultură și literatură română veche în context european. Studii și texte*, București, 1979.
- MIHĂILĂ, G. *Scriitori și filologi români (sec. XVI- XX)*, București, 2005
- MOSORA, E. HANGA, D., *Catalogul c cărții vechi românești din colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” Cluj - Napoca*, Cluj – Napoca, 1991
- MUREȘAN, CAMIL, *Istoria scrierii, a cărții și a tiparului*, Cluj- Napoca, 1995.
- OLTEANU, VIRGIL, *Din istoria cărții și arta cărții. Lexicon*, București, Editura Enciclopedică, 1992.
- OROS, IOAN MARIA, *Dimensiuni ale culturii moderne în Țara Silvaniei (secolele XVII- XIX) Cărți și proprietari*, Cluj-Napoca, 2010.
- PANAITESCU, P.P., *Manuscrisele slavone din Biblioteca Academiei R.P.R.*, vol.I, București, 1959.
- PANAITESCU, P. P., *Începuturile și biruința scrisului în limba română*, București, 1965.
- PANAITESCU, P. P, *Manuscrisele slavone din Biblioteca Academiei R.P.R.*, vol. II, Ediție îngrijită de Dalila – Lucia Aramă, București, 2003
- PANKEVICI, IVAN, *Тишовска „Alexandriia” po pociatku. XVIII.v.*, în *Naukovii zbornik tovaristva „Prosveta”*, an I, 1922, p. 7-108.
- PANKEVICI, IVAN, *Ladomirivske Ucitelne Evanghelie XVII st.*, în „ *Naukovii zbirnik tavaristva „Prosvita”* , Ujgorod, 1927, V, p. 125-204
- PANKEVICI, IVAN, *Slavenoruska gramatika Arseniia Kořaka drugaea polovinê XVIII veaka*, în „*Naukovii” zbirnik tovaristva „Prosvita”* (Ujgorod), an V, 1927.
- PASCU, G., *Istoria literaturii române din secolul XVII*, Iași, 1922.
- PEKAR A., *Narisi istorii țerkvi Zakarpattia*, vol II, Roma-Lvov, 1997.
- PETROV, A., *Otvuk reformații v russkom Zakarpati v XVI veke. Niagovskie poucenii na Evanghelie în Materiali dlia istorii Zakarpatskoi Rusi*, tom VIII, Praga, 1923.
- PETROV, S.O., *Knighi grajdanskogo druku, vidani na Ukraini XVIII per řa polovina XIX Stalittia*, Katalog, Harkiv, 1971.
- POP DARIU, *Mărturii strămoșești*, Satu Mare, 1938.
- PUTRAȘKIN, VASILI, *Doslidjennia leksiki Zakarpatoukrainskih pisemnik pamiatok XVI- XVII stolit.*, în „*Naukovii zbirnik Tovaristva „Prosvita” v Ujgorodi*, ricinik I, (XV), Ujgorod, 1996, p. 224-228.
- RADOSAV DORU, *Manuscrise românești din secolul XVIII în părțile Sătmărului*, în „*Satu Mare studii și comunicări*”, V-VI, Satu Mare, 1981.
- RADOSAV DORU, *Catalogul cărții vechi românești din nord-vestul Transilvaniei*, Cluj-Napoca, 1995.
- RADOSAV DORU, *Carte și societate în Nord-Vestul Transilvaniei (sec. XVII - XIX)*, Oradea, 1995.
- RELI, S., *Biserica ortodox ă română din Maramureș în vremurile trecute*, Cernăuți, 1938.

- SAK IURII M., *Inkunabuli biblioteki, Ujgoredskogo derjavnogo universitetu*, Ujgorod, 1974.
- Schematismus cleri graeci ritus catholicorum Dioecesis Munkacsensis*, Ungvárini, 1885, p. 137
- SOCOLAN A., *Circulația cărții românești până la 1850 în județul Maramureș*, Baia Mare, 2005.
- ȘEVNINA TETIANA, *Pokraini napisi v rukopisnih knigah i starodrukah XV-XIX st. v kolekții fondiv Zakarpatskovo Kraiznavciovo Muzeiu*, în „Naukovii Zbirnik Zakarpatskovo Kraiznavciovo Muzeiu, IV, 2000, p. 41-54, VIII, 2007, p. 25-39, (prezintă 49 de manuscrise și cărți), VI, 2004, p. 69-84.
- ȘTREMPER G., *Copiști de manuscrise românești până la 1800*, vol. I, București, 1959.
- ȘTREMPER, G., MOISIL, FL., STOIANOVICI, L., *Catalogul manuscriselor românești*, vol. IV (1062-1380), București, 1967.
- ȘTREMPER, GABRIEL, *Catalogul manuscriselor românești*, I, București, 1978.
- ȘTREMPER, GABRIEL, *Catalogul manuscriselor românești*, vol. II, București, 1983.
- ȘTREMPER, GABRIEL, *Catalogul manuscriselor românești* vol. III, București, 1987.
- TICHY, F., *Vyvoj soucasneho spisovneho jazyka na Podkarpatske Rusi*, Praha, 1938.
- UDVARI, ISTVÁN, *Ruszinok a XVIII. Században Történelmi és művelődéstörténeti tanulmányok*, második kiadás, Nyiregyháza, 1994
- UDVARI ISTVÁN, *Tallózások ukrán, ruszin és szlovák könyvek- körében*, Nyiregyháza, 1995.
- VÂRTOSU, E., *Paleografia româno- chirilică*, București, 1968.
- ZADOROJNII IGOR, *Episcop Andrii Bacinskii episoliarnii spadstini. Do 270-riciia vid dnia narodjennia*, Mukacevo, 2002.
- XXX *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*. Coordonator Paul H. Stahl, 1-11, București, 2002.
- XXX *Russkoe knigo-peciatanie do 1917 goda 1564-1917*, Moskva, 1964.
- XXX, *Documente și însemnări românești din secolul al XVI-lea*, București, 1979.
- XXX, *Hodinka Antal emlékkönyv Tanulmányok Hodinka Antal tiszteletére. Szerkesztette Udvari István*, Nyiregyháza, 1993.
- XXX, *Documente privind istoria României Introduce*, vol. I, București, 1956.

Secolul XVI

- 1 D** Secolul XVI, 12, 16, 27, 31, 41, 44, 49, 291
- 3 D** Secolul XVI, 57, 292, 319
- 4 D** Secolul XVI, 10, 25, 40, 59
- 5 D** Secolul XVI, 62
- 7 D** Secolul XVI, 68
- 8 D** Secolul XVI, 14, 16, 29, 31, 43, 72, 322
- 9 D** Secolul XVI, 76, 323
- 11 D** Secolul XVI, 84
- 13 D** Secolul XVI, 89
- 14 D** Secolul XVI, 32, 93, 300, 331, 332, 333
- 15 D** Secolul XVI, 95
- 16 D** Secolul XVI, 10, 97, 301, 302, 303, 304, 305
- 17 D** Secolul XVI, 100, 324, 325, 326
- 18 D** Secolul XVI, 103, 327
- 19 D** Secolul XVI, 106
- 20 D** Secolul XVI, 108, 309
- 21 D** Secolul XVI, 111
- 22 D** Secolul XVI, 114
- 23 D** Secolul XVI, 116
- 24 D** Secolul XVI, 118
- 25 D** Secolul XVI, 122
- 26 D** Secolul XVI, 125
- 29 D** Secolul XVI, 133, 299
- 31 D** Secolul XVI, 141
- 32 D** Secolul XVI, 144
- 37 D** Secolul XVI, 155, 311
- 38 D** Secolul XVI, 157
- 39 D** Secolul XVI, 159
- 42 D** Secolul XVI, 163
- 43 D** Secolul XVI, 14, 29, 166, 312
- 44 D** Secolul XVI, 169
- 45 D** Secolul XVI, 171, 313, 314, 315, 316
- 46 D** Secolul XVI, 173, 317, 318
- 323 D** Secolul XVI, 214
- 324 D** Secolul XVI, 222
- 325 D** Secolul XVI, 224
- 326 D** Secolul XVI, 17, 32, 220
- 327 D** Secolul XVI, 218
- 328 D** Secolul XVI, 216, 293
- 329 D** Secolul XVI, 226

330 D Secolul XVI, 14, 29, 237

331 D Secolul XVI, 230, 294

333 D Secolul XVI, 233

334 D Secolul XVI, 235

335 D Secolul XVI, 228

2 D, an 1556, 16, 31, 52, 330

10 D, an 1554, 10, 14, 17, 25, 29, 32, 44, 79, 296

30 D, an 1557, 14, 16, 17, 29, 31, 32, 136, 306

Secolul VII

6 D Secolul XVII, 65

27 D Secolul XVII, 128, 295

33 D Secolul XVII, 147

34 D Secolul XVII, 149

41 D Secolul XVII, 162

28 D an 1687, 13, 28, 42, 130

Secolul XVIII

36 D Secolul XVIII, 153, 310

40 D Secolul XVIII, 160

48 D Secolul XVIII, 176

53 D Secolul XVIII, 184

54 D Secolul XVIII, 185

55 D Secolul XVIII, 13, 186, 320

56 D Secolul XVIII, 188

58 D Secolul XVIII, 13, 42, 191

60 D Secolul XVIII, 194

61 D Secolul XVIII, 196, 329

340 D Secolul XVIII, 244

341 D Secolul XVIII, 245

342 D Secolul XVIII, 246

343 D Secolul XVIII, 247

345 D Secolul XVIII, 250

346 D Secolul XVIII, 251

352 D Secolul XVIII, 13, 28, 42, 260

354 D Secolul XVIII, 262

355 D Secolul XVIII, 264

356 D Secolul XVIII, 266

357 D Secolul XVIII, 267

358 D Secolul XVIII, 268

359 D Secolul XVIII, 269

360 D Secolul XVIII, 270

361 D Secolul XVIII, 271

362 D Secolul XVIII, 272
374 D Secolul XVIII, 273
375 D Secolul XVIII, 274
397 D Secolul XVIII, 275
398 D Secolul XVIII, 276
399 D Secolul XVIII, 277
403 D Secolul XVIII, 281
404 D Secolul XVIII, 282
405 D Secolul XVIII, 283
406 D Secolul XVIII, 284

12 D, an 1703-1714, 13, 17, 28, 32, 42, 44, 86, 297, 298
35 D, an 1739, 17, 151, 307, 308
49 D, an 1703, 17, 32, 177, 328
50 D, an 1782, 179
51 D, an 1781, 181
52 D, an 1791, 182
57 D, an 1732-1756, 190
215, an 1793-1795, 213
313, an 1782-1797, 287
336 D, an 1731, 17, 32, 202
337 D, an 1724-1816, 14, 29, 43, 239
338 D, an 1786, 240
339 D, an 1778, 242
347 D, an 1771, 252
348 D, an 1779-1780, 255
351 D, an 1797, 259
400 D, an 1794, 278
401 D, an 1795-1796, 279
415, an 1778-1782, 216, 286, 292

Secolul XIX

63 D, an 1810, 199
64 D, an 1814, 200, 334
65 D, an 1801, 201
124, an 1805, 204
127, an 1803, 206
130, an 1803, 208, 321
166, an 1801, 210
407 D, an 1804, 285

ALEXANDRIA, 186

Amsterdam

oraș în Olanda, 12, 27, 41

Ana

sfântă, 52

Anania

sfânt, 62, 65, 68, 89

Andrei

apostol, 52

Antoni din Hust

episcop, 14, 139

APOSTOL, 103, 106, 108, 111, 114, 118, 228

Aramă

Dalila- Lucia, istoric, 18, 33, 45

Austria

țară, 51

Averchie

călugăr și copist, 17, 44, 82

Bacsinszky

Andrei, episcop, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 37, 38, 39, 40, 41, 182, 334

Baia Mare

oraș, 8, 18, 33, 38, 45, 51, 116, 117

Bârlea

Ioan, istoric, 18, 33, 45

Bărnățiu

E., istoric, 18, 33, 45

Bârsana

localitate în județul Maramureș, 95

Bilțu Ion

crâșmar, 81

Bixad

localitate în județul Satu Mare, 8, 38

Boinești

localitate în județul Satu Mare, 10, 14, 40, 79, 80, 81, 83, 108, 109

Bradacs

I., episcop, 7, 37, 276

Brunswick

oraș în Germania, 98, 342

Busk

localitate în Polonia, 60

Buzești

localitate în Maramureș, 90, 91, 125, 126, 149, 150, 157, 158

CALENDAR BISERICESC, 261

Cămărzana

localitate în județul Satu Mare, 8, 38

CARTE DE CÂNTECE BISERICESTI, 200

CARTEA DISCUȚIILOR, 248

CATEHISM, 185

CAZANIE, 202

Chezdedz

vezi Chieșd, 100

Chieșd

localitate în județul Sălaj, 100

Chioar, 8

țară, district, comitat, 38

Chirilă

preot în Boinești, 80

Chiujde

vezi Chieșd, 100

Cordiș Petre

locuitor din Trip, 80

Costea

călugăr și copist, 16, 44, 55

Crăciun

locuitor în Mogoșești, 90

CUGETĂRI ZILNICE, 268

CULEGERE DE CÂNTECE BISERICESTI, 188, 199, 284

CULEGERE DE CÂNTECE BISERICESTI ȘI PROFANE, 188

CULEGERE DE COPII ALE DECRETTELOR ÎMPĂRĂTESEI ANNA, 190

CULEGERE DE PREDICI, 246, 267

CULEGERE DE PREDICI ȘI ÎNVĂȚĂTURI, 245, 247

CULEGERE DE TEXTE ALE ACATISTELOR, 251

CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU, 177, 179, 181, 184, 255

CURS DE TEOLOGIE PASTORALĂ, 278

CUVÂNT CĂTRE POPORUL CATOLIC, 271

CUVINTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ, 201

Czakó

Ioan, fotograf, 21, 47

DATORIILE SAU OBLIGAȚIILE CREȘTINEȘTI, 256

Demian

călugăr și copist, 16, 44, 55

DESPRE CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU, 255

DESPRE MOARTEA LUI PETRU CEL MARE, 191

DESPRE SFINTELE TAINE, 262

DISPUTA DINTRE ȘTIINȚA PRAVOSLAVNICĂ, 193

Dochia
 locuitoare în Târșolț, 84

Dudaș
 Florian, istoric, 18, 33, 44

Duliskovici
 I., istoric, 15

EDUCATOR PENTRU TINERI, 198

Elveția
 țară, 74, 93

Eugenia
 sfântă, 52

Fărcașa
 localitate din județul Maramureș, 93, 94

Fochi
 Adrian, antropolog, 19, 34, 45

Gabor
 preot în Negrești- Oaș, 11, 40

Gheorghe
 sfânt, 59, 62, 65, 89

Gherasim
 diacon, 16, 73, 321

Golin
 vezi Holeatin, 63

Golinea
 vezi Holeatin, 63

Grembienice
 localitate în Polonia, 70, 217

Griga
 locuitor în Trip, 80

Hodinka
 Antal, istoric, 15, 30

Holeatin
 localitate în Ucraina Transcarpatică, 11, 63, 64

HOMILIA, 243

HRANA CREDINȚEI, 242

Hrip
 localitate în județul Satu Mare, 16, 17, 138, 139

Hudlevo
 localitate în Ucraina Transcarpatică, 58

Iavorskii
 I. A., istoric, 18, 33, 70, 83

Ieremia
 proroc, 57

Ileana
 locuitoare în Trip, 80
 Ilie
 preotul din Oarța, 101
 ÎNDRUMĂRI ȘI CUVINTE, 269, 270
 Ioan
 apostol, 60, 84, 87, 93, 97, 100, 103, 106, 112, 144, 149, 153, 222, 228
 patriarh, 52
 preot, 16, 17, 50, 73, 74, 100, 101, 177, 203, 233
 IRMOLOGHION, 169, 171, 173, 175
 ISTORIA BISERICESCĂ, 252, 277, 280, 283
 ISTORIA BISERICESCĂ A NOULUI TESTAMENT, 277
 ISTORIA BISERICESCĂ, 206
 Jidani
 vezi Sătmărel, 66
 Koriatovits
 Theodor, duce, principe, 7, 22, 37
 Kovacs
 György, vicar, 39
 Kreszowice
 localitate în Polonia, 78
 Leațk
 ținut în Ucraina, 16, 73
 LITURGHIER, 136, 141, 144, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159
 Lorena
 departament în Franța, 74, 93
 Luca
 apostol, 93, 97, 100, 103, 108
 Lvov
 oraș în Ucraina, 9, 24, 39
 Magyar
 Todor, preot în Supuru de Sus, 10, 40, 60
 Malaia Kopania
 localitate în Ucraina, 16, 44
 Marcu
 apostol, 80, 93, 97, 100
 Marina
 Vasile, istoric, 20, 46
 Matei
 apostol, 93, 97, 100
 MATRICOLA BOTEZAȚILOR, 239
 Medieșu Aurit
 localitate în județul Satu Mare, 8, 38

Mellesh

Mihail, preot – protopop, 11, 69, 73

MIEZONOPTICĂ, 274

MINEI, 49, 52, 57, 59, 62, 65, 68, 76, 79, 84, 86, 89, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 230, 233, 235, 237

Mogoșești

localitate în județul Maramureș, 90, 91

Moldova

țară, 18, 33, 45, 51

MOLITVELNIC, 160, 163, 194

MORALA, 281

Motrea

locuitoare în Trip, 80

Mukacevo, 7, 11, 13, 14, 15, 17, 37, 43, 51, 53, 58, 63, 64, 78, 82, 83, 85, 87, 91, 94, 95, 102, 105, 107, 109, 113, 114, 117, 120, 123, 129, 133, 134, 139, 142, 148, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 158, 159, 160, 162, 164, 167, 169, 172, 174, 178, 179, 181, 184, 185, 186, 191, 195, 196, 198, 199, 200, 201, 207, 209, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 221, 224, 226, 227, 228, 231, 233, 234, 236, 237, 238, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 254, 255, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 286, 287, 334

oraș, 7, 14

Muldavanul

Alexandru , copist, 17, 44

Musztynovits

János Szidor, preot, protopop, 11, 63, 64, 134

Noțig

localitate în județul Sălaj, 100

OCTOIH, 72, 116, 122, 125, 128, 130

Olsavszky

Manuel, episcop, 7, 37, 154

ORAȚII ALE PSALMILOR LITURGICI, 176

Orhei

vezi Someș Odorhei, localitate din județul Sălaj, 100

Oros

Ioan Maria, istoric, 18, 33, 45

Panaitescu

P.P., istoric, 18, 33, 45

Papp

Ioanne, preot în Sanislău, 53

PĂSCĂLIE, 196, 210

Pekar

A., istoric, 9, 24, 39

Petru cel Mare
 țar al Rusiei (1682-1725), 13, 191
 Pișcari
 localitate în județul Satu Mare, 13, 17, 42, 44, 87, 101, 102
 Piț
 Ioan, locuitor în Cămărzana, 81
 Polonia
 țară, 14, 16, 19, 60, 70, 73, 126, 157, 169, 217, 231, 234, 335
 Pop
 Darius, profesor, 8, 23, 38, 100, 119, 194
 Praga
 capitala Cehiei, 74
 PRAVILA, 166
 PRAVILĂ DE ÎNVĂȚĂTURĂ, 240
 PREGĂTIREA PENTRU SCRIEREA ISTORIEI, 252
 PROLOGUL ÎNVĂȚĂTURII SPIRITUAL ASCETICE, 259
 PROTOCOLLUM, 287
 PSALTIRE, 162
 Radosav
 Doru, istoric, 18, 33, 45
 Radvanka
 cartier în orașul Ujgorod, 10, 97, 98
 Rakoczi
 Francisc, II, principe, 14, 43
 RÂNDUIALA PROSCOMIDIEI, 250
 REGULA CITIRII OBIȘNUITE, 273
 REGULI ȘI ÎNVĂȚĂTURI PENTRU CĂLUGĂRI, 257
 Rodilovski
 episcop, 82
 Roma
 capitala Italiei, 9, 24, 39, 220
 Roman
 preot, 53, 68, 89
 Sak
 Iurii M., istoric, 9, 24, 38
 Săliște
 localitate în județul Maramureș, 16, 44, 72, 139
 Samson
 preot, 54
 Sandor falu
 vezi Șindrești, 49, 116
 Sanislău
 localitate în județul Satu Mare, 16, 44, 52, 55

Sătmăr

arhidiaconat, 8, 10

Sătmărel

fost sat în județul Satu Mare, astăzi cartier al orașului Satu Mare, 67

Satu Mare, 7, 8, 13, 16, 17, 37, 38, 40, 42, 44, 55, 139, 164

comitat, 8, 10, 38, 60

ȘCOALA SAU ÎNVĂȚAREA GRAMATICII RUSINE, 260

SCURTĂ CULEGERE, 266

Serafim

ieromonah din Maramureș, 69

SERIES PROTOCOLLI SCHOLARUM, 286

Sevastia

cetate în Armenia, 57

Sevnina

Tetiana, istoric, 11, 26, 40

SFÂRȘITUL VIEȚII LEGIUTE, 244

Sibiu

oraș în România, 60

Șindrești

localitate în județul Maramureș, 10, 12, 40, 41, 49, 51, 116, 117

SINOPSIS, 213

Slovacia

Țară, 7

Socolan

A., istoric, 18, 33, 45

Sosniț

localitate în Ucraina, 16, 73

ȘTIINȚA TEOLOGIEI DOGMATICE, 279

Știrb Nește

birău (primar), 81

Strei

cetate în Ucraina, 16, 44, 55

Ștrempel

Gabriel, academician, 18, 33, 44

Supuru de Sus

localitate în județul Satu Mare, 9, 10, 39, 60

Szabolcs

comitat, județ, 7, 8, 37, 38

TĂLMĂCIREA ADEVĂRULUI PIETĂȚII, 276

Târșolț

localitate în județul Satu Mare, 84, 85

Tenczynek

localitate în Polonia, 78, 91, 112, 113, 214, 215, 231

Teodor
 preot, 53
Teodor Stratilat
 sfânt, 57
TEOLOGIA PASTORALICEASCĂ, 204
TEOLOGIE DOGMATICĂ, 208, 275
TEOLOGIE DOGMATICĂ ȘI MORALICEASCĂ, 212
TEOLOGIE GENERALĂ, 264
TEOLOGIE MORALICEASCĂ, 282, 285
Terebești
 localitate în județul Satu Mare, 8, 38
Teresva
 localitate în Ucraina, 10, 11, 16, 69, 70, 73, 74
TETRAEVANGHELIAR, 93, 95, 97, 100
THEOLOGIAE MORALIS, 182
Tirnavia
 vezi Trnava, localitate din Slovacia, 7, 37
 vezi Trnava, localitate în slovacia, 7
Tofan
 Văsiu, crâșmar, 81
Toma
 locuitor în Mogoșești, 90
Transilvania
 zonă din România, 74, 94
TRIOD, 133
Trip
 localitate în județul Satu Mare, 80, 83
Ugocea
 comitat, 8, 38
Ungaria
 Țară, 7, 12, 19, 129, 156, 171
Ursu
 preot în Boinești, 80
Utrecht
 oraș în Olanda, 98, 342
Valea Seacă
 localitate în județul Satu Mare, 8, 38
Varvara
 sfântă, 49, 54, 68, 141
Văsălie
 preot, 101
Vasile
 preot în Hudlevo, 58, 69, 133, 149

Veheș
 Mikola, istoric, 20, 46
 Veneția
 oraș în Italia, 12, 128, 338
 Veskvarco
 Serghei, cercetător științific, 21, 46
 Vișnii Berezna
 localitate în Ucraina Transcarpatică, 69
 Zadorojnii
 Igor, istoric, 7, 22, 37
 Zakarpatia
 regiune în Ucraina, 9, 18, 24, 33
 Zapitovskii
 Iurko, preot în Pleașcena, 50
 Zelea Mircea
 fotograf, 21
 Барнуцю
 Е., историк, 33
 Барсана
 село в повіті Марамуреш, 96
 Бая Маре
 місто, 23, 51, 117
 Біксад
 село в повіті Сату Маре, 23
 Боінешті
 село в повіті Сату Маре, 25, 110
 Бузешті
 село в повіті Марамуреш, 91, 127, 150, 158
 Валя Сяка
 село в повіті Сату Маре, 23
 Варвара
 свята, 54
 Вегеш
 Микола, историк, 35
 Вискварко
 Сергій, дослідник, 35
 Габор
 священик в Негрешті-Оаш, 26
 Голятин
 село в Україні, 26, 64
 Грембеніце
 село у Польщі, 71, 217
 Дудаш
 Флоріан, историк, 33

Іоан
апостол, 60, 111, 228
Кам'яниця
див. Кам'янець-Подільський, 29
Камарзана
село в повіті Сату Маре, 23
Кіоар
країна, дистрикт, комітат, 23
Ковач
Дьордь, вікарій, 25
Мадяр
Тодор, священник Супуру де Сус, 25
Мала Копаня
село в Україні, 53
Марк
апостол, 93, 97, 100
Матей
апостол, 133
Медієшу Аурі
село в повіті Сату Маре, 23
Мелеш
Михайло, священник -протопоп, 25, 26, 73
Мустьянович
Янош Сидір, священник, протопоп, 26, 64, 135
Орос
Іоан Марія, історик, 33
Панаїтеску
Р.Р., історик, 33
Пішкарі
село в повіті Сату Маре, 28, 32, 102
Плящина
село в Україні, 31
Польща
країна, 31, 61, 71, 85, 113, 115, 117, 126, 158, 170, 217, 231, 234, 238
Радванка
район міста Ужгород, 25, 99
Ракоці
Ференц II, князь, 29
Самсон
священник, 54
Саніслау
село в повіті Сату Маре, 31, 56
Сатмарел
колишнє село Сату Маре, зараз околиця Сату Маре, 67

Сату Маре, 22, 23, 28, 31, 32, 56, 140, 165

Серафим

ієромонах з Марамурешу, 69

Сібіу

місто в Румунії, 61

Соколан

А., історик, 33

Стрий

фортеці в Україні, 31, 55

Супуру де Сус

село в повіті Сату Маре, 25, 61

Тенцінек

село в Польщі, 91, 113, 215, 231

Тересва

село, Україна, 25

Тома

житель села Могошешті, 90

Тріп

село в повіті Сату Маре, 83

Фаркаша

село в повіті Марамуреш, 94

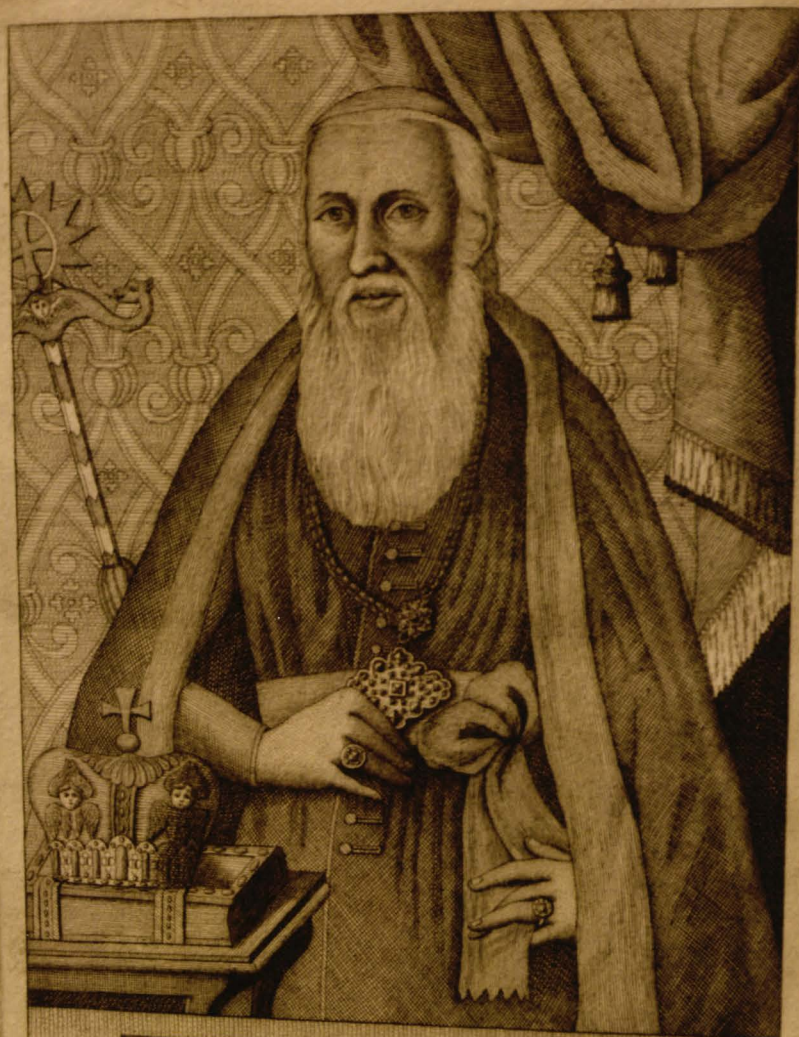
Хріп

село в повіті Сату Маре, 32, 140

Цако

Іоан, фотограф, 36

Fotografii / Фотографії

*Eximus Illust. Rmss. Dñus. Andreus Bacsinszky Episcopus Munkacsinensis
Aquisitor. Abbatie S. S. Apost. Petri, et. Pauli de Apollina. 1.º
Capituli Seminarii Vighver, Sedes Episcopis ex Op. Markats ad
Oppid. Camer. Vighver Translator, Annus ætatis
agens 73.*

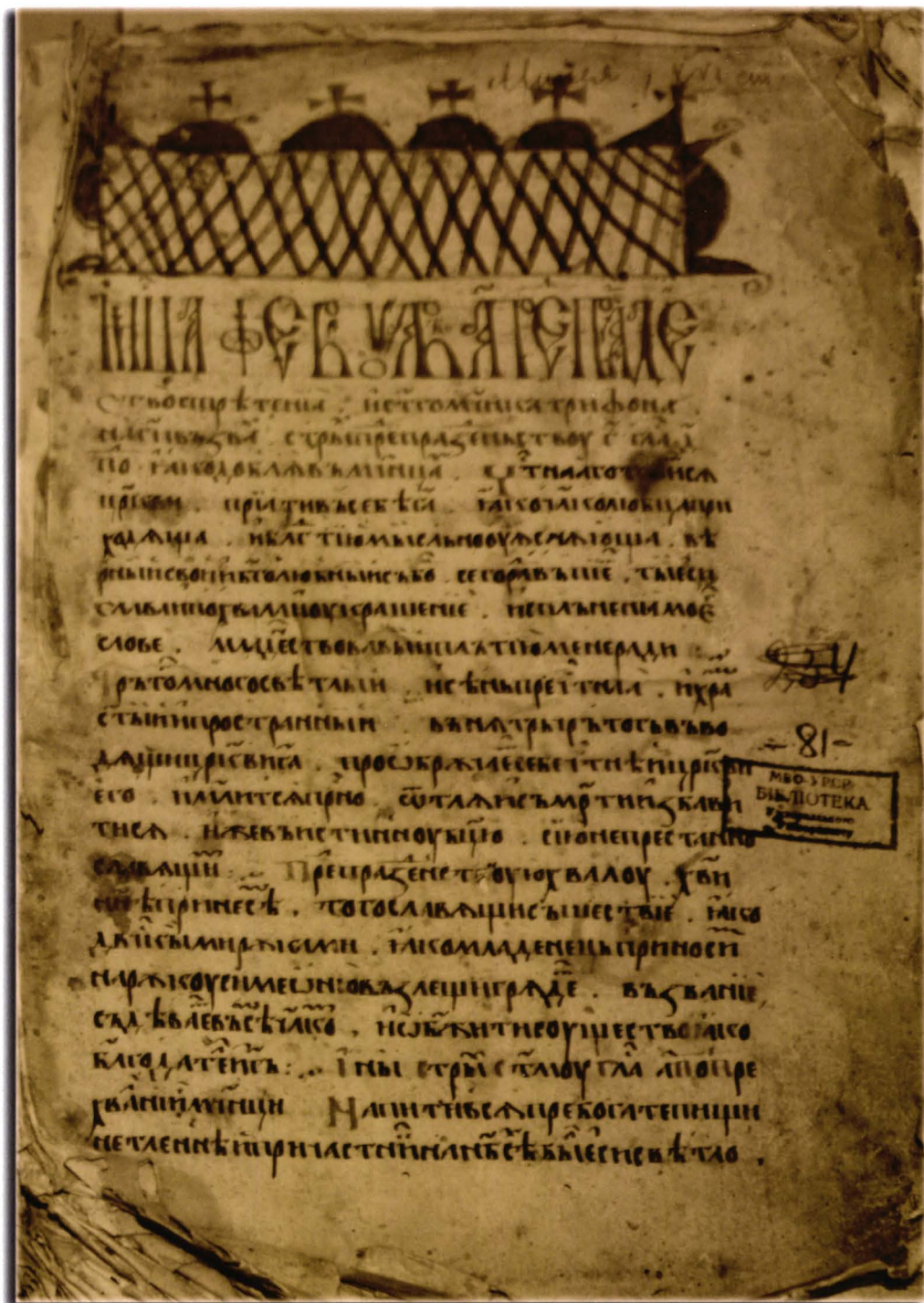
Episcopul Andrei Bacsinszki (1732-1809) creatorul Bibliotecii episcopale
(litogravură contemporană)

Mănăstirea "Sfântul Nicolae" din Mukacevo, una dintre depozitarele de manuscrite slavone.

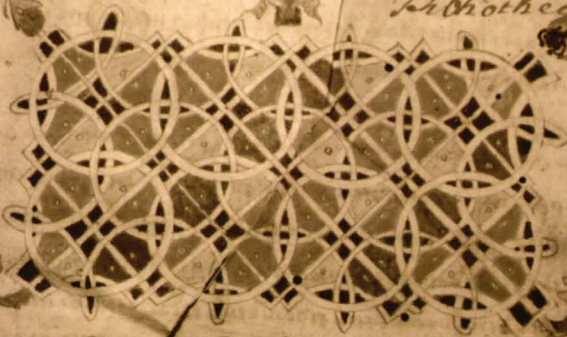
Complexul arhitectural ecleziastic (catedrală, palatul episcopal) construit de episcopul Andrei Bacsinszky.

Ms 3 D (81), - f.1 – foaie de titlu

Ms 331 D (434), f.1 - frontispiciu

НАДЕЛО СЪБМ. ОГОЛ. ИНИКА. ИТНОРБ

...и дашего іованна дашисина. въср. въ на
...и стана. въ сени. въ сени. въ сени. въ сени.

АШЕ МАЛУВЫ ПРІИМІ СТУПІНІ. И ПОДЪЖИМАЮЩЕ

ОБЫДАТЕ ЛЮТЕ СВОИ И ОБЫМИТЕ ИХЪ.

...иже славѣ вынемъ въ сръшомъ нѣмрѣвыи. Мисо
...къ нашь нѣмрѣвыи. Мисо

иже людѣ помъни посланимъ сѣхъ. славѣнго

и во^лж^е миръ и збавл^ен^іе. С^тав^лъ. в^ыст^оуп^ны.

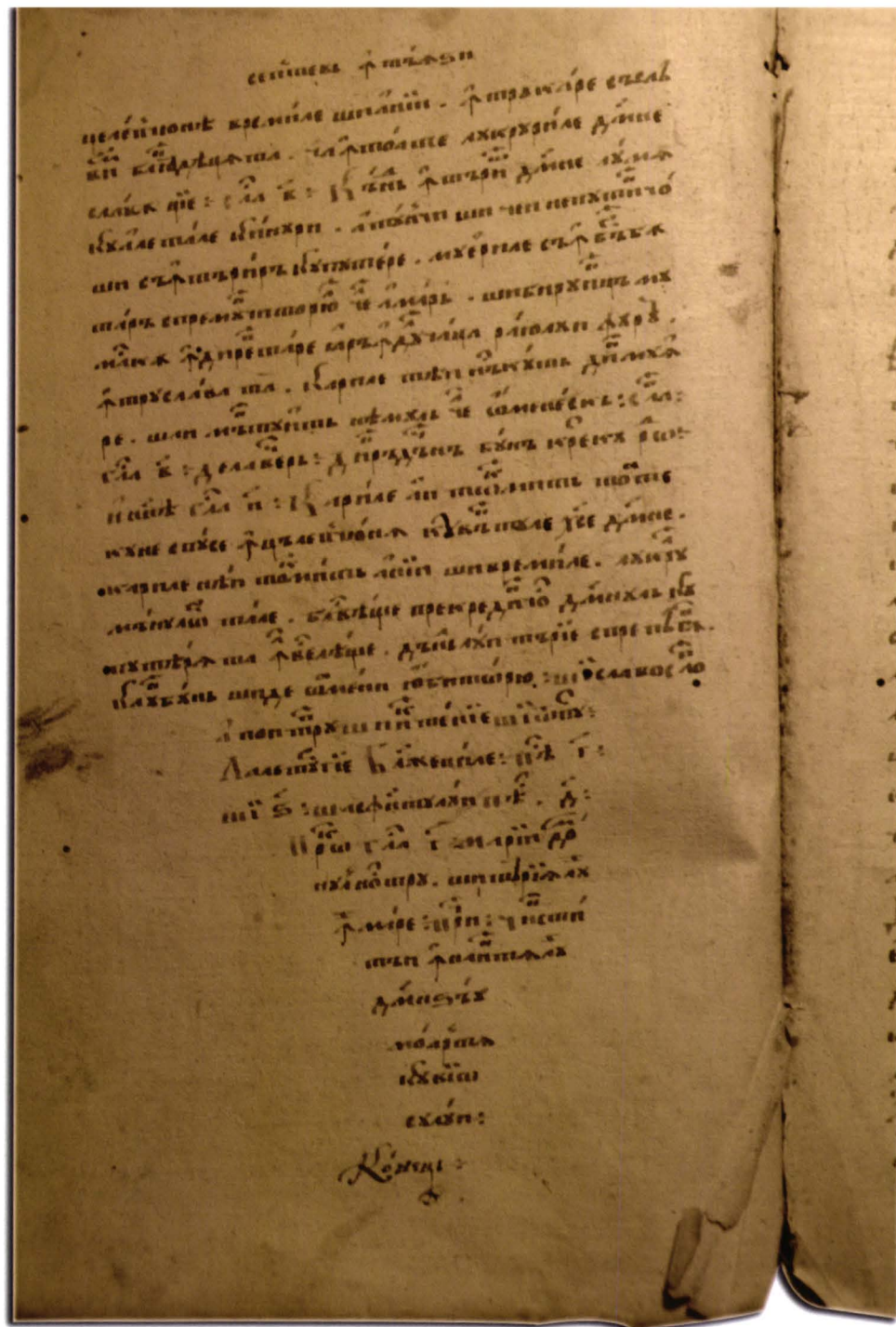
ПРОРОКЪ АННОЛІА ПАТРИХЪ: ОУСЛАНЕСЕ АБѦ.

СЕБОУ МАМИНУЛЬ ГРѢХИ НАШЕ НАСРѢТѢ ПОНУ

животъ д а р ѡ в а в ѣ с ѣ л р ы т ь о у м р ы т ь я . д а
с е н и в ѣ а к о у а к о л ѡ в ѣ : п а т ь м ѡ в а ж ѡ а

же и радн. Справивши погребени, и въскрѣша

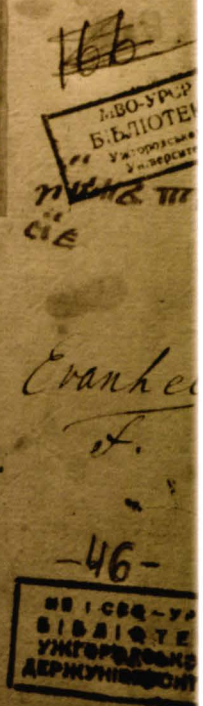

Ms 12 D (150), f.135 - sfârșit de capitol cu semnătura copistului

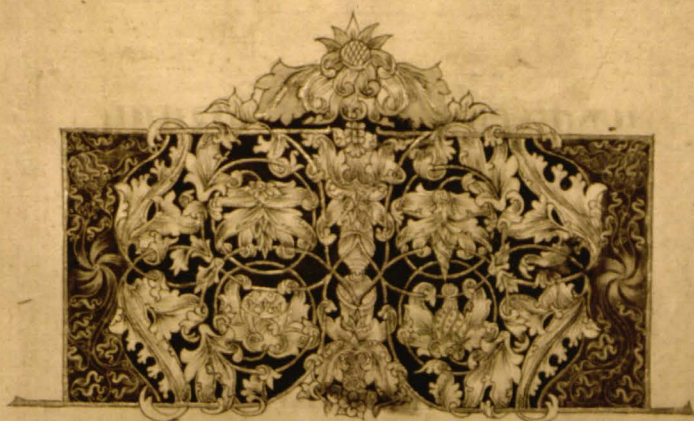
Ms 29 D (484), f.1 - frontispiciu

318

111
ПРЕДСЛОВІЕЕЖЕѠМАРІСЛѠГОЕУЛІА.
ЖЕѠМАРІСЛѠГОЕУЛІЕ. ПО
ПОДЕСАПІЛѠТѠХѠВЛѠЗНЕ
СЕНІД СПИСА НОВЫ ВРІМѠ.
У КѠУ БО СЕЙМАРІСКО ПЕПРѠ
ОУЧЕНИКѠЖЕ ПОСЛАДОВА
ТЕЛѠ. БОЖЕ СЕНІА СВОЕГО ИМЕ
НЖЕ ПЕПРѠ ДХѠВНАГО ІАВѠІА
КО. НАРІЦАЛШЕ ІѠАННѠ. А НЕ
УСЕЙЖЕ ВАРНАВѠ. НО И ПАВЛѠЖЕ
НЕХОДЕНѠ. ОБАЧЕ ОУ БО СПЕРѠ
ПРЕВЫВЛШЕ МНѠЖАЕ. И ПРИМѠ
СНИМѠСЫН. МОЛИШОУ БО ЕГО
ИЖЕ ВРІМѠ ВѠВРІНІИ. НЕ ПОЧІЮ
БЕЗ ПИСАНІА ПРОПОВѠДАТИ. НО

Ms 16 D (317), f.111 - frontispiciu și literă ornată

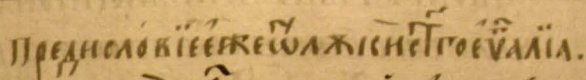

СВЯТЫЙ ДУХЪ БОЖІЙ

ДАУАЛОЕ ѿЛІІІСХВЛЕНА
 БЖІА . ІАКО ЖЕ ЕПИС
 НОВЪ ПРРЦЪ . СЕЛЪ
 ПОСЫЛАЮ АГГЕЛАМО
 ЕГО ПРЕНИЦЕПВОИМЪ
 ІАЖЕ ОУГОПІОУИТЬ
 ПЖТЪ ТВОИ ПРЕТВОЮ .
 ГЛА СЛВЪ ПІЮЩА ГЛВ ПЖ
 СПЫНИ . ОУГОПІОВАНІЕ

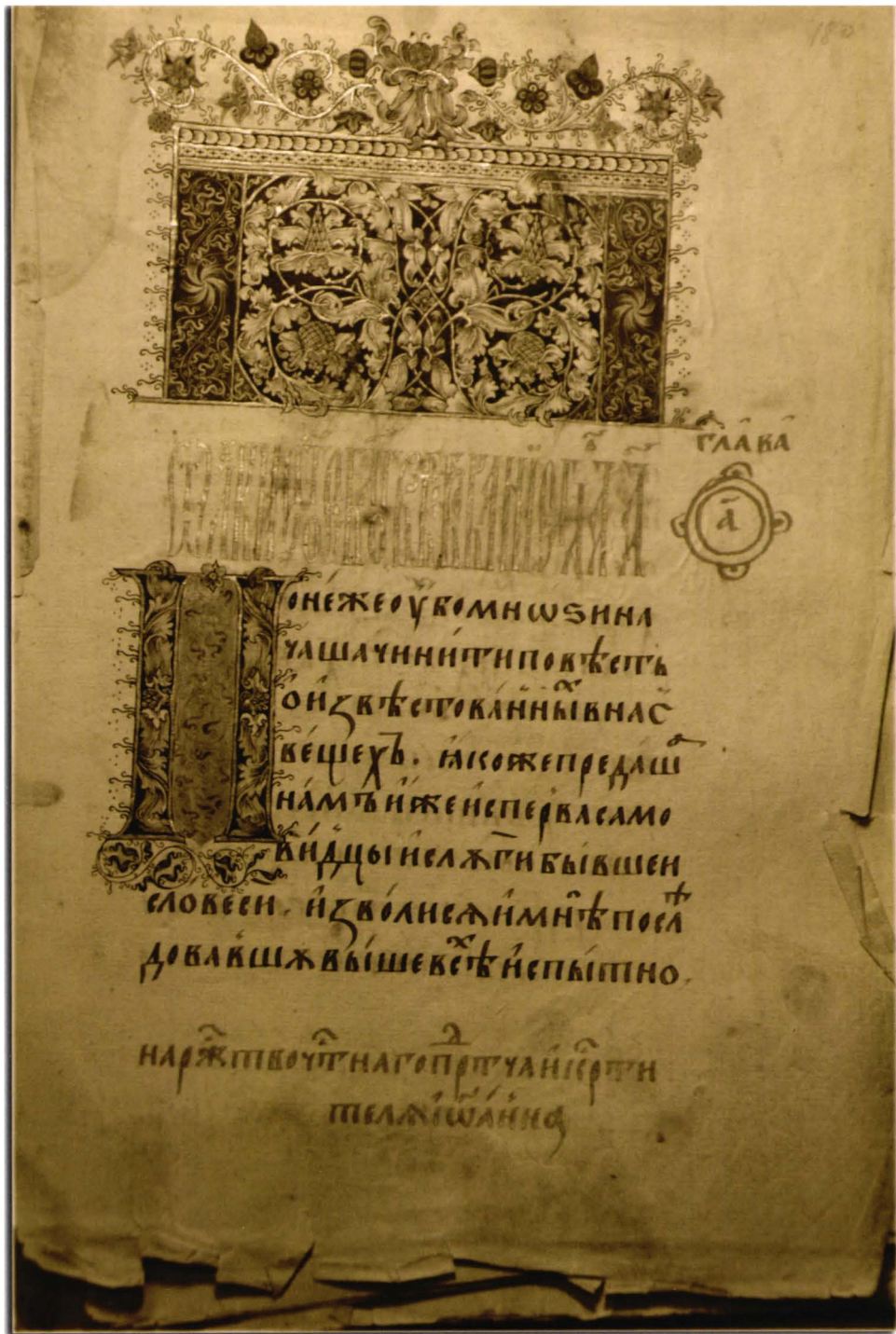
НЕ ПРПРОСВѢЩЕНІЕ . ДАУАЛОЕ ѿЛІА .
 ИВО НА ВЕРІЕ ПРОСВѢЩЕНІА . НА
 БѢТѢ ЧАСЪ

Ms 16 D (317), f.114 - frontispiciu și literă ornată

ЖИЛА БЖ ПИВЕНЬ И . АНТНО
ХІАНИНЪ КЪ БЪ РОДОМЪ .
КРАУЖЕ ХІПРОСПІЮ . И
ВНЪШНЕНПРЕМ²РОСТИМНО
НЕПЪОЧІЮЖЕ . НОНЕВРЕНІСКОЕ
НАСАДАНІЕ ИЗВЫСТЪ ДО КОНЦА .
ВЪ ІЕРОСАЛИМЪ ПРИШЕДЪ . ИГЪ
НАШЕ ОУЧАШЕ . ІАКОЖЕНТЪ ЦІИ
РЕКОША . И ПТОГОВЫ ПН¹ОСЕМЬ
ДЕСАТИНА ПЛЪ . И ѿМР¹ТВЫ
ВЪСТАВШЖ ХІВІ СРЪСТІНЕСЛЕ
ОПОЮ . ВЪЗНЕСШЖ ЖЕСАГІВІ
И ПЛАЖВЪ РОКАВШЖ . БЫ ПН
ІШЕСП КЕНА И ПОСАДЪ ДО ВА ПЕЛА

322

Ms 16 D (317), f.180 - frontispiciu și literă ornată

Ms 35 D (14) f. 8 - pagină de titlu

Литургия. Божественная.

**БЖЕСТВЕНАЯ ЛУТЪРГІЯ
СТІТЕЛЕМЪ ПРИЗЪШЯЮЩАЯ.**

Времени Приспѣвшъ Бжткеныя Лургѣ, Стѣтелго съ
шѣ въ кѣлѣи своѣи, Приходитъ Парекклесіархъ, и въ
Бжткеніе оу стѣла, оудараетъ въ кѣкѣлѣхъ, Стѣтел же
оу слышаекъ, Ябѣе начинаетъ чести Млѣте сѣм.

Млѣка а.

Гласъ радости и веселіа Гортъ въхыде къ.

Млѣка б.

Гди Бже ншъ, едѣнъ блгъ и члколгобѣ

Млѣка в.

Влако Гди Бже моѣ, простѣмѣ грѣшнаго.

Млѣка г.

Гди Іс хѣ Бже ншъ, сокровище блгѣхъ

Млѣка д.

Влако Гди Бже ншъ, ѣнтъ пристѣпѣнѣ.

Ms 35 D (14), f. 9 - frontispiciu

аплгломъ про глаго
творенъ аплгланъ свой дхъ
нглугиъ свой лъвнѣше
могѣа . аплъ . къ еврейшъ .

Враппнѣще бо аплглогласное
словобѣ извесновѣко прѣ
стоуплнѣе, нѣмоушѣнѣе .
прнѣтъ вѣко бѣзъ мѣ
днѣ . како мѣноу боу
бѣжнѣмъ ѿполнѣе прѣднѣ
ше пѣнн . ежедѣчело прнѣ
мъ глаппнѣе ѿга ѿлыша
вшн . въ нѣмъ вѣстнѣе съпо
моушѣнѣе прѣднѣе нѣмъ
снѣмъ нѣчѣ дѣнн . прѣднѣнѣ
нмнѣнѣмнѣ . нѣдхѣнѣгѣра .

СВЯТЫНІ ЄВАНГЕЛІЇ

ГІВЛІВІСІЧЕ ПРОЧЕСТИ.

Діти в'сеселенських і с'боркх
привели коуріко сп'лтин'х. тї
сп'лтин'х. в'нї же баха пр'во
іуданіци или в'спр'х. ноу ієсараго
рима. иже не прїдоша на с'бор'х. ноу
послаши в'м'к'спосеке. в'іп'она в'нї
нїт'а. александ'р'ко сп'лтин'а граді.
александ'р'ко александ'рейський в'од'н'с'ко
кою. и великого драмаса. и в'сп'лтин'а
антіохійський. маісарієв'р'л'їський.
с'нидоша же с'в'т'нїк'с'н. на іаріа

Ms 45 D (577), f.39 - frontispiciu și inițială ornată

Ms 45 D (577), f.68 - frontispiciu și inițială ornată

Ms 45 D (577), f.91 - frontispiciu și inițială ornată

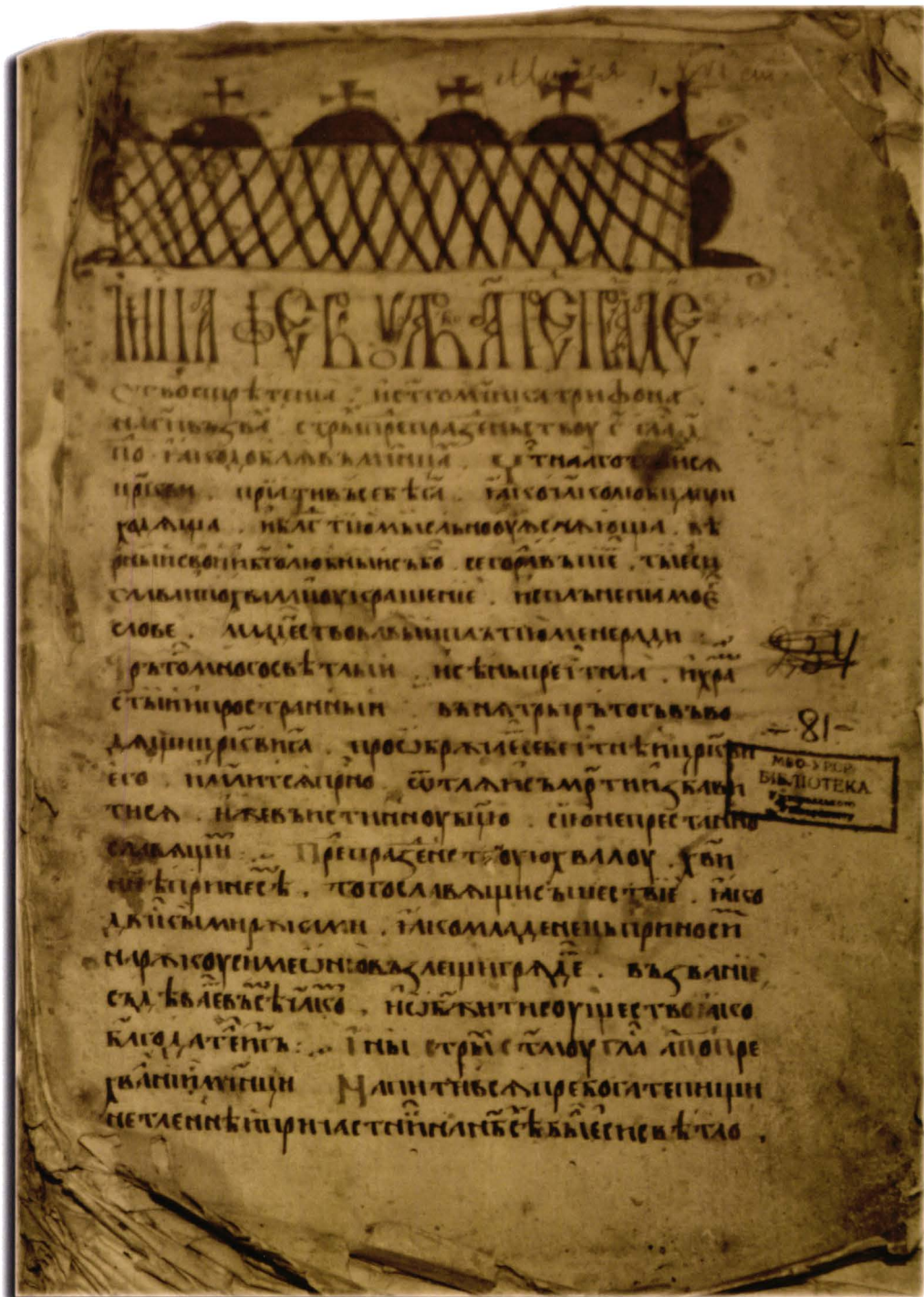
Ms 45 D (577), f.137 - frontispiciu și inițială ornată

Ms 46 D (565), fila 1v – ilustrație în tempera

Ms 46 D (565), fila 2 - frontispiciu și inițială ornată

Ms 3 D (81), f.1 – foaie de titlu

3 Marsam Bibliotheca, Zee Vaghuvariofis
die 1° Juni 1843.

ТРАКТАТ.
ДНН
СВЯТЫХ ДВУНАДЦАТИКЪ.

Жьрнѣ а двасъ тѣхъ а Пѣіе:
скрѣе прѣпъ тѣхъ

Kl. Bacurie Balocari.

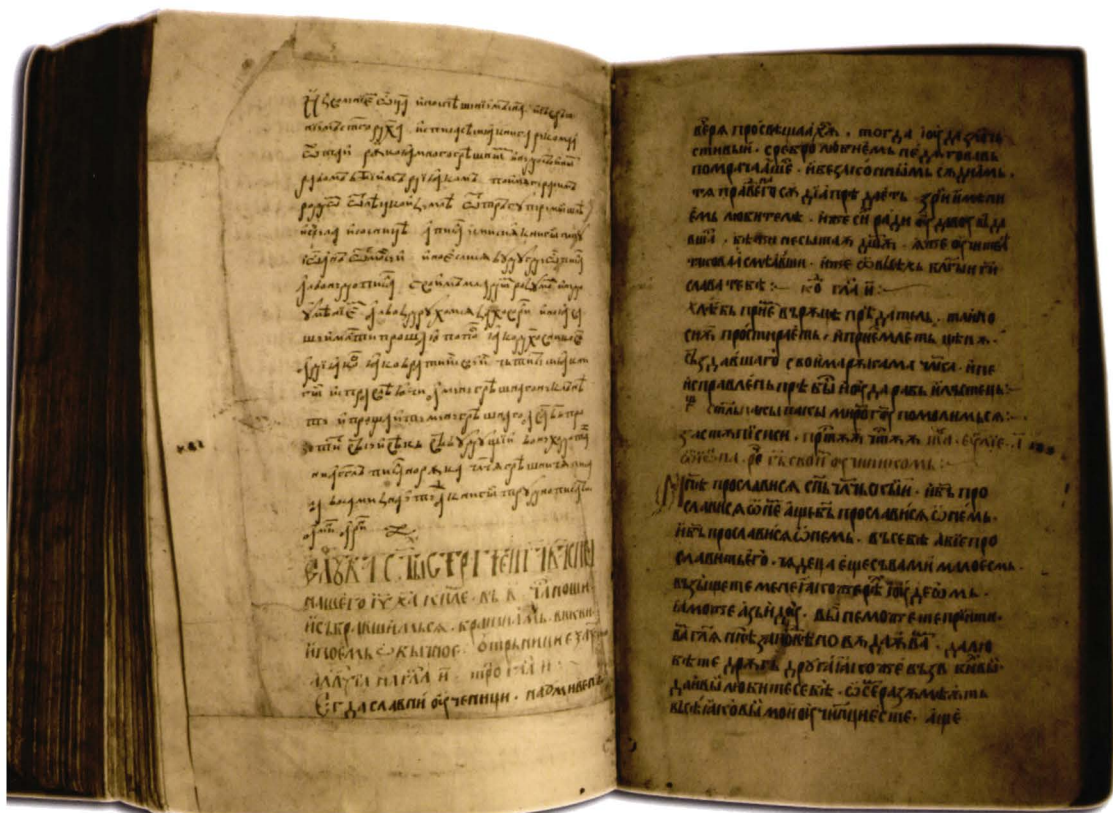
Knechtel's & Ceminariummum nun
 ma Honor Tangi nun mui & mui
 Honoritem & Tecame mui
 Tangi desa mui

8803.

71 105

-130-

100-100
SUBJECTS
IN THE
LIBRARY

Ms 8 D (67), f. 237v - însemnarea diacului Gherasim

Ms 9 D (136), f.1 și coperta 1: ilustrație și frontispiciu

Matthaei hoc Evangelium in Bibliothecam Aem
 Municij. Die 14 Junii Anno 1786.

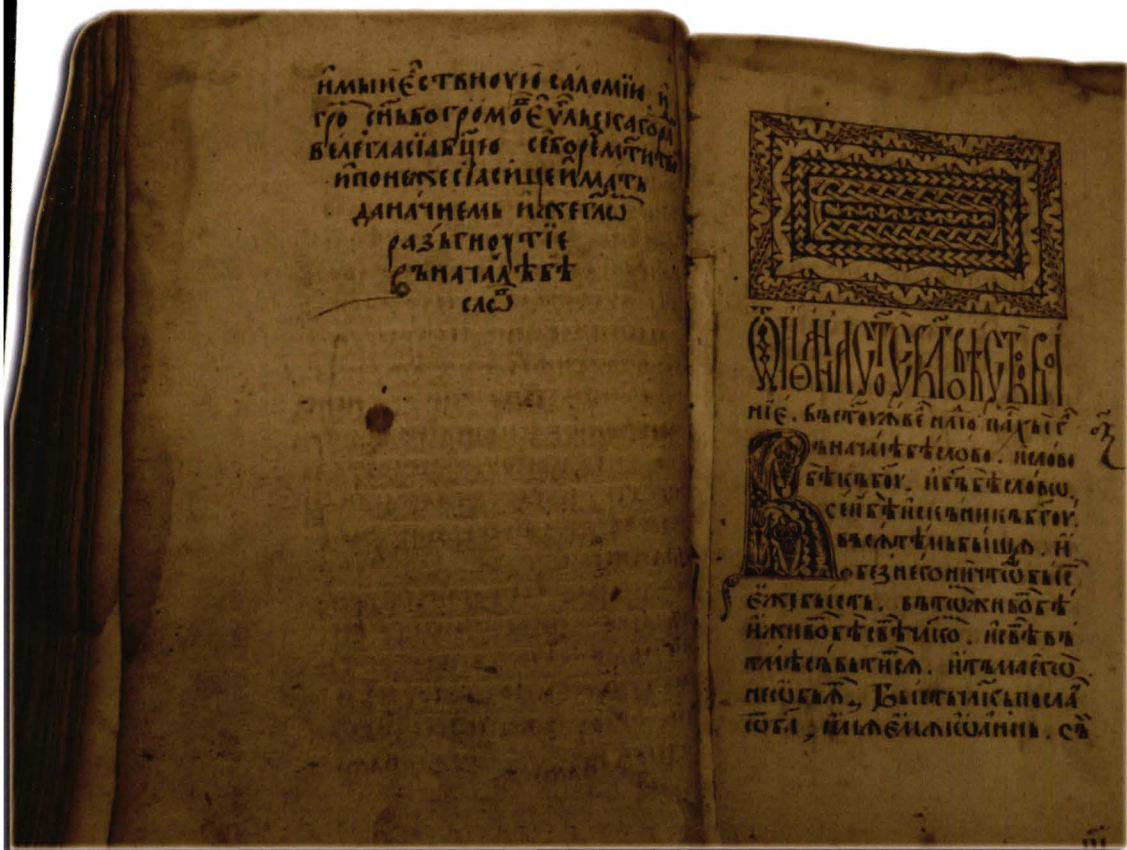

ЗНИТАРСТВОАИУХВА СНА
 ДВОВА СНААБРААМІА
 АВРААРОДИ ІСААКА И
 СААКІТЕРОДИ ІАКОВА
 ІАКОВІТЕРОДИ ІОУДА И
 БРАТІЮЕГО. ІОУДАТЕ
 РОДИ ФАРЕСАИ ЗАРАТО
 ДАДЛАРЫ ФАРЕСІТЕРОДИ ЕЗРО
 ДІА. ЕСРОМІТЕРО АРАМА. АРА
 НЕ ПЕРРОСТВО ХВЫ СТЫСЦІ

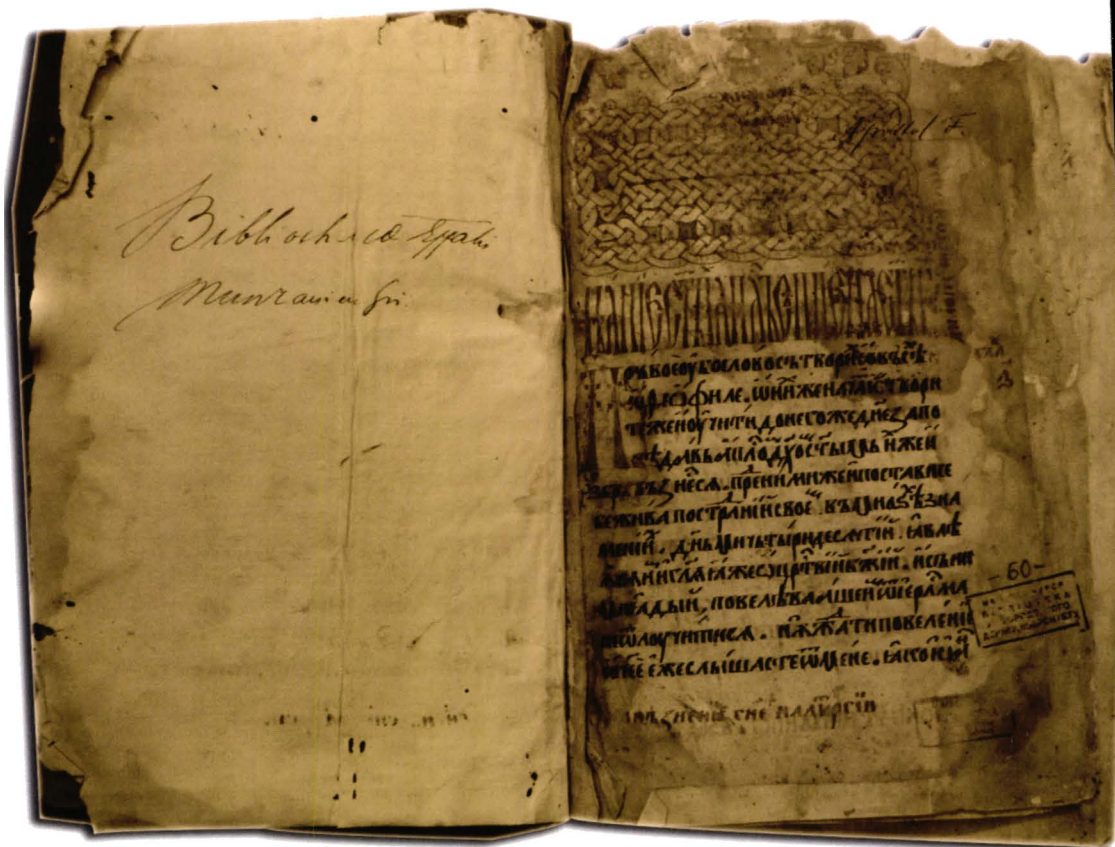
СЖВН
 ТОРА
 ГО

Ms 17 D (44), f.12 - frontispiciu și literă ornată

Ms 17 D (44), f.124 - frontispiciu și literă ornată

Ms 18 D (60), f.1 - frontispiciu

Ms 49 D (185), f.3 - frontispiciu

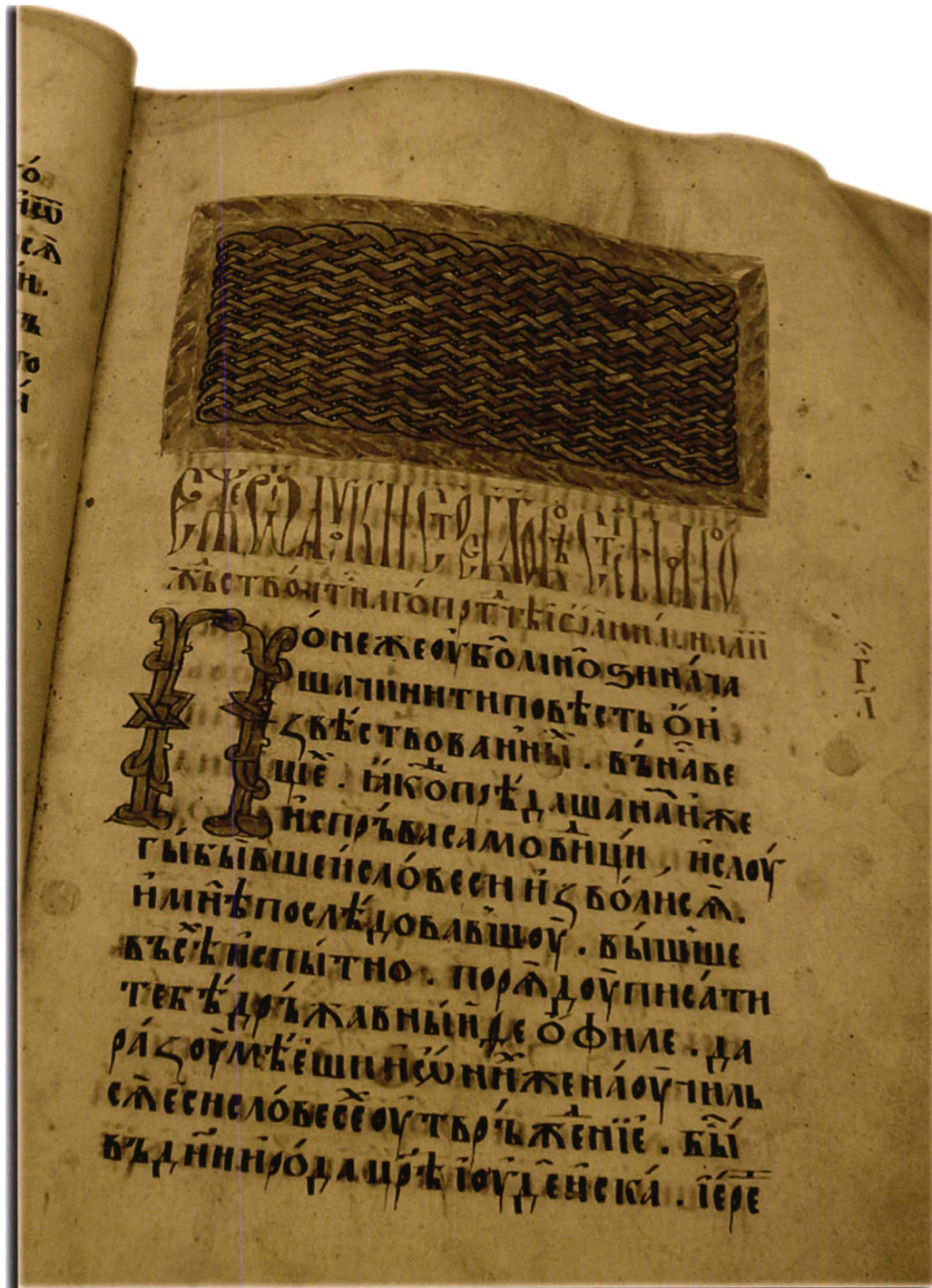
Ms 61 D (168),f.1 - foaie de titlu

ІСХЕСПІТІ БІСКІА И БІАИ

Бѣрати подоклѣ. іако аще сѣхнѣа родѣ
отко хѣо и пѣа. то питѣже поі кѣсѣноі.
по вѣа прѣзѣнісѣх.

Вѣаже. і. дѣа. Кѣпѣа вѣаісѣа. и
сѣрѣшѣа кѣцѣісѣа. Нѣтѣпаі кѣісѣа. іа
іао кѣаісѣаісѣа. Кѣісѣа ісѣа. тѣа іаісѣа.
іаісѣа. Оѣаісѣа. поісѣа ісѣа. іаісѣа кѣсѣа.
сѣісѣа ісѣа. вѣа кѣісѣа. іаісѣа ісѣа.
ісѣа. і. ісѣа. ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа. Нѣаісѣа ісѣа. ісѣа. і. ісѣа.
ісѣа. ісѣа. ісѣа ісѣа. ісѣа. ісѣа.

Ісѣа ісѣа кѣісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.
ісѣа ісѣа ісѣа. ісѣа ісѣа ісѣа.

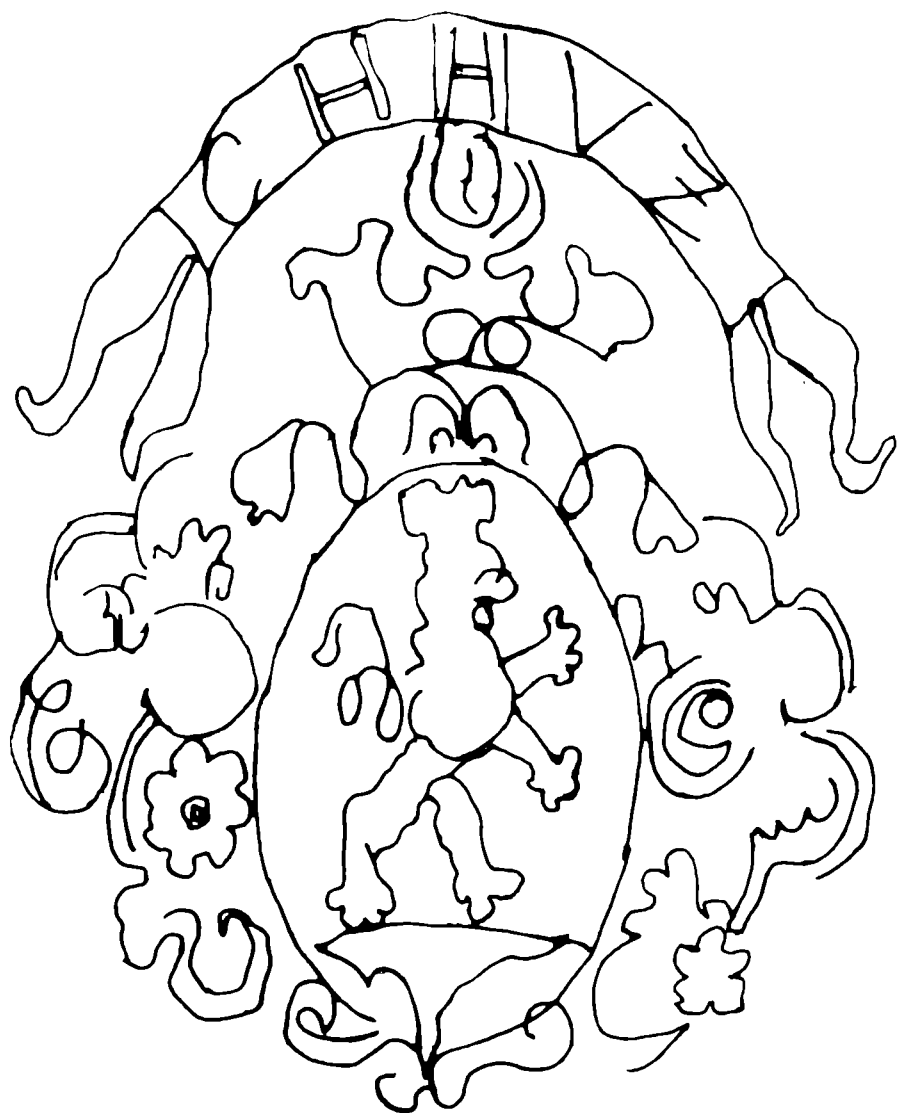
Ms 14 D (46), f.109 - frontispiciu și inițială ornată

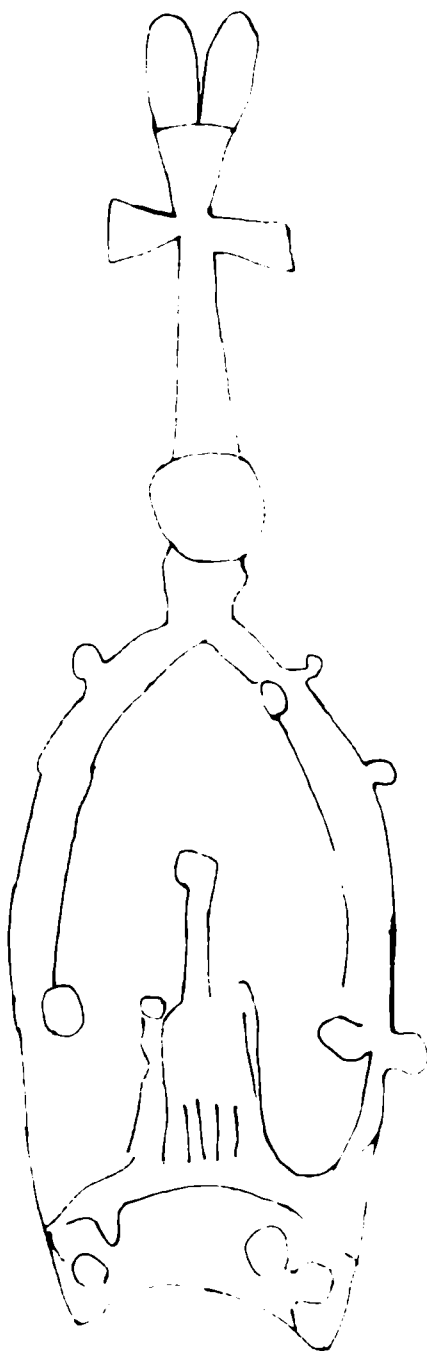
СЖСІАСТОСІБІСТІЕСТУ

ВѢНАТЛАКѢСЛОВО. НЕЛОВО
БѢЮСЮ. НЕЛѢСЛОВОСІ
БѢНЕКОННІСЮ. ВѢСТІ
КІШИ. НЕЗНЕГОННУТОСІ
СЖЕБІ. ВѢТОЖИКОБѢНЖИ
КОБѢСІКО. НЕБѢБІТІ
МѢСІТІСІ. ИТѢМЛЕГОНОБѢЛТІ.
СІТІКІПОСЛАНЫСІ. ИМЛЕМОУСІ
ЛНН. СІТІИДЕБѢСІТЕЛСТВО. ДАБѢ
ТЕЛСТВОСІСІТІ. ДАБѢСІБІКІ
ИМЛЕМОУ. НЕБѢТѢСІ. ИДАБѢТЕ
ЛСТВОСІСІТІ. НЕБѢСІСІТІННІ.

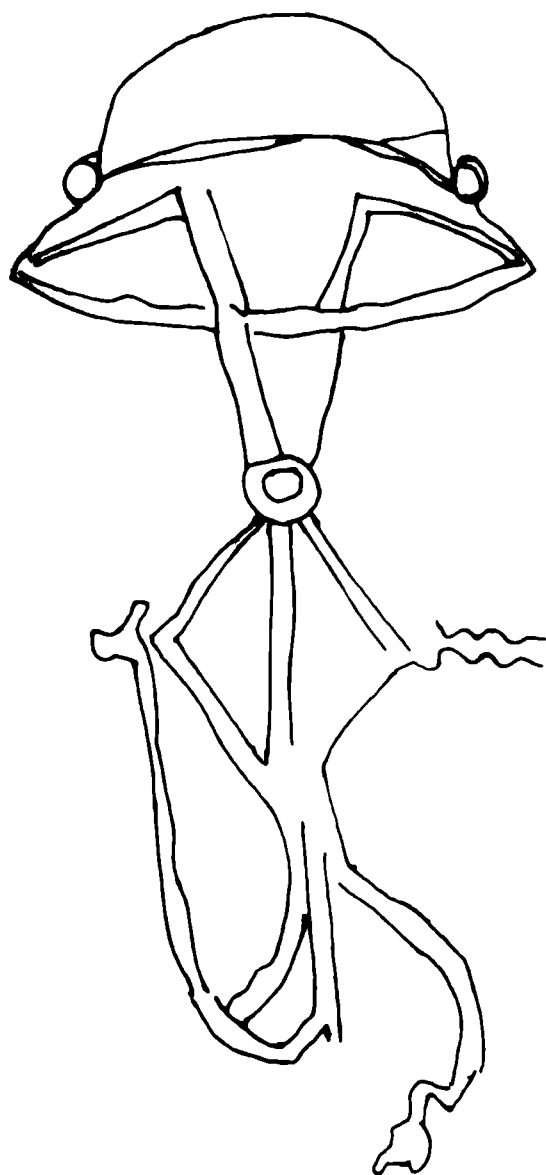
Ms 14 D (46), f.182 - frontispiciu și inițială ornată

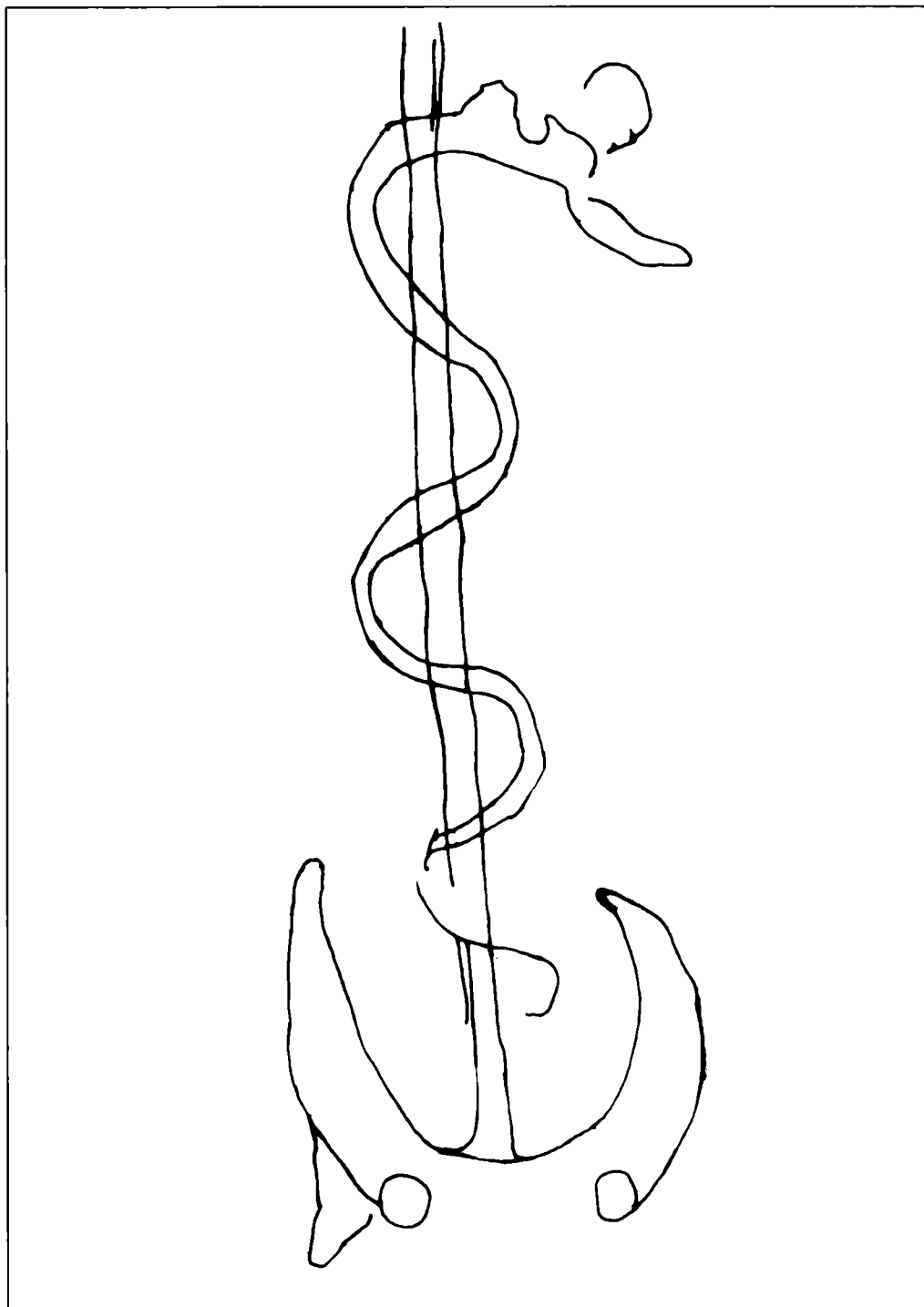
Filigran folosit de morile de hartie de la Kock sau Lublin (Polonia)
în secolul al XVII-lea

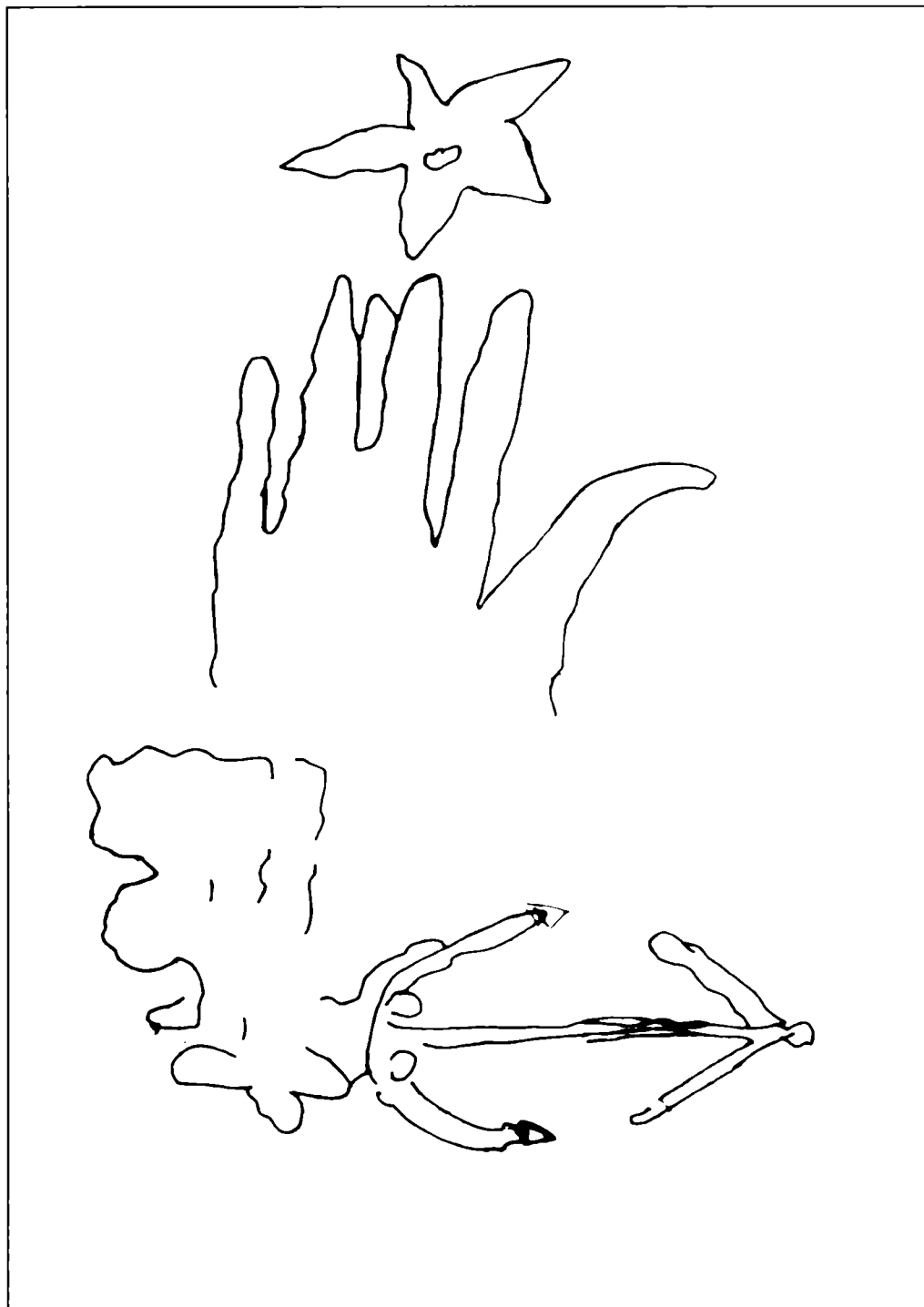
Filigran al morilor de hârtie din Veneția (1499) și Verona (1501)

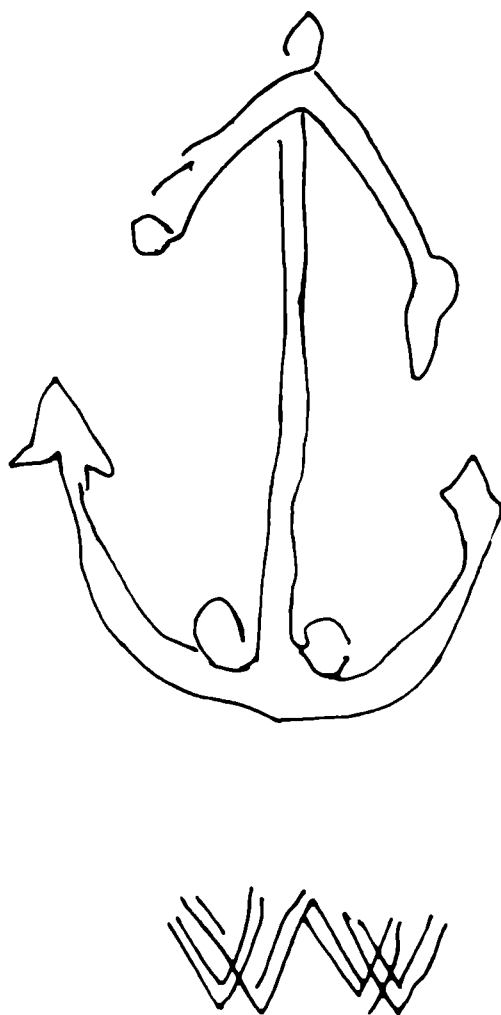
Filigran folosit de morile de hârtie din München, Innsbruck și Veneția

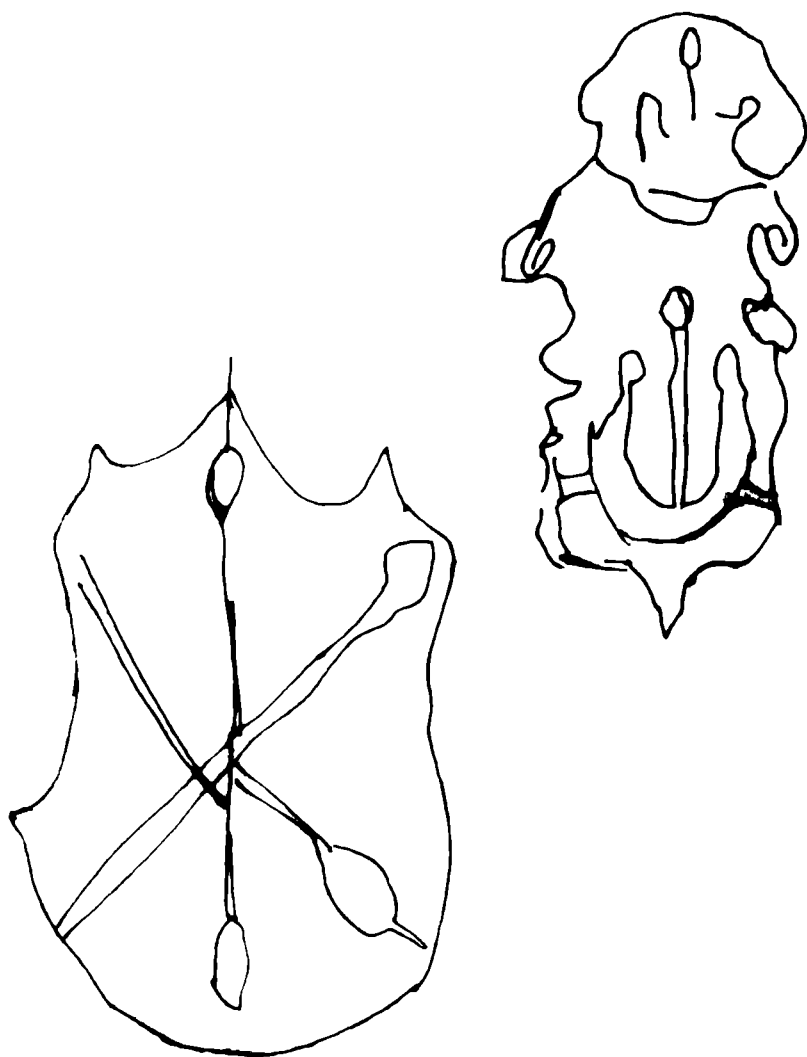
Filigran folosit de o moară de hârtie din Veneția (1487)

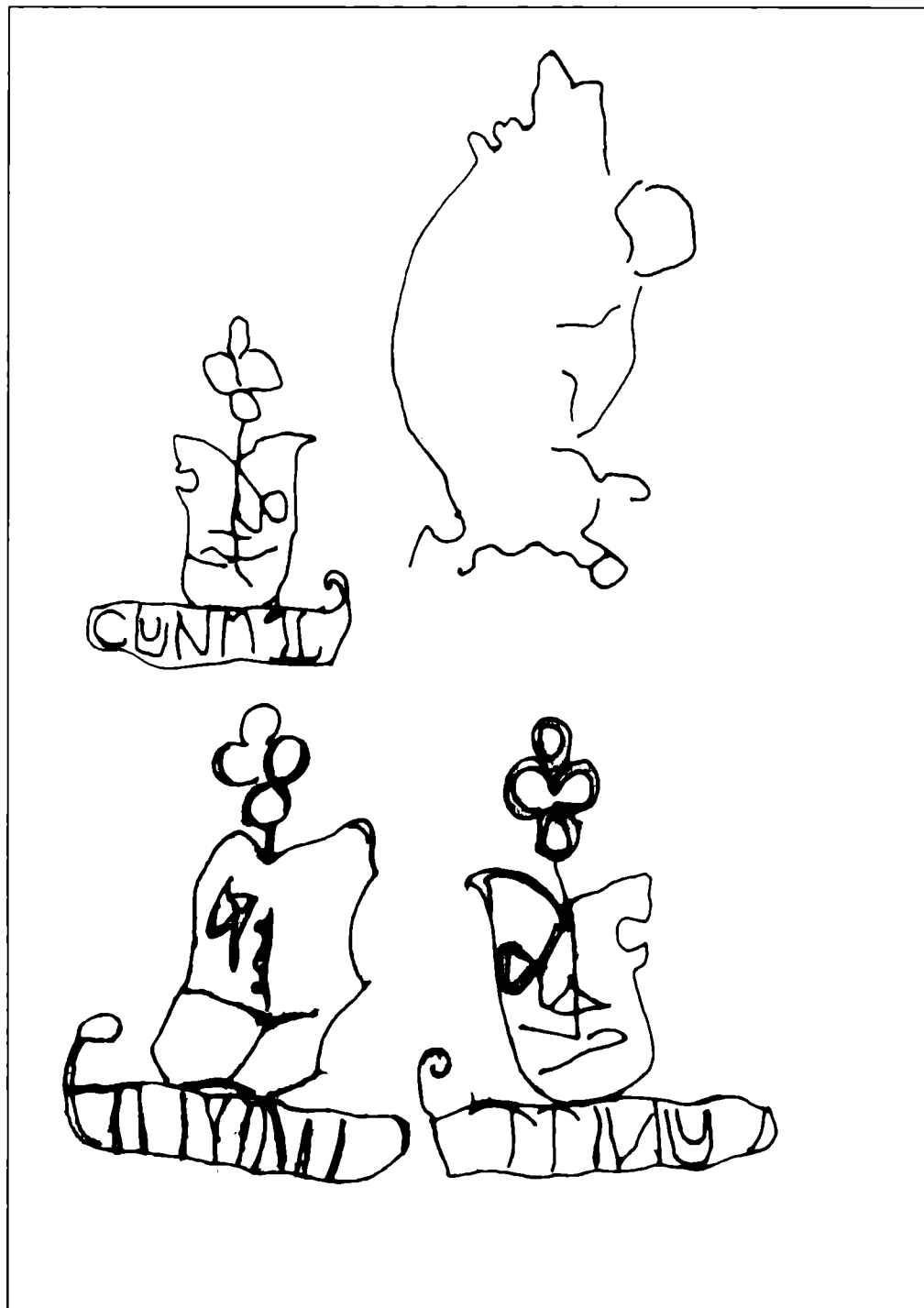
Filigrane folosite de mori de hârtie din Franța și Italia în veacul al XVI-lea

Filigran folosit de una dintre morile de hârtie italiene

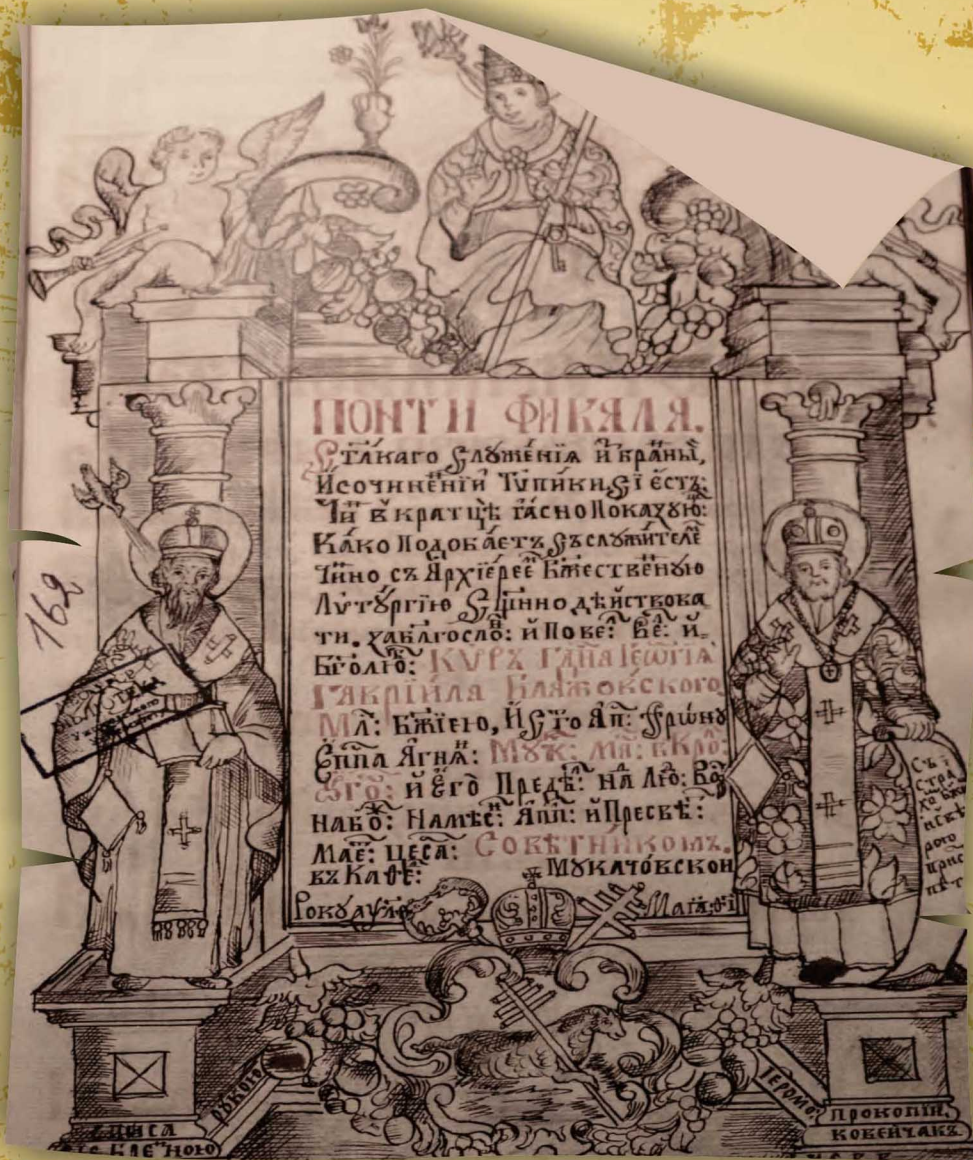

Filigrane de origine italiană folosite în veacul al XVI-lea

Filigrane aparținând morilor de hârtie din Schweidnitz, Utrecht și Brunswick.

Tipărit la Imprimeria Arta Grafică SA
www.artagrafica.eu

ISBN 978-973-1843-61-2

Această publicație a fost tipărită cu sprijinul Uniunii Europene. Responsabilitatea conținutului revine autorilor și nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.